PROPOVIJEDI

ZA RAZNE PRIGODE

NAPISAO

DR MARTIN ŠTIGLIĆ,

KR. SVEUČILIŠNI PROFESOR PASTIRSKOGA BOGOSLOVJA, PEDAGOGIKE I KATEKETIKE, POČASNI KANONIK SV. JERONIMA ILIRSKOGA U RIMU I PRISJEDNIK BISKUPSKOGA STOLA SENJSKOGA I MODRUŠKOGA.

S dopuštenjem preč. duhovne oblasti u Zagrebu.

U ZAGREBU 1897.

NAKLADOM KR. SVEUČ. KNJIŽARE FRANJE SUPPANA (R. F. AUER).

Tisak Antuna Scholza u Zagrebu.

22600

Dan g. Sr. Hvieg

15 f.

PROPOVIJEDI

ZA

SVE NEDJELJE, BLAGDANE

I

RAZNE PRIGODE

NAPISAO

DR. MARTIN ŠTIGLIĆ.

TREĆI SVEZAK.

PROPOVIJEDI ZA RAZNE PRIGODE.

U ZAGREBU 1897.
TISKOM ANTUNA SCHOLZA.

PROPOVIJEDI

ZA RAZNE PRIGODE

NAPISAO

DR. MARTIN ŠTIGLIĆ,
KR. SVEUČILIŠNI PROFESOR PASTIRSKOGA BOGOSLOVJA, PEDAGOGIKE I KATEKETIKE, POČASNI KANONIK SV. JERONIMA ILIRSKOGA U RIMU I PRISJEDNIK BISKUPSKOGA STOLA SENJSKOGA I MODRUŠKOGA.

S dopuštenjem preč. duhovne oblast u Zagrebu.

U ZAGREBU 1897.
NAKLADOM KR SVEUČ. KNJIŽARE FRANJE SUPPANA (R. F. AUER)

Nr. 5396.

„IMPRIMATUR.“

Zagrabiae, 11. Decembris 1896.

Georgius
Archiepiscopus.

Na dan sv. Andrije apostola.*

Sv. Andrija pravi pristaša Isúsov.

»A oni taj čas ostavivši mreže otidoše za njim.« Mat. 4. 20.

Sv. Andrija apostol, kojega danas blagdan svetkujemo, rodi se u Bethsaidi neznatnom Galilejskom gradiću na jezeru Genezaretskom. Po zanatu bio je ribar, kao što mu bijaše i otac Jona i brat Simon Petar. Od mladosti podučen u židovskom zakonu željno očekivaše došašće Spasiteljevo. Jedva što je sv. Ivan Krstitelj počeo u pustinji propovijedati pokoru i došašće Mesijino, ode sv. Andrija k njemu i bude njegov prvi učenik. Nakon nekoliko vremena dogje i Isus na Jordan, da se krsti od sv. Ivana. Vidivši sv. Ivan Isusa pokaza prstom na nj veleći: »Gle jagnje Božje, koje uze na se grijehe svijeta.« (Iv. 1, 29.) Od tada se sv. Andrija pridruži k Isusu i posta njegovim prvim učenikom, kao što je dosele bio učenikom sv. Ivana Krstitelja. I tako bi sv. Andrija prvi pristaša Isusov, prvi kršćanin. Sav ushićen od radosti, što je našao Mesiju, potraži svog brata Simona i dovede ga k njemu. Nego oni

* Propovijedi za patrocinije izragjene su većinom po Königsdorferu (Katholische Geheimniss- und Sittenreden II. B. Festtäglicher Theil) a za razne blagoslove po Kroheu (Liturgische Predigten.)

nijesu uvijek boravili kod Isusa, već bi se na vrijeme vraćali kući na svoj posao. Kad pak Isus naumi na ovoj zemlji utemeljiti svoje carstvo ili crkvu, odabra dvanaest muževa, zvanih apostola, koje osposobi, da naviještaju njegov nauk i raširuju njegovu crkvu po cijelom svijetu. Megju ovom dvanaestoricom apostola prvi bijahu braća sv. Simon Petar i Andrija, jer njih dvojicu najprije pozva. Čujte, kako: »U ono vrijeme idući Isus pokraj mora Galilejskoga vidje dva brata, Simona, koji se zove Petar, i Andriju brata njegova, gdje bacaju mreže u more; jer bijahu ribari. I reče im: »Idite za mnom, i učinit ću vas ribarima ljudskim!« A oni taj čas ostavivši mreže otidoše za njim. Tako pripovijeda sv. Mate u današnjem sv. evangjelju.

Poslije smrti Isusove ode sv. Andrija u Skitiju, onda u Epir i Traciju, a napokon u Ahaju, da propovijeda evangjelje. Svuda je nebrojene ljude obratio na Isusovu vjeru, dok napokon po vlastitoj želji ne bude poput Isusa raspet na križ.

To je kratak život sv. Andrije apostola. Iz svega pak njegova života vidi se, da je, koliko je više mogao, uvijek nasljedovao Isusa. Bio je dakle pravi pristaša Isusov i to:

I. Velikodušan;

II. Postojan.

I.

Sv. Andrija bio je velikodušan pristaša Isusov, kad je zbog njega: 1. sve ostavio; 2. mnogo učinio.

1. Mogao bi tkogod reći: ta šta je sv. Andrija Isusu za volju ostavio, kad je bio siromašni ribar? Na to odgovaram, da je mnogo ostavio, kad je ostavio sve što je imao. Kad vidje Isus sv. Andriju, gdje s bratom Simonom Petrom baca mrežu u more, na Isusovu riječ: »Idite za mnom, i učinit ću vas ribarima ljudi« odmah ostave mrežu i pogju za njim. Kolika je to velikodušnost! Dosele je sv. Andrija živio od mreže; kad dakle ovu ostavi, ostavi mnogo, ostavi sve što je imao, pače on se odreče i svake želje za imanjem. Po tom i on je mogao punim pravom reći Isusu, kao što to reče njegov brat Petar: »Eto mi smo ostavili sve i išli za tobom.« (Mat. 19, 27.)

Da nama Isus sada reče: ostavite sve što imate, ostavite kuću, polja, stoku, i idite za mnom; tko bi se od nas odvažio to sve ostaviti i ići za Isusom? Pa kad bi to i učinili, ne samo da ne bi ništa izgubili, već usuprot mnogo dobili. Isus kaže: »Svaki, koji ostavi kuću, ili braću, ili sestre, ili oca, ili mater, ili ženu, ili djecu, ili zemlju, imena mojega radi, primit će sto puta onoliko, i dobit će život vječni«. (Mat. 19, 29.) Megjutim Isus toga od nas ne zahtijeva. To je samo evangjeoski savjet, podnipošto pak zapovijed. Ako je dakle sv. Andrija Isusu za volju ostavio sve pa i ono, što je mogao držati bez grijeha, to je onda mnogo ostavio i upravo time pokazao svoju veliku odvažnost. Mi usuprot ne samo da ne ostavljamo ništa iz ljubavi k Isusu, već ne ćemo da se odrečemo ni onoga, na što smo strogo dužni, kao što su zle navade, bližnje grješne prigode itd. Sv. Andrija je na poziv Isusov ostavio svoju mrežu, premda je mogao i dalje ribariti bez pogibli grijeha, a ti ne ćeš da se odrečeš mreže, koja te na grijeh vabi i potiče. Mreža tvoja je oholost u nošnji, skupost, zavist, bludnost, pijanstvo, posijelo itd. Isus te zove: idi za mnom, a ti ne ćeš da se odrečeš oholosti, skuposti, pijanstva, bludnosti. Ti voliš u kolo nego u crkvu, u posijelo

nego na molitvu. Znači li to kršćanski živjeti i slijediti Isusa?

2. Još veću velikodušnost pokazao je sv. Andrija u onome, što u r a d i za Isusa. Andrija je grčka riječ, koja znači muža hrabra i velikodušna. I zbilja sv. Andrija bio je za čitavoga svoga života srčan i velikodušan. Isus bio je siromah. On sam o sebi reče: »Lisice imadu jame i ptice nebeske gnijezda; a sin čovječji nema gdje glave zakloniti.« (Mat. 8, 20.) Pa ipak je sv. Andrija pošao za tako siromašnim Isusom; s njim je tri godine putovao selima i gradovima, te bio mu vjernim drugom u siromaštvu i progonstvima. Premda je bio Isus kao najveći zločinac tužen, osugjen i na križ raspet, sv. Andrija osta mu i nadalje vjernim prijateljem čekajući željno na njegovo uskrsnuće. Iza kako je pak Isus uzašao na nebo, u neprestanoj molitvi čekao je na dolazak Duha svetoga. Dobivši Duha svetoga bez umjetnosti, bez novca, bez svjetske moći, ode u daleke zemlje k divljim narodima naviještati Isusa. Tu ih bez broja obrati na vjeru Isusovu, tako da se na njem potpuno ispunilo ono, što reče Isus njemu i bratu mu sv. Petru: »Hajdete za mnom, i učinit ću vas ribarima ljudi.«

Sad se pitajmo, dragi kršćani, što smo mi uradili za Isusa, za svoje spasenje? Isus veli: »Kraljevstvo nebesko na silu se uzima, i siledžije ga dobivaju.« (Mat. 11, 12.) A kako smo se mi borili, da dobijemo kraljevstvo nebesko? O kako slaba bijaše naša borba! Pače mi smo mnogo toga uradili, što nas isključuje iz nebeskoga kraljevstva i pribavlja nam vječne muke u paklu. Danas, na dan sv. Andrije apostola i velikodušnog pristaše Isusovog odlučimo, da ćemo barem odsele marljivije nastojati oko svog duševnog spasenja.

Ispitajmo se, u čem treba da popravimo svoj život i što treba da uradimo, da uzmognemo biti pravi pristaše Isusovi i kao takvi prikazati se pred njegov prijestol. Nego nije dosta da se samo za svoje spasenje pobrinemo. Mi treba da po primjeru sv. Andrije apostola nastojimo i oko spasa drugih ljudi; a to ćemo polučiti, ako budemo molili za obraćenje nevjernika, ako budemo grješnike opominjali, ako budemo svima dobrim primjerom prednjačili. Dužni su pak na to osobito roditelji i kuće gospodari.

Čuli smo, kako je sv. Andrija bio velikodušan pristaša Isusov, sad pak čujmo, kako je bio njegov p o s t o j a n i pristaša.

II.

Svetomu Andriji bilo bi malo ili ništa koristilo, kad bi bio Isusa naprosto slijedio a kašnje ga zapustio. Njemu je za spasenje pomoglo najviše to, što je do smrti slijedio Isusa. I u stvarima spasa našega vrijedi ona poslovica: »Konac dobar, sve je dobro.« I sam Isus veli: »Tko ustraje do konca, spasit će se.« (Mat. 10, 22.) Sv. Andrija bio je postojan pristaša Isusov. On kao revan kršćanin ustraja sve do smrti; život svoj zapečati mučeničkom smrću. Čujte što pripovijeda sv. povjest o njegovim zadnjim časovima. U Ahajskom gradu Patri naigje sv. apostol na velik otpor. Dok je tamo s velikim uspjehom propovijedao evangjelje usprotivi mu se tamošnji upravitelj imenom Egea. Ovaj bijaše zakleti neprijatelj kršćanstva. S toga strogo zabrani sv. apostolu, da ne smije propovijedati Krista, veleći: »Prestani napominjati Krista, kojemu takove riječi nijesu ništa koristile, a da ga Židovi ne raspnu na križ.« No sv. se Andrija na to ni malo ne

uplaši, već odrješito kaza upravitelju: »Ti si od samoga nečistoga duha zaslijepljen, kad kao sudac ljudi ne ćeš da priznaš Isusa za Boga, koji će jednom suditi svim ljudima živim i mrtvim.« Na te riječi razljuti se Egea i zapovjedi sv. apostolu, da žrtvuje krivim bogovima, inače da će ga dati raspeti, kao što je bio raspet i Isus, kojega on propovijeda. Na to mu odgovori svetac: »Ja svemogućemu Bogu, koji je jedini i pravi, žrtvujem svaki dan ne junčje meso niti jarčju krv, već neokaljanoga jaganjca na oltaru, pa kad sav narod vjerni jede meso njegovo, žrtvovani jaganjac, koji bi žrtvovan, ostaje čitav i živ.« Sad se još većma razgnjevi Egea i baci sv. apostola u tamnicu. Na to se skupi mnoštvo naroda, koje bi bilo lako oslobodilo sv. apostola, da se ovaj nije tomu opirao. On ih zamoli, da se umire i da ga ne priječe ići na mučeništvo, koje on toliko želi. Tada bude sv. apostol doveden u sudnicu. Kad je tu govorio o uzvišenosti otajstva sv. križa i korio Egeu za bezbožnost, ne hoteći ovaj više slušati zapovjedi da ga metnu na križ, neka umre smrću Kristovom. Doveden na mjesto mučeništva kad vidje Andrija križ, stade iz daleka povikivati: »Dobri križu, koji si krasotu dobio od udâ Gospodnjih, dugo željeni, brižno ljubljeni, bez prestanka traženi i napokon pohlepnoj duši pripravljeni! uzmi me od ljudi i povrati me učitelju mojemu, da me preko tebe primi, koji me preko tebe otkupi.« Kad dogje ka križu, poljubi ga i zagrli kao najveće blago i jedinu svoju radost. Sad ga raspnu na križ, na kojem je dva dana živ visio i nije prestao propovijedati vjeru Kristovu, dok se ne preseli k Onomu, s kojim je želio na isti način umrijeti. I tako bijaše sv. Andrija postojani pristaša Isusov sve do smrti, svr-

šivši svoj život kao i On na križu. Kosti sv. Andrije apostola biše prenesene najprije za cara Konstantina u Carigrad, a poslije kad Latini uzeše Carigrad, odanle u talijanski grad Amalfi.

Nasljedujmo i mi, dragi kršćani, svetoga Andriju u ljubavi križa, da se tako i mi po križu domognemo nebeske krune. Nasljedujmo Isusa, kako ga je nasljedovao sv. Andrija. No nije dosta, da nasljedujemo Isusa, dok nam sve ide na ruku i po našoj želji i volji; mi treba da budemo njegovi vjerni pristaše i u suprotivštinama i nevoljama. Nije dosta da idemo s Isusom na brdo njegova preobraženja, već treba da ga slijedimo i na brdo Kalvarije. Nemojmo smatrati križ kano kakovo zlo, nego kano veliko dobro. Opomenimo se, da nas je Isus otkupio na križu i da je sv. Andrija po križu došao u nebo. Znajmo, da ni mi ne ćemo moći drukčije u nebo nego po križu. Križ dakle budi nam ključ, kojim ćemo sebi otvoriti vrata nebeska. Imajmo uvijek na pameti riječi Spasiteljeve, koje je sv. Andrija često puta čuo iz njegovih svetih ustiju i zapamtio ih do smrti: »Tko hoće za mnom da ide, neka se odreče sebe, i uzme križ svoj, i za mnom ide.« (Mar. 8, 34.) Amen.

Na dan sv. Nikole biskupa.

Sv. Nikola bijaše evangjeoski milostinjar.

»Dobro, slugo dobri i vjerni! budući da si bio u malom vjeran nad mnogim ću te postaviti; ugji u radost gospodara svojega!« Mat. 25, 21.

Današnje sv. evangjelje opominje nas, dragi kršćani, da brižno pazimo, da mi, koji smo od Stvori-

telja svijeta više primili nego drugi, ne budemo od njega strože sugjeni; pošto komu je više dano, od njega će se i više zahtijevati. Po tom, kako veli sv. Grgur Veliki, neka svaki nastoji, da bude to ponizniji i to revniji da Bogu služi, koliko više scijeni, da je na to dužan i da će morati dati Bogu veći račun. Čovjek neki polazeći na put dozva sluge svoje i predade im novac, da trguju. Nakon dulje vremena povrati se natrag i zaište od sluga račun, kako su trgovali. Koji bijahu marljivi, te nagradi; dočim slugu, koji bijaše nemaran, osudi.

Sv. Nikola, čiji blagdan danas štujemo, bijaše jedan od najrevnijih sluga, što ih spominje današnje sv. evangjelje. Gospodin Bog ga je nadario mnogim vanrednim darovima, kojima se on najbolje služio. S toga i zasluži, da mu bošanski sudac reče na smrti: »Dobro, slugo dobri i vjerni! budući da si bio u malom vjeran, nad mnogim ću te postaviti; ugji u radost gospodara svojega!«

Vi biste zaista željeli znati, dragi kršćani, kako je sv. Nikola upotrebio darove, što ih je od Boga dobio. Na to vam u kratko odgovaram, da se on strogo držao sv. evangjelja t. j. da je sve svoje razdijelio drugima. S toga možemo punim pravom kazati, da je sv. Nikola bio evangjeoski milostinjar. No dvije su vrsti milostinje, kao što su i dvojaka djela milosrgja: tjelovna i duhovna, prema tomu kako se naime pomaže bližnjemu na tijelu ili na duši. Sv. Nikola pomagao je bližnjemu na tijelu i na duši. Prema tomu kazat ću vam, kako je sv. Nikola vršio djela milosrgja:

I. Tjelovna;
II. Duhovna.

I.

Po naravi su svi ljudi jednaki, jer svi potiču od Adama i Eve, bili oni bogati ili siromašni, plemići ili prosta roda. Po tom svi su jedan drugomu bližnji. Siromah je bogatašu bližnji, a plemiću čovjek priprosta roda. Kad dakle Isus zapovijeda, da ljubimo bližnjega svojega, to onda treba da mu izkažemo djela tjelovna milosrgja. Po tom su svi kršćani, koji imadu dobra ovoga svijeta, dužni pomoći bližnjemu, koji se nalazi u nuždi, ili drugim riječima dati mu milostinju. No Isus kaže, da smo dužni najviše i najprije ljubiti Boga, a bližnjega zbog Boga. Prema tomu, kad dajemo siromasima milostinju, uvijek treba da imademo tu nakanu, ne da ljudima omilimo, već Bogu. Tu evangjeosku zapovijed je sv. Nikola potpuno ovršio, jer je on: 1. svomu bližnjemu učinio mnoga tjelovna djela milosrgja; 2. učinio je to ne da se ljudima dopadne već Bogu.

1. Sv. Nikola držao se uvijek one izreke sv. pisma: »Mnogo je blaženije davati nego li uzimati«. (Dj. ap. 20, 35.) S toga se nije on ni najmanje brinuo, da od koga što dobije, niti je mislio, kako da poveća svoj imetak i postane bogatijim, već je nastojao, kako da gladne nahrani, žedne napoji, gole obuče i t. d. Sve to činio je sv. Nikola ne samo kao biskup, nego još i kao mladić u svijetu. Sv. Nikola rodi se u Patari u Liciji od bogatih i pobožnih roditelja. Bio jamačno jedinac, jer su ga roditelji već u starijoj dobi velikim molitvama isprosili od Boga. Premda je obilovao na vremenitim dobrima, on je za rana pokazivao nagnuće k svećeničkom staležu i evangjeoskoj savršenosti. Domala umru mu roditelji, od kojih baštini on njihov veliki imetak. Jednom pristupi k Isusu neki mladić i

reče mu: »Učitelju dobri, kakovo dobro treba da učinim da imam život vječni«? Odgovori mu Isus: »Ako želiš ući u život, drži zapovijedi.« Reče mu mladić: »Ja sam to od mladosti sačuvao; što mi još treba?« Tada mu dade Isus ovaj savjet: »Ako hoćeš savršen da budeš, idi, prodaj sve što imaš i podaj siromasima, i imat ćeš blago na nebu; pa hajde za mnom«. No kad mladić ču te riječi, otide žalostan; jer bijaše vrlo bogat. (Mat. 19.) I sv. Nikola bio je vrlo bogat. No on se ne zadovolji samo time, da održi zapovijedi i tako dogje u nebo. On je slijedio i savjet Isusov. Imetak svoj razdijeli siromasima, da tako dobije još veće blago u nebu.

Odatle nemojte zaključiti, dragi kršćani, kao da biste i vi bili dužni u tom slijediti sv. Nikolu, t. j. prodati sve što imate i razdijeliti ubogima. Ne! toga Bog od vas ne zahtijeva. To je samo savjet, a ne zapovijed. Vi se možete i inače spasiti. No ipak, ako obilujete na dobrima ovoga svijeta, treba da dijelite siromasima milostinju, pošto to Bog zapovijeda. Već u starom zavjetu zapovjedi Bog: »Ubogomu ne uskrati milostinje.« (Eccl, 4, 1.) U novom pak zavjetu kaže Isus: »Što preostaje dajte milostinju.« (Luk. 11, 41.) Po tom vi sebi možete slobodno uzdržati, što vam treba za pristojnu hranu, odijelo, uzdržavanje kuće, ženidbu ili udaju vaše djece i t. d., no ako vam od toga štogod preostaje, to ne smijete trošiti na neumjerenost u jelu i pilu, na prekoredno gizdavu nošnju, igru i t. d., već treba da od toga dijelite siromasima, inače će vam božanski sudac na sudnjem danu zagrmiti one strahovite riječi: »Idite od mene prokleti u oganj vječni ... jer ogladnjeh, i ne dadoste mi da jedem; ožednjeh, i ne napojiste me; gol bijah, i ne odjenuste me ... Kad

ne učiniste jednome od ove moje male braće, ni meni ne učiniste.« (Mat. 25.)

2. Pa upravo ove riječi potakoše sv. Nikolu, ne samo da je siromasima mnogo dobra učinio, nego da im je to učinio iz ljubavi k Bogu. On se strogo držao nauka Isusova, koji reče: »Kad daješ milostinju, ne trubi pred sobom, kao što čine licemjeri po zbornicama i po ulicama, da ih hvale ljudi. Zaisto vam kažem: primili su plaću svoju. A ti kad daješ milostinju, da ne zna ljevica tvoja, što čini desnica tvoja. Tako da bude milostinja tvoja tajna; i Otac tvoj koji vidi tajno, platit će tebi javno.« (Mat. 6, 2.—4.) Da je sv. Nikola ovako radio, čujte jedan primjer iz njegova života. U Patari bio jedan plemeniti gragjanin nesrećom pao na prosjački štap. Ovaj čovjek imao tri kćeri za udaju. Kad ih nije imao otkuda uzdržavati, namisli predati ih na sramotno življenje. Dočuvši to sv. Nikola silno mu se ražali i odmah odluči pomoći onomu siromaku. No da toga nitko ne dozna, u tamnoj noći došulja se do njegova prozora i baci mu u kuću toliko novca, koliko je bilo jednoj djevojci dosta za miraz. To isto učini i drugi i treći put, tako da su se sve one tri djevojke poudale za poštene muževe. S toga se i slika sv. Nikola s trim jabukama u ruci. Tako je on uvijek radio, kad je god dijelio milostinju. On nije nikada tražio ljudske slave, već samo čast Božju i spasenje duša.

Odatle učite se, dragi kršćani, kako treba da davate milostinju. Nemojte nikada dijeliti milostinje za to, da vas ljudi vide i hvale, već jedino za to, da Bogu ugodite i bližnjega spasite. Budete li uvijek tako radili, to će se za cijelo na vama ispuniti ono, što će na koncu svijeta reći božanski sudac svojim odabrani-

cima: »Hodite blagosloveni Oca mojega; primite kraljevstvo, koje vam je pripravljeno od postanka svijeta. Jer ogladnjeh, i dadoste mi da jedem; ožednjeh, i napojiste me; gol bijah, i odjenuste me ... Zaista vam kažem: kad učiniste jednome od ove moje najmanje braće, meni učiniste.« (Mat. 15.)

Čuli ste, kako je sv. Nikola činio tjelovna djela milosrgja; sad pak čujte, kako je vršio duhovna djela milosrgja.

II.

Kad kažem, da je sv. Nikola bio evangjeoski milostinjar, ne razumijevam pod tim samo to, da je on siromasima dijelio tjelovnu milostinju, već i to, da se je on brinuo i za duševno spasenje bližnjega dijeleći mu u najvećoj mjeri i duhovna djela milosrgja. Gospodin Isus, koji je ljubav svoju k ljudima zasvjedočio činom i riječima, zapovjedi takogjer učenicima svojim, da promiču duševno spasenje ljudi dobrim primjerom i naukom. On im reče: »Vi ste svjetlost svijetu; vi ste sol zemlji« (Mat. 5.), kao da bi htio kazati: vi treba da dobrim primjerom svijetlite ljudima i hranite ih solju mudrosti t. j. svetim naukom. Ovom evangjeoskom istinom posluži se brižno sv. Nikola. On bi: 1. svjetlost svijetu sjajem svojih kreposti; 2. sol zemlji krepčinom svoga nauka.

1. Isus zapovjedi apostolima: »Tako da se svijetli vaše vidjelo pred ljudima, da vide vaša dobra djela, i slave Oca vašega, koji je na nebesima.« (Mat. 5, 16.) Ovu zapovijed ovrši sv. Nikola najtočnije. On je kroz cio svoj život svijetlio ljudima dobrim primjerom. Kao dječak i mladić bježao je zla društva, čuvao se zlih razgovora; tijelo pak svoje krotio je postom,

bdijenjem i drugim pokorničkim djelima. Njegova najveća slast bijaše Bogu se moliti i učiti. Zbog njegove velike svetosti zaredi ga biskup Mirski za svećenika. Kao svećenik živio je tako strogo i pobožno, da je bio izabran za predstojnika jednoga samostana. Kano takav podje u Svetu Zemlju, da posjeti sveta mjesta i čast im učini glavom. Na tom putu izišavši na ladju uz vedro nebo i mirno more proreče mornarima silnu oluju; pa kad oluja malo zatim i zbilja nastade, i svi bijahu u strahu, da će poginuti, on se pomoli Bogu i oluja se čudesno utiša. Zbog ovog dogadjaja štuju ga mornari kao svoga osobitoga zaštitnika. Nego i inače učinio je Bog preko sv. Nikole i po njegovom zagovoru premnoga čudesa.

Povrativši se sv. Nikola s puta kući, kad svima dokaza izvrsnu svetost, po Božjem odregjenju dogje u Miru; a u to doba budući da je umro biskup onoga grada, sastaše se biskupi pokrajinski i vijećaše o izboru novoga biskupa. Pri vijećanju pak biše Bogom opomenuti, da onoga biraju, koji će sutradan rano prvi stupiti u crkvu imenom Nikola. Tako uradiše, te na vratima crkvenim nagjoše sv. Nikolu i svima na najveću radost posvetiše za biskupa Mirskoga, premda se je on tomu dugo otimao. U biskupstvu bijaše vazda ozbiljan, postojan u molitvi, budan, darežljiv, u opominjanju blag, u karanju oštar. On bijaše u pravom smislu riječi dobar pastir, koji je stadu svomu svijetlio dobrim djelima pokazujući svima, kako treba da živu, da dogju u nebo. Svojim kreposnim životom bio je ono, što sv. Petar traži od svih biskupa, da budu od srca slika svomu stadu t. j. da živu tako, te se u nje može ugledati cijelo njihovo stado.

2. Nego sv. Nikola nije pasao svoje stado samo

dobrim primjerom, već i svetim naukom. On bijaše sol zemlji. Kao što sol daje tečnost jestvinama i čuva ih od gnjiloće, tako je i sv. Nikola propovijedanjem budio kršćanstvo u povjerenom sebi stadu i branio ga od krivih nauka, koji su se tada širili. Dvoumeće jačao je u vjeri, krivovjerce povraćao k istini, nevjernike obraćao. Imenito na prvom općem saboru u Nicei osudio sa tri sto osamnaest biskupa krivi nauk Arijev i branio božanstvo Isusovo. Premda nije umro mučeničkom smrću, to je ipak zaslužio mučeničku krunu. Pod carem Dioklecijanom bio je zbog propovijedanja vjere Isusove bačen u tamnicu, gdje je čamio do Konstantina cara, po čijoj zapovijedi bi izbavljen iz uza, ter se povrati u Miru, gdje umre blaženom smrću oko g. 350. Njegovo tijelo bi kasnije preneseno u Bari u Italiji, gdje se časti velikom slavom.

Premda sv. Nikola kao svećenik i biskup služi osobito svećenicima i biskupima za uzor evangjeoskoga milostinjara, to ipak treba da se i vi u nj ugledate, dragi kršćani. I vi treba da svijetlite drugima dobrim primjerom i naukom. Na to ste dužni osobito vi roditelji i kuće gospodari. Vi treba da svojoj djeci i podložnicima uvijek prednjačite dobrim primjerom i učite ih svakoj dobrinji. Dajte takodjer rado milostinju, kao što ju je dijelio sv. Nikola. Odvratite drugoga od zla osobito od smrtnoga grijeha, kao što je on odvratio onoga osiromašenoga plemića i njegove tri kćeri. To je najveće djelo milosrgja, koje možete iskazati bližnjemu. Budete li uvijek tako radili, spasit ćete i svoju dušu i njegovu, te se tako domoći slave, koju je za svoja dobra djela dobio u nebu sveti Nikola. Na koncu dopustite da završimo molitvom, koju danas šalje sv. mati crkva pred prijestol Božji o sv. Nikoli: Bože,

koji si blaženoga Nikolu uresio nebrojenim čudesima, udijeli molimo, da se njegovim zaslugama i molitvama od paklenih požara oslobodimo. Po Kristu Gospodinu našemu. Amen.

Na dan sv. Tome apostola.

Isp. svezak I. str. 101.

Na dan sv. Matije apostola.

Pad Judin i izbor sv. Matije.

»Neka budu dani njegovi kratki, i vlast njegovu neka dobije drugi.«
Ps. 108, 8.

Ne čudite se, dragi kršćani, što sam vam danas mjesto sv. evangjelja pročitao epistolu današnjega blagdana. Učinio sam to zato, da vam pokažem, kako su i epistole ili poslanice riječ Božja. Imate znati, da su ne samo četiri evangjelisti, nego i drugi apostoli i proroci pisali sv. pismo po nadahnuću Duha svetoga. Kako lijepi nauci nalaze se i u epistolama! Tako n. pr. u današnjoj epistoli, koja je uzeta iz Djela Apostolskih, što ih napisa sv. Luka evangjelist, opisuju se dogagjaji dviju apostola i to dogagjaj nesretnoga Jude Iskariota i dogagjaj sv. Matije apostola. Tu nam se s jedne strane predočuje, kako je Juda nesretno izgubio svoju apostolsku službu, a s druge strane, kako je sv. Matija bio odabran za apostola. To će biti predmet mojemu današnjemu govoru, tako da ću vam govoriti:

I. O padu Judinom;

II. O izboru sv. Matije za apostola.

I.

Dogagjaj, što nam ga pripovijeda sv. Luka evangjelist u današnjoj epistoli o padu Jude izdajice, ima nas napuniti sa strahom i trepetom bili mi pravedni ili grješnici; jer se u tom padu vidi, da nijedan pravednik nije siguran, da ne bi mogao sagriješiti, i opet nijedan grešnik da nije siguran, da ne bi mogao biti na vijeke pogubljen.

1. Bili vi, dragi kršćani, koliko pobožni i pravedni, još nijeste sigurni, da ćete doći u nebo. Bili vi kako kreposni, još ne možete reći, da ne biste mogli pasti u kakav veliki grijeh. Lucifer bio je jedan od najizvrsnijih nebeskih angjela, nadaren posvećujućom milošću, pak je pao i svojim padom povukao za sobom nebrojeno mnoštvo angjela. Naši prvi roditelji Adam i Eva življahu u paradizu urešeni mnogim vrhunaravnim darovima, pak sagriješiše, koji grijeh ne naškodi samo njima već i cijelomu njihovu potomstvu.

Juda Iskariot, o kom je danas govor, bijaše učenik Isusov dapače i apostol. Sv. Petar izrično kaže o njem, da je bio pribrojen apostolima i primio dio ove službe. Apostolska pako služba bijaše najsvetija, za koju je Isus odabrao najsvetije ljude. Pa ipak ni ovako sveta i uzvišena služba nije ga očuvala od pada. On premda učenik i apostol Isusov stavi se na čelo onima, koji uhvatiše Isusa. Učenik izdao je učitelja, apostol Boga i gospodara svojega, i to najljućim njegovim neprijateljima, a izdao ga je poljupcem, kojim se služe ljudi kao znakom svoga najtjesnijega prijateljstva. I tako je Juda, koji je kao apostol mogao postati najvećim svecem, pao u veliki, neizmjerno veliki grijeh.

Imajte uvijek pred očima ovaj strašni dogagjaj. A čujte i što veli sv. Pavao apostol: »Koji misli da

stoji, neka se čuva, da ne padne« (I. Kor. 10, 12.) kano da bi htio reći: koji sada nema grijeha, neka pazi, da u nj ne padne. I najpobožniji megju vama neka si uzme k srcu riječi Spasiteljeve, koji kaže: »Bdijte i molite, da ne padnete u napast«. (Mar. 14, 38.) Bdijte, da gjavao, koji je ušao u srce Judi, da izda Isusa, ne zavlada i vašim srcem. Bdijte, da vas ne zaslijepi strast za novcem, kako je zaslijepila Judu, da je za novac i Boga prodao. Bdijte i molite; molite bez prestanka, da vam Bog udijeli milost, da uzmognete uvijek ustrajati u dobru i nikada ne podleći napasti. Preporučite se za tu pomoć Bogu osobito onda, kad molite u Očenašu: I ne uvedi nas u napast; nego izbavi nas oda zla. To neka si dobro zapamte svi pravednici, i neka se boje grijeha kao najvećega zla.

2. No i grješnike neka pad Judin napuni još većim strahom. Juda je teško sagriješio i u svojoj neskrušenosti za uvijek propao u pakao. On je doduše priznao svoj zločin, dapače i povratio Židovima krvni novac, što ga je od njih dobio, veleći: »sagriješih, što izdadoh krv pravednu« (Mat. 27, 4.), pa ipak se ne obrati, već ode i objesivši se puče po sredini tako, da se izasula sva utroba njegova. Tako svrši njegovo tijelo. A duša? Duša njegova utopi se u pakao, gdje se muči već blizu dvije tisuće godina, a mučit će se u paklenom ognju u vijeke. S toga i reče Isus na zadnjoj večeri pred svim apostolima pa i pred Judom: »Teško onomu čovjeku, koji izda sina čovječjega; bolje bi mu bilo, da se nije rodio onaj čovjek«. (Mat. 26, 24). No nesretni Juda osta na sve te Isusove opomene otvrdnut.

Tako se može reći o svakom grješniku, koji ne će da se obrati: Teško onomu čovjeku; bolje bi mu bilo, da se nije rodio. Ili zar nije bolje ne biti čo-

vjekom, nego za uvijek biti pogubljen u pakao. Pa ipak koliko imade grješnika na ovom svijetu, koji mjesto da se obrate i pokoru čine, sve više padaju u stare i nove grijehe. Bog doduše svakomu govori po Ezekielu proroku: »Nije mi milo da umre bezbožnik, nego da se vrati bezbožnik sa svoga puta i bude živ« (Ezek. 33, 11.), no ako se grješnik ne će da obrati, to je onda on sam kriv svomu pogubljenju. One iste noći, kad je Juda izdao Isusa, zatajio je ovoga sv. Petar tri puta. Sv. Petar je takogjer teško sagriješio, no on se pokajao i Bog mu oprostio. I Judi bio bi oprostio, da se skrušeno k njemu obratio. Imao je dakle kao i sv. Petar još vremena da čini pokoru, nu on se nije htio okoristiti Božjom milošću. I tako se sv. Petar spasi, a Juda na vijeke izgubi. Bog nas očuvaj od grijeha, a ako smo sagriješili, ne dao Bog da bez pokore umremo u grijehu!

Čuli ste, dragi kršćani, kako je nesretno pao Juda u grijeh i na vijeke propao u pakao; sad pako čujte, kako bi sv. Matija izabran za apostola.

II.

Zaista velika bijaše sreća za sv. Matiju, što bijaše za apostola: 1. predložen od ljudi; 2. izabran od Boga.

1. Kad je Isus četrdeseti dan iza svoga uskrsnuća na Maslinskoj gori uzašao na nebo, apostoli i njegovi učenici vratiše se u Jerusalem, gdje su sakupljeni u sveudiljnoj molitvi ostali do Duhova. Megju njimi bijaše i Marija, majka njegova, i druge pobožne žene. Svih skupa bilo je do sto dvadeset. Ovo vrijeme usta sveti Petar kao prvak apostola usred skupštine i predloži, da se mjesto Jude izdajice izabere drugi apostol.

Cijela skupština prihvati taj predlog. Predložiše pak za tu uzvišenu službu megju svim učenicima Isusovim dvojicu kao najizvrsnije i to: Josipa Barsabu, koji se zvaše pravedan i sv. Matiju. Na početku pako predloga reče sv. Petar: »Treba dakle od ovih ljudi, koji su bili s nama za sve vrijeme, kako megju vas ugje i izagje Gospod Isus, počevši od krštenja Ivanova do dana, kad se uze od nas, da bude s nama svjedok njegova uskrsnuća jedan od ovih«. (Dj. ad. 1, 21. 22.) Sv Matija dakle imagjaše sva svojstva, da bude apostolom Isusovim. On je bio vjeran njegov učenik, koji ga je revno slijedio za svega njegova javnoga propovijedanja; marljivo slušao njegov božanski nauk. Bio očevidac njegovih čudesa, muke, smrti, uskrsnuća i uzasašća na nebo. A morao je biti bez dvojbe i osobito pobožan, kad ga je cijela skupština predložila za apostola.

Odatle se vidi, kako čedni i ponizni bijahu učenici Isusovi. Nijedan se nije urivavao, da postane apostolom, već svi prepustiše izbor drugima. Ovo je lijep nauk za sve ne samo svećenike nego i svjetovnjake. Nijedan neka ne stupa u nikoji stalež nepravednim putem. Nijedan sluga i nijedna sluškinja neka se ne usugjuje narivavati u službu ocrnjivanjem drugih. Isto tako neka nijedan mladić i nijedna djevojka ne traži i prosjači ženidbe prevarom ili klevetanjem i ogovaranjem drugih, jer to je ružno i grješno. Sv. Matija nije se preporučivao za apostola. On bi bio, kad bi ga bili pitali, rado tu službu prepustio komu drugomu učeniku. Megjutim on se preda sasvim volji i providnosti Božjoj, da ona odluči.

2. I zaista sv. Matija bijaše od ljudi samo predložen za apostola, a izabran od samoga Boga. Već

u starom zavjetu proreče Duh sveti na usta Davida proroka o Judi: »Neka budu dani njegovi kratki i vlast njegovu neka dobije drugi«. Na to proročtvo sjeti sv. Petar svoje drugove pred izborom novog apostola. To je uzrok, za što su učenici Isusovi predloživši dvojicu, naime Josipa Barsabu i sv. Matiju prepustili Bogu, da on vanrednim načinom očituje, koga je od ove dvojice opredijelio za apostola. Rekoše: »Ti Gospodine! koji poznaješ srca svih,' pokaži jednoga od ove dvojice, koga si izabrao, da primi mjesto ove službe i apostolstva, iz kojega ispade Juda, da ide na mjesto svoje. I baciše kocke za njih, i pade kocka na Matiju i primiše ga megju jedanaest apostola«. Kolika je to sreća i čast za sv. Matiju, što ga je sam Bog izabrao za apostola!

Po primjeru svetih apostola i učenika Isusovih, koji pred izborom sv. Matije za apostola vruće se Bogu moliše, moli i sveta mati crkva osobito o kvatrima, da Gospodin Bog pošalje dobre svećenike u svoj vinograd. Odatle učite se i vi, dragi kršćani, da se kod svakoga izbora i poduzeća prije pomolite Bogu. Gospodari prije nego će koga uzeti u službu, neka se pomole Bogu, da dobiju dobre sluge i sluškinje. Služinčad prije nego će stupiti u kakvu službu neka prose Boga, da dobiju dobre i čestite gospodare. Mladići i djevojke prije nego će sklopiti ženidbu, neka se vruće mole Bogu, da im dade Bog, koji pozna srca svih ljudi, s takvom osobom stupiti u ženidbeni stalež, s kojom će biti najbolje sretni, kao što bijahu Tobija i Sara.

Na koncu bacite još jednom pogled, dragi kršćani, na nesretnoga Judu i svetoga Matiju. Juda bio apostol, pak je pao, užasno pao tako, da se na vijeke srušio u pakao. Ako je tako jak cedar pao, što može tek

biti sa slabom trstikom? S toga bojte se grijeha, čuvajte se, da ne podlegnete napasti. Jeste li nesrećom pali u grijeh, nemojte ostati u grijehu, nego odmah ustajte od grijeha i činite pokoru, da se ne izgubite na vijeke kao Juda. Mjesto Jude bio sv. Matija izabran za apostola, i tako je sv. Matija dobio u nebu mjesto, koje je bilo odregjeno za Judu, da se nije izgubio. Dragi župljani! U nebu imade još mnogo praznih mjesta. Lucifer i zli angjeli bili bi ostali u nebu, da nijesu sagriješili. Vi ste pozvani, da zasjednete njihova zapuštena mjesta i ispunite broj odabranika Božjih. Živite tako, da ne preuzmu drugi vaša mjesta u nebu, a vi da budete odbačeni u skrajnje tmine, gdje je plač i škrgut zuba, od česa neka vas svemogući Bog oslobodi po zagovoru sv. Matije apostola. Amen.

Na pepelnicu.*)

Postanak i svrha pepeljenja.

Tko ne zna odakle dolazi i što znači pepeljenje tomu će se nekako čudno činiti, zašto se danas kršćani pepele. Možda nijeste ni vi, dragi kršćani, dosele promatrali taj crkveni obred; s toga dozvolite mi, da vam danas u kratko kažem: 1. koji je početak pepeljenja, i 2. koja mu je svrha.

* * *

I. Običaj da se kršćani pepele osniva se: 1. na izjavi Božjoj; 2. na primjeru svetih staroga zavjeta; 3. na odredbi katoličke crkve.

1. Stvarajući Bog prvoga čovjeka Adama načini mu tijelo iz zemlje i udahne mu dušu. Prvi ljudi sta-

*) Pareneza rečena s oltara.

novahu u raju zemaljskom i bijahu presretni, jer bijahu besmrtni ne samo dušom nego i tijelom, k tomu prosti od svake bolesti i nevolje ovoga svijeta. Oni su doduše morali raditi, ali rad ih nije umarao. Nego da zasvjedoče svoju poslušnost spram svog Stvorca, dao im je Bog zapovijed, da smiju jesti od svakoga voća u raju, samo s drveta od znanja dobra i zla, što je usred vrta da ne smiju jesti, i ako budu od njega jeli, da će umrijeti. No oni zavedeni kroz zmiju sotonom okusiše zabranjeno voće, i tako prekršiše zapovijed Božju — sagriješiše. — Na to izreče Bog nad Adamom i svim njegovim potomcima kazan, kojom mu se bio prije zaprijetio: »Sa znojem lica svojega jest ćeš hljeb, dokle se ne vratiš u zemlju, od koje si uzet; jer si prah i u prah ćeš se vratiti.« (I. knj. Moj. 3, 19.) Budući pako da danas počima sveto korizmeno vrijeme, u koje treba da i mi postimo i uzdržimo se od zabranjenih jela, to i nama danas govori crkva ono, što nekoć reče Bog Adamu: »Spomeni se, čovječe, da si prah i da ćeš se u prah vratiti«. Adam je to lakše prekršio zapovijed Božju o postu, pošto nije još imao pojma o smrti. Mi pako, koji svaki dan gledamo i čujemo umirati ljude, opomenimo se često smrti, da to lakše možemo držati zakon o postu, pa nas to i muke i samozataje stojalo.

2. Spomen na smrt bodraše svete staroga zavjeta, da su najstrože postili i u znak pokore posipavali se pepelom. Tako se posipao pepelom strpljivi Job (Job. 42, 6.), hrabra Judita (Jud. 9.), pobožni Mardokej (Est. 4.) Pepelom posipao je pokorni kralj David kruh, što ga je jeo za vrijeme pokore. (Ps. 110, 10.) Pepelom posipali su se Ninivićani i tako spasili i sebe i grad od propasti, koju im bio navijestio prorok

Jona. (Jon. 3.) »Jaučite pastiri, i vičite, i posipajte se pepelom glavari stada,« tako vikaše prorok Jeremia pastirima Jude, kad im proricaše kazne Božje, koje su imale stići njihovu zemlju. (Jer. 25, 35.) Svi ti posipavali su se pepelom, da isprose od Boga milost i milosrgje za počinjene grijehe. Kršćani braćo, i mi smo svojim grijesima zaslužili pravednu Božju kazan, i Bog zna, kakve nas sve kazne za to čekaju, s toga latimo se pokore, jaučimo i plačimo, te u znak pokore posipljimo glave pepelom, da ublažimo srdžbu Božju i otklonimo od sebe zaslužene kazni.

3. Nego pepeljenje naredila je i katolička crkva, naša brižna majka. U staro doba morali su svi javni grješnici, kao ubojice, preljubnici, psovači i t. d. činiti javnu pokoru. Takvim grješnicima nalagala se na prvi dan korizme javna pokora, tako da bi im se na današnji dan pred crkvom na oči svega naroda u znak pokore glave posipale pepelom. S vremenom je javna pokora prestala, no običaj posipavati glave pepelom održao se sve do danas, tako da u čitavoj katoličkoj crkvi nema niti jedne župe, u kojoj se ne bi na današnji dan pepeo blagoslivljao i vjernici se pepelili. Stoga se i zove današnji dan pepelnica.

II. Pita se nadalje koja je svrha pepeljenju ili zašto se pepelimo? Pepelimo se: 1. da se ponizimo; 2. da se poniznošću pripravimo na pokoru; 3. da se pokorom pripravimo na smrt.

1. Pepeo je znak ništetnosti svih zemaljskih stvari, dakle i čovjeka. Kad dakle svećenik siplje pepeo na naše glave, u kojima je sijelo oholosti i ponositosti, to nas uči time poniznosti. Što si utvaraš o sebi, čovječe, koji si prah i pepeo? Bio ti još bogatiji, još ljepši, još jači, tijelo tvoje je od praha i opet će se u prah vratiti. S toga što se oholiš prašina i pepeo?

2. Radije se opomeni svojih grijeha, pak čini pokoru. Premda si prah i pepeo, to si se ipak usudio vrijegjati Svevišnjega, koji te je od prašine načinio. Čelo je sijelo stidljivosti, s toga ti i stavlja svećenik pepeo na čelo, da se stidiš svojih grijeha i pokaješ. Korizmeno vrijeme je vrijeme pokore. Ovo vrijeme predočuje nam crkva muku i smrt Isusovu, koji je za naše grijehe trpio, bio raspet i umro na križu. Ako je dakle nedužni Isus za nas toliko trpio, to treba da i mi ovo vrijeme činimo pokoru, marljivije postimo, češće molimo, primamo svete sakramente, i činimo druga dobra djela.

3. Sv. Pavao apostol kaže: »Sad je vrijeme prijatno, sad su dnevi spasenja«. (II. Kor. 6, 2.) Mi ne znamo, hoćemo li još kada doživjeti ovo sveto vrijeme. Kad budemo položeni u grob, tada će svećenik na nas baciti grudu zemlje i reći one iste riječi, koje nam govori danas svećenik sipajući nam na glave pepeo: »Spomeni se, čovječe, da si prah i da ćeš se u prah vratiti«. Danas dakle treba da osobito mislimo na svoju smrt i da se ovo sveto korizmeno vrijeme na nju pripravimo. Kao što je smrt grješnika strašna, tako je, kako Psalmista veli, smrt pravednika u Božjim očima dragocjena. (Ps. 115, 15.) S toga činimo pokoru za grijehe i živimo pravedno; pa ako nas danas godinu dana ne bude više ovdje na svijetu, da živimo bolji život u nebu. S ovom tvrdom odlukom, da ćemo činiti pokoru i pobožno živjeti, započet ćemo danas sveto korizmeno vrijeme. Pa da na ovu odluku nikada ne zaboravite, opomenite se svakog jutra i večera onih riječi, što će ih danas izgovarati svećenik, sipljuć pepeo na glave pojedinih: »Spomeni se, čovječe, da si prah i da ćeš se u prah vratiti.« Amen.

Na dan sv. Gjurgja.

O potrebi milosti.

»Koji ostaje u meni, i ja u njemu, on ragja mnogi rod, jer bez mene ne možete ništa učiniti.« Iv. 15, 5,

Sv. Gjuragj, čiju svetkovinu danas slavimo, umre mučeničkom smrću oko g. 303. poslije Isusa, i to po svoj prilici u uskrsno doba. S toga se i svetkuje dan njegove smrti u čitavoj katoličkoj crkvi u uskrsno vrijeme. Po zvanju svom bio je vojnik. Kao takav odlikovao se svojom hrabrošću tako, da ga je car Dioklecijan imenovao stotnikom ili kapetanom i učinio vitezom. Nego što sv. Gjurgja najviše učinilo časnim jest to, što se nad sve svoje drugove odlikovao neporočnim vladanjem i čvrstom vjerom u Spasitelja Isusa, premda su tada pogani i Židovi kršćane mrzili te na sve mile načine proganjani. On bijaše sjajna zvijezda u katoličkoj crkvi i velika potpora kršćana u u njihovim progonstvima. Pa upravo s toga bude i sam mučen i ubijen. Najprije bude u Lidi, glasovitom gradu na istoku, bačen u tamnicu, gdje je morao trpjeti razne muke, kao glad, žegju, zimu, vrućinu itd., dok napokon ne podnese mučeničku smrt.

Malo koji svetac štuje se tako od davna i tako općenito po svem kršćanstvu, kao sv. Gjuragj. Već za cara Konstantina Velikoga kažu, da je na čast sv. Gjurgju sagradio crkvu u Svetoj Zemlji. Njega su si mnoga kraljevstva kao n. pr. Engleska odabrala za zaštitnika. I mi Hrvati u velike štujemo sv. Gjurgja. Mnoge župe odabraše ga za svoga zagovornika.

Što je sv. Gjurgja tako slavnim učinilo na nebu i na zemlji jest to, što je marljivo sudjelovao s milošću

Božjom. On je dobro znao, da čovjek bez pomoći ili milosti Božje ne može ništa zaslužna činiti za nebo. S toga se on uvijek strogo držao onih riječi Spasiteljevih, koje reče u današnjem sv. evangjelju: »Koji ostane u meni, i ja u njem, on ragja mnogi rod, jer bez mene ne možete ništa učiniti.«

Ove riječi, dragi kršćani, nukaju me, da vam danas reknem koju o potrebi milosti Božje, to više, što je to jedan od glavnih članaka naše sv. vjere. Jest pako milost Božja nutarnji vrhunaravni nezasluženi dar, što nam ga Bog radi zasluga Isusa Krista daje, da se možemo čuvati grijeha i činiti dobro, te tako dobiti vječno spasenje. Ova milost je dvostruka: djelujuća i posvećujuća. U koliko nas pomaže, da mrzimo na zlo i činimo dobro, zove se djelujuća milost; a u koliko nas od grješnika čini pravednicima, da možemo postići vječno blaženstvo, zove se posvećujuća milost. Dopustite dakle, da vam o ovoj dvostrukoj milosti koju progovorim, i to:

I. O djelujućoj milosti.

II. O posvećujućoj milosti.

I.

Djelujuća milost sastoji se u tom, što nam ona prosvjetljuje razum, da možemo razlikovati dobro od zla, i što nam ona potiče volju, da na zlo mrzimo, a dobro da ljubimo, te što nas ona pomaže, da dobro počnemo, nastavimo i dovršimo. Odatle možete lako zaključiti, dragi kršćani, koli potrebita je djelujuća milost. Sve to uči sabor tridentski kad veli: »Čovjek ne može biti svojom vlastitom snagom pred Bogom opravdan bez milosti Božje, koju nam zasluži Isus Krist. Ova milost daje nam se po Isusu Kristu, ne

samo za to, da lakše možemo pravedno živjeti i život vječni dobiti, pošto bez nje sa samim razumom je to oboje ne samo teško nego nemoguće. S toga čovjek bez pretečnoga nadahnuća i pomoći Duha svetoga ne može ni vjerovati, ni ufati, ni ljubiti, ni pokoru činiti kako treba, da dobije milost opravdanja.« Isus u današnjem svetom evangjelju govori kratko i jasno: »Bez mene ne možete ništa učiniti.« Ako dakle bez pomoći Isusove ne možemo ništa činiti, to onda bez njegove pomoći ne možemo kakvo dobro, zaslužno djelo ni početi, ni nastaviti, ni dovršiti. Na drugom jednom mjestu govori Isus: »Nitko ne može doći k meni, ako ga ne dovuče Otac, koji me posla.« (Iv. 6, 44.) I opet: »Nitko ne će doći k Ocu do kroza me.« (Iv. 14, 6.) Bez pomoći dakle Božje nema ni obraćenja, ni posvećenja, ni spasenja. Za sve to hoće se milost Božja, koja nas čuva od grijeha i k Bogu vodi. S toga i veli sv. Pavao apostol: »Mi nijesmo vrsni od sebe ni pomisliti što, kao od sebe, nego je naša vrsnoća od Boga.« (II. Kor. 3, 5.) Bez Boga dakle, bez njegove pomoći ne možemo ni što dobra pomisliti. Ako je tomu tako, to je onda milost Božja za svako dobro djelo potrebita, pošto bez dobrih misli je svako dobro djelo nemoguće.

Da nam ovu svetu nauku Isus što bolje predoči, prilikuje on u današnjem sv. evangjelju sama sebe trsu ili čokotu, a nas rozgi ili lozi, te veli: »Kao što loza ne može roditi sama od sebe, ako ne ostane na čokotu, tako i vi, ako u meni ne ostanete«, kano da bi htio reći: kao što je potrebito, da sok od čokota prelazi na lozu, da može loza plod nositi, isto tako je i vama potrebita moja milost, da možete dobro raditi; i kao što loza odsječena od čokota ne može ni jednoga

grozda donijeti, isto tako ne možete ni vi bez moje pomoći ni jednoga dobroga djela za spasenje učiniti.

Drugu sliku daje nam sv. Pavao apostol. On prilikuje cijelu Isusovu crkvu jednomu tijelu, kojega tijela kršćani su udovi, a Isus je glava. Kao što se dakle udovi čovječjega tijela bez glave ne mogu micati i raditi, isto tako i nijedan kršćanin ne može bez pomoći ili milosti Božje uraditi što dobra za nebo.

Nadalje Krist se zove našim Spasiteljem il Otkupiteljem, što mu i ime »Isus« znači. A kako bi se mogao zvati našim Spasiteljem, kad bismo se bili mogli i bez njega to jest bez njegove milosti osloboditi od grijeha i doći u vječno blaženstvo. Naša dobra djela moraju biti u razmjerju sa našim zadnjim ciljem. Da nas dakle dobra djela mogu dovesti k Bogu i s njime nas združiti, treba da imadu nešto božanstvenoga u sebi. Imat će to pako, ako budu učinjena pomoću ili milošću Božjom, koju nam je zaslužio Isus, Sin Božji, čiji zasluge su neizmjerne vrijednosti. Jedino tada bit će naša dobra djela ravna vječnoj plaći u nebu.

Ovu istinu, da nam je na ime milost Božja za svako dobro djelo potrebita, usadite si duboko u srce, dragi kršćani. Budete li o tom uvjereni, to ćete se s pouzdanjem uticati k Bogu, da vam podijeli tu toli potrebitu milost. Tada se vam vaše spasenje ne će činiti tako teško, kad pomislite, da vas u tom pomaže milost Božja. Tada ćete moći pouzdano zavapiti sa sv. Pavlom apostolom: »Sve mogu u Isusu Kristu, koji mi moć daje« (Fil. 4, 13.); »Ali ne ja, nego milost Božja, koja je sa mnom«. (I. Kor. 15, 10.) Pa upravo s toga što bez milosti Božje ne možete ništa spasonosna raditi, nemojte se ponositi svojim dobrim djelima, kano da ste ih vi sami učinili, već u svoj poniznosti pripišite ih Bogu i molite ga, da vam nikad ne uskrati svoje milosti. Opomenite se često riječi sv. Petra apostola: »Bog se ponositima suprotivi, a poniznima daje milost«. (I. Pet. 5, 5.) Premda je milost Božja dar, koji mi ne zaslužujemo niti nam ga je Bog dužan dati, to ipak taj dar možemo od milosrdnog Boga isprositi molitvom kao milostinju, jer milost moljenja daje on svakomu. Sam Isus veli: »Ištite, i dat će vam se; tražite, i naći ćete; kucajte, i otvorit će vam se«. (Mat. 7, 7.)

Čuli ste, kako nam je potrebita milost djelujuća; sad pako čujte, kako nam je potrebita milost posvećujuća.

II.

Što je posvećujuća milost, kazao sam u početku moga današnjega govora. I vi višeputa kažete: ovaj je čovjek u milosti Božjoj, onaj nije. Nego ja ću vam to predočiti, da me bolje razumite. U milosti su Božjoj oni kršćani, koji su krstom ili pokorom očišćeni od smrtnih grijeha, te su tako milošću Duha svetoga postali djeca Božja i baštinici neba. To je presretno stanje, u kom treba da se svaki od nas uvijek nalazi. Posvećujuća dakle milost nam je potrebita, da možemo: 1. zaslužno za nebo raditi; 2. blaženo umrijeti.

1. Najprije pitam; jesmo li mi svi, koji smo ovdje sakupljeni, u milosti Božjoj? O kamo sreće, kad bismo svi to bili! No na žalost moram kazati, da se bojim, da nijesmo svi takvi. Tko ima ma samo jedan smrtni grijeh na duši, taj nije u posvećujućoj milosti. Stanje je njegovo prežalosno, jer dokle je god u tom nesret-

nom stanju, ne može ni jednoga djela učiniti, koje bi mu bilo zaslužno za nebo. Tko ima smrtni grijeh na duši, taj je odijeljen od Isusa, kao kad se loza odsiječe od čokota. Čujte još jednom, što kaže Isus u današnjem sv. evangjelju: »Ja sam čokot, vi loze . . . Ostanite u meni, i ja u vas. Kao što loza ne može roda roditi sama od sebe, ako ne ostane na čokotu, tako i vi, ako u meni ne ostanete.« Bez ploda dakle, bez koristi, bez zasluga je život svakoga čovjeka, koji se nalazi u smrtnome grijehu, jer nije združen s Isusom po posvećujućoj milosti.

Kao što je čokot život lozi, tako je i Isus život kršćanima; no čim kršćanin smrtno sagriješi, gubi Isusa, gubi njegovu svetu milost, gubi život duše, tako da je duša njegova mrtva pred Bogom, jer ne može ništa zaslužna raditi za nebo. S toga se i zove taj grijeh, koji tako ubija dušu, smrtan grijeh. U tom smislu govori i sv. Jakov apostol, kad piše: »Grijeh učinjen ragja smrt.« (Jak. 1, 15.) Čovjek dakle bez posvećujuće milosti je u stanju grješnom, stanju smrtnom. Pa kao što čovjek, koji je tjelesno mrtav, ne može ništa raditi, isto tako i onaj, koji je duševno mrtav, ne može ništa spasonosna raditi za život vječni. Budući pako da je život vječni za svakoga čovjeka najveće i najdragocjenije blago, što se pomisliti može, to onda za nj nema ništa potrebitijega od posvećujuće milosti, u kojoj jedino može si zaslužiti nebo. Dosljedno za čovjeka nema veće nesreće nego što je biti u smrtnome grijehu, pošto u ovom stanju ne može ništa zaslužna učiniti za svoje spasenje.

S toga ničesa se toliko ne bojte, dragi kršćani, koliko smrtnog grijeha, koji vas lišava posvećujuće milosti i vječnoga blaženstva. Vi možda rado molite,

marljivo pohagjate službu Božju, revno postite, dijelite milostinju siromasima, strpljivo podnašate nevolje ovoga svijeta, no ako niste u milosti Božjoj, sve vam to ništa ne koristi za nebo; jedan samo smrtni grijeh ubija to sve, i vi ste kao mrtvi pred Bogom. Ta vaša dobra djela jedino u toliko mogu vam koristiti, da ganu Boga na milosrgje, kako bi vas opet primio u stanje svoje posvećujuće milosti.

2. Nadalje posvećujuća milost nam je potrebita, da možemo blaženo umrijeti. Da vam to dokažem, pozivljem se opet na riječi, što ih kaza Isus u današnjem sv. evangjelju: »Tko u meni ne ostane, izbacit će se na polje kao loza, i osušit će se, i skupit će je i u oganj baciti, i gorjet će.« Pod odsječenom lozom razumijeva se grješnik. Pa kao što odsječena loza nije za nikakvu korist nego da se baci u vatru, isto tako bit će bačeni u paklenski oganj grješnici, ako u smrtnome grijehu umru. Da dakle ne budu bačeni u pakao treba da su združeni s Isusom, kao što je združena loza sa čokotom prije nego se od ovoga odreže. Za čovjeka na umoru nema druge nego: ili biti združen s Isusom po posvećujućoj milosti i tako doći u nebo, ili odijeljen od njega smrtnim grijehom biti bačen u pakao. Kako je to strašno za grješnika, koji ni jedan dan, ni jedan sat, ni jedan čas nije siguran, da ne bi mogao umrijeti i tako na vijeke propasti u vječni pakao.

Odatle učimo se, dragi kršćani, nada sve cijeniti milost Božju, jer ona nam je neophodno potrebita; potrebita, da možemo dobro raditi, da možemo blaženo umrijeti. Spasenje dakle naše visi jedino o milosti Božjoj, s kojom dakako moramo i mi sudjelovati. S toga i veli sv. Augustin: Koji nas stvori bez nas, ne će nas spasiti bez nas. Budući pako da je milost Božja dar

Božji, koji nam on nije dužan dati, to molimo Boga svesrdno, da nam uvijek dade potrebitu milost, da možemo s njom kroz cio svoj život dobro raditi i tako zaslužiti nebo. Čuvajmo se grijeha kao najvećega zla, navlastito pak čuvajmo se smrtnoga grijeha, jer on nam otimlje najveće blago, na ime posvećujuću milost. Dao Bog, te se nad svim nama ispunilo ono, što sv. mati crkva moli na današnji blagdan sv. Gjurgja: Bože, koji nas zaslugama i zagovorom blaženoga Gjurgja mučenika Tvojega razveseljuješ, dopusti milostivo: koji tvoja dobročinstva preko njega prosimo, da ih darom tvoje milosti postignemo. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Na dan ss. apostola Filipa i Jakova.

O božanstvu Isusa Krista.

»Neka se ne žalosti srce vaše! Vjerujete u Boga, i u mene vjerujte.«
Iv. 14, 1.

Megju svecima zaslužuju naše osobito štovanje sveti apostoli, jer su oni prvi za Isusom propovijedali njegovu sv. vjeru. Mi smo tako sretni, da ispovijedamo onu istu vjeru, koju su oni raširili po svijetu. Oni su dakle naši prvi oci i braća po vjeri. Megju apostolima pako odlikuju se vjerom navlastito sv. Filip i Jakov, čiju časnu uspomenu danas svetkujemo.

Sv. Filip rodio se kao i sv. Petar i Andrija u Betsaidi, te bijaše megju prvima, koji slijediše Isusa. Čim upozna Isusa, odmah se potrudi, da i druge dopane sreća, koju je sam doživio. Tako poimence dovede k Isusu prijatelja si Natanaela.

Sv. Jakov Mlagji, koji se danas takogjer slavi sa sv. Filipom, bijaše sin Marije Bogorodičine sestre, koja bijaše udata za Alfeja iliti Kleofu, koja osim Jakova rodi još dva apostola i to Judu Tadeja i Simeona. Sv. Jakov bijaše dakle bliži rogjak Isusu, jer svaki bijaše od jedne sestre. Budući pako da su se bliži rogjaci nazivali braćom, to se sv. Jakov imenuje brat Gospodinov.

Oba ova sveta apostola propovijedahu gorljivo vjeru Isusovu, i to sv. Filip poganima, a sv. Jakov Židovima. Dapače oni tu vjeru zasvjedočiše i mučeničkom smrću. A što ih je potaklo, da su za Isusa toliko radili, trpjeli i život svoj dali? Jamačno to, što su vjerovali u njegovo božanstvo, da je on naime Sin Božji. Vjerovali su pako to za to, jer je Isus to jasno potvrdio:

I. R i j e č i m a.
II. Č u d e s i m a.

I.

Tko je Isus, to je najbolje znao on sam. Pa kad je Isus sam kazao, tko je on, tko će se usuditi dvojiti njegovim riječima? Ako vjerujemo kreposnim i iskrenim ljudima, to više treba da vjerujemo Isusu, kojega ni najljući njegovi neprijatelji ne mogahu obijediti s kakve laži ili grijeha. Njegova nauka je tako divna, da su i isti njegovi neprijatelji bili prisiljeni ispovjediti o njem, da je on istinit i da put Božji u istini uči. Megju ostalima pako učio je skromno i javno pred prijateljima i neprijateljima, da je on Sin Božji, Bogu Ocu u svem jednak, dakle pravi Bog.

1. Najprije čujte što je Isus govorio o sebi s k r o m n o učenicima svojim.

Jednom dogje Isus u okoline Cesareje Filipove, i pitaše učenike svoje govoreći: »Za koga drže ljudi Sina čovječjega?« A oni rekoše: »Jedni za Ivana Krstitelja, a drugi za Iliju, opet drugi za Jeremiju ili za kojega od proroka.« Reče im Isus: »A šta vi velite, tko sam ja?« Odgovarajući Simon Petar reče: »Ti si Krist Sin Boga živoga.« A odgovarajući Isus reče: »Blago tebi, Simone sine Jonin! jer tijelo i krv nijesu tebi to objavili, nego Otac moj, koji je na nebesima.« Eto vidite, dragi kršćani, kako Isus potvrgjuje izjavu sv. Petra i ispovijeda, da je on pravi Sin Božji, kao što je Petar sin Jonin.

Kad je jednom sv. Filip apostol, kako to pripovijeda današnje sv. evangjelje, zapitao Isusa: »Gospodine! pokaži nam Oca, i dosta nam je«, reče mu Isus: »Toliko sam vrijeme s vama, pa me ne poznaste? Filipe! koji vidi mene, vidi i Oca. Kako ti govoriš: pokaži nam Oca? Zar ne vjerujete, da sam ja u Ocu, i da je Otac u meni?« Ovim riječima jasno uči Isus, da su On i Otac jedno, dakle oba jedan te isti Bog.

Na ove riječi opomene se sv. Toma apostol, kad ne htjede vjerovati u uskrsnuće Isusovo, dok ga svojim očima ne vidi i ne opipa njegove rane. Sada pako ne samo da uzvjerova u njegovo uskrsnuće, nego ga ispovjedi kao Boga veleći mu: »Gospodin moj i Bog moj!« Ovu izjavu sv. Tome Isus primi i pohvali kad reče: »Pošto me vidje Toma! vjerovao si; blago onima, koji ne vidješe a vjerovaše.«

2. Što je Isus govorio o svom božanstvu učenicima, to isto propovijedao je on javno pred svojim neprijateljima: farizejima, književnicima i židovskim svećenicima.

Jednom iscijeli Isus u subotu bolesnika, koji bolo-

vaše trideset i osam godina, riječju: »Ustani, uzmi odar svoj i hodi.« Već samo zbog tog čuda bi morali bili Židovi vjerovati u Isusa, a kad tamo oni zamrziše na njega što je u subotu iscijelio onoga bolesnika, te ga htjedoše za to ubiti, kao kakvog velikog grješnika. No čujte, što im odgovori Isus: »Otac moj doslije čini i ja činim«, kao da bi htio reći: premda je moj nebeski Otac u početku stvorio svijet u šest dana, a sedmi dan, kad već ništa ne stvori, odredio ljudima za počinak, to ipak on ne prestaje svaki dan činiti dobro ljudima. On čini da izlazi sunce i da daždi u subotu kao i u djelatne dane, pa kao što on nije vezan na subotu, da ne bi tvorio ljudima dobro, isto tako nijesam vezan ni ja, da ne bi i u subotu smio iscijeliti bolesnika. Na ove Isusove riječi još više gledahu Židovi da ga ubiju, što ne samo da nije svetio subote, nego i Ocem svojim nazivaše Boga i gragjaše se jednak Bogu. (Iv. 5.) I tako je Isus javno dokazao, da je on Sin Božji t. j. pravi Bog. Tako su ga razumjeli i Židovi. Kad dakle Isus ne bi bio pravi Bog, da otkloni svaku sablazan, bio bi morao svoje riječi opozvati. Megjutim on ne samo da ih ne opozivlje ili ispravlja, već i dalje dokazuje, da on s Bogom Ocem ima istu moć i slavu; doslijedno da je i on pravi Bog, kao i njegov Otac.

U starom zavjetu bio je zakon, da se svaki bogohuljac ima kamenovati. I Isusa su kao takvoga htjeli Židovi više puta kamenovati. A što je skrivio Isus, da su ga smatrali bogohuljcem? Ništa drugo nego to, što se je gradio Sinom Božjim i Boga nazivao svojim Ocem. Jednom reče Isus Židovima: »Zaista, zaista vam kažem: ja sam prije nego se Abraham rodio.« Tada uzeše kamenje, da bace na nj; a Isus se sakri

i izigje iz crkve. (Iv. 8.) Abraham živio je dvije tisuće godina prije Isusa. Kad dakle reče Isus da je bio prije nego se Abraham rodio, to je time hotio kazati, da je on pravi Bog, pošto samo kao Bog bijaše prije Abrahama.

Jednom dogje Isus na posvetilo crkve po trijemu Salomonovu u crkvu. Tu ga opkoliše Židovi i rekoše mu: »Dokle ćeš mučiti duše naše? Ako si ti Krist, kaži nam otvoreno.« Isus im odgovori: »Ja vam kazah, pa ne vjerujete. Djela, koja tvorim ja u ime Oca svojega, ona svjedoče za me ... Ja i Otac jedno smo.« A Židovi opet uzeše kamenje, da ga ubiju. Odgovori im Isus: »Mnoga vam dobra djela javih od Oca svojega, za koje od onijeh djela bacate kamenje na me?« Odgovoriše mu Židovi govoreći: »Za dobro djelo ne bacamo kamenja na te, nego za hulu na Boga, što ti čovjek budući, gradiš se Bogom.« (Iv. 10.) I tako je Isus po drugi put s pogibelju života potvrdio, da je on pravi Bog. Nego on za tu istinu nije se samo izvrgao pogibelji života, već i život svoj dao. Čujte kako: Kad bude Isus u noći velikoga četvrtka uhvaćen i odveden k velikomu svećeniku Kaifi zapita ga ovaj javno: »Zaklinjem te živim Bogom, da nam kažeš, jesi li ti Krist Sin Božji?« Reče mu Isus: »Ti kaza! Ali ja vam kažem, odsele ćete vidjeti Sina čovječjega, gdje sjedi s desne strane sile Božje i ide na oblacima nebeskim.« Tada poglavar svećenički razdrije haljine svoje govoreći: »Huli na Boga; šta nam trebaju više svjedoci? Što mislite?« A oni odgovarajući rekoše: »Zaslužio je smrt.« (Mat. 26.) Kako je vidjeti Isus je javno pred najvišom vlasti pod prisegom izjavio, da je on Sin Božji, premda je znao, da će ga ta izjava stojati smrti i to na križu. Ako je dakle Isus tako svet

i mudar kao što je bio, tako svečano izjavio da je on pravi Bog, i za tu istinu podnio smrt na križu, tko će se usuditi dvojiti o istinitosti te njegove izjave?

Da Isuse! mi čvrsto vjerujemo tvojim riječima i ispovijedamo sa sv. Petrom, da si ti Krist Sin Boga živoga. Hvala ti, što si nam objavio svoje božanstvo i tako jasnim riječima dokazao. Mi smo pripravni za tu vjeru i život svoj dati.

No Isus nije samo riječima potvrdio svoje božanstvo. On je to dokazao i nebrojenim čudesima, o čem u drugom dijelu.

II.

Kad htjedoše Židovi na posvetilo crkve kamenovati Isusa zato što reče: »Ja i Otac jedno smo«, tada se on branio govoreći: »Ako ne tvorim djela Oca svojega, ne vjerujte mi. Ako li tvorim, ako i meni ne vjerujete, djelima mojim vjerujte, da poznate i vjerujete, da je Otac u meni i ja u njemu.« (Iv. 10, 37. 38.) I zaista, dragi kršćani, mi ćemo se lako moći uvjeriti o božanstvu Isusovu, ako promotrimo čudesa: 1. što ih je on sam učinio, i 2. što ih je učinio preko drugih, pošto čudesa nitko ne može tvoriti nego samo svemogući Bog.

1. Da samo u kratko spomenem nekoja čudesa, što ih Isus učini. Tako n. pr. on je vodu pretvorio u vino i sa malo hljebova i ribica nahranio više tisuća ogladnjelog naroda. Hromima dao je hod, slijepima vid, gluhima sluh, nijemima govor. Gubave je očistio i opsjednute oslobodio nečistoga duha. On je u jedan hip ozdravio bolesne od svakojakih bolesti samom riječju ili doticanjem bez ikakvih ljekarija. Dapače on je samom riječju i iste mrtvace uskrisio, pa i sam uskrsnuo iza kako je bio na križu umro i bio u grob

pokopan. Sva ta čudesa učinio je za to, da pred cijelim svijetom dokaže svoje božanstvo i potvrdi istinitost svoga nauka, pokaže, kako su se na njem ispunila proročtva staroga zavjeta. Sve to sili nas, da upoznamo božanstvo Isusovo, pošto takva čudesa nitko ne može tvoriti, ako ne samo svemogući Bog. Ta čudesa učini Isus javno, a pripovijedaju nam ih njegovi učenici, koji su ta čudesa vidjeli, i za istinitost istih dali svoj život.

2. Nego Isus ne samo da je sam svojom moću činio čudesa, nego je tu moć dao i drugima. Čujte što kaza u današnjem sv. evangjelju: »Zaisto, zaisto vam kažem, koji vjeruje u mene, djela koja ja tvorim, i on će tvoriti, i veća će od ovih tvoriti; jer ja idem k Ocu.« Tko da se ne divi nedokučivoj poniznosti Isusovoj, koji je svojim učenicima dao moć tvoriti čudesa, pa i veća nego što ih je sam tvorio! I zaista, on je čudesa tvorio samo u Palestini megju Židovima, dok su ih njegovi učenici tvorili u čitavom svijetu megju svim narodima, koje su k njemu obratili. Isus je iscijelivao bolesnike preko svojih haljina, dok ih je sv. Petar ozdravljao i preko svoje sjene. Isus je uskrisio tek umrvše mrtvace, dok su njegovi učenici uskrisili i takve, koji bijahu umrli prije više godina kao n. pr. sv. Stanislav, biskup krakovski. Isus je samo kazao: »Ako tko reče gori ovoj: digni se i baci u more, i ne posumnja u srcu svojem, nego uzveruje, da će biti kao što govori: bit će mu štogod reče«, dok je sv. Gregorije čudotvorac svojom molitvom zaista maknuo jedan brijeg sa svog mjesta, kad je hotio graditi jednu crkvu, za koju ne imagjaše dosta prostora. Isus je obično samo vidljivim načinom tvorio čudesa na tjelesima, dok su njegovi apostoli polaganjem ruku nevidljivim načinom napunjavali duše Duhom svetim.

Uzrok, zašto je Isus svojim učenicima dao toliku moć, navagja on sam kad veli: »jer ja idem k Ocu.« Dakle za to je Isus dao svojim učenicima toliku moć, da mogu tvoriti čudesa, jer on je hotio umrijeti, ostaviti svijet i otići k Ocu. Ljudska vlast prestaje s njihovom smrću, tako da ni isti kraljevi ne vladaju više po svojoj smrti, dok Isus upravo svojom smrću svršava naše otkupljenje i dobiva vlast na nebu i na zemlji, te nastupa svoje carstvo nad svim vidljivim i nevidljivim svijetom. Mi toga otajstva dakako ne možemo pojmiti, ali mi se ipak time učvršćujemo u vjeri, da je Isus pravi Bog, pošto samo kao Bog, može iza smrti svoje gospodovati nad cijelim svijetom.

Kako uzvišena je dakle naša vjera, dragi kršćani, koju utemelji sam Bog! Budući da je Isus svoje božanstvo dokazao tolikim riječima i čudesima, nastojmo živjeti po njegovom svetom nauku, kako su živjeli ss. apostoli Filip i Jakov. Nastojmo da se na nama ispune one riječi, koje izusti Isus, kad branjaše svoje božanstvo: »Ovce moje slušaju glas moj, i ja poznajem njih, i za mnom idu. I ja ću im dati život vječni, i nikad ne će izginuti, i nitko ih ne će oteti iz ruke moje.« (Iv. 10, 27. 28.) Amen.

Na dan našašća sv. Križa.

Zašto je Sin Božji bio raspet?

»Sin čovječji treba da se podigne, da ni jedan, koji u nj vjeruje, ne pogine, nego da ima život vječni.«
Iv. 3, 14. 15.

Nije dugo što je sv. mati crkva oplakivala gorku muku i smrt Sina Božjega na križu, a danas se ve-

seli nad našašćem njegova križa. Židovi da zamrse trag križu Isusovu, zakopaše ga duboko u zemlju s ona dva križa, na kojima su poginula i ona dva razbojnika, koja bijahu s Isusom raspeta. Kašnje podigoše pogani na tom mjestu mramorni kip božici Veneri. Sv. Helena, mati cara Konstantina, po nadahnuću Božjem ode u Jeruzalem, da traži križ Isusov. Za lijepu svotu novaca otkriše joj Židovi, gdje je pokopan križ Isusov. S toga ona dade najprije porušiti kip Venerin, a onda kopati zemlju tako dugo, dok ne nagje tri križa. Sva tri križa bijahu jednake veličine, iste debljine i od istog drveta. U toj smetnji eto ti opet Božje pomoći. Tadašnji jeruzalemski biskup sv. Makarije naredi, da se neka bolesnica dotače redom križeva; od kojega bude ozdravila, on je pravi križ Isusov. Tako i bilo. Dovedoše bolesnicu; prva dva križa, što ih dotakne, ništa joj ne pomogoše; dok se pri trećem u prisutnosti carice sv. Helene, biskupa sv. Makarija i nebrojenih drugih kršćana digne zdrava. Sv. križ razdijeliše na male komadiće, pa rasposlaše po cijelom svijetu neka bude svuda i najsitniji komadičak na uspomenu presvete muke i smrti Isusove te na cjelivanje i klanjanje u budi ma kojoj duhovnoj ili tjelesnoj nuždi.

Nevjernici se doduše rugaju i sv. križu i onomu, koji je na njem umro. No nam je sv. križ velika utjeha i radost, jer nas sjeća na pregorku muku i smrt, koju je Isus na njem za nas pretrpio. Dopustite, da razmotrimo danas raspeće Isusovo, i to kako je isto bilo:

I. Potrebno.

II. Korisno.

I.

Isus morao je biti raspet: 1. da se ispune proroštva sv. pisma; 2. da svoju nauku primjerom potvrdi; 3. da proslavi svog nebeskog Oca.

1. Već onda, kad našeg praroditelja Adama zavede sotona, da okusi voće od zabranjena drva, odluči nebeski Otac, da nas Isus otkupi na drvu križa. Tako barem moli sv. mati crkva u današnjoj misi. Čujte kako pjeva u prefaciji: »U istinu dostojno i pravedno jest, pravo i spasiteljno, da mi tebi vazda i svagdje hvale uzdajemo: Gospode sveti, Oče svemogući, vječni Bože. Koji si spasenje čovječjega roda na drvu križa položio, da otkuda smrt ishogjaše odanle život uskrsne; i koji na drvu dobivaše, na drvu bude pobijegjen: po Kristu Gospodu našem«. Kao što nas je dakle sotona rinuo po drvu u propast, isto tako trebalo je, da nas Isus na drvu otkupi.

Kad su Izraelićani putujući kroz pustinju za kazan zbog grešnog mrmljanja na Boga pogibali od ujeda otrovnih zmija, tada podigne Mojsije na jedan kolac mjedenu zmiju, da svi, koji budu s pouzdanjem u Boga na nju pogledali, ne će umrijeti, pa ma ih zmija kako ujela. Sve je to znamenovalo Isusa, kako to on sam reče veleći: »Kao što Mojsije podiže zmiju u pustinji, tako treba sin čovječji da se podigne«. (Iv. 3, 14.) Isus je dakle morao biti podignut t. j. raspet, da se ispune proroštva sv. pisma.

2. Nadalje Isus je hotio biti raspet, da svoju nauku primjerom potvrdi. On je učio: »Ko ne ne nosi križa svojega i za mnom ne ide, ne može biti moj učenik« (Luk. 14, 27.); »Ako ko hoće za mnom ići, neka se odreče sebe, i uzme križ svoj i ide

za mnom« (Mat, 16, 24.); »Koji ne uzme križa svojega i ne pogje za mnom, nije mene dostojan.« (Mat. 10, 38.) S kojim uspjehom bio bi Isus ovako strog nauk propovijedao, kad ga ne bi bio sam u životu obdržavao? Je li pak odabrao križ, da na njem iz ljubavi k nama umre, koji će se kršćanin ili učenik Isusov odreći križa i muka? Isus reče: »Nema učenika nad učitelja svojega ni sluge nad gospodara svojega.« (Mat. 19, 24.) O kad bi mi imali ikoliko duha Kristova, to bi se morali na podnožju križa uvjeriti, da i nama valja s Isusom trpjeti, ako želimo s njime biti uzvišeni! Pogled na raspetoga Isusa morao bi nas obodriti na strpljeno podnašanje muka i nevolja.

3. Napokon Isusu je trebalo biti raspetu, da proslavi svoga nebeskoga Oca. Rod ljudski uvrijedio je Boga najvišega gospodara neba i zemlje. Uvreda ta bijaše tolika, kolika i sam Bog, dakle neizmjerna. Pravednost je Božja zahtijevala od roda ljudskoga primjerenu zadovoljštinu. Tu zadovoljštinu mogao je dati samo Bog-čovjek. Isus nas je doduše mogao otkupiti i samc jednom kapi krvi, pošto svaka kap njegove presvete krvi je neizmjerne vrijednosti; nu pošto bi odlučeno, da bude za nas raspet, to se on rado podvrgao toj smrti. Odatle se vidi, kako pravedan, svet i velik mora biti Bog, koji tako mrzi na grijeh, da ga ne oprašta, ako ne smrću svoga jedinorogjenoga Sina na križu. Nego odatle se takogjer razabire, kako milostiv, dobar i ljubežljiv je Bog, koji grješnika tako ljubi, da je za nj dao svoga jedinca Sina na smrt i to na smrt križa. Kako mudar dakle i moguć mora biti Bog, koji znade na tako čudnovati način združiti najveću pravednost s najvećim milosrgjem! Tko je tako tvrdokornoga srca, da se razmatrajući ovo ne će napuniti

mržnjom i ljubavlju; mržnjom na grijeh, a ljubavlju spram Boga?

Smrt na križu bijaše najsramotnija tako, da su na nj raspinjali samo robove i ljude najniže vrsti i to samo zbog najvećih zločina. S toga se i veli u sv. pismu staroga zavjeta, da je proklet svaki onaj, koji visi na križu. (V. knj. Moj. 21, 23.) Pa zašto je Isus odabrao tako sramotnu smrt? On je tu smrt odabrao iz svoje prevelike ljubavi k svomu nebeskomu Ocu i k nama. Iz ljubavi k Ocu, da ga što više proslavi; iz ljubavi k nama, da se sav za nas žrtvuje. Sv. Pavao kaže, da se u ime Isusovo ima pokloniti svako koljeno onih, koji su na nebu i na zemlji i pod zemljom. (Filip. 2, 10.) Ako je tomu tako, to se Isus morao prije poniziti i biti poslušan do smrti i to do smrti križa. Ne služi dakle Isusu ni najmanje na sramotu, što je bio raspet, već je to na veću Božju slavu i naše spasenje. Židovima je doduše križ Isusov sablazan, a poganima ludost, dok je nama kršćanima mudrost i spas.

Potrebito je dakle bilo, da Isus bude raspet; nu to bijaše i korisno, o čem u drugom dijelu.

II.

»Sin čovječji treba da se podigne, da ni jedan, koji u nj vjeruje, ne pogine, nego da ima život vječni.« U ovim riječima izražena je dvostruka korist ili plod Isusova križa, i to: 1. prava vjera u Isusa; 2. naše vječno spasenje.

1. Mi bismo se bili svi na vijeke izgubili zbog istočnoga i vlastitih grijeha, da nam se nije Isus smilovao i otkupio nas. »Sin čovječji treba da se podigne,

da ni jedan, koji u nj vjeruje ne pogine«. Neka dakle nitko ne zdvaja zbog svojih grijeha, već tvrdo vjeruje, da je Isus na križu isplatio za sve nas zadovoljštinu, koja više vrijedi nego smo mi sa svojim grijesima skrivili. Ta on je za nas bio raspet. S toga i veli o njem sv. Petar apostol, da je grijehe naše sam iznesao na tijelu svojem na drvo (I. Pet. 2, 24.), a sv. Pavao kaže, da je smrtnu osudu, koja bijaše protiv nas napisana, izbrisao i prikovao je na križ. (Kološ. 2, 14.) Njegova dakle smrt na križu vrijedi za nas toliko, koliko da bismo mi sami bili na križ raspeti; pače i više, mnogo više, jer on je Bog, neizmjeran, dok smo mi jednostavni ljudi, nevoljni grješnici.

Pogledajte amo, dragi kršćani, u raspetoga Isusa. »Evo jagnje Božje, koje uze na se grijehe svijeta.« (Iv. 1, 29.) »Koji u nj vjeruje, ne pogine.« U njega dakle vjerujte, u njega se ufajte, pak ne ćete propasti, pa bili grijesi vaši kako veliki. Operite grijehe svoje u njegovoj krvi. Potecite k svećeniku i ispovjedite mu skrušeno svoje grijehe; on će vam ih oprostiti, jer je od Isusa dobio vlast, da može opraštati grijehe. Slijedite Isusa i živite po njegovom nauku, pak ne ćete poginuti.

2. Jeste li se jednom očistili od grijeha, tada ako ustrajete u milosti do smrti, ne samo da ne ćete poginuti, nego ćete se spasiti. Sam Isus veli: »Sin čovječji treba da se podigne, da ni jedan, koji u nj vjeruje ne pogine, nego da ima život vječni.« Ili zar je manje, što je Sin Božji došao s neba na zemju, nego da mi ljudi budemo iz zemlje uzeti na nebo? Ili zar je manje, što se neumrli Sin Božji ponizio do smrti križa, nego da mi smrtnici postanemo dionici vječnoga života? Ako je Isus učinio ono, što je veće,

t. j. postao za nas čovjekom i umro na križu, to se možemo za cijelo nadati, da će učiniti i ono, što je manje, t. j. uzeti nas u nebo. A valja znati, da je Isus za nas postao čovjekom i umro na križu, dok još, kako kaže sv. Pavao apostol, bijasmo njegovi neprijatelji. (Rim. 5, 10.) Ako nas je dotle Isus toliko ljubio, dok bijasmo sinovi srdžbe, koliko više će nas ljubiti sada, iza kako smo oprani njegovom krvlju, postali sinovi njegovog nebeskog Oca. Podvojiti o njegovoj ljubavi, bila bi najveća uvreda, koju bismo mogli nanijeti njegovom milosrdnom srcu. On veli, da je bio zato podignut, da nijedan, koji u nj vjeruje, ne pogine, nego da ima život vječni.

Zahvalimo Gospodinu Isusu, što se dostojao za nas postati čovjekom i umrijeti na križu. Križ budi naše najveće ufanje u životu i na smrti. Na križu zadovoljio je za nas svomu Ocu nebeskomu i stekao nam potrebite milosti. Na križu dovršeno je naše spasenje, te se možemo lako spasiti, samo ako budemo vjerovali u raspetoga Isusa i živjeli po njegovom nauku.

Ti pak, Oče nebeski, ne gledaj na naše grijehe, nego na rane tvoga Sina, koji je za nas na križu umro. Po njegovim zaslugama budi milostiv nama nevoljnim grješnicima. Amen.

Na presveto srce Isusovo.

O pobožnosti k srcu Isusovu.

»S radošću ćete crpsti vodu iz izvora Spasiteljevih.« Is. 12, 3.

Danas svetkujemo u ovoj našoj crkvi prelijepi blagdan presvetoga srca Isusova. Pogledajte, dragi

kršćani, tamo na veliki žrtvenik. Ona slika predstavlja nam presveto srce našega Spasitelja. To znači, da je ova naša crkva posvećena srcu Isusovu. O da znate, dragi kršćani, koliko je ovo presveto srce ljubilo nas nevoljne ljude! Iz ljubavi k nama bilo je ovo srce sulicom prosukano, tako da u njem nije ostalo ni kapi krvi. Iz ovoga srca poteklo je spasenje svemu rodu ljudskomu. Iz ovoga srca kao nepresušivog vrela treba da i mi crpamo potrebite milosti. Već Isaija prorok reče: »S radošću ćete crpsti vodu iz izvora Spasiteljevih.«

Da, upravo zbog toga dužni smo presveto srce Isusovo štovati i ljubiti. To je razlog, zašto se pobožnost k presvetomu srcu Isusovu tako raširila, da danas nema, tako reći, kršćanske obitelji, gdje bi ista bila nepoznata. O ovoj pobožnosti nakanio sam vam danas govoriti, dragi kršćani, i dokazati vam:

I. Kako je uzvišena ta pobožnost;

II. Kako su veliki njezini plodovi.

I.

Pobožnost k presvetomu srcu Isusovu uzvišena je: 1. zbog njezina postanka; 2. zbog njezina predmeta i svrhe.

1. Pobožnost k presvetomu srcu Isusovu u bitnosti tako je stara kao i samo kršćanstvo. Predmet ove pobožnosti je sam Isus, njegovo presveto srce. Kad on reče: »Učite se od mene, jer sam ja krotak i ponizan srcem« (Mat. 11, 29.), zar nas nije tim pozvao, da se ugledamo u njegovo presveto srce? A kad je sv. Ivan apostol na zadnjoj večeri počivao na prsima Isusovim, zar nije on to učinio od ljubavi spram njegovog presvetog srca? Kad pak Isus dopusti, da mu se visećemu na križu sulicom probode srce, zar nas nije time hotio potaknuti, da se u ovo srce zaklonimo i razmišljamo njegovu neizmjernu ljubav k nama? Tako barem uče mnogi sv. oci. Čujte samo nekoje. Sv. Augustin govoreći o prosukanom Isusovom srcu veli: »Vojnik mi je otvorio prsi Isusove, da mogu prodrijeti do njegova srca i u njemu naći sigurno prebivalište.« Sv. Toma Akvinski kaže: »O srce, koje si krv svoju prolilo, da nas oživiš i ugriješ, daj mi tvoj život, tvoju toplinu.« A sv. Bernardo sav ushićen od radosti kliče: »O kako lijepo, kako slatko je stanovati u ovom srcu!« Sv. pak Franjo Saleski veli: »Kako dobar je Gospodin, kako ljubežljivo je njegovo srce! Počivajmo uvijek u ovome srcu! O kad bi ovo srce uvijek živjelo u našim srcima!« — Sv. Klara običavala je svaki dan pozdravljati presveto srce Isusovo. A s kolikim štovanjem častili su ovo srce sv. Alojzije, sv. Terezija i nebrojeni drugi sveti i svetice božje!

Nego ova pobožnost ne bijaše još općenita. Ona posta takovom tek sedamnaestoga vijeka. Spasitelj na ime Isus prikaza se više puta blaženoj Margareti Alacoque, djevici reda od pohoda Marijina. A prikaza joj se tako, da joj je pokazao svoje plamteće srce upravo onako, kako to predstavlja ona slika na velikom oltaru, te ju opomenuo, da raširi megju ljudima pobožnost k ovomu presvetomu srcu. On joj obeća, da će oni, koji se posvete ovomu srcu, dobiti obilne milosti. Reče joj: »Propovijedaj svemu svijetu, da će svi, koji se utječu momu srcu, dobiti obilje milosti.« Marija Alacoque pripovijedala je svima i svakomu, što je vidjela i čula. Odtada počeše mnogi pobožni kršćani štovati presveto srce Isusovo. Pa kad se nekoji neprijatelji svete crkve (Jansenisti) usprotiviše tomu štovanju,

sv. otac papa Pijo VI. osudi njihove navale na tu lijepu pobožnost; a sv. otac papa Klement XIII. dopusti mnogim crkvama svetkovati blagdan presvetoga srca Isusova. Pijo pak IX. naredi, da se ta svetkovina ima slaviti u čitavom katoličkom svijetu u petak poslije osmine Tijelova; dok napokon Leon XIII. podigne tu svetkovinu na blagdan prvoga reda. I tako se danas pobožnost k presvetomu srcu Isusovu slavi po čitavom katoličkom svijetu, te nema ni jedne pobožne kršćanske duše, koja se ovomu presvetomu srcu ne bi klanjala.

2. Predmet ove pobožnosti nije ova slika kano takova, već pravo srce Isusovo, koje ova slika predstavlja t. j. ono srce, koje je u grudima Isusovim kucalo i bilo sulicom za nas probodeno; dakle srce Isusovo od mesa i krvi. Budući da je božanstvo Isusovo bilo združeno sa svakim udom njegovog čovječjeg tijela, te tako svako njegovo udo zaslužuje, da ga štujemo, to se namiče pitanje, zašto nam se baš njegovo presveto srce predstavlja, da mu se na osobiti način klanjamo? Uzrok tomu je taj, što Spasitelj Isus hoće da nas ovom pobožnošću sjeti na njegovu neizmjernu ljubav spram nas; srce je pak megju svim udovima tijela sijelo i slika ljubavi. Ljubav dakle u nam ljudima je jezgra i glavni predmet ove pobožkosti. Kako uzvišena je ova pobožnost! Može li se ma samo pomisliti veća pobožnost od ove?

Svrha pak ovoj pobožnosti jest ta, da barem donekle zadovoljimo Spasitelju Isusu za one tolike pogrde, kojima grješnici svaki dan vrijegjaju njegovo ljubeće srce. Po tom svrha ove pobožnosti je veća i uzvišenija nego svrha ma koje druge pobožnosti; pače ona u sebi uključuje svrhe svih drugih pobožnosti kao

djetešca Isusa, trpećega Isusa, pet rana njegovih, presv. oltarskog sakramenta itd. A naregjena je ova pobožnost i zato, da srce naše usplamti sve većom ljubavlju k Isusu; a to će, kad gledamo u njegovo presv. srce, te se sjetimo, što je on sve za nas učinio. Da, poljubljeni kršćani, gledajte amo na raspetoga Isusa na križu. Gledajte ovo tijelo sve izranjeno i izmrcvareno. Gledajte ovu presvetu glavu trnovom krunom okrunjenu. Gledajte ove ruke i noge čavlima križu prikovane. A gledajte i ova prsa sulicom prosukana, ovo srce sulicom probodeno. Sve ovo pretrpi Isus iz ljubavi k nama, da nas otkupi od vječnoga prokletstva. Ako je tomu tako, to smo onda i mi dužni njega ljubiti. Ljubav zahtijeva ljubav. Dignimo često oči svoje na propetoga Isusa. Zadubimo se često u njegovu ranu na prsima. Sjetimo se uvijek na njegovo presveto srce, koje nas je toliko ljubilo, da se je pustilo za nas prosukati te tako svu svoju krv prolilo za naše spasenje.

Nego nije dosta da smo promatrali postanak pobožnosti k srcu Isusovu; mi treba da razmotimo i njezine plodove.

II.

Veliki su plodovi pobožnosti k srcu Isusovu. Ovi plodovi odnose se: 1. na naš život; 2. na našu smrt; 3. na našu vječnost.

1. Pobožnost k srcu Isusovu dobavlja nam u životu milost obraćenja i uzdržaje nas u povećujućoj milosti. Već Isus prikazajući se blaženoj Margareti Alacoque obeća, da će svi, koji se posvete njegovomu srcu, dobiti potrebite milosti. Nema pak za grješnike potrebitije milosti nego što je milost obraćenja. O da znate, dragi kršćani, koliki su se grješnici pobožnošću

ovoga srca obratili Bogu, koji bi bili inače za vijeke propali! U ovom srcu čitali su neizmjernu ljubav Isusovu k nevoljnim grješnicima, pak se i oni potakli na ljubav, da su se odrekli grijehu i nastupili bogoljuban život. Nu što bi mnogim grješnicima koristilo, da su se obratili, ako ne bi bili tu milost i nadalje uščuvali? Pobožnost pako k srcu Isusovu uzdržala ih je u posvećujućoj milosti. Blažena Margareta Alacoque reče: »Ne mogu vjerovati, da bi duša, koja se iskreno posveti srcu Isusovu, smrtnim grijehom pala u sužanjstvo vražje.« Nego ne dobivaju samo grješnici od pobožnosti k srcu Isusu potrebite milosti već i pravednici, da mogu u dobru ustrajati do konca života. Ova pobožnost pomaže svakoga u vršenju njegovih dužnosti, tješi ga u žalosti, krijepi u mukama, jači u napastima, čuva od grijeha. Svjedoče nam to tolike pobožne duše, koje se posvetiše srcu Isusovu.

2. Nego pobožnost k srcu Isusovu dobavlja nam mnoge milosti i u smrtnom času. Čujte, što veli blažena Margareta Alacoque: »Duše, koje se posvete božanskomu Srcu Isusovu, ne će se izgubiti, samo ako mu se posvema predadu, te nastoje da ga po mogućnosti časte i ljube. Srce ovo tvrdi je bedem i sigurno utočište za sve nevoljne grješnike, da se tamo utječu pred srdžbom Božje pravednosti. O kako slatko umire onaj, koji je sveudilj posvećen srcu Onoga, koji će ga jednoć suditi! Tada će mu srce Isusovo biti najjači i najsigurniji branik protiv navalama nečistoga duha.«

3. Napokon čujte, kakve plodove dobavlja nam pobožnost k srcu Isusovu za vječnost. Blažena Margareta Alacoque kaže: »Možete mi vjerovati, da će vam biti u vječnosti sve obilno nagragjeno, što ste god učinili za srce Isusovo. Ništa vam ne će biti

tako bogato nagragjeno kao to. Posvetite se dakle posvema srcu Isusovu, a posvetite mu i sve svoje misli, riječi i djela, da vam tako bude sve obilno nagragjeno u vječnosti.«

Zahvalimo dragomu Spasitelju, što se udostojao očitavati nam ovu lijepu i spasonosnu pobožnost. Posvetimo srce svoje srcu njegovu. Nastojmo da i drugi osobito naši podložnici obljube ovu svetu pobožnost. Tako ćemo najbolje ugoditi Isusu. — Tebe pako o božansko srce Isusovo molimo i zaklinjemo, da nas blagostivo uzdržiš u tvojoj svetoj milosti do konca života, te se tako s tobom združimo u vijeke. Amen.

Na prečisto srce Marijino.

O svetosti i ljubavi srca Marijina.

»Tko mene nalazi, nalazi život i crpa spas od Gospoda.« Prič. 8, 35.

Tko ljubi srce Isusovo mora ljubiti i srce Marijino, jer srce prečiste majke najviše je združeno sa srcem njezina Sina. Njezino je srce ogledalo srca njezinog božanskog Sina. Za srcem Isusovim je Marijino najčišće, najsvetije, najmilostivije. Po tom Marijino srce za Isusovim srcem zaslužuje naše najveće štovanje i ljubav. Marija je mati lijepe ljubavi. K njoj treba da se utečemo, ako hoćemo, da se naše srce usplamti ognjem božanske ljubavi. Marija je utočište grješnika; jer ona je naša posrednica kod Boga, koja nas sveudilj preporuča njegovom božanskomu srcu. I tako su njezino srce vrata k srcu Isusovu.

S toga već za rana počeše kršćani štovati srce prečiste djevice Marije. God. 1668. odobri Klement

papa IX. javnu pobožnost k prečistomu srcu Marijinu. Klement pak X. šest godina kašnje dozvoli, da se osnuju bratovštine prečistoga srca Marijina, kojima on podijeli razne oproste. G. 1743. bijaše takvih bratovština u raznim mjestima katoličkoga svijeta 84. God. 1836. bi osnovana u Parizu u župnoj crkvi bl. dj. Marije od pobjede bratovština na čast neoskvrnutoga srca bl. dj. za obraćenje grješnika. Tu bratovštinu podiže papa Grgur XVI. na čast matice za sve bratovštine prečistog srca Marijina po čitavom svijetu, te je obdari mnogim oprostima. Od ono doba raširi se ta bratovština po čitavom katoličkom svijetu.

Danas svetkujemo blagdan prečistog srca Marijina, onog srca, koje si Duh sveti odabra za svoje prebivalište. Gledajte tamo naslikano srce Marijino. Ono je opkoljeno od ljiljana, a na vrhu gori plamen. Vijenac od ljiljana znači svetost, a plamen ljubav srca Marijina. To će biti dva dijela našeg današnjega razgovora:

I. U prvom dijelu govorit ću vam o svetosti srca Marijina;

II. a u drugom o njegovoj ljubavi ili milosrgju.

I.

Ako se sv. Josip, zaručnik bl. dj. Marije, sv. Alojzije, sv. Stanislav Kostka slikaju s bijelim ljiljanom zbog njihove svetosti, to se onda mnogo više dolikuje da se srce prečiste djevice Marije slika s vijencem od ljiljana; jer blažena djevica bi bez grijeha začeta i sav svoj život sprovela bez grijeha. Ona je već u prvoj svojoj mladosti zamrzila na grijeh i svoje srce prikazala Bogu. Njezino srce ne bijaše nikada prilijepljeno ovomu svijetu, već uvijek združeno s Bogom. Njezino srce

nije nikada težilo za slavom ovoga svijeta. Premda bijaše od kraljevske krvi Davidove, smatrala se zadnjom službenicom Gospodinovom, te si odabra za zaručnika siromašnog tesara. Njezino srce preziralo je dobra ovoga svijeta, tako da je u najvećem siromaštvu radosno sprovela svoj život. Kao što jelen teži za izvorom vode, tako je njezino srce uvijek težilo za Bogom. Božja volja bijaše i njezina. »Evo sluškinje Gospodnje neka mi bude po riječi tvojoj«, tako odgovori arkangjelu Gabrielu, kad joj navijesti, da će postati majkom Božjom. »Neka se vrši volja Božja«, tako si mišljaše kad porodi Sinka svoga u štalici, kad moragjaše s njim bježati u Egipat, kad ga sprovagjaše na Kalvariju, kad mu stajaše pod križem, kad ga mrtva primi u naručaj i pokopa. Sv. Ambrozije kaže, da je Marija uzor za sve staleže i ljude. Ona je uzor za sve kraljeve i plemiće, jer ona je s kraljevskim porijetlom združila pobožnost i strah Božji. Ona je uzor za sve siromake i bijednike, jer ona je svoje siromaštvo i nevolju strpljivo podnašala. Ona je uzor za sve djevice, jer je ona svoju čistoću do smrti neokaljanu sačuvala. Ona je uzor za supruge, jer ona je sa svojim zaručnikom u najvećem miru i slozi živjela. Ona je uzor za sirote i udovice, jer ona je svoje sirotstvo i udovstvo Bogu prikazala. Da, sav njezin život bijaše svet. A kakav život, takva smrt. Ne umre ona sa strahom i trepetom kao mi nevoljni grješnici, već blago u Gospodinu. Njezina se duša iz okova ovoga svijeta preseli odmah u rajske dvorove, gdje će okrunjena sjati u sve vijekove. Kao što sunce natkriljuje svojim sjajem mjesec i zvijezde, tako i ona svojom svetošću i veličanstvom natkriljuje sve svete i blažene u nebu. Ona gore gospoduje nad svim angjelima

i svetima. Ona je kraljica angjela, kraljica patrijarka, kraljica proroka, kraljica apostola, kraljica mučenika, kraljica ispovjednika, kraljica djevica, kraljica svih svetih. Kao što je njezino srce na ovoj zemlji bilo bjelje i čišće od svakoga ljiljana, da nikad nije poznavalo ni najmanjega grijeha, tako ona sada u nebu svojom svetošću i slavom nadmašuje sve nebeščane. Sveti Alojzije, sveti Stanislav Kostka i mnogi drugi bijahu takogjer sveti, nu nijedan tako kao bl. dj. Marija. O nijednom svecu ne izreče crkva, da ne bi bio nikada ni najmanjim grijehom uvrijedio Boga, dok to o jedinoj prečistoj djevici izreče sabor tridentski. Ona dakle niti iz ljudske slaboće ne počini nikad nikakvog grijeha. Duša njezina bijaše savršena i milosti puna. S toga ju i zavoli presveto Trojstvo, da je u njezinom presvetom srcu odabralo svoje prebivalište.

Nego prečisto srce Marijino nije samo ovjenčano ljiljanima; ono gori i plamenom, a to znači ljubav i milosrgje, o čem u drugom dijelu.

II.

Sv. Ambrozije veli, da je prečista djevica Marija svaki dan više sati sprovela u molitvi, pobožnom čitanju i razmatranju; a čitala je i razmatrala osobito svetoga Isaiju proroka. Ovaj prorok je najjasnije od svih drugih proroka opisao majku Spasitelja svijeta, njegovu muku i smrt. Marija je dakle već unaprijed znala, što će sve trpjeti ona, koja porodi svijetu Spasitelja. Pa ipak, kad joj arkangjeo Gabrijel navijesti, da je nju Bog odabrao za majku Spasiteljevu, privoli ona na to jedino iz ljubavi k nam nevoljnim grješnicima. Ona već onda vidje u duhu sedam gorkih mačeva, koje će probosti njezino materinsko srce. Već

onda vidje, kako će se njezin Sin krvavim znojem znojiti u Getsemanskom vrtu, kako će šibati njegovo prečisto tijelo, trnjem ovjenčati njegovu presvetu glavu, raspeti ga na križ. Već onda vidje ga, kako će od svih porugan i prezren umirati na križu. Sve to vidi ona unaprijed, pa ipak kad joj arkangjeo reče, da će postati materom toga Spasitelja, reče u svojoj poniznosti: »Evo sluškinje Gospodnje; neka mi bude po riječi tvojoj.« Jedva što ona izusti te riječi, dogje nad nju Duh sveti, i Sin Božji uputi se u njezinoj utrobi. Od ovoga časa nastupi ona put križa, koji nije više nikad ostavila. Na tom trnjem zarašćenom putu hodila je ona sve do svoje smrti. Život njezin bijaše sveudiljna borba, neprestane muke. Kad nadogje vrijeme da poporodi Sina, Betlehemićani je odbiše, te sva trudna i izmučena od puta morade se usred ljute zime zakloniti u mrzlu štalicu, da ondje porodi svijetu Spasitelja, koga zamota u proste peline i stavi u tvrde jaslice. Dok ga je svojim djevičanskim mlijekom dojila, morade s njim bježati u Egipat, da ga spasi od krvoločne ruke Herodove. U najljepšoj pak dobi predade ga za nas na najgrozovitije muke na smrt križa, da nas otkupi. Da, sve je ona to rado učinila iz ljubavi k nama, da na vijeke ne poginemo. Toliko nas je ljubila! A što ćemo pak mi njoj vratiti za toliku njezinu ljubav? Ona od nas ne traži drugo, nego, da često na nju mislimo i u svim se nevoljama k njoj s pouzdanjem utičemo. To je za njezino ljubeće srce najveća radost, ako je budemo štovali kao svoju majku i nastojali da u svem ugodimo njezinomu božanskomu Sinu. Ugledajmo se u tolike svece. Nju je sv. Terezija poslije smrti svoje majke odabrala za majku. Pobožni car Henrik II. kad bi god u koje mjesto

došao, uvijek je najprije pitao za crkvu majke Božje, da nju najprije pozdravi. Kad je sv. Filip Neri umirao i vidio, kako za njim plaču toliki njegovi pokornici, uzme sliku bl. Djevice i blagoslivljajući ih njom reče: »Znajte, draga djeco, da je zagovor Marijin najjače sredstvo kod Boga; s toga se često puta na dan utecite k njoj molitvom: »Sveta Marijo, majko Božja, moli Boga za me grešnika.«

Ljubav zahtijeva ljubav. Kad prečista Djevica nas toliko ljubi, to smo onda i mi dužni nju ljubiti. Ljubit ćemo je pako, ako je budemo nasljedovali u njezinim krepostima, a osobito u poniznosti, čistoći i pobožnosti. Sv. Jeronim veli: »Štovat ćete Mariju, ako je budete ljubili; ljubit pako ćete je, ako se u nju ugledate.« A sv. Grgur VII. pisa pobožnoj grofici Matildi: »Čuvaj se, draga kćerko, grijeha i naći ćeš u Mariji majku.« Sv. Alfonso Lignori kaže, da se ne će izgubiti oni, koji Mariju odaberu za svoju majku. Blago dakle nama, ako budemo majku Božju štovali i ljubili. Ona bit će nam pomoćnica u životu i na smrti. Ona će nas tješiti u žalosti, krijepiti u napasti, štititi na smrti, da dobijemo vječno spasenje. S toga punim pravom sv. mati crkva na nju uporavlja riječi mudroga Salomona: »Tko mene nalazi, nalazi život i crpa spas od Gospoda.« Amen.

Na dan sv. Alojzija.

O nevinosti sv. Alojzija.

»Izvrši vijek rano, navrši mnogo godina; jer mila bješe Bogu duša njegova; zato se požuri, da ga izvede isred opačina.«
Knj. Mudr. 4, 13.

Sv. Alojzije, kojega danas blagdan svetkujemo, je uzor kreposti za djecu i odrasle, za pravedne i grješnike.

On nije dugo živio na ovoj zemlji. Još mu ne bijaše dvadeset i četiri godine, kad se taj nedužni mladić preseli s ovoga svijeta. Od njega neka se uče djeca i odrasli, kao i svi pravednici, kako im je čuvati nevinost, te nikada ne sigju s puta pravednosti. Sv. Alojzije živio je kratko vrijeme, ali je više dobra učinio nego mnogi i mnogi, koji su još višu starost doživjeli. Pa premda je bio nevin, živio je tako strogo i toliku pokoru činio, kao da bi bio najveći grješnik. Na njem se ispunilo ono, što o ranoj smrti pravednika reče mudri Salomon: »Izvrši vijek rano, navrši mnogo godina; jer mila bješe Bogu duša njegova; zato se požuri, da ga izvede isred opačina.«

Dopustite dakle, dragi kršćani, da vam nekoliko riječi progovorim u čast sv. Alojziju, i to o njegovoj nevinosti i strogosti života.

Nevin ili nedužan je onaj, koji nije nikada smrtno sagriješio, već se uvijek uzdržao u milosti i prijateljstvu Božjem te si tako osigurao nebo. Redovito se svi ljudi rode u grijehu, većina njih žive u grijehu, a vrlo mnogi umiru u grijehu. Sv. pako Alojzije:

I. Rodio se nevin;
II. Živio je nevino i
III. U nevinosti je umro.

I.

Sv. Alojzije malo da nije prije umro nego se rodio. Njegova majka Marta, kneginja od Gonzage i markgrofica od Castiglione, kad je došlo vrijeme da ga porodi, bijaše u tolikoj pogibli, da su liječnici zdvajali o njezinom životu. Da dijete ne umre bez sv. krsta, krstiše ga u materinjoj utrobi. I tako bude Alojzije preporogjen i očišćen od istočnoga grijeha još

prije nego dogje na svijet. Već u materinjoj utrobi dakle bio je baštinik neba. A kad se rodi, prije se rodi za nebo nego za ovaj svijet, prije za vječni život nego za vremeniti. Megjutim majka Alojzijeva u svojim mukama zavjetova i sebe i svoje čedo božanskoj majci Mariji. Ona sretno porodi svoga prvorogjenoga kneza, o kom se može punim pravom reći, da se nevin rodio, jer je bio posvećen sv. krstom još u materinjoj utrobi. I tako se on rodi kano dijete Božje, kano zavjetovano dijete majke Božje.

Odatle učite se vi majke u svojim majčinim mukama utjecati se molitvom Bogu i preporučiti svoje čedo bl. dj. Mariji.

II.

Sv. Alojzije živio je nevino: 1. čuvajući se svakoga i najmanjega grijeha; 2. bježeć svaku grješnu prigodu; 3. služeć se brižno svim sredstvima protiv grijeha.

1. Svi, koji su god općili sa sv. Alojzijem bilo kod kuće, bilo u crkvi, bilo u školi, bilo vani, jednoglasno svjedoče, da na sv. Alojziju nijesu nikad opazili nikakvoga grijeha; s toga ga i držahu svi za angjela u čovječjoj puti. A valja da znate, da je sv. Alojzije živio na dvorovima usred velike raskoši. Pa u takvim prigodama znao je taj angjeoski mladić sačuvati svoju nevinost tako, da je ne samo nije izgubio kakvim velikim grijehom, već i niti okaljao kakvim svojevoljnim malim grijehom. Sv. Alojzije je svoju nedužnost i nehotice zasvjedočio. Jednom ga je majka suznim očima molila, da ne bi svoje nježno tijelo tako često do krvi šibao. Na što joj on odvrati, da je to premalena pokora za njegove grijehe. A koji bijahu ti njegovi

grijesi? On nije znao za druge nego samo za dvije pogrješke. Kad mu bijaše tek pet godina, prisustvovao je u Kasali vojničkoj smotri, kojom je zapovijedao njegov otac Ferdinand. Tu jednomu vojniku uze malo puščanog praha, te ga upali. Od tih vojnika naučio se izgovarati neka nečedna imena, kojim značenja nije jošte niti razumijevao. To su dva najveća grijeha, što ih je taj mladi princ učinio, ako ih grijesima uopće nazvati smijemo, pošto sv. Alojzije ne bijaše jošte kod potpunog razuma. Pak te dvije pogrješke je taj sveti mladić cio svoj život oplakivao i za nje činio najstrožu pokoru.

Draga djeco i mladeži! Čuvajte se prvog grijeha, pa bio on ma kako malen. Čuvajte se, da ni najmanjim grijehom Boga ne uvrijedite, pak tako ne ćete pasti u velike grijehe. Čujte što veli Isus: »Koji je vjeran u malom, i u mnogom je vjeran, a tko je nevjeran u malom, i u mnogom je nevjeran.« (Luk. 16. 10.) Jeste li u djetinstvu počinili kakvo zlo iz neznanstva, nemojte ga više nikada učiniti, iza kako ste doznali od svojih roditelja ili učitelja, da je to grijeh. Jer što je za vas u djetinstvu bio mali grijeh ili nikakov, to bi vam sada, iza kako ste došli k razumu, mogao biti veliki grijeh. Čujte, što opet veli Isus: »Sluga, koji zna volju gospodara svojega i nije učinio po volji njegovoj bit će vrlo bijen.« (Luk. 12, 47.)

2. Čim je sv. Alojzije spoznao Boga kao najveće dobro, a grijeh kao najveće zlo, tako je uzljubio Boga i zamrzio na grijeh, da je bježao od svake prigode, koja bi ga mogla navesti na zlo. Budući da čovjek u mladosti naginje osobito na nečistoću, sv. Alojzije je preduzeo brižno čuvati se svega, što bi moglo u njem okaljati ovu angjeosku krepost. Tako

on se nije nikada htio igrati s mladim kneginjama, dapače kad bi ga jedna njegova bližnja rogjakinja zvala, da ide s njom na šetnju ili na ples, njega nije bilo moguće nagovoriti ni na jedno ni na drugo. Kad su drugi išli na večernje i noćne zabave, on se zatvorio u sobu i Bogu se molio. A čujte kako je čuvao svoje oči? On je dvije godine i pol bio na španjolskom kraljevskom dvoru kao plemićki djetić. Kao takav morao je dvoriti kraljicu. No za sve to vrijeme on kraljici nije nikada pogledao u lice. Što više! On niti svojoj vlastitoj majci nije gledao u obraz. Od svoga oca bio isprosio tu milost, da mu može sve zapovijedati i svakamo ga poslati samo ne tamo, gdje bi morao općiti sa ženskim spolom. Premda su mu se za to mnogi rugali, to je ipak on najveseliji bio i najzadovoljniji, samo kad je mogao svoju nevinost čuvati od svake pogibli i uklanjat se svakoj prigodi, koja bi ga bila mogla dovesti u kakvu napast.

O kad bi se današnja mladež ugledala u sv. Alojzija, pak čuvala nevinost i čistoću kao najveće blago ovoga svijeta! Zaista ne bi tako lakoumno srtala u tolike pogibli (posijelo) i sklapala kojekakva spoznanstva. Čujte, što veli sv. pismo: »Bježi od grijeha kano od zmije.« (Sir. 21, 2.) Dà, vi se čuvate ljutice zmije, nu još više morate se čuvati od zavodnika i laskavaca; jer zmija može samo tijelo otrovati, dok zavodnici ubijaju i dušu. Čuvajte se dakle pogibeljnih sastanaka, da ne izgubite nevinost. Duh sv. kaže: »Koji ljubi pogibao, taj će u njoj propasti.« (Sir. 3, 27.) O kolike su duše na vijeke propale u pakao, jer se nijesu čuvale samotnog općenja s osobama drugoga spola. Na tugjoj nesreći učite se pameti. S toga bježite svaku grješnu prigodu i osobito usrdno molite one riječi u

Očenašu: »i ne uvedi nas u napast, nego oslobodi nas od zla«.

3. Nego sv. Alojzije nije se samo čuvao svakoga grijeha i bježao svaku grješnu prigodu, već i služio se svim sredstvima, da se očuva od grijeha, navlastito molitvom, radom, samozatajom. On je svaki dan slušao sv. misu, a svake se nedjelje ispovijedao i pričešćao. Majku Božju je tako ljubio, da ju je običavao zvati svojom majkom, a angjela čuvara tako štovao, da je običavao reći, da se treba angjelu čuvaru uvijek tako povjeriti, kao što se povjerava slijepac svomu vogji. U ostalom sav njegov život bijaše neprestana molitva i općenje s Bogom. Svaki i najmanji stvor ga je sjećao na svemogućega Stvoritelja; u svakom i najzabitnijem kutu imao je uvijek Boga pred očima.

Uza sve to on je savjesno obavljao dužnosti svoga staleža. Još kao učenik napravio si dnevni red te za svaki sat odredio posebni posao. Njegove sluge su pod prisegom iskazale, da ga ne vidješe nikad besposlena. Još kao dječak imao je najveće veselje podučavati svoju mlagju braću i sluge u vjeronauku.

Najgori neprijatelj naše nevinosti je naše vlastito tijelo. A kako je sv. Alojzije svladao toga neprijatelja? Postom i šibanjem. Još kao dječak postio je u sve srijede, petke i subote o kruhu i vodi; a jeo tako malo, da su se svi čudili, kako može živjeti. Šibao se pako gotovo svaki dan, a često i više puta na dan, pa i do krvi. Kad su mu zabranili spavati na golom podu, legao bi u svoj krevet, u koji je potajice metnuo više komada drva, samo da mu bude tvrgje, i da se prije probudi na molitvu.

Dragi kršćani! Budite uvjereni, da je lijenost, besposlenost i putenost izvor mnogim grijesima. S toga

molite se često, radite marljivo i krotite svoje tijelo, da sačuvate nevinost i da ne padete u kakav veliki grijeh. Ako se ne možete moliti onako često kao sv. Alojzije, a vi se molite barem u jutro i večer, prije i poslije jela i kad zvoni na molitvu. Ne možete li svakoga tjedna primati sv. sakramente, a vi pristupajte barem više puta u godini. Obavljajte tačno dužnosti svoga staleža. Ne možete li postiti kao sv. Alojzije, a vi obdržavajte tačno barem sve zapovjedne pošne i nemrsne dane. Budite strpljivi, nemojte se nikada tužiti na Boga, niti mrmljati na nevrijeme i nerodicu a još manje psovati na marvu, ljude i t. d.

Napokon čujte, kako je sv. Alojzije nevino u m r o.

III.

Obično se veli: kakav život, takva smrt. To se tačno ispunilo na sv. Alojziju. On je već za života, kako ste čuli, krotio svoje tijelo molitvom, postom, šibanjem itd. A krotio ga je kroz cio svoj život. Čovjeku, koji za života umre svim svojim strastima i pohotama, lako je umrijeti. Blago svakomu onomu, koji živi samo zato, da dogje u nebo. Takav bio je sv. Alojzije. On je sva svoja djela, riječi i misli upravljao jedino na Boga i nebesko kraljevstvo. On je za života umro svijetu, da dobije vječno blaženstvo. Sv. Alojzije kao najstariji sin imao je pravo na kneževsku krunu, nu on se iz ljubavi k nebu odrekao toga prava na korist svojemu mlagjemu bratu, i stupio u Rimu u družbu Isusovačku. Kneževski dvor zamijenio sa jednostavnom samostanskom celicom. Tu je on šest godina proživio samo za Boga i nebo, te u m r e kao mučenik ljubavi. U Rimu zavladala kuga. Sv. Alojzije si isprosi od glavara dozvolu, da smije dvoriti okuženima u bol-

nicama. Svojom revnošću sam se dopao kuge, od koje i umre godine 1591. na osmi dan Tijelova, kako je to sam naprijed rekao. Na umoru je često puta s uzhićenjem govorio: »Idem, idem.« Na to ga prisutni pitahu: »Kamo?« On im odgovori veselo: »u nebo, u nebo.« I tako je sv. Alojzije kao što se nevin rodio, i nevino živio, takogjer i nevino umro.

Vi bite svi, dragi kršćani, za cijelo rado umrijeti onako, kako je umro sv. Alojzije. No ako želite umrijeti nevino kao što je on umro, tada treba da i nevino živite t. j. da nikada ne uvrijedite Boga barem nikakvim smrtnim grijehom, već da se uvijek sve do zadnjega daha uzdržite u posvećujućoj milosti Božjoj. Jeste li izgubili nevinost, a vi činite pokoru, kao što ju je činio sv. Alojzije. To je još jedini put, kojim možete u nebo. Sv. Alojzija su mnogi za života odgovarali od strogog kreposnog života i nagovarali na udobniji život; nu on im je uvijek znao odgovoriti: »Što mi to hasni za vječnost?« Budete li se uvijek tako ozbiljno pitali, zaista ne ćete sagriješiti, već ćete na ovom svijetu poput sv. Alojzija osjegurati sebi nebo. Zaključujem s krasnom molitvom, što ju sv. mati crkva na današnji dan šalje pred Božji prijestol: »Nebeskih darova darovatelju, Bože, koji si u angjeoskom mladiću Alojziju divnu nedužnost života združio s jednakom pokorom, po njegovim zaslugama i molitvama dopusti, da, koji nijesmo išli za nedužnikom, ugledavamo se na pokornika. Po Kristu Gospodinu našemu. Amen.«

Na dan rogjenja sv. Ivana Krstitelja.

Sv. Ivan je naš vogja u nebo.

„Od vremena Ivana Krstitelja do sad kraljevstvo na silu se uzima, i siledžije dobivaju ga". Mat. 11, 12.

Sv. Ivan, kojega danas svetkujemo dan rogjenja, jest onaj isti, u čiju slavu reče Isus jednom pred velikim mnoštvom naroda svečani govor. Taj govor čita se u drugu nedjelju došašća. U tom govoru reče Isus o sv. Ivanu, da on nije trska, koju ljulja vjetar; niti je čovjek, koji se u meke haljine oblači, kao što se oblače u kućama kraljevskim; niti je prosti prorok, nego više od proroka; on je angjeo, preteča Mesijin, koji pripravi put pred njim. »Nijedan izmegju rogjenih od žena nije izišao veći od Ivana Krstitelja«. (Mat. 11, 11.)

K ovoj hvali, koju je Sin Božji dao sv. Ivanu, bilo bi suvišno štogod dodavati. Za nas je dosta, da se te Spasiteljeve hvale opomenemo, a osobito onih njegovih riječi, što vam ih kazah na početku: »Od vremena Ivana Krstitelja do sad kraljevstvo nebesko na silu se uzima i siledžije dobivaju ga.« Što ovdje Isus reče, to je sv. Ivan potvrdio riječima i djelima, te nam tako svojim primjerom pokazao, kako treba da ugjemo u nebo. S toga punim pravom možemo nazvati sv. Ivana vogjom našim u nebo. On je to:

I. svojim naukom, i
II. svojim djelima.

I.

Premda ne bijasmo tako sretni, da smo živjeli za doba sv. Ivana Krstitelja i čuli njegov nauk, to nam

ipak pripovijeda sv. evangjelje na mnogim mjestima, što je taj Božji poslanik učio o putu u nebo. On je mnogo toga učio što spada: 1. na sve ljude uopće; 2. na pojedine staleže napose.

1. Već danas, na dan rogjenja sv. Ivana, proriče o njem njegov otac Zakarija nadahnut Duhom svetim: »I ti, dijete, nazvat ćeš se prorokom najvišega; jer ćeš ići pred licem Gospodnjim da mu pripraviš put; da daš znanje spasenja narodu njegovu za oproštenje grijeha njihovih«. (Luk. 2, 76. 77.) I tako bijaše o sv. Ivanu još kao djetetu prorečeno, da će cijeli svoj narod učiti put spasenja, kako bi ga odvratio od grijeha i priveo k Bogu. Da se to proroštvo ispunilo, svjedoči nam sv. evangjelje, koje se čita u četvrtu nedjelju došašća. Čujte, što se tamo pripovijeda: »U petnaestoj godini vladanja Tiberija cesara .... dogje riječ Gospodnja Ivanu sinu Zakarijinu u pustinji. I dogje u svu okolinu Jordansku propovijedajući krštenje pokore za oproštenje grijeha, kao što je napisano u knjizi riječi Isaije proroka: Glas vičućega u pustinji: pripravite put Gospodnji, poravnite staze njegove! Sve doline neka se ispune, i sve gore i bregovi neka se slegnu; i što je krivo neka bude ravno, i hrapavi putovi neka budu glatki. I svako će tijelo vidjeti spasenje Božje«. (Luk. 3, 1—6.) Nadalje reče sv. Ivan onima, koji dogjoše k njemu da ih krsti: »Porodi zmijini! tko vam kaza da bježite od gnjeva koji ide? Rodite dakle rodove dostojne pokore ...; jer već i sjekira stoji drvetu kod korijena; i svako drvo, koje dobra roda ne ragja, sjeće se i u oganj se baca«. To govoraše sv. Ivan svim ljudima; što pako govoraše svim ljudima, to isto propovijedaše i nama, da se na ime odvratimo od grijeha i činimo pokoru, ako

želimo unići u kraljevstvo nebesko. Ne učinimo li toga, to ćemo kao neplodno drvo biti odsiječeni i bačeni u oganj.

2. Dao Bog, te si mi svi ove riječi sv. Ivana uzeli k srcu, kao što su ih uzeli oni njegovi slušatelji, koji ga pitahu: »Šta ćemo dakle činiti?« On pak odgovarajući dade im nauke za pojedine staleže veleći: »Koji ima dvije haljine neka dade jednu onomu, koji nema; i tko ima hrane, neka čini isto tako.« To se tiče bogatih, koji treba da gologa zaodjenu i gladnoga nahrane. Dogjoše pak i carinici da ih krsti, i rekoše mu: »Učitelju! šta ćemo činiti?« A on im reče: »Ne ištite više nego vam je rečeno.« Pitahu ga pak i vojnici govoreći: »A mi šta ćemo činiti?« I reče im: »Nikomu da ne činite sile niti koga da opadate, i budite zadovoljni svojom plaćom.« I tako je sv. Ivan dao naputke života za razne staleže. Dapače on je i kralja Heroda sjetio njegovih dužnosti, koji je mnogo koješta činio, što mu reče sv. Ivan i rado ga slušaše. Pa kad ovaj mekoputni vladar ne htjede odustati od svog grješnog življenja, neustrašivo mu reče sv. Ivan: »Ne smiješ imati žene brata svojega«, premda je znao, da bi ga ovaj ukor mogao stajati života, kao što ga je zbilja i stajao.

Eto kako je sv. Ivan svojim naukom pokazao put u nebo i bogatima i siromasima, i činovnicima i vojnicima, i gragjanima i seljacima, i vladarima i podložnicima. Svima pako govorio je, da se čuvaju grijeha i da rade dobro, te tako silom dobiju kraljevstvo nebesko. I tako bijaše sv. Ivan svojim naukom svima i pojedinima vogja u nebo. Da je pako njegov nauk mnogima koristio za nebo, svjedoči sv. Marko evangjelista, kad veli: »I izlažaše k Ivanu sva židovska

zemlja i Jeruzalemci, i kršćavaše ih sve u Jordanu rijeci, i ispovijedahu grijehe svoje«. (Mar. 1, 5.) A koji je uzrok, da su propovijedi sv. Ivana bile tako uspješne i moćne? Uzrok tome je taj, što je on svoj nauk potvrgjivao i svojim životom. Ono, što je drugima propovijedao, to je on sam prvi činio.

Čuli ste, kako je sv. Ivan bio vogja ljudima u nebo svojim naukom; sad pak čujte, kako im je on to bio svojim djelima.

II.

Sv. Ivan Krstitelj nije bio od onih, o kojima reče Isus, da govore i ne čine; da vežu bremena teška i nezgodna za nošenje, i tovare na pleća ljudska; a prstom svojim ne će da ih se prihvate. (Mat. 25, 34.) Ne, on bijaše od onih, o kojima reče Isus, da na silu uzimaju kraljevstvo nebesko. Pače on bijaše prvi megju njima. S toga i kaza Isus: »Od vremena Ivana Krstitelja do sad kraljevstvo nebesko na silu se uzima, i siledžije dobivaju ga.« Silu tu upotrebio je sv. Ivan trapljenjem vanjskim i nutarnjim. On je trapio: 1. svoje tijelo; 2. svoju dušu, i tako nam i u tom služi svima za vogju u nebo.

1. Ljudi se na ovom svijetu obično najviše skrbe za tijelo i to za hranu i odijelo. No sv. je Ivan do svega toga malo držao, samo da može to lakše dobiti kraljevstvo nebesko. Njegova hrana bijaše tako malena i slaba, a odijelo tako prosto, da mu se upravo diviti moramo, kako je mogao živjeti. Čujte, što pripovijeda o njem sv. Marko evangjelist: »Ivan bijaše obučen u kamilju dlaku, i imaše pojas kožan oko sebe; i jegjaše skakavce i med divlji.« (Mar. 1, 6.) K tomu je on samo vodom sebi gasio žegju, kao što

naprijed o njem reče arkangjeo Gabriel: »Ne će piti vina ni sikera.« (Luk. 1, 15.)

Sad promislite, dragi kršćani, kako se kukavno sv. Ivan odijevao. Pokrivao se kamiljom dlakom, a pasao kožnatim pojasom. Sve to bijaše tako oštro i hrapavo, da ga je boljelo po čitavom tijelu. No još kukavnija bijaše njegova hrana, na ime: skakavci i med divlji. Med je doduše sladak, ali med što ga je sv. Ivan jeo, bio je divlji, po tom žuhak i netečan. Pa uza svu tu slabu hranu nikada nije pio vina ili drugog kakvog opojnog pića. On je tako malo i slabo jeo i pio, da se činilo, kao da ni ne jede ni ne pije. S toga i kaza o njem Spasitelj: »Dogje Ivan, koji niti jede niti pije«. (Mat. 11, 18.)

Nemojte misliti, dragi kršćani, da vam ja predstavljam sv. Ivana kao uzor života, da tobože i vi morate tako živjeti kao i on, ako hoćete ući u kraljevstvo nebesko. Ne, jer to je za vas nemoguće, i vi si možete i inače zaslužiti nebo. No svakako si kod promatranja života Ivanova to moraju zapamtiti oni toliki kršćani, koji se preko svoga staleža kite i nikakve samozataje ne pokazuju u jelu i pilu. Čujte, što o kićenju žena veli sv. Petar apostol: »Vaša ljepota da ne bude iz vana u pletenju kose, i u udaranju zlata, i oblačenju haljina; nego u tajnome čovjeku srca, u jednakosti krotkoga i tihoga duha, što je pred Bogom mnogocjeno.« (I. Pet. 3, 3. 4.) Koji hoće da dogje u nebo, valja da se i u tom zataja, te kao u svem tako i u tom bude čedan i ponizan. Sv. Pavao kaže: »Čednost vaša neka bude poznata svim ljudima.« (Fil. 4, 5.) Još više treba da se zatajite u jelu i pilu, jer kojima je Bog trbuh, ti se isključuju iz kraljevstva nebeskoga (Fil. 3, 19.), a to su proždrljivci i pijanci.

Sv. Pavao veli: »Kao po danu pošteno hodimo: ne u gozbama i pijanštinama.« (Rim. 13, 13.) A sv. Vinko Paulski kaže, da je samozataja u jelu i pilu glavno sredstvo savršenstva, i tko se u tom ne zna svladati, taj će pasti u velike napasti i zloće, koje će još manje moći svladati, i tako izgubiti kraljevstvo nebesko. Na silu kraljevstvo nebesko može oteti samo onaj, koji je naučio svladavati se u jelu i pilu.

Blago vama, ubogi kršćani, koji ste siromašno obučeni, koji trpite glad i žegju. O da znate, kako se vi možete lako spasti, samo ako to svoje siromaštvo strpljivo podnesete, i ako ste s njim zadovoljni! Čujte, što veli Isus: »Blago siromašnima duhom; jer je njihovo kraljevstvo nebesko.« (Mat. 5, 3.).

2. Sv. Ivan trapio je svoje tijelo ne zato, da ga ljudi hvale, kao što su to činili fariseji, već jedino zato, da Bogu omili, i da si zasluži nebo. S toga nije on trapio samo svoje tijelo, nego i dušu, tako da je bio siromašan duhom i od svega srca ponizan. On u ranoj dobi ostavi svijet i povuče se u pustinju, tako da od njegova rogjenja pak sve do njegova propovijedanja u pustinji ništa ne čitamo. Zbog njegovog svetog i strogog života, te zbog njegovih uzvišenih propovijedi dogje na tolik glas, da su ga držali za Iliju ili za kojega drugoga proroka, dapače i za samoga Mesiju. No on »prizna i ne zataja, i prizna da on nije ni Ilija, ni prorok, ni Krist, već samo glas vičućega u pustinji, te da nije dostojan Mesiji odriješiti remenja na obući njegovoj.« Kolika je to poniznost sv. Ivana! Ovako svet čovjek, koji bijaše još u materinjoj utrobi posvećen, pak ode u pustinju, samo da ga svijet ne vidi i ne hvali.

Ni u tom vam ne ću predstavljati sv. Ivana za

uzor, kano da i vi morate tobože ostaviti svijet i povući se u pustinju. Ne, toga Bog od vas ne zahtijeva. No zato ipak treba da se učite od sv. Ivana bježati barem zločesta društva, da ne padnete u grijeh. Danas je mnogo zlih ljudi u svijetu; tko se s njima druži, lako se pokvari. Sv. pismo kaže: »Sa svetim bit ćeš svet, a s opakim ćeš se pokvariti.« No nije dosta, dragi kršćani, da po mogućnosti bježite od zločestih ljudi, već da i po primjeru sv. Ivana ne tražite za svoja dobra djela ljudske slave, već jedino nastojite ugoditi Bogu. Tko ljudsku slavu traži, taj se odriče plaće kraljevstva nebeskoga. Dakako da je teško svladati se, i tako silom oteti kraljevstvo nebesko, ali nam je sv. Ivan svojim primjerom pokazao, kako da to činimo. On je naš vogja u kraljevstvo nebesko. Opomenite se često riječi, što ste ih danas čuli: »Kraljevstvo nebesko na silu se uzima, i siledžije dobivaju ga.« Ako vam je teško moliti, ići u crkvu, primati sv. sakramente, posilite se da to učinite. »Kraljevstvo nebesko na silu se uzima, i siledžije dobivaju ga.« Ako vam je mučno rano ustati, i cio dan raditi na vrućini i mrzlini, svladajte se nebu za volju i recite: »Kraljevstvo nebesko na silu se uzima, i siledžije dobivaju ga.« Ako vas tišti siromaštvo, ako vas muči bolest, ako vas ljudi progone i preziru, utecite se Bogu za pomoć i tješite se riječima Isusovim: »Kraljevstvo nebesko na silu se uzima, i siledžije dobivaju ga.« Osobito pako u napasti, kad hoće da vas nečisti zavede na grijeh, upotrebite svu silu i zazovite Božju pomoć, da se možete oprijeti napasti i svladati je. Učinite li to, blago vama, jer sam Spasitelj reče: »Kraljevstvo nebesko na silu se uzima, i siledžije dobivaju ga.« Amen.

Na dan pohoda bl. dj. Marije.

Kako svet bijaše Marijin pohod.

»I ugje u kuću Zakarijinu, i pozdravi Elizabetu.« Luk. 1, 41.

Danas štujemo blagdan pohoda bl. dj. Marije. Uvijek bijaše običaj a i sad je, da ljudi jedan drugoga pohagjaju. Ti pohodi po sebi ne samo da nijesu zli, već mogu biti dobro i kreposno djelo, samo ako se čine dobrom nakanom, te u njima nema ništa nedopuštena. Kako svet bijaše pohod Marijin k rogjakinji svojoj Elizabeti! Sv. Luka evangjelist opisuje taj pohod opširno, da služi za uzor svim kršćanima, kad jedan drugoga pohagjaju. A jesu li vaši pohodi, dragi kršćani, uvijek onako sveti i nedužni, da se u nje mogu ugledati drugi kršćani? Sv. Petar apostol doduše veli svima: »Po svecu, koji vas je pozvao, budite i vi sveti u svemu življenju.« (I. Pet. 1, 15.) No ja ne ću danas istraživati, kako se danas mnogi kršćani pohagjaju; već ću vam samo pokazati, kakov bijaše Marijin pohod, da se u nj ugledate. Marijin pohod bijaše svet i to

I. U nakani;

II. U svim drugim okolnostima.

I.

Što je potaknulo bl. dj. Mariju, da je išla u pohode k svojoj rogjakinji Elizabeti iz Galileje u Judeju, iz Nazareta u Hebron? Kakvu nakanu je imala Marija u tom dalekom putu? Ja ću vam odmah kazati, što ju je potaknulo na taj pohod: ljubav: 1. k Bogu i 2. k bližnjemu. Marija je na ime držala, da je volja Božja, ako pohodi Elizabetu, i da će ovu svojim po-

hodom razveseliti. S toga i otide žurno preko gora u njezinu kuću, da je pozdravi.

1. Bl. dj. Marija pohodi Elizabetu onda, kad u svojoj prečistoj utrobi zače Sina Božjega po Duhu svetomu. Tada reče arkangjelu Gabrielu: »Evo sluškinje Gospodnje, neka mi bude po riječi tvojoj.« (Luk. 1, 38.) Kao sluškinja dakle Gospodnja odazove se ona odmah volji Božjoj, da pohodi svoju pobožnu rogjakinju. Već onda htjede biti slična Onomu, koga je pod srcem svojim nosila, koji reče: »Sigjoh s neba ne da činim volju svoju, nego volju Oca, koji me posla.« (Iv. 6, 38.) Da je pako bila volja Božja, da pohodi Elizabetu, to je razabrala odatle, što joj je arkangjeo Gabriel kazao: »I eto Elizabeta rogjakinja tvoja, i ona zatrudnje sinom u starosti svojoj, i ovo je šesti mjesec njojzi.« (Luk. 1, 36.) Marija je toj vijesti vjerovala, pak je u toj vijesti nazrijevala volju Božju, da u ovim okolnostima pogje staroj ženi u pomoć. A hotio je Bog i to, da pohodom Marijinim posveti u materinjoj utrobi svoga preteču sv. Ivana Krstitelja, da sv. Ivan već sada proslavi njegovog božanskog Sina. I tako je Bog hotio pohodom Marijinim obradovati obe majke i Mariju, majku Isusovu i Elizabetu, majku Ivana Krstitelja. To je bila volja Božja, kojoj se Marija iz ljubavi k njemu rado odazvala.

To treba da i vas, dragi kršćani, potiče na pohode, na ime volja Božja i ljubav k njemu, te da nikad ni jednoga pohoda ne činite, koga Bog ne će. Vi svaki dan molite u Očenašu: »Budi volja tvoja kako na nebu i na zemlji.« Neka se dakle i u vašim pohodima vrši jedino volja Božja. Bog pako svoju volju očituje nam preko naših glavara. Žene treba da u tom slušaju svoje muževe, djeca svoje roditelje, sluge i sluškinje

svoje gospodare. Ako žena čini svoje pohode proti volji svoga muža, sinovi i kćeri proti volji svojih roditelja, sluge i sluškinje proti volji svojih gospodara, to za cijelo ne slijede volju Božju, to nije dobar pohod, jer takvoga pohoda ne će Bog. No ako hoće poglavari, da podložnici u njima nazrijevaju volju Božju, treba da i oni vrše volju Božju, te tako svojim podložnicima dadu dobar primjer. Jer ako n. pr. muž, otac, gospodar pohagja samo krčme, i igračnice, tada će njegove riječi slabo djelovati na ženu, djecu i služinčad. Je li tada čudo, da i žena, djeca i služinčad ide u takve pohode, kakvih Bog ne će? S toga, dragi kršćani, kad god idete u kakve pohode, pitajte se uvijek: je li volja Božja, da tamo idem? Pa ako vidite, da jest, idite slobodno; ne ćete sagriješiti. Vidite li, da Bog toga ne će, a vi ne idite, da ga ne uvrijedite. Bude li vam u pohodima uvijek pred očima lebdila volja Božja i ljubav k njemu, to će vaši pohodi biti dobri, inače ne. Sve je dozvoljeno, što se god ne protivi volji Božjoj, a sve zlo, što se god s ovom ne slaže.

2. Bl. dj. Marija pohodila je Elizabetu i zbog ljubavi bližnjega, i tako je i s tog gledišta bio taj pohod po volji Božjoj. Elizabeta starica, koja je dosad bila neplodna, imala je u svojoj starosti postati materom. Bl. dj. Marija stanovala je u Nazaretu dvanaest milja daleko od Elizabete. K tomu ona je takogjer začela Sina Božjega po Duhu svetom. Tko će ikad moći pomisliti, da će majka Božja ići u pohode Elizabeti, koja je samo čovjeka začela? Ta mnogo se više pristojalo, da Elizabeta pohodi Mariju, majka čovječja majku Božju. Nu poniznoj djevici Mariji ni iz daleka ne dolaze takove misli. Nju niti njezino

dostojanstvo, niti mladost, niti nježnost spola, niti dug i strm put ne mogahu odvratiti, a da ne pohodi Elizabetu čim doču od angjela, da je ova postala materom.

Odatle učite vi žene jedna drugoj pomagati u stanovitim okolnostima; a učite se i vi svi kršćani ljubiti bližnjega svojega i pomagati mu u potrebi. Kad čujete, da tkogod treba vaše pomoći, pohodite ga i utješite, kako je Marija utješila Elizabetu, tako da je tada od radosti zaigralo dijete u njezinoj utrobi i ona sama od veselja pokliknula: »Otkud meni ovo, da dogje mati Gospodina mojega k meni?« Učinite li to, bit će vam tako zaslužno, kao da biste to bili učinili samomu Isusu. Čujte, što će reći dobrima na sudnji dan: »Hodite blagosloveni Oca mojega; primite kraljevstvo, koje vam je pripravljeno od postanja svijeta, jer . . . bijah bolestan i obigjoste me; u tamnici bijah i dogjoste k meni. Kad učiniste jednome od ove moje najmanje braće, meni učiniste.« (Mat. 25, 34. 36. 40.)

Iz svega ovoga mogli ste se lako uvjeriti, dragi kršćani, kako svet bijaše pohod Marijin u nakani; no on bijaše takogjer svet u svim drugim okolnostima, o čem u drugom dijelu.

II.

Kod svakoga pohoda valja paziti na troje i to: 1. na osobe, koje se pohagjaju; 2. govore; koji se tada vode, i 3. vrijeme, kad se ti pohodi čine. Sve to bijaše kod Marijina pohoda sveto, pa bi to isto moralo biti i kod naših.

1. Današnje sv. evangjelje počinje ovako: »U ono vrijeme ustavši Marija otide žurno u gore, u grad Judin. I ugje u kuću Zakarijinu, i pozdravi Elizabetu.« Najprije treba znati, tko bijahu Zakarija i Elizabeta,

koje pohodi bl. Dj. Marija? To bijahu njezini rogjaci; jer arkangjel Gabriel izrično kaza prečistoj Djevici: »I eto Elizabeta rogjakinja tvoja, i ona zatrudnje sinom u starosti svojoj.« Elizabeta bijaše Marijina rogjakinja. A bijahu Zakarija i Elizabeta ljudi stari i pobožni. Čujte, što o njima veli sv. Luka evangjelist: »Bijahu oboje pravedni pred Bogom, življahu u svemu po zapovijedima i uredbama Gospodnjim, tako da se nitko nije mogao na nje potužiti . . . I bijahu oboje već stari.« (Luk. 1, 6. 7.) Po primjeru dakle bl. dj. Marije treba da se pohagjaju osobito roditelji i djeca, braća i sestre, te drugi bližnji rogjaci, jer oni su od jedne krvi, i tjesnije vezani megju sobom nego drugi. Po tom rogjaci treba da se i više megju sobom ljube. A ljube li se tako uvijek rogjaci megju sobom? . . . Po primjeru Marijinu treba da mlagji rado pohagjaju starije, da se od ovih uče svemu, što je dobro i plemenito, pošto mladi ljudi su obično neiskusni i lakoumni . . . Od Marije učite se, dragi kršćani, pohagjati samo dobre i pobožne ljude. Čujte što veli Psalmist: »Sa svetim bit ćeš svet . . . a s pokvarenim ćeš se pokvariti.« (Ps. 17, 26. 27.) Po tom pazite, roditelji, s kim se druže vaša djeca, da se ne pokvare . . .

2. A kakvi bijahu razgovori, što su ih vodili Marija i Elizabeta? To bijahu takvi razgovori, da su se nad njima Bog i angjeli mogli samo veseliti. Marija pozdravi Elizabetu, a ova reče Mariji: »Blagoslovena ti megju ženama, i blagosloven plod utrobe tvoje! . . . Blago tebi, što si vjerovala; jer će se izvršiti, što ti kaza Gospodin.« I reče Marija: »Veliča duša moja Gospodina, i obradova se duh moj u Bogu spasenju mojem!« A kakvi su vaši razgovori, o kršćani, kad jedan drugoga pohagjate? Vi se većinom razgovarate

o gospodarstvu, kao obragjivanju zemlje, uzgoju stoke itd. No kad bi i to samo bilo. Ali koliki se razgovaraju samo o igri, pijanstvu, plesu i sličnim zabavama. A koliko puta čuju se u društvu psovke na Boga, ogovaranja i klevetanja bližnjega. A dao Bog da ne bi bilo osobito megju mladeži gadnih i nečistih razgovora. Takvim se razgovorima najprije čovjek pokvari. Čujte, što veli sv. Pavao apostol: »Zli razgovori kvare dobre običaje.« (I. Kor. 15, 33.) To je toliko zlo, da ni deset najrevnijih svećenika ne će moći popraviti ono, što samo jedan razuzdani mladić ili djevojka pokvari svojim besramnim razgovorom u posijelu. Isus kaže, da će ljudi za svaku ispraznu riječ, koju reku, dati račun na sudnjem danu. (Mat. 12, 36.) Ako je tomu tako, a kako će tek teško odgovarati Bogu oni, koji svojim nečistim razgovorima, pjevanjem i psovkama sablažnjuju mladež? Čujte, kako se tima grozi Isus: »Koji sablazni jednoga od ovih malenih, koji u me vjeruju, bolje bi mu bilo, da se objesi kamen vodenični o vratu njegovu i da potone u dubinu morsku. Teško svijetu od sablazni.« (Mat. 18, 6. 7.) Da vas što takvoga ne stigne, dragi kršćani, a vi se učite od Marije i Elizabete u svojim pohodima i sastancima govoriti o Bogu i Božjim stvarima; tješite jedan drugoga, potičite se na dobro, pak će vam vaši pohodi i sastanci biti na spasenje duše.

3. Sv. Luka evangjelist veli: »U one dane (dakle ne u noći) ustavši Marija otide žurno u gore . . . i pozdravi Elizabetu . . . I osta kod nje tri mjeseca i vrati se kući svojoj.« Od Marije učite se svoje pohode činiti danju, a ne noću, jer noć je čovjeku neprijateljica. Noću se najviše zla čini; noću ljudi najviše griješe. Pa zašto mnogi ljudi dan danas više ljube tamu nego

li svjetlost, više noć nego dan? Na to odgovara Isus: »Jer su njihova djela zla. Jer svaki, koji zlo radi, mrzi na svjetlost, i ne ide k svjetlosti, da ne budu pokarana djela njegova.« (Iv. 3, 19. 20.) Vi radije ostanite noću kod kuće. Budite sinovi svjetlosti, a ne tame. Žarko sunce na nebu neka vam bude vogja u vašem životu, da kad ono zapada, i vi idete kućama svojim. — Od Marije učite se nadalje ići žurno, kad idete u pohode onima, koji vašega pohoda trebaju, pa makar morali ići po teškom putu i daleko. Na putu nemojte pohagjati kuće i ostajati u nepotrebnim razgovorima. Znajte, što veli sv. pismo, da u mnogom razgovoru nije bez grijeha. — Marija ostala je kod Elizabete tri mjeseca. Od Marije učite se pomagati onima, koji vaše pomoći trebaju, pa makar morali radi toga i dulje vremena kod njih ostati. Osobito rado ostanite kod bolesnika, da ga utješite. Jeste li jednom svoj pohod obavili, tada se po primjeru bl. dj. Marije ravno vratite kući, da možete nastaviti svoje kućne poslove. Činite tako osobito vi oci i majke, jer vaše budno oko je kod djece osobito potrebito, da ista ne počine kakovo zlo, za koje bi vam kašnje moglo biti žao.

I tako neka bude svaki vaš pohod učinjen iz ljubavi k Bogu i bližnjemu, kao što je bio Marijin pohod k Elizabeti. Pohagjajte samo dobre i pobožne osobe. U pohodima razgovarajte o svetim stvarima, da to bude na spasenje i vama i onima, koje pohagjate. A pohagjajte se u zgodno vrijeme, a ne možda noću, u kojoj se dogagja najviše nesreće i vremenite i vječne. Ugledajte se u Mariju, čiji pohod danas svetkujemo, pak je molite, da vam bude zaštitnicom u ovom zemaljskom životu, a po smrti da se s njom sastanete u nebu. Amen.

Na dan skapularske majke Božje.

O naśljedovanju bl. dj. Marije.

»Blago onima, koji slušaju riječ Božju te je drže.« Luk. 11, 28.

Danas slavi sv. mati crkva skapularsku majku Božju. Sretnih li vas, koji ste se kao članovi upisali u bratovštinu sv. skapulara, jer tada ste se zavjerili, da ćete biti poslušna djeca majke Božje i da ćete joj vjerno služiti. S toga ste se danas u tolikom broju ovdje sakupili, da svoje obećanje danas ponovite. Ja držim, da ćemo najbolje proslaviti današnju svečanost, ako se obazremo na današnje sv. evangjelje, koje je doduše kratko, ali puno slave za prečistu Djevicu. Dopustite da vam to evangjelje ponovim: »U ono vrijeme, kad govoraše Isus narodu, podiže glas jedna žena iz naroda, i reče mu: Blago utrobi, koja te je nosila, i prsima, koje si sisao! A on reče: Pače blago onima, koji slušaju riječ Božju te ju drže.« U ovim riječima izrečena je dvostruka slava bl. dj. Mariji. Jednu joj je izrekla žena iz naroda zato, što je ona postala majkom Božjom, a drugu joj je izrekao Isus zato, što ona sluša riječ Božju i drži je. Isus je na ime hotio ovim riječima kazati ovo: Kao što je moja majka blažena zato, što je mati Božja, to je još više blaženija, što je zavrijedila biti mojom majkom. Čast njezinog božanskog materinstva je samo posljedica njezinog kreposnog života, tako da je ona jedino time postala mojom majkom, što je slušala riječ Božju i držala je. Kad ona ne bi bila slušala riječi Božje i držala je, ne bi bila nikada postala mojom majkom.

Mi kao djeca i sluge Marijine treba da štujemo prečistu Djevicu, što je svojim vrlinama zavrijedila

postati majkom Božjom. Najbolje pako ćemo je štovati onda, ako je budemo nasljedovali osobito u onom, zbog česa se ona domogla tolike časti, a to je:

I. Slušanje riječi Božje;

II. Obdržavanje riječi Božje.

I.

Dragi Bog govori nam ljudima osobito na tri načina i to: 1. nutarnjim nadahnućem; 2. svetim pismom; i 3. preko duhovnih naučitelja ili propovjednika. O kad bi svi ljudi pazljivo slušali ono, što im Bog govori, kao što je to uvijek slušala bl. dj. Marija! Svi bi bili blaženi, jer Isus veli: »Blago onima, koji slušaju riječ Božju.«

1. Budući da je prečista djevica Marija bila bez grijeha začeta, i sav svoj život bez grijeha sprovela, to onda ne bijaše časa u njezinom životu, kad joj se ne bi moglo reći s arkangjelom Gabrielom: »Ti si milosti puna, Gospodin je s tobom.« Već kod prikazanja njezina, kad još bijaše posve mlada ili možda dijete, nazivlje je crkva hramom Duha svetoga. Ako je tomu tako, to joj onda nikad ne uzmanjka Božjih nadahnuća, na koja je ona, budući sveta, uvijek brižno pazila, da im se odazove. Sv. Ambrozije veli o njoj, da je u djelu bila oprezna, u govoru sramežljiva, a za čuvara i suca svoga srca imagjaše ne čovjeka, nego samoga Boga pred očima. Ona dakle ne poduzimaše ništa, ne govoraše, a ništa, da ne bi bila u savjesti uvjerena, da je ono Bogu milo.

I nama Bog javlja svoju volju preko naše savjesti, koja je čuvar i sudac svih naših misli i težnja, čina i govora, tako da je grijeh, štogod se ovoj savjesti protivi. Sv. Pavao veli: »Štogod nije po vjeri (t. j. po

savjesti) grijeh je.« (Rim. 14, 23.) Pa ipak koliki ljudi ne paze na glas savjesti. Savjest im kaže: čini to, jer tako Bog hoće; ne čini toga, jer se to protivi volji Božjoj, a kad tamo oni posve protivno rade. S toga nemojte se čuditi, što se često puta nagje megju Židovima i poganima, megju nevjernicima i krivovjercima ljudi, koji su bolji od mnogih kršćana katolika. A to je zato, što oni bolje paze na glas savjesti nego li ovi. Vi, dragi kršćani, ugledajte se u tom, u bl. dj. Mariju, da ne mislite, da ne govorite i ne činite nikad ništa, što se s voljom Božjom ne slaže. S toga kod svake misli, govora i čina pitajte svoju savjest, je li to pred Bogom dopušteno ili nije. Da vam to lakše pogje za rukom, učinite svako jutro nakanu, da ćete onaj dan sve misliti, govoriti i raditi po savjesti; u večer pako ispitajte se, nijeste li možda štogod mislili, govorili ili učinili proti savjesti, pak se pokajte i odlučite, da ne ćete više.

2. Nego bl. dj. Marija je marljivo pazila i na riječ Božju, koja je napisana u sv. knjigama. Ona se tačno držala onoga, što njezin djed David reče u prvom psalmu: »Blago čovjeku . . . komu je omilio zakon Gospodnji, i o zakonu njegovu misli dan i noć.« Njezina najveća slast bijaše učiti Božji zakon i čitati proroke. O njoj nam doduše sv. pismo malo spominje, jer, kako kaže sv. Ambrozije, ona je malo govorila, ali zato više čitala. Sv. Bernardo veli, da je u sv. evangjelju čujemo samo četiri puta govoriti i to: prvi puta s arkangjelom Gabrielom kod naviještenja; drugi puta s Elizabetom kod pohoda; treći puta s Isusom, kad ga izgubljena nagje u crkvi; i napokon četvrti puta opet s Isusom na svadbi u Kani Galilejskoj, kad pretvori vodu u vino. Sv. Ambrozije kaže o njoj, da

nije nikad išla spavati, dok je god mogla bditi; a i kad joj tijelo počivaše, duh joj bijaše budan, koji je i u snu opetovao ono, što je prije čitala; a kad se probudila, nastavila je opet čitanje, gdje je bila prestala. O Mariji može se punim pravom reći, da je bila uboga u svom govoru, ali bogata na riječi Božjoj.

A kako je s nama, dragi kršćani? Mi mnogo govorimo o sebi i svjetskim stvarima, a malo čitamo o Bogu i spasenju duše. Koliki i ne uče čitati; a koji znadu, ili ne će da čitaju, ili čitaju takve stvari, koje ne samo da im za dušu ništa ne koriste, nego su dapače pogubne. I tako su pobožne knjige za mnoge kršćane badava na svijetu. Vi, dragi kršćani, ugledajte se u prečistu djevicu Mariju, pak marljivo čitajte pobožne knjige. Nemate li kada, a vi manje spavajte, uklanjajte se više društvu i drugim nepotrebnim poslovima. Navlastito nastojte da nedjelju i blagdan posvetite pobožnim čitanjem. Opomenite se često riječi Isusovih: »Blago onima, koji slušaju riječ Božju.« Slušati pako ili čitati riječ Božju ovdje je jedno te isto.

3. Marija je napokon pazljivo slušala riječ Božju, što joj je propovijedaše sveti ljudi, a osobito njezin božanski Sin Isus. O da znate, kako je prečista Djevica još kao dijete marljivo slušala, što su joj o Bogu i njegovom zakonu pripovijedali njezini pobožni roditelji Joakim i Ana! A da vam ju je bilo vidjeti, kako je pomno slušala svećenika, kad se prikaza u crkvi; arkangjela Gabriela, kad joj navijesti upućenje Sina Božjega; Elizabetu, kad ovu pohodi; starca Simeona, kad prikaza Isusa u crkvi. A kako je tek pazila na ono, što je njezin božanski Sin govorio i radio! Prečista Djevica je sve to tako pomno pratila, da sv. Luka evangjelist dva puta o njoj veli: »A Marija ču-

vaše sve riječi ove i slagaše ih u srcu svojem.« (Luk. 2, 19. 51.)

Dragi štovatelji Marijini, ugledajte se i vi u bl. dj. Mariju, pak slušajte pazljivo riječ Božju, što vam je propovijedaju svećenici. Nemojte tada drijemati ili na drugo šta misliti. No nije dosta da rado slušate riječ Božju, već treba da po Marijinu primjeru sve, što čujete, čuvate i slažete u srcu svojem, t. j. da po onom nauku živite, jer Isus veli, da je blago onima, koji slušaju riječ Božju te je drže.

No prečista djevica Marija nije riječ Božju samo slušala već i obdržavala, o čem u drugom dijelu.

II.

Bl. dj. Marija je u cijelom svom životu tačno obdržavala riječ Božju, promatrali je mi u staležu: 1. djevičanskom; 2. ženidbenom ili 3. udovičnom.

1. Najljepši ures za mladež je nevinost i čistoća. To je ona krepost, o kojoj govori mudri Salomon: »O kako je lijepo čisto pokolenje. Uspomena njegova je neumrla, jer je poznata pred Bogom i ljudima.« (Knj. Mudr. 4, 1.) Sveti Ambrozije pako predstavljajući mladeži prečistu djevicu Mariju kao uzor nevinosti i čistoće veli: »Život Marijin je sveudiljna čistoća. Vladanje ove djevice je živo ogledalo, iz kojega odsijeva slika nedužnosti i čistoće. Marija bijaše djevica ne samo na tijelu nego i na duši, tako da njezino posvemašno nagnuće k-čistoći ne mogaše nijednom zavaravom predstavom biti oslabljeno. Ona nikad ne izlazaše iz kuće, ako ne u crkvu, a i tada je išla u pratnji svojih starijih. U društvu muškaraca nije nikad bila, osim megju onima, koji se nijesu stidjeli činiti

dobro i koji su se u njezinom društvu vladali sramežljivo.« Kad je arkangjel Gabriel po Božjem nalogu pohodi, da joj navijesti, kako će postati majkom Božjom, sva se prestraši videći pred sobom mladića; a tek onda privoli da postane materom Božjom, kad joj arkangjel reče, da će začeti po Duhu svetom, bez da oskvrne svoje djevičanstvo. — Mladići i djevojke! kako se usugjujete prečistu djevicu Mariju zvati svojom majkom, svojom zaštitnicom, ako malo držite do svoje čistoće, ako se izlažete pogibli, gdje se vaša čistoća može svaki čas umrljati i djevojaštvo izgubiti?

2. Nego i kao supruga i majka je Marija obdržavala riječ Božju. Ona u tom služi za najljepši uzor svim suprugama i majkama. Ona je svetoga Josipa, svoga zaručnika štovala i ljubila, kao što su to po Božjem zakonu dužni svi supruzi, a za svoga Sinka Isusa skrbila se, kao što svi pravi roditelji moraju brinuti se za svoju djecu. Premda je Marija po svojoj časti bila veća od sv. Josipa, to se ona nad njim nije nikada uzvisivala niti od njega najmanje odlikovanje tražila. Ona ga je marljivo pomagala u njegovoj radnji. S njim je kao vjerna drugarica putovala iz Nazareta u Betlehem, iz Betlehema u štalicu, iz štalice u tempal, iz Judeje u Egipat, iz Egipta opet kući. U najvećim pogiblima nikad nije bila nestrpljiva, nikad prigovarala. Ona ga je kao ljubazna zaručnica njegovala sve do smrti. Koliko je ona štovala sv. Josipa vidi se najbolje iz onih riječi, koje reče Isusu, kad ga izgubljena treći dan nagje u crkvi: »Sine, šta učini nama tako? Evo otac tvoj i ja žalosni smo te tražili«. (Luk. 2, 48.) Premda je Isus bio samo njezin sin, a ne Josipov, to ona ipak prije spominje Josipa nego sebe, da pokaže, kako joj je bilo više stalo do njegove žalosti nego do svoje.

A što da rečem o njezinoj materinskoj ljubavi spram Isusa? Tako ljubeće majke svijet još nikad nije vidio. Premda bijaše majka Božja, ona se uvijek smatrala sluškinjom Gospodinovom, kako to reče arkangjelu Gabrielu: »Evo sluškinje Gospodnje.« (Luk. 1, 38.) Kolikom ljubavlju se ona brinula za svoga božanskoga Sina počevši od betlehemske štalice pak sve do križa na Kalvariji! S jedne strane hvalila je Bogu, što ju je odabrao za majku svomu sinu, veleći Elizabeti: »Veliča duša moja Gospodina« (Luk. 1, 46.), a s druge opet sjećala se uvijek, što joj proreče starac Simeon: »I tebi samoj probost će mač dušu.« (Luk. 2, 35.) Premda je dakle Marija naprijed znala, da će mnogo morati trpjeti zbog svog Sina, to se ona radi toga nije nikad nikomu potužila, već sve strpljivo podnesla kao prava sluškinja Gospodnja, posve odana u njegovu volju. — U nju ugledajte se vi, o kršćanski supruzi, pak se ljubite megju sobom, i odgajajte djecu svoju u strahu Božjem. Snagju li vas u vašem staležu kakve muke i nevolje, bez kojih nema nijednoga staleža na svijetu, a vi sve to podnašajte strpljivo i izručite se volji Božjoj.

3. Napokon Marija bijaše i kao udovica uzor svim udovcima i udovicama. Sv. Josip, zaručnik bl. dj. Marije, umro je po svoj prilici još prije nego je Isus počeo javno učiti i čudesa činiti, jer od toga doba ne spominje se u nijednom sv. evangjelju. Svakako je pako umro prije muke i smrti Isusove, jer je Isus na križu svoju majku izručio sv. Ivanu apostolu, što zaista ne bi bio, kad bi bio sv. Josip živ. I udovstvo bijaše za nju vrlo teško, jer je izgubila najboljega zaručnika, o kom veli sv. pismo, da je bio čovjek pravedan t. j. svet, bez mana. A izgubila ga

je upravo onda, kad je njegove pomoći najviše trebala. Nego žalosnoj udovici ostao je još jedini sin, i to Sin Božji. No i ovoga brzo izgubi, pošto joj ga u najljepšoj dobi nevina raspeše na križ. Kolika promjena, kad mjesto Sina Božjega dobi za sina sv. Ivana, sina Zabedejeva! Pa kako je prečista Djevica sprovela svoje žalosno udovstvo? Ona se izručila sasvim u volju Božju ufajući se u njega. Ona se sigurno držala onih riječi sv. Pavla apostola, koji kaže: »Prava udovica i osamljena uzda se u Boga i živi u molitvama i u moljenju dan i noć.« (I. Tim. 5, 5.) A za cijelo nije zaostala ni za onom osamdesetgodišnjom udovicom i proročicom Anom, o kojoj govori sv. evangjelje, da ne odilazaše od crkve, i služaše Bogu dan i noć postom i molitvama. (Luk. 2, 37.) Tako je živila i prečista Djevica u svom udovstvu. Dok joj je bio Sinak u životu, slušala je njegov božanski nauk i slijedila ga u svem. Kad pak njezin Sinak uzagje na nebo služila je Bogu postom i molitvama. — U nju se ugledajte i vi udovci i udovice; pak ako ste riješeni kućnog gospodarstva, idite to marljivije u crkvu, i služite Bogu. Živite s ukućanima u miru i slozi. Ne budi vam teško podvrgavati se i odredbama mlagjih, pa i iste vaše djece. Marija, premda mati Božja, pak se podvrgla sv. Ivanu apostolu. Nego i vi mlagji postupajte sa svojim starijima ljubazno i lijepo, kako je postupao sv. Ivan s majkom Božjom. Štujte ih, kako je on nju štovao.

Sv. Ivan dobio je pod križem prečistu djevicu Mariju za majku, kad mu reče Isus: »eto ti matere!« To i ja vama svima kažem na koncu moga današnjega govora. Jesi li mladić ili djevojka »Eto ti matere!« misli na Mariju, i od nje uči se čuvati čistoću i djevojaštvo kano zenicu oka svoga. Bježi svaku prigodu i napast, gdje bi istu mogla umrljati ili izgubiti.

Jesi li suprug ili supruga »eto ti matere!« opomeni se Marije, kako je ona živjela u miru i slozi sa svojim zaručnikom sv. Josipom, i skrbila se za svog Sina Isusa; kako je strpljivo podnašala sve nezgode i nevolje svoga ženidbenoga staleža. Od nje se učite, vi supruzi, ljubiti jedan drugoga, odgajati djecu svoju za Boga i strpljivo nositi križ, koji vam Bog šalje. Jesi li udovac ili udovica »eto ti matere!« pak se domisli, kako je Marija u udovstvu svomu bila pobožna i odana u volju Božju. Ugledajte se u nju, pak prikažite udovstvo svoje Bogu. Znajte, da je cio život Marijin bio upravljen po zakonu Božjem. Budete li je i vi nasljedovali, tada će se i na vama obistiniti ono, što reče Isus u današnjem sv. evangjelju: »Blago onima, koji slušaju riječ Božju, te je drže.« Amen.

Na dan sv. Marije Magdalene.

O obraćenju ove pokornice.

»Gle, žena, koja bijaše u gradu grješnica.«
Luk. 7, 36.

Ne znam čemu da se danas više čudim, da li neizmjernoj dobroti i milosrgju Božjemu, koji je tako ljubazno obratio jednu veliku grješnicu, imenom Mariju Magdalenu; ili velikoj ljubavi i revnosti, kojom je ova pokornica poslije svoga obraćenja služila Bogu. Tomu dogagjaju veseli se danas sv. mati crkva, koja u časoslovu ovako moli: »Slavimo Boga u obraćenju Marije Magdalene.« O kako se veseli pastir, kad nagje izgubljenu ovcu; domaćica, kad nagje izgubljen novac; angjeli, kad se obrati grješnik na pokoru! Tako treba da se danas veselimo i mi, što se jedna javna

grješnica obratila Bogu i postala velikom sveticom. Nego divna povjest obraćenja Marije Magdalene treba da utješi i ohrabri osobito grješnike, da ne zdvoje o svom obraćenju. Bio tko još veći grješnik, može postati velikim svecem. No za to hoće se dvoje, i to: milost Božja i naše sudjelovanje. Da se o tom uvjerite, pokazat ću vam:

I. Dobrotu Isusovu spram grješnice Marije Magdalene;

II. Ljubav ove pokornice spram Isusa.

I.

Nijedan čovjek, pa bio on još veći grješnik, ne smije zdvajati o milosrgju Božjem, o svom spasenju. Već u starom zavjetu reče Bog: »Nije mi milo da umre bezbožnik, nego da se obrati bezbožnik sa svoga puta i bude živ.« (Ez. 33, 11.) A sv. Pavao kaže: »Bog hoće da se svi ljudi spase.« (I. Tim. 2, 4.) I zaista, zašto je Sin Božji postao čovjekom, trpio i umro na križu, ako ne zato, da grješnike spasi? S toga se i zove Isus ili spasitelj. A potvrdio je on to više puta i riječima. Veli: »Ne trebaju zdravi ljekara nego bolesni . . . Jer ja nijesam došao da zovem pravednike no grješnike.« (Mat. 9, 12. 13.) Sve je to pokazao Isus na Mariji Magdaleni. Ona bijaše javna grješnica, koju je sve u gradu poznavalo. A da je imala mnogo grijeha na sebi, zasvjedoči sam Isus, kad reče: »Opraštaju joj se grijesi mnogi.« Pak čujte, kako milostivo postupa Isus s tom velikom grješnicom, kako je zove na pokoru, i oprašta joj grijehe.

Grad, u kojem se to dogodilo, bijaše jamačno Naim, gdje je Isus malo prije uskrisio mrtvoga sina jedne udovice. Tom zgodom je Isus morao reći jaku

pokornu propovijed, kojom je za cijelo potresao mnoga grješna srca, a napose nekoga farizeja Simona, koji ga pozva u goste, i Marije Magdalene. Budući pako da mi, kako veli sv. Pavao apostol, nijesmo vrsni od sebe pomisliti što (dobra), kao od sebe, nego je naša vrsnoća od Boga (II. Kor. 3, 5.), to onda bijaše jedina dobrota Isusova, koji je u ovoj grješnici pobudio želju, da ga potraži i nagje u kući Simona farizeja, kamo bijaše pozvan na objed.

Pa je li Isus ovu javnu grješnicu pustio preda se? O i te kako milostivo! On ju ne samo pustio preda se, nego još dozvoli, da mu se približi k nogama, opere ih svojim suzama i poljubi, te otare svojom kosom i namaže dragocjenom pomašću. Farizej, koji ga bio pozvao na objed, gledao to namrgogjenim licem, te mislio u sebi: »Da je on prorok, znao bi tko i kakva je žena, koja ga se dotiče, jer je grješnica.« Kad bi bio on na Isusovom mjestu, ne samo da ne bi bio dopustio, da ga se dotače žena grješnica, nego bi je kao nevrijednu od sebe otjerao. No Isus radi sasvim drukčije, te uzima u zaštitu pokornicu Magdalenu proti prestrogom sudu farizejevu. Čujte, što mu veli: »Simone! imam ti nešto kazati.« A on reče: »Učitelju! kaži. Dvojica bijahu dužni jednomu lihvaru. Jedan bijaše dužan pet stotina dinara, a drugi pedeset. A kad oni ne imagjahu da mu vrate, pokloni obojici.« A tko bijahu ta dva dužnika? Isus je bez dvojbe pod ovim dvim dužnicima razumijevao Simona i Mariju Magdalenu. A tko se razumijeva pod onim gospodarom, koji je obojici sav dug oprostio? Nitko drugi no Gospodin Isus, koji je toliko puta učio, da su naši grijesi dug pred Bogom, i da nijedan grješnik nije u stanju taj dug, pa bio on još manji, isplatiti, već da

samo Bog u svojoj dobroti i milosrgju oprašta grješniku sve grijehe velike i male, kad se isti k njemu obrati. S toga i reče Isus Mariji Magdaleni: »Opraštaju ti se grijesi! . . . Vjera tvoja pomože ti! Idi u miru!« Kako dobar i milostiv bijaše Isus spram Marije Magdalene!

Je li megju vama tko, dragi kršćani, još veći grješnik, neka ne zdvaja o Božjoj dobroti i milosrgju. Isus pozivlje sve k sebi: »Hodite k meni svi koji ste umoreni i natovareni, i ja ću vas odmoriti.« (Mat. 11, 28.) Božje je milosrgje neizmjerno veliko, veće nego svi grijesi ovoga svijeta. Ono nema ni mjere ni granica. Po tom nema grješnika, koga bi od sebe odbio, samo ako se skrušeno k njemu obrati. No Isus je mjesto sebe naredio svećenike, da oni grješnicima opraštaju grijehe. On im reče: »Primite Duha svetoga! Kojima oprostite grijehe, oprostit će im se.« (Iv. 20, 23.) »Štogod razriješite na zemlji, bit će razriješeno i na nebu.« (Mat. 18, 18.) Idite dakle k svećeniku, bacite mu se pred noge, kako se Marija Magdalena bacila pred Isusa, pak mu ispovjedite skrušeno svoje grijehe, i obećajte, da ne ćete više griješiti. On će vas odriješiti od grijeha i reći, kao što Isus reče Mariji Magdaleni: »Opraštaju ti se grijesi! Vjera tvoja pomože ti! Idi u miru!«

Čuli ste, kako dobar bijaše Isus spram Marije Magdalene; sad pak čujte, kako je ova pokornica ljubila Isusa.

II.

Što je činiti obraćenomu grješniku da uzmogne djelovati s milošću Božjom? On treba da najprije počne ljubiti Boga, koji je najveće i neizmjerno

dobro. Pače u toj ljubavi sastoji se iskreno obraćenje grješnikovo. Kao što se na ime grješnik uvredom Boga odvratio od njega, isto tako treba da se ljubavlju spram Boga opet k njemu obrati. Čujte, što reče Isus o svetoj Mariji Magdaleni u današnjem sv. evangjelju: »Opraštaju joj se grijesi mnogi, jer je ljubila mnogo; a komu se manje oprašta, manje ljubi.« Dakle samo onom se ništa ne prašta, koji ne ljubi t. j. koji ne će da se obrati.

A po čem ćemo poznati, da obraćeni grješnik ljubi Boga? To ćemo poznati po tom, ako vidimo, da je revan u vršenju pokore. »Revnost — kaže sv. Augustin — je svojstvo ljubavi; tko nije revan, taj nema ljubavi, a tko nema ljubavi, taj ostaje u smrti« t. j ne dolazi k životu milosti i veličanstva Božjega. Revnost pako činiti pokoru nije drugo nego iskreno, djelotvorno i ustrajno nastojanje, kako da se oslobodimo grijeha i za počinjene grijehe zadovoljimo pravdi Božjoj. Takvu revnost, takvu ljubav imala je pokornica Magdalena. Njezina ljubav bijaše: 1. iskrena; 2. djelotvorna; 3. ustrajna.

1. Obraćenje Marije Magdalene bijaše skopčano s velikim poteškoćama. Ona se morala odreći tjelesnih naslada, kojima se bijaše sasvim podala; morala se ostaviti bližnje prigode i sve što ju je mamilo na nečistoću; raskinuti sve okove, kojima joj bijaše srce privezano za ovaj svijet. Da može sve to svladati trebalo joj je velike srčanosti i muke. Nego ona sve to svlada iskrenom ljubavlju spram Boga. »Opraštaju joj se grijesi mnogi, jer je ljubila mnogo.« Bog joj je miliji nego sve nečiste naslade i svjetske zabave. Njezino srce je gorilo s tolikom ljubavlju spram Boga, da je raskostrešenom kosom izašla na polje, te ušla u

tugju kuću, gdje se Isus nalazio za stolom. Tu mu se baci pred noge, ispovjedi javno, da je grješnica, te počne plakati za svoje grijehe. Njezina ljubav spram Isusa bijaše iskrena, t. j. ona se od srca obratila Bogu.

Što će reći, da se mi tako teško obraćamo Bogu, ne ćemo da se ostavimo grješne navade, niti bježimo grješne prigode? To je zato, jer ne ljubimo Boga, jer volimo ugoditi ljudima nego Bogu. Kad bismo mi više ljubili Boga nego li ljude, tada bismo prezreli svaki obzir ljudski, te potekli k svećeniku, da nas odriješi od grijeha.

2. Nego Magdalenina ljubav spram Isusa ne bijaše samo iskrena već i djelotvorna. Sve štogod joj je dosada služilo za grijeh, to je odsele obratila za službu Božju. Dosele bijahu njezine oči otvorene na svaku razuzdanost, a sad ih otvara samo na oplakivanje svojih grijeha. Iz njezinih ustiju ne čuje se više ni jedna nečedna riječ, dok usuprot ne prestaje cjelivati Isusu noge. Kosa, koju je dosada tašto resila, služi joj, kako da njom otare Isusove noge. Za novac, što ga dosele trošila na nedopuštenu raskoš, kupi dragocjenu pomast, da njom pomaže Isusove noge. Njezine uši, koje su dosele bile otvorene samo za nečiste govore, odsele slušaju samo nauk spasenja. To je, zbog česa joj se oproste mnogi grijesi, jer je mnogo ljubila. Ljubav svoju spram Isusa zasvjedočila je djelima.

A što će reći, da se mi poslije tolikih ispovijedi ni malo ne poboljšamo? To je zato, jer ne sudjelujemo s milošću Božjom, jer ne ljubimo Boga. Tko hoće da se pravo obrati Bogu, taj treba da čuva od grijeha svoje oči, uši, usta, ruke, i da svim sjetilima služi Bogu.

3. Obraćenje Marije Magdalene ne bijaše samo od danas do sutra, već u s t r a j n o. Ona ustraja u pokori sve do smrti. Nju već nikada ne vidite ići u grješne zabave. Ona je odsele uvijek bila ili uz Isusa ili uz njegovu prečistu majku. Ona i na sam veliki petak slijedi Isusa, koji je nosio teški križ na Kalvariju. Pod križem mu stoji s njegovom prežalosnom majkom; a na vazam ide zorom k njegovu grobu, da pomaže njegovo mrtvo tijelo. Kad i najvjerniji učenici ostaviše Isusa, ona ostaje na Kalvariji i traži ga svuda. Traži ga u grobu i po cijelom vrtu, dok ga ne nagje. S toga i zavrijedi, da joj se prvoj po svom uskrsnuću javi i utješi je. Poslije Isusove smrti proživjela je trideset godina u najstrožoj pokori u jednoj špilji blizu Marsilje, dok napokon na današnji dan blaženo umre.

A koji je uzrok, da se mi nikada trajno ne obratimo Bogu, već uvijek poslije tolikih ispovijedi jednako padamo u stare grijehe? Uzrok tomu jest taj, što premalo ljubimo Boga, i što možda nemamo dosta čvrste odluke, da se ostavimo grijeha. Kad bi mi sveudilj ljubili Boga, kako ga je ljubila Marija Magdalena poslije svoga obraćenja, tada bi se zaista i na nama ispunilo ono, što o njoj reče Isus: »Opraštaju joj se grijesi mnogi, jer je ljubila mnogo; a komu se manje oprašta, manje ljubi.«

Ljubite dakle, dragi kršćani, Boga, kako ga je ljubila sveta Marija Magdalena. Ljubite ga iskreno, djelotvorno i ustrajno, pak će i vama Bog oprostiti grijehe i uzeti vas k sebi u nebo. Nemojte zdvojiti o Božjem milosrgju, pa bili grijesi vaši još veći. On daje svakomu potrebitu milost, da se može spasti, samo treba da svaki s tom milošću sudjeljuje. Koliko vas Bog ljubi, to je pokazao najbolje time, što vas nije

hotio osuditi, dok bijaste u grijehu, već vas je čekao na pokoru. Možda vas danas zove zadnji put. Nemojte se oglušiti njegovu pozivu, nemojte otvrdnuti srdaca svojih. Ugledajte se u blaženu Mariju Magdalenu. Ona, premda velika grješnica, ipak je postala velikom pokornicom i sveticom. Nju predstavlja sv. mati crkva svim grješnicima za uzor pokore i da ne zdvoje o svom spasenju. Grješnici! koji ste slijedili Mariju Magdalenu u grijehu, slijedite je i u pokori, pak ćete se s njom u vijeke radovati u nebu. Amen.

Na dan sv. Jakova Starijega apostola.

Sv. Jakov kao čovjek i kao svetac.

»Možete li piti čašu, koju ću ja piti? Rekoše mu: Možemo.« Mat. 20, 22.

U današnjem se sv. evangjelju pripovijeda, da je Isus jednom zapitao dva sina Zebedejeva: »Možete li piti čašu, koju ću ja piti?« Na to mu odgovoriše: »Možemo.« Ako su ta dva brata pod čašom, o kojoj govori Isus, razumijevali gorku muku i smrt Isusovu, to se onda moramo diviti njihovoj srčanosti, da su na ime bili pripravni s Isusom trpjeti i umrijeti. Ta dva brata jesu sv. Ivan i Jakov apostoli. Ovaj Jakov, čiji blagdan danas svetkujemo, zove se Stariji, jer je još jedan Jakov apostol, rogjak Isusov, koji se zove Mlagji, i koji se svetkuje sa sv. Filipom apostolom prvoga svibnja. Zove se pako današnji svetac Stariji zato, jer je bio prije pozvan za učenika Isusova, a možda i zato, što bijaše i u dobi stariji od onoga. Današnjemu sv. Jakovu pripada pridjevak Većega to više, što je on bio osobiti pouzdanik i ljubimac Isusov. Tako, kad Isus uskrisi kćer Jairovu, ne dop usti nikome,

da ugje s njim u sobu osim Petra, Jakova i Ivana. I k preslavnomu preobraženju svojemu na brdu Taboru uze Isus samo ovu trojicu. Isto tako uze samo ovu trojicu takogjer za najbliže svjedoke svojoj smrtnoj borbi i tjeskobi na gori Maslinskoj. I tako je sv. Jakov Stariji bio više puta sa sv. Petrom i Ivanom najpouzdaniji pratioc Isusov i svjedok njegovih tajnih djela. Budući da je sv. Jakov Stariji bio toliko puta osobito odlikovan od Isusa, to je on morao biti i osobito veliki svetac. No zato ipak nas ništa ne smije smetati, a da ne bismo mogli nasljedovati toli velikoga sveca. Dapače, kad bi nas ovaj veliki apostol zapitao: možete li piti čašu, koju ću ja piti? mi treba da bismo bili pripravni odgovoriti mu s pouzdanjem dakako u milosrgje Božje: možemo.

Velika je pogrješka, kad si nekoji ljudi utvaraju, da oni ne mogu postati sveti, kao što su drugi postali. Mi svi možemo postati sveti, samo ako hoćemo. Ta što su bili sveti, dok su na ovoj zemlji živjeli? Bijahu ljudi kao i mi. Ako su dakle oni mogli postati sveti, zašto ne bismo mogli postati i mi? Ja ću se danas obazrijeti samo na sv. Jakova Starijega i kazati:

I. Da je i on bio čovjek kao i mi;

II. Da i mi možemo postati sveti kao i on.

I.

Sv. Jakov Stariji bio je kao čovjek nama jednak, razmatrali mi: 1. njegov stalež; 2. njegove slaboće.

1. Mi smo jako zahvalni svetomu Mateju apostolu, što nam je tako tačno opisao domovinu, rodbinu i zanat sv. Jakova Starijega. Iz toga životopisa razabiremo, da je sv. Jakov bio po svom staležu nama u

mnogom sličan. On bijaše rodom Galilejac kao što mi rodom Hrvati. Pa ako mi znamo za naše rodno mjesto, to znamo i za mjesto, gdje se rodio sv. Jakov. Rodio se je na ime u malom galilejskom gradiću Betsaidi na jezeru Genezaretskom. Kao što mi znamo za imena naših milih roditelja, tako su nam po imenu poznati i roditelji sv. Jakova. Njegov otac zvao se Zebedej, a majka Salome. Imademo li mi braće i sestara, to je i sv. Jakov imao brata i to sv. Ivana apostola i evangjelistu. Jeste li zanatlije ili radnici, to znajte, da je bio i on radnik, samo što se vi bavite više poljodjelstvom, dok se on kao i otac mu bavio ribarenjem. Vi živite od pluga i motike, a on je živio od mreže i udice. Gledajte, dragi kršćani, kako sv. Jakov nije došao iz neba, nego se rodio na ovoj zemlji od ljudi kao i mi; živio megju ljudima i radio s ljudima kao i mi. Da je on živio prije nas, bio druge narodnosti, bavio se drugim zanatom, to ništa ne upliva na spasenje duše, pošto njegov brat sv. Ivan apostol u svom otkrivenju o nebeščanima veli: »Vidjeh narod mnogi, kojega ne može nitko izbrojiti, od svakoga jezika i koljena i naroda i plemena, stajaše pred prijestolom.« (Ap. 7, 9.) Pred Boga dakle u nebo može doći svaki čovjek, bio on koje mu drago narodnosti i staleža. Ako je dakle mogao doći sv. Jakov, kojega danas blagdan štujemo, možete za cijelo doći i vi, pošto ni on nije bio uzvišenijega staleža nego ste vi. Pače to vas mora osobito tješiti, kad znate, da su i ljudi najprostijega staleža pozvani u nebo, i da i najsiromašniji mogu doći u nebo.

2. Nego mnogi ljudi, kad je govor o spasenju duše, izgovaraju se, da su za to preslabi. A zar se sveti nijesu takogjer morali boriti sa svojim slabostima?

Sv. Ivan apostol govori o svim ljudima uopće, dakle i o svetima: »Ako rečemo da grijeha nemamo, sebe varamo, i istine nema u nama.« (I. Iv. 1, 8.) I sv. Jakov Stariji imao je takogjer svoje slaboće. Nekoje njegove slaboće spominje nam i samo sv. pismo. Kad jednom dogje Isus sa ss. Jakovom i Ivanom u grad Samaritanski, stanovnici ovoga grada ne htjedoše ih primiti. Tada rekoše mu ss. Jakov i Ivan: »Gospode! hoćeš li da rečemo, neka oganj sigje s neba i neka ih istrijebi, kao i Ilija što je učinio?« Sv. Jakov dakle i Ivan želili su osvetiti se onim stanovnicima. A da su u tom pogriješili vidi se odatle, što ih je Isus odmah ukorio veleći: »Ne znate, kakova ste duha. Sin čovječji nije došao da duše pogubi nego da se spase.« (Luk. 9.) A zar nije i to bila dosta velika pogrješka, kad je je sv. Jakov, kako nam pripovijeda današnje sv. evangjelje iz častohleplja hotio biti sa bratom si Ivanom pretpostavljen svim drugim apostolima, te jedan sjediti u nebeskom kraljevstvu Isusu na desnu a drugi na lijevu? Toga dakako nijesu se sami podufali kazati Isusu, nego naputiše svoju majku, da mu ona to reče. No čujte, kako blago ukori ih Isus: »Ne znate, šta ištete.« Kako se dakle vidi i sv. Jakov apostol padao je iz ljudske slaboće u male grijehe. Padnemo li kada i mi, ne smijemo zato klonuti duhom, niti zdvajati o svom spasenju, već se radije pokajmo i odlučimo, da ćemo se u buduće brižnije čuvati i malih grijeha. A znajmo, da nikada ne ćemo biti prosti od malih grijeha. Sv. pismo veli, da i pravednik sedam puta padne. ali opet ustane. (Prič. 24, 16.) I tako i sveci i pravednici padaju u male grijehe, no zato ipak ne gube ni svetosti ni pravednosti. Pa kao što se sv. Jakov čuvao velikih grijeha, tako treba da ih se čuvamo i

mi, a ako je kada iz slaboće u nje pao, na prvu opomenu Isusovu ih se ostavio, tako treba da se i mi čuvamo i malih grijeha, a ako smo ih kada iz slaboće počinili, da se za nje kajemo i odlučimo tvrdo, da ćemo ih se čuvati. I tako se i mi možemo od pogrješaka sv. Jakova naučiti nečemu dobru. Zaista utješljivo je po nas, što je ovaj svetac kao čovjek bio nama sličan, pa ipak se dovinuo tolike svetosti. To je dokaz, da i mi možemo postati sveti kao i on, o čem u drugom dijelu.

II.

Da tko može postati svet i dogje u nebo ne zahtijeva se drugo nego da uz pravu vjeru marljivo vrši Božje zapovijedi. Kad jednom zapita neki mladić Isusa: »Kakovo dobro treba da učinim, da imam život vječni?« reče mu Isus: »Ako želiš ući u život, drži zapovijedi.« (Mat. 19, 16. 17.) Sve pako zapovijedi i sav zakon stari i novi po Isusovom nauku sastoji se u ovim dvjema zapovijestima: »Ljubi Boga nada sve, a bližnjega svoga kano samoga sebe.« Obje ove zapovijedi vršio je sv. Jakov apostol tačno. Ljubite i vi Boga i bližnjega, kako ih je on ljubio, pak ćete i vi postati sveti, kako je i on postao.

1. Da vidimo najprije, kako se sv. Jakov vladao spram Boga? »Jednom idući Isus pokraj jezera Genezaretskoga, vidje dva brata Jakova i Ivana, u lagji sa Zebedejem, ocem njihovim, gdje krpaju mreže svoje i pozva ih. A oni taj čas ostaviše lagju i oca svojega i otidoše za Isusom.« (Mat. 4.) To učini Jakov iz ljubavi k Bogu. Iz ljubavi k Bogu ostavi on i mrežu i oca; i da je još više imao, sve bi bio ostavio iz ljubavi spram Isusa, samo da njegovu zapovijed ovrši.

Kako je pako sv. Jakov kao apostol bio revan u propovijedanju evangjelja i širenju slave Božje, vidi se najbolje odatle, što je Isus njega i njegova brata Ivana prozvao sinovima groma, a to zato da pokaže, kako će oni gromovitim glasom propovijedati tako, da će se njihovo propovijedanje poput groma čuti od jednoga kraja zemlje do drugoga. Po starinskom kazivanju propovijedaše sv. Jakov najprije u istoku i to u Judeji i Samariji, a poslije u zapadu i to u Španjolskoj, gdje je mnoge obratio ka Kristu, od kojih sedmoricu sv. Petar posveti za biskupe i posla natrag u Španjolsku. Vrativši se sv. Jakov u Jeruzalem, Herod Agrippa Prvi, kralj židovski, unuk onoga Heroda, koji pogubi nevinu dječicu, podiže ruke, da muči neke od crkve Isusove. I pogubi apostola Jakova mačem. I tako ispi sv. Jakov prvi izmegju svih apostola čašu mučeničku.

Tako se vladao sv. Jakov spram Boga. On ljubljaše Boga svim srcem svojim, svom dušom svojom, svom misli i svom snagom svojom. On je slijedio glas Isusov i na prvi poziv pošao za njim ostavivši i oca i mrežu. On je revno naviještao riječ Božju, dok napokon iz ljubavi spram Isusa ne umre mučeničkom smrću. Vas Bog ne zove, da kao sv. Jakov ostavite roditelje i sve, što imate, ali vam zapovijeda, da ostavite onu kuću, ono društvo, onu osobu, koja vas navodi na grijeh. Zapovijeda vam, da ne prilijepite srca svoga za dobra ovoga svijeta, već ako ih imate, da dijelite milostinju siromasima. Sve vam to nalaže po svom zakonu i vašoj savjesti. Slijedite li u svem Božju volju, to je onda dokaz, da ljubite Boga. Bog ne zahtijeva od vas, da poput sv. Jakova idete po cijelom svijetu i propovijedate evangjelje svakomu stvoru; ali

vam zato nalaže, da marljivo učite svoju djecu i podložnike kršćanski nauk, te ne dopustite, da se u vašoj kući Bog vrijegja. Nastojte, da svi vaši ukućani marljivo polaze službu Božju i dostojno primaju sv. sakramente. Živite po svetom nauku Isusovu, te budite radije pripravni ma kako tešku smrt podnijeti nego Boga uvrijediti. Tako ćete najbolje zasvjedočiti, da ljubite Gospodina Boga. Kad pako dogje zadnji čas vašega života podvrgnite se rado volji Božjoj i primite rado smrt iz ruku njegovih, da tako i u tom zasvjedočite svoju ljubav spram Boga.

2. Nego nije dosta, da poput sv. Jakova ljubite Boga nada sve; vi treba da kao i on ljubite i bližnjega svoga kao same sebe. Koliku ljubav pokazivao je sv. Jakov spram bližnjega, vidi se najbolje iz ovog dogagjaja. Kad je jednom sv. Petar na riječ Isusovu bacio mrežu u more, ulovio je toliko riba, da mu se mreža gotovo poderala. Budući da nije mogao sam izvući mreže namigne sv. Jakovu, koji bijaše u drugoj lagji, da mu dogje u pomoć. Sv. Jakov odmah mu pomogne sa svojim drugovima, tako da su napunili riba obe lagje. Eto kako je sv. Jakov bio spreman na ljubav spram bližnjega. Odatle učite se, dragi kršćani, pomagati svomu bližnjemu u svakoj potrebi. Tako ćete biti prava braća sv. Jakova apostola, i dobit ćete za vaša dobra djela obilnu plaću u nebu.

No sv. Jakov nije ljubio samo svoje prijatelje; on je ljubio i svoje neprijatelje. Jedan od najstarijih crkvenih otaca Klemente Aleksandrijski pripovijeda o sv. Jakovu ovo: Onaj, koji je sv. Jakova zbog kršćanstva tužio sudu, videći kako ovaj neustrašivo ispovijeda Isusa i on se priznao za kršćanina, te bude

takogjer osugjen, da mu se skupa sa sv. Jakovom odrubi glava.

S toga oba bijahu skupa vogjena na stratište. Na putu zamoli tužitelj sv. apostola, da mu oprosti, što ga je tužio sudu. Svetac postoji malko, zagrli svog tužitelja i reče mu: »Mir s tobom.« Tada oba pružiše pod mač glavu i srčano podnesoše smrt za Isusa. Je li se mogao sv. Jakov pokazati vrijednijim učenikom Isusovim, nego što se pokazao ovim činom? Isus na križu, prije nego će umrijeti, oprosti svojim neprijateljima i moljaše za nje; i sv. Jakov pred smrću zagrli onoga, koji ga preda na smrt, i dade mu cjelov mira. I tako nam je sv. Jakov činom propovijedao ono, što je čuo iz božanskih ustiju svoga naučitelja: »Ljubite neprijatelje svoje, dobro činite onima, koji na vas mrze, blagoslivljajte one, koji vas kunu, i molite za one, koji vas vrijegjaju.« (Luk. 6, 27. 28.)

Dragi kršćani! Ako vam se ova Spasiteljeva zapovijed čini teška, opomenite se Isusa, sv. Jakova apostola i ostalih svetih, koji su svojim neprijateljima oprostili. Ako su oni to mogli, a napose sv. Jakov, zašto ne biste mogli i vi? Ta danas ste čuli, da je sv. Jakov bio čovjek kao i vi; podvržen istim slabećama kao i vi; pa ipak on se s milošću Božjom popeo na visoki stepen svetosti i došao u nebo. Zaključujem dakle sa sv. Augustinom: ako su se mogli posvetiti toliki i tolike, zašto se ne bi mogli posvetiti i mi? Da, i mi možemo doći u nebo, samo slijedimo stope sv. Jakova osobito u ljubavi spram Boga i bližnjega. Amen.

Na dan sv. Ane, matere bl. dj. Marije.

Priča o sakrivenom blagu.

„Kraljevstvo je nebesko kao blago sakriveno u polju“

Mat. 13, 44.

Spasitelj naš Isus propovijedajući svoj nebeski nauk služio se često raznim pričama, da ga slušatelji mogu to lakše razumjeti. Tako on reče jednom: »Kraljevstvo je nebesko kao blago sakriveno u polju, koje našavši čovjek sakri, i od radosti za to otide, i sve što ima prodade, i kupi polje ono. Još je kraljevstvo nebesko kao čovjek trgovac, koji traži dobra bisera. Pa kad nagje jedno dragocjeno zrno bisera, otide i prodade sve, što ima, i kupi ga. Još je kraljevstvo nebesko kao mreža, koja se baci u more i zagrabi od svake ruke ribe; koja kad se napuni, izvukoše je, i na kraj sjedavši izabraše dobre u sudove, a zle baciše na polje. Tako će biti na svršetku vijeka. Izići će angjeli, i odlučit će zle isred pravednih i bacit će ih u peć ognjenu; ondje će biti plač i škrgut zuba.« Sve ove tri priče čitaju se u evangjelju, koje je sv. mati crkva propisala za današnju svetkovinu sv. Ane, matere bl. dj. Marije, i sve tri su tako znamenite i poučne, da bi se o svakoj pojedinoj mogla reći duga propovijed. No pošto mi vrijeme ne dopušta, da vam danas sve te tri priče protumačim, to ću vam reći koju samo o prvoj priči, kako je na ime kraljevstvo nebesko kao blago sakriveno u polju. Prema tomu kazat ću vam, kako se ova priča može primijeniti:

I. Na kraljevstvo nebesko;
II. Na sv. Anu, mater bl. dj. Marije;
III. Na nas.

I.

Pita se prvo, kako se može priča o blagu sakrivenu u polju primijeniti na kraljevstvo nebesko? Morate znati, da se ovdje pod kraljevstvom nebeskim razumijeva vječno blaženstvo u nebu ili spasenje naše duše. Ako je tomu tako, tko ne uvidja, da se spasenje naše duše, vječno blaženstvo, nebo, može punim pravom prispodobiti blagu? Ili zar nije možda spasenje naše duše jedno od najvećih blaga, što ih čovjek pomisliti može? Čujte, što o spasenju besmrtne duše kaže Isus: »Kakva je korist čovjeku, ako sav svijet dobije, a duši svojoj naudi? ili kakav će otkup dati čovjek za svoju dušu?« (Mat. 16, 26.) A gdje je ono polje, u kom je sakriveno blago našega spasenja, da ga potražimo i nagjemo? To blago je crkva Isusova, u kojoj se jedinoj propovijeda pravi njegov nauk, po kom se ljudi mogu spasti. Pa kao što čovjek, kad nagje polje, u kom je sakriveno kakovo veliko blago, ide i proda sve, što ima te kupi ono polje, isto tako hotio je Isus ovom pričom pokazati, kako treba da svaki čovjek ugje u crkvu Isusovu, da u njoj dobije blago vječnoga spasenja.

Što je sve stojalo prve kršćane, da nagju to polje, u kom bijaše sakriveno najveće blago, i da to blago sebi prisvoje? Što sve ne uradiše oni, da budu pravi članovi crkve Isusove i da u njoj postignu vječno blaženstvo? Oni ne samo da su se odrekli vremenitih dobara i časti, nego su često puta trpjeli i najokrutnije muke, pače i istu mučeničku smrt podnijeli, samo da to blago uzdrže i nikad ga ne izgube. Koliki su za vjeru Isusovu dali sve svoje, dapače i vlastiti život, znajući dobro, da bez prave vjere nije moguće omiliti Bogu i spasti se!

Požalimo one tolike nevjernike, krivovjerce i raskolnike, koji se nalaze izvan prave crkve, pak se vruće molimo za nje, da ih Bog rasvijetli i privede k pravoj vjeri. Mi pako, koji smo udovi prave crkve, zahvalimo Bogu na toj velikoj milosti. Mi smo oni sretnici, koji smo našli ono blago sakriveno u polju, komu je po riječi Isusovoj slično kraljevstvo nebesko. To blago je sv. katolička crkva, u kojoj jedinoj možemo dobiti vječno spasenje. Bio bi bezuman svaki, koji to blago ne bi brižno tražio i čuvao; pa ipak koliko imade kršćana katolika, koji to blago za spasenje svoje duše malo cijene, dapače i prodavaju za malu cijenu, kao kratku tjelesnu nasladu, nekoliko forinti tugje muke, komad mesa u nemrsne dane itd. Bože ne dopusti, da ikada padnemo u toliku nesreću, e da bi to vječno blago izgubili zbog vremenitoga kakvoga dobra.

Sad da vidimo, kako se priča o sakrivenom blagu može primijeniti sv. Ani.

II.

Sv. mati crkva je za razne blagdane Gospodinove i svetačke opredijelila posebna evangjelja, da se opomenemo dotičnoga otajstva, koje se onaj dan slavi, ili kreposti, kojom se dotični svetac odlikovao. Tako n. pr. na dan sv. djevice čita se priča o deset djevica, a na dan sv. udovice priča o sakrivenom blagu. Kad je dakle crkva odredila, da se na današnji dan čita evangjelje o sakrivenom blagu, to je onda time htjela pokazati, da je sv. Ana kao svoje najveće blago cijenila Boga i nebesko kraljevstvo, te da se sva predala službi Božjoj, da postigne vječno blaženstvo.

I zaista cio život sv. Ane bio kao veliko blago kreposti sakriveno pred očima svijeta. Premda se o

njezinom životu ništa ne čita u sv. pismu, pače niti se ime njezino spominje, to ipak možemo lako pomisliti, kako je sveta morala biti ta žena, pošto se od nje rodi prečista djevica Marija, mati Božja. Isus veli: »Svako drvo dobro rodove dobre ragja.« (Mat. 7, 17.) Kako dobro drvo dakle morala je biti sv. Ana, koja je rodila tako dragocjeni plod, na ime prečistu djevicu Mariju, majku našega Spasitelja! Ana, žena sv. Joakima, bijaše kći Matana, židovskoga svećenika iz Betlehema. Ona imagjaše još dvije znamenite sestre. Jedna se zvala Marija, a druga Soha. Marija bijaše udata za Kleofa, te bijaše prisutna, kad raspinjahu Isusa. (Iv. 16, 25.) Soha bijaše mati sv. Elizabete, majke sv. Ivana Krstitelja. Ana je imala i jednoga brata po imenu Jakova, a to bijaše otac Kleofe ili Alfea, te sv. Josipa, zaručnika bl. dj. Marije. Sv. Jakov Stariji, sv. Ivan evangjelist, sv. Jakov Mlagji, sv. Simon, sv. Juda Tadej i mnogi drugi učenici Isusovi i pobožne žene, koje se spominju u sv. evangjelju, bijahu sve sami rogjaci sv. Ane. I tako bijaše sv. Ana ne samo mati majke Božje, nego i baba i prababa cijele sv. obitelji. O kad bi mi znali, kako je ona sveto živjela u staležu djevičanskom, ženidbenom i udovičkom, mi bismo u njezinom životu našli toliko blago kreposti i vrlina, da bi mu se samo diviti morali. No to blago bijaše svijetu sakriveno, tako da o njem ni u samom evangjelju nema spomena. Odatle znajte, da prava pobožnost ne stoji u izvanrednim kakvim činima, već u vršenju volje Božje. A sve to napunjuje nas željenom utjehom, da i mi možemo postati sveti, samo ako tačno vršimo dužnosti svoga staleža. Sv. Ana nije činila nikakvih čudesa niti vršila kakve vanredne kreposti, pa ipak je sv. mati crkva štuje kao veliku sveticu. Ali ona je za

to tačno vršila zapovijedi Božje, skrbila se za muža, djecu i služinčad, podavala rado siromasima, u poslu bila marljiva, u govoru oprezna, u odijelu čedna. Ugledajte se i vi, kršćanske gospodarice, u sv. Anu, pazite na svoju djecu i služinčad, nastojte marljivo oko svog gospodarstva, bojte se Boga, vršite tačno njegove zapovijedi, pak ćete se i vi domoći svetosti, pa makar vaša dobra djela i ne bila svijetu poznata.

Napokon čujte, kako se može priča o sakrivenom blagu primijeniti na nas.

III.

Da od priče o sakrivenom blagu i mi uzmognemo crpsti korist, treba da poput onoga evangjeoskog čovjeka to blago sebi mudro prisvojimo.

1. Najprije razmatrajmo sreću onog evangjeoskog čovjeka. On je našao veliko blago, kojega niti je iskao, niti na nj mislio. A zar nije i nas ta sreća zapala? I mi smo našli to blago, a da ga nijesmo tražili, ni na nj mislili, i to kad smo se rodili od kršćanskih roditelja i bili kršteni. Na sv. krstu bijasmo oprani od istočnog grijeha i postadosmo dionici tolikih duševnih dobara, kojih, žalibože, velika većina ljudi ne dobiva. Zahvalimo Bogu na toj velikoj milosti, što nas je dostojao bez naših zasluga pozvati u svoju svetu crkvu; ali i živimo po nauku sv. crkve, da uzmognemo u nebu naći ono blago, koje nas jedino može usrećiti za sve vijekove.

2. Nadalje razmatrajmo, kako onaj evangjeoski čovjek, iza kako je našao ono blago, mudro i oprezno postupa. Našavši blago u tugjem polju, sakri ga opet i pokri zemljom, da ne dogje koji drugi i odnese ga. Od ovog evangjeoskog čovjeka učimo se brižno čuvati

blago kršćanstva, da nam ga tko ne otme, ali ujedno i sakrivati dobra djela pred svijetom, da zaista uzmognemo dobiti nagradu od Boga, koji vidi i u tajnosti. Koji svoga blaga ne sakriva, taj se izlaže pogibli, da će mu ga tati ukrasti; t. j. tko čini dobro zato, da ga ljudi vide i hvale, taj gubi svu nagradu kod Boga. O takvima veli Isus (Mat. 6, 2.), da su dobili svoju nagradu, i to od ljudi; po tom nemaju se više nadati kakvoj nagradi od Boga. Lijepo o tom piše sv. Pavao apostol: »Mi ovo blago nosimo u zemljanim posudama, da premnoštvo sile bude od Boga, a ne od nas« (II. Kor. 4, 7.), kao da bi htio reći: Sve što činimo, činimo za Boga i na veću slavu Njegovu, jer mi smo kao zemljane posude, koje se lako mogu razbiti, a može ih razbiti svaki kamen oholosti i slavohleplja. Ne oholimo se dakle nikada svojom vjerom ili dobrim djelima, već sve to pripišimo Bogu i Njegovoj svetoj milosti. Kad dakle molimo, postimo ili milostinju dijelimo, nemojmo nikada tražiti ljudske slave, jer slavohleplje je onaj crv, koji podgriza sva dobra djela, tako da nemaju nikakve vrijednosti kod Boga. S toga i veli Isus: »Kad daješ milostinju, ne trubi pred sobom, kao što čine licemjeri po zbornicama i po ulicama, da ih hvale ljudi. Zaisto vam kažem: primili su plaću svoju. A ti kad daješ milostinju, da ne zna ljevica tvoja, što čini desnica tvoja. Tako da bude milostinja tvoja tajna; i Otac tvoj, koji vidi tajno, platit će tebi javno. A kad se moliš Bogu, ne budi kao licemjeri, koji rado po zbornicama i na raskršću po ulicama stoje i mole se, da ih ljudi vide. Zaisto vam velim, da su primili plaću svoju. A ti kad se moliš, ugji u sobu svoju, i zatvorivši vrata svoja pomoli se ocu svojemu, koji je u tajnosti; i Otac tvoj, koji vidi tajno, platit će tebi javno.« (Mat. 6, 2—6.)

3. Napokon promotrimo, kako je onaj evangjeoski čovjek od radosti otišao, prodao sve, što je imao i kupio ono polje, u kojem bijaše sakriveno blago. Odatle se učimo, kako treba da i mi ćutimo najveću radost nad kršćanskom vjerom i blagodatima, što nam ih ona pruža, te da budemo pripravni radije izgubiti sva vremenita dobra, nego svetu ovu vjeru. Vjera i milost Božja ne može se doduše kupiti. To nam se daje badava, nu kraljevstvo nebesko valja da kupimo dobrim djelima, pa nas isto stojalo još više. Isus kaže: »Kraljevstvo nebesko silu trpi, i siledžije dobivaju ga.« (Mat. 11, 12.) Mi treba da za kraljevstvo nebesko damo sve, što imamo. Treba da svladamo svoje strasti, zlih nagnuća da se odrečemo. To je cijena kraljevstva nebeskoga. O sretne li trgovine, sretne li kupnje! A ti sv. Ano, majko matere našega Spasitelja, moli se Bogu za nas, da po primjeru tvom nastojimo cio svoj život o tom, kako da dobijemo blago vječnoga spasenja po Kristu Gospodinu našem, komu budi hvala i slava u sve vijeke vijekova. Amen.

Na dan sv. Lavrencija.

O zrnu pšeničnom.

»Ako zrno pšenično padnuvši na zemlju ne umre, onda samo ostane; ako li umre, mnogo roda rodi.« Iv. 12, 24.

Gospodin naš Isus je za života svoga ljubio osobito seljake; a to se vidi najbolje odatle, što se u svom propovijedanju obazirao navlastito na nje i iz njihova života i staleža uzimao mnoge priče. Tako je

on govorio o gospodaru i njegovim slugama, o sijaču i sjemenu, o polju i žetvi, o vinogradu i čokotu, o pastiru i ovcama. I današnje sv. evangjelje pripovijeda nam, kako se on poslužio pričom o zrnu pšeničnom, da nam razjasni svoj božanski nauk. I zaisto, tko može ovu priču bolje shvatiti i razumjeti nego li ratar, koji znade iz iskustva, ako zrno pšenično ne padne u zemlju i ne umre, ostaje uvijek ono isto; ako li se pak posije u zemlju i istruhne, klija i donese rod veliki?

A zašto se Isus tako često služio pričama upravo iz seljačkoga staleža? To je on učinio zato, jer takve priče može i prosti puk lako razumjeti, a Isus je hotio podučiti ne samo učene već i neuke. I tako je on bio pravi naučitelj naroda. Vi ste, dragi kršćani, s veće strane seljaci, koji se bavite poljodjeljstvom. Zahvalite Gospodinu Isusu, što je u propovijedanju nebeskoga kraljevstva imao osobito vas pred očima, pa kad se god bavite poljodjeljstvom, opomenite se nauka Isusova i nastojte živjeti tako, da se domognete vječnoga blaženstva.

Danas na blagdan sv. Lavrencija razmatrajmo priču o zrnu pšeničnom, o kojoj govori današnje sv. evangjelje. Što vrijedi o zrnu pšeničnom, to isto valja i o svakom drugom zrnu. A znajte, da se pod zrnom pšeničnim može razumijevati Isus, sv. Lavrencije i svaki pravi kršćanin. S toga predstavite si pod zrnom pšeničnim:

I. Isusa;
II. Sv. Lavrencija;
III. Svakog pravog kršćanina.

I.

Pod pričom o zrnu pšeničnom razumijeva Isus najprije samoga sebe. Čujte, kako: Na cvjetnu nedjelju, kad je Isus svečano ušao u Jeruzalem, nalazili su se u Jeruzalemu mnogi pogani t. j. ljudi iz tugjih zemalja, koji ne bijahu doduše Židovi, ali ipak vjerovahu u pravoga Boga. Ovi ljudi dogjoše u Jeruzalem, da se i oni o židovskom vazmu poklone Bogu. Ti ljudi čuše mnogo o Isusu Nazarencu, pak ga željahu vidjeti i s njim govoriti. Najprije pristupiše k sv. Filipu apostolu i moljahu ga, da bi htjeli vidjeti Isusa. Sv. Filip saopći to sv. Andriji, a obadva kazaše to Isusu. Tom zgodom reče Isus: »Dogje čas, da se proslavi Sin čovječji. Zaista, zaista vam kažem: ako zrno pšenično padnuvši na zemlju ne umre, onda samo ostane; ako li umre, mnogo roda rodi.« Isus hotio je time reći ovo: Dragi moji učenici! Da pogani pitaju za mene, to dolazi odatle, što je došlo vrijeme, kad će se moj nauk propovijedati i širiti ne samo megju Židovima, već i megju poganima. Prije pako nego to bude, ja moram trpjeti i umrijeti, biti pokopan i opet oživjeti. Jer ja sam kao zrno pšenično. Dok zrno pšenično ne dogje u zemlju i u njoj ne umre, dotle samo ostaje; kad pako umre, onda se množi i donese veliki rod. Tako je i sa mnom, vašim učiteljem. Dokle god ne umrem i ne budem pokopan, ostajem kao što jesam, gotovo sam bez velikoga prirasta. Kad pak umrem i budem pokopan te treći dan uskrsnem, tada će se moje kraljevstvo, crkva moja, brzo raširiti, i vidjet će se po cijelom svijetu veliki plodovi moga nauka. S toga i veli sv. Augustin: »Dakle Isus je sam zrno pšenično, koje je imalo umrijeti i opet oživjeti; umrijeti nevjerom Židova, a opet oživjeti vjerom drugih naroda.«

Sad kad znate, dragi kršćani, da se pod zrnom pšeničnim imade razumijevati sam Isus, kad god sijete

ili žanjete pšenicu, opomenite se Isusa, njegove smrti i uskrsnuća. Kao što zrno pšenično, kad se posije u zemlju, umre, i rodi veliki rod, isto tako je Isus za nas umro i bio pokopan; ali je treći dan opet uskrsnuo od mrtvih i od tada se raširio njegov nauk po cijelom svijetu, te nosi veliki plod t. j. spasenje duša. Zahvalite dragomu Isusu, što je i vas učinio dionicima svoje gorke muke i slavnoga uskrsnuća, pak se okoristite te velike njegove blagodati na spasenje duše svoje.

II.

Sad razmatrajte, kako se pod zrnom pšeničnim imade razumijevati sveti Lavrencije mučenik, na čiji blagdan se čita evangjelje o zrnu pšeničnom. Sveti Lavrencije bijaše hrabar ispovjednik vjere Isusove. On je za vjeru Isusovu prolio krv svoju. Njega štuje crkva kao jednoga od prvih mučenika Kristovih. Svaki pako mučenik Kristov je kao pšenično zrno. To potvrgjuje sam Isus tumačeći priču o pšeničnom zrnu ovako: »Koji ljubi dušu svoju, izgubit će je; a koji mrzi na dušu svoju na ovom svijetu, sačuvat će je za život vječni.« Kano da bi htio reći: koji sebe ili svoj život neumjereno ljubi, tako da ništa ne će da trpi za Boga, te iz bojazni, da ovaj vremeniti život ne izgubi, Boga vrijegja, taj će izgubiti vječni život. Koji pako na život svoj mrzi, te je pripravan radije umrijeti nego Boga uvrijediti, taj, ako iz ljubavi spram Boga poput pšeničnog zrna i umre, donest će veliki plod, sačuvat će život svoj u vijeke i živjet će u vijeke u nebu. Sve se to ispunilo na sv. Lavrenciju. On je umro kao pšenično zrno, kad u zemlji istruhne, ali je kao i ono donesao veliki rod.

Sv. Lavrencije rodio se po svoj prilici u Španjolskoj, ali je odrastao u Rimu, gdje ga sv. Siksto, tada arhidjakon crkve Rimske, nauči sv. pismu i odgoji u strahu Božjem. Kad g. 257. arhidjakon Siksto postade papa, redi kreposnoga mladića za djakona, i postavi ga za prvoga megju sedam djakona Rimske crkve; zato gdjekoji crkveni pisci zovu sv. Lavrencija arhidjakonom papinskim. On nije samo papu dvorio kod službe Božje, nego i starao se oko crkvenog blaga i imutka, te dijelio ubozima crkvene dohotke.

Ali sv. Lavrencije nije za dugo obavljao svetu službu djakonsku; jer još istu godinu, kad je njegov duhovni otac Siksto izabran bio za papu, počne rimski car Valerijan na nagovaranje vojskovogje Makrina izdavati razne naredbe protiv kršćana, ne bi li tako uništio kršćansku vjeru. Najprije zabrani sastanke kršćanske i biskupe progna u daleke krajeve. Poslije zapovjedi, da se svi biskupi, svećenici i djakoni imadu pogubiti. Već drugu godinu t. j. 258. uhvatiše pogani sv. papu Siksta, da ga smaknu. Kad su ga vodili na smrt, za njim igjaše i sveti Lavrencije plačući. Ali nije sv. Lavrencije plakao zato, što će pogani pogubiti sv. Siksta, nego samo zato, što će se on odvojiti od svoga oca duhovnoga i ne će zajedno s njim umrijeti za Isusa. Zato je govorio za sv. Sikstom: »Kamo ideš bez sina, oče? kamo svećeniče sveti, hitiš bez djakona? Nemoj me ostaviti, oče sveti!« Na to mu sv. Siksto odgovori: »Ja te ne zapuštam, sine, niti ostavljam, nego tebi je u borbi za vjeru Kristovu veće mejdane dobiti.« Sv. Siksta raspeše za tim na križ; ali ga još ni onda ne ostavi sv. Lavrencije. Tada mu sv. Siksto, prosvijetljen duhom Božjim, reče s visine križa: »Za tri dana doći ćeš za mnom.«

Doznavši sv. Lavrencije iz usta sv. pape Siksta, što će mu se skorim dogoditi, skupi odasvud čitave čete ubogih i razda im sve crkvene novce, kojima je upravljao; pače proda i dragocjeno posugje, koje se inače upotrebljavalo kod službe Božje, pa novce odatle dobivene razdijeli takogjer ubozima, bojeći se, da ga progonitelji ne razgrabe.

Kad upravitelj grada Rima dočuje za ovo obilato obdarivanje ubogih, dozove sv. Lavrencija preda se, nadajući se, da će od njega dobiti silnoga blaga za carstvo. Kad sv. Lavrencije dogje, upravitelj mu kaže, neka mu preda novce i blago, što ima crkva. Zna se — reče upravitelj — da svećenici kršćanski rabe kod službe Božje zlatno i srebrno posugje, i na skupocjenim svijećnacima pale voštanice. Bog kršćanski nije na svijet donio novaca nego riječi; riječi neka budu kršćanima, samo neka dadu novce. Sv. Lavrencije prizna, da crkva ima blaga; neka mu samo dopusti tri dana vremena, pa da će mu pokazati sve crkveno blago. Upravitelj sav veseo pristane na to.

U to vrijeme obigje sv. Lavrencije po gradu Rimu siromahe, koji su od crkve dobivali živež, i skupi ih treći dan kod crkve; a bijaše ih veoma mnogo, više od tisuću pet sto: slabih staraca, slijepaca, nijemih, kljastih i gubavih, sirota, udovica i djevica. Onda pogje po upravitelja i pozove ga, neka ide da vidi blago crkveno. Došavši upravitelj k crkvi, začudi se, kad vidi onoliko mnoštvo siromaka i upita gdje je crkveno blago? Sv. Lavrencije pokazavši rukom siromake reče: »Ovo je blago crkveno, pravo blago; u njima je Krist, u njima vjera Kristova. Za živež i odijelo njihovo potrošena je crkvena imovina, koja je ovako najbolje pohranjena.«

Upravitelj videći, kako se ljuto prevario u svojoj pohlepi na blago, malo da ne pobijesni od ljutine, pa ne mogavši sv. Lavrenciju oteti blaga zemaljskoga, kuša da mu otme blago još veće: vjeru. Zapovjedi mu, da se odreče Isusa; pa kad ga nije mogao na to natjerati manjim mukama, metne ga na gvozden roštilj, a pod njega žeravicu, da se živ iz tiha ispeče. Sv. Lavrencije mjesto da u onoj groznoj muci plače i nariče, on pokaza tako čudesnu jakost duševnu, da se nutarnja njegova radost objavila i samom šalom. Ležavši na ime nekoliko časova mirno na roštilju, reče upravitelju: »Okreni me na drugu stranu, na ovoj sam već dosta pečen.« Pa kad ga okrenuše, reče opet: »Pečeno je, jedi i kušaj, je li slagje sirovo ili pečeno.«

A tada sv. mučenik pogleda na nebo, te se vruće pomoli Bogu, neka Rim, onda glavni grad svijeta, prihvati vjeru kršćansku, da se odanle sv. evangjelje širi po cijelom svijetu. Po tom izdahne mučenik Kristov 10. kolovoza g. 258. Kršćanski pjesnik Prudencije, koji je sv. Lavrencija pjesmom proslavio, drži, da se obraćenje svega Rima na vjeru kršćansku ima pripisati osobito molitvama sv. Lavrencija; kaže na ime, da je od dana smrti Lavrencijeve u Rimu ohladnjelo štovanje krivih bogova, narod ostavljajući hramove poganske da je hitio ka Kristu, smrt sv. mučenika, da je bila smrt poganskim hramovima. A sv. Leon papa veli: »Kako se Jeruzalem prodičio sv. Stjepanom, prvim mučenikom, tako se Rim proslavio sv. Lavrencijem.« Sv. pak Augustin pita: »Od kolike je zasluge sv. Lavrencije, tko ne zna? Tko se na njegovu grobu pomolio, a da nije bio uslišan? Kolikim je slabima zasluga njegova udijelila i vremenita dobra,

koja je on sam prezirao? A udijeljena su im, da dobivši manja dobra zažele dobra veća.«

Eto kako je smrt sv. Lavrencija poput pšeničnog zrna, kad u zemlji umre, donijela veliki rod. Da, to je osobitost kršćanske vjere, čim su pogani više mučili i proganjali kršćane, tim su se kršćani sve više umnožili. S toga punim pravom kaže Tertulijan, da je krv mučenička sjeme kršćana. Kršćansku vjeru nijesu mogla ugušiti ni najokrutnija progonstva. Ona je sazdana na čvrstoj pećini, koje ni paklena vrata ne mogu nadvladati. Pa budući da samo Bog može učiniti, da zrno pšenično, kad u zemlji umre, donese plod, isto tako samo on je mogao učiniti, da se kršćanska vjera uprkos tolikim progonstvima mogla širiti i rod roditi. Ako je tomu tako, tko od nas ne će prijanjati uz pravu kršćansku vjeru te rado trpjeti za Isusa? Da, mi svi treba da budemo poput sv. Lavrencija zrno pšenično.

III.

Nas doduše neprijatelji crkve ne ubijaju, ne raspinju na križ, ne peku žive, kako su to činili s kršćanima pogani za vrijeme sv. Lavrencija, no zato ipak i mi možemo kao i on biti zrno pšenično. Čujte, kako: Ako zatajimo sami sebe, ako ugušimo u sebi naše zle strasti i nagnuća, ako umrtvimo zle požude, ako se vježbamo u krepostima: tada smo mi kao zrno pšenično, koje umre i nosi plod, jer i mi tada umremo grijehu i donosimo dobar rod. I tako možemo i mi biti mučenici kao i onaj, koji u mukama umre. Isus veli: »Koji mrzi na dušu svoju na ovom svijetu, sačuvat će ju za vječni život«, kao da bi htio reći: tko sebe nadvlada, grijehu umre i kreposno žive, taj će

doći u nebo i biti od Boga ovjenčan kao i drugi koji mučenik. S toga i kaže sv. Ivan Hrisostom: »Trapi i propni svoje tijelo, da dobiješ vijenac mučeništva.« A sveti Bernardo veli: »Vrst je mučeništva, kad tko duhom umrtvi djela puti.« Sv. Jeronim pak piše svetoj Eustokiji o njezinoj majci sv. Pauli: »Tvoja majka je dugim mučeništvom okrunjena, jer nije samo onaj mučenik, koji krv svoju prolije za Krista, nego i onaj, koji vjerno Bogu služi.« Sv. pako Grgur Vel. tješi sve kršćane: »Tko strpljivo podnaša poruge, nepravde, progonstva; tko ljubi one, koji na njega mrze, taj je takogjer mučenik.« I svakdanje siromaštvo, što ga tko strpljivo nosi, po mnijenju sv. Bernarda vrijedi toliko, koliko mučeništvo. Sve to potvrgjuje sv. Augustin, kad kaže: »Čitav život kršćanina, ako je upravljen po nauku sv. evangjelja, neprestani je križ i mučeništvo.« Vi, dragi kršćani, živite život težak i mučan. Morate se svaki dan boriti protiv raznih napasti i navala grješnih. Budite strpljivi, borite se srčano, poput zrna pšeničnog, radije sve na ovom svijetu podnesite, nego da uvrijedite Boga kakvim velikim grijehom. Tako će biti život vaš kao život sv. Lavrencija ili drugog kojeg mučenika ovjenčan krunom mučeništva u nebu.

Na to treba da vas ohrabri obećanje Isusovo, koji na koncu današnjega sv. evangjelja ovako govori: »Tko meni služi, za mnom nek ide, i gdje sam ja, ondje će biti i sluga moj. Ako tko meni služi, poštovat će ga Otac moj.« Dakle Kristu služiti, njegove zapovijedi vršiti, njega slijediti i križ strpljivo nositi, to vodi ka Kristu kao i mučeništvo. I tko na ovom svijetu živi kao pravi sluga Kristov, taj će kao i mučenici dobiti mjesto sa Sinom Božjim u nebu, i po-

častit će ga nebeski Otac. Vječna dakle sreća i blaženstvo čeka u nebu one, koji poput zrna pšeničnog, koje u zemlji istruhne, umru grijesima i zlim pohotama svojim, te donesu mnogostruki plod u strpljivosti, kao što ga donio sv. Lavrencije, koji bi za vjeru Isusovu progonjen i mučen na roštilju. Završujem s molitvom, koju na današnji dan mole svi svećenici u sv. misi u slavu svetomu Lavrenciju: »Daj nama, molimo, svemogući Bože, da plamen zloća svojih utrnemo, koji si blaženomu Lavrenciju udijelio, da požare muka svojih savlada. Po Kristu Gospodinu našemu. Amen.«

Na dan sv. Roka.

Pravila sv. pisma za zdravlje.

»Iz njega izlažaše sila, i iscjelivaše sve.« Luk. 6, 19.

Tjelesno je zdravlje velika blagodat Božja. Čovjek bez zdravlja veliki je siromak, pa makar imao sve drugo. On može imati najljepše odijelo, nu što mu ovo hasni, kad ga ne može obući? Može imati najbolje jelo i pilo, ali što mu koristi, kad se ga ne može užiti? Može imati pune škrinje zlata i srebra, nu što to sve vrijedi, kad sa svim svojim blagom i bogastvom ne može sebi kupiti zdravlja? Zdravlje su ljudi uvijek nada sve cijenili, s toga su i dolazili toliki bolesnici k Isusu, da ih iscijeli. »I iz njega izlažaše sila, i iscjelivaše sve.« A zašto ste i vi, dragi kršćani, došli danas u tolikom broju u ovu crkvu posvećenu sv. Roku? Zaista ne za drugo nego da pročastite sv. Roka, zaštitnika proti kugi, i da vas Bog po njegovom zagovoru uzdrži u zdravlju. I pravo imate. Sv. Rok,

čiju uspomenu danas slavimo, rodio se u trinaestom vijeku u južnoj Francuskoj. Kad mu bijaše dvanaest godina izgubi oca, a u dvadesetoj godini izgubi i majku. Razdijelivši bogatu baštinu siromasima, pogje s torbom preko ramena i s štapom u ruci preko visokih brdina u Italiju. Tamo je harala u mnogim gradovima kuga, tako da su ljudi kao snopovi mrtvi padali. Sv. Roku se to neizmjerno sažali, pak stupi u bolnicu megju okužene i uze ih s najvećom ljubavi njegovati. Dvoreć tako okuženima u Piacenci, oboli napokon i sam od kuge. Našavši jednog jutra Piacenčani sv. Roka na ulici, otjeraše ga namah iz grada, da se po njemu ne raznese kuga. Sv. Rok podupirajući se na batinu ode u bližnju šumu i zakloni se u jednu zapuštenu kolibicu, kamo mu je jedan lovački pas donašao u gubici hljeba. Tu bijaše izvor hladne vode, kojom se sv. Rok opere i odmah mu odlahne. Čim se sasvim oporavi, pogje nazad u bolnicu da dvori okuženima, gdje je mnoge sa samim sv. križem ozdravio. Napokon vrati se u svoju domovinu. Tada je u Francuskoj bio rat. Sv. Roka kao kakoga uhodu baciše u tamnicu, gdje sprovede pet godina snoseći sve muke s tihom strpljivošću. Napokon osjeti, da mu je umrijeti, pa zamoli tamničara, da mu dovede svećenika, koji će ga ispovjediti i pričestiti. Drugi dan nagjoše sv. Roka mrtva, a pod njegovom glavom nagje se papir, na kojem je bilo napisano tko je on. Po tom blaženoga čovjeka ukopaše svečano uz saučešće silnoga svijeta g. 1327.

Godine 1414. kad se u Konstanzu sabrao bio općeniti sabor crkveni, zavlada u gradu velika kuga. Ne mogavši od strašne nevolje nigdje naći pomoći, uzeše prizivati sv. Roka i hoditi procesijama njemu na čast;

i naskoro prestade kuga. Čita se i o drugim mjestima, da su po zagovoru sv. Roka bila riješena od kuge. S toga su njemu na čast podignute mnoge crkve i kapele pa i kod nas, i kršćani ga svuda štuju kao osobitoga zaštitnika proti kugi. Da, Bog po zagovoru sv. Roka oslobagja nas od kuge, no zato ipak i mi sa svoje strane moramo nastojati oko svog zdravlja. I to će biti predmet mojemu današnjemu govoru. Ja ću vam dakle danas predočiti neka osobita sredstva, koja nam je po nauku sv. pisma upotrebiti:

I. Da ostanemo zdravi;

II. Da narušeno zdravlje opet dobijemo.

I.

1. Prvo sredstvo, kako da po nauku sv. pisma uzdržimo zdravlje je krotkost t. j. ona krepost, koja u nama kroti neuredan jad i srdžbu. Peta zapovijed Božja glasi: »Ne ubij.« U ovoj zapovijedi ne zabranjuje Bog samo ubijstvo nego i sve što na ubijstvo potiče kao gnjev i srdžbu. Čujte, kako tumači Isus spomenutu zapovijed: »Čuli ste, kako je kazano starima: ne ubij; a tko ubije, kriv će biti sudu. Ali ja vam kažem, da će svaki, koji se gnjevi na brata svojega, biti kriv sudu.« (Mat. 5, 21. 22.) Eto kako Isus ovdje pribraja srdžbu ubijstvu. A zašto? Ne samo zato, što bližnjega srdžbom vrijegjamo i žalostimo, već i zato, što srdžbom škodimo zdravlju i svomu i njegovu, te si tako i sebi i njemu ogorčujemo i prikraćujemo život. Job (5, 2.) veli: »Lugjaka ubija srdžba«, kao da bi htio reći: tko ne obuzda svoje srdžbe, taj je lugjak, jer si prikraćuje dane života. Ne budite dakle ludi, i nemojte se srditi na ljude, na živinu, na rad, na nevrijeme, jer vašim jedom ne ćete

učiniti bolje ni ljude, ni živinu, ni rad, ni vrijeme, već samo sebi škoditi na zdravlju. Molite se Bogu, da vam dade milost strpljivosti i učite se blagosti. Čujte, što kaže Isus: »Blago krotkima; jer će oni imati zemlju« (Mat. 5, 4.), kao da bi htio reći: blago onima, koji se ne srde, jer će biti sretni na ovoj zemlji. Budući pako da na sretan život na ovoj zemlji spada i zdravlje, to, ako želite biti zdravi, valja da budete krotki i da se bez nužde ne ljutite. Samo na zlo i opačinu smije se čovjek ljutiti, ali to je plemenita srdžba, koju i Bog dopušta, kad veli: »Ljutite se, ali nemojte sagriješiti.« (Ps. 4, 5.)

Tako n. pr. kad su djeca zločesta, roditelji treba da se umjereno ljute na njihovu zloću, inače će djeca biti još gora. To isto valja da čine svi poglavari, kad vide, da su njihovi podložnici zli i naopaki. No svi ti treba da to čine jedino iz ljubavi spram njih, da ih na ime odvrate od zla i poprave.

2. Drugo sredstvo, što ga Bog odredio za uščuvanje našega zdravlja je čistoća. I tako se Bog pobrinuo za naše zdravlje ne samo petom svojom zapovijegju već i šestom i devetom. I zbilja čistoća ne samo nas čini milima pred Bogom i ljudima, nego ona nam daje i tjelesnu jakost i zdravlje. S toga i veli Bog u šestoj zapovijedi: »Ne sagriješi bludno« t. j. ne čini ništa, što je nečisto. O koliki su nečistoćom narušili sebi zdravlje i prije dobe legli u grob! Nečistoća neizmjerno slabi tijelo, i prouzroči nebrojene bolesti, koje se više nikada izliječiti ne mogu. Čovjeku nečistu brzo malaksaju tjelesne sile, lice mu poblijedi, oči upadnu, živci oslabe, čitavo tijelo uvehne tako, da je već u mladosti staro i istrošeno, te kad bi imalo najbolje živjeti sebi i drugima na radost, osuši se kao

drvo bez soka i strovali u grob. Takav čovjek izgubi volju za sve što je dobro, lijepo i plemenito. Molitva mu omrazi, mašta mu bludi po najgadnijim slikama, a pamet omami i oslabi tako, da postane nesposoban za svaki ozbiljan rad. On je pravi rob svoga grijeha tako, da napokon i na svoj vlastiti život zamrzi, te u ničem ne nalazi veselja i zadovoljstva. Mnogi u toj zaslijepljenosti i na vlastiti svoj život kidiše. Nego najgore je po takve, što takvi nečisnici s tjelesnim zdravljem gube i spasenje duše. Isus veli: »Ni . . . bludnici ne će posjedovati kraljevstva nebeskoga.« (I. Kor. 6, 9.) A dao Bog, da i u ženidbenom staležu ne bi bilo takvih nečistoća, koje truju i tijelo i dušu ne samo roditeljima već i istoj njihovoj djeci.

3. Treće sredstvo, što nam ga sv. pismo preporuča za uzdržanje zdravlja je umjerenost u jelu i pilu. Da smo svi podvrženi bolestima i da jednom moramo umrijeti, to smo baštinili od naših praroditelja Adama i Eve. Navukli su pak oni tu kazan na sebe i na nas nesretnom proždrlošću, kad su u zemaljskom paradizu jeli od zabranjenoga voća. Pa kao što je njihova neumjerenost uzrokom tolikih bijeda, bolesti i smrti cijeloga čovječanstva, tako je umjerenost najbolje sredstvo zdravlja i dugoga života svim ljudima. Kad bijahu Židovi odvedeni u babilonsko sužanjstvo, mladi Daniel sa još tri pobožna mladića jeo je na kraljevskom dvoru samo povrtlje i pio vodu, da se poganskim jelima i pićem ne obeščasti. Njihova tjelesa bijahu jača, ljepša i zdravija nego ostalih mladića, koji su se u obilju hranili kraljevskom hranom. Zdravlju ništa toliko ne škodi, koliko proždrlost i pijanstvo. I jao si ga svakomu onomu, koji se od mladosti na to nauči. Neumjerenost u jelu i pilu broji se

megju glavne grijehe. Ona je izvor mnogim bolestima i pokraćuje život. Od proždrlosti i pijanstva više je ljudi umrlo nego od gladi i žegje. Salomon veli: »Neumjerenost je mnoge smaknula, a koji umjereno živi, taj si produljuje život.« Ako se mnogo voća jedno na drugo naslaže, tada počne brzo gnjiti, jer nema zraka. Isto tako tko previše jede, taj si natrpa želudac, da ne može probavljati. Odtuda nastaju mnoge bolesti kao bljuvanje, groznica, upala, kap itd. Kad previše kiši, tada se pokvare usjevi i voće, tako da počnu gnjiti i padati. Isto tako tko previše pije tomu počnu pluća gnjiti, dobije vodenu bolest, i prije dobe legne u grob. To dokazuju ne samo liječnici, nego to, žalibože, vidimo čestoputa i na svoje vlastite oči. Ljubite dakle umjerenost, pak ne ćete trebati trošiti na lijekove i liječnike.

To su tri osobita sredstva, koja po svjedočanstvu sv. pisma mnogo pripomažu za uzdržanje zdravlja, na ime krotkost, čistoća i umjerenost u jelu i pilu. Nu pošto je narav naša slaba i krhka, mi je od svake bolesti očuvati ne možemo. Mnogi čovjek oboli, pa se on još bolje čuvao. Nego i za taj slučaj se gospodin Bog pobrinuo za nas. On nam u sv. pismu daje naputke i sredstva, kako da si narušeno zdravlje popravimo, o čem u drugom dijelu.

II.

Bolesnicima, koji žele opet ozdraviti propisuje sv. pismo dvostruka sredstva i to 1. tjelesna; 2. duhovna.

1. Bolesnik treba da najprije svoje izgubljeno zdravlje traži u liječnika i u ljekarni. Čujte, što veli sv. pismo: »Štuj liječnika zbog nužde; jer Svemožni

je stvorio njega i ljekarije iz zemlje, i tko je mudar ne će ih prezreti.« (Sirak 38.) Volja je dakle Božja, ako obolimo, da opet ozdravimo. S toga on hoće, da za to upotrebimo i potrebita sredstva. Mi doduše živimo tako dugo, dok on hoće, no mi možemo i prije umrijeti nego je on odlučio, ako bud od lijenosti bud od škrtosti zanemarimo ona sredstva, koja je on naredio za naše ozdravljenje. Istina, Bog nas može i bez sredstava ozdraviti, no to bi bilo čudo, a on bez nužde ne čini čudesa, jer je pisano: »Nemoj kušati Gospodina Boga svojega.« (Mat. 4, 7.) Dapače Isus se često tvoreći čudesa poslužio naravskim sredstvima. Tako kad je hotio dati vid jednomu od poroda slijepomu najprije pljunu na zemlju i načini pljuvanku i pomaza kalom oči slijepomu. Tada mu reče: idi i umij se u banji Siloamskoj. On otide i umi se, i dogje gledajući. (Iv. 9.) Naaman, vojskovogja kralja sirskoga imao je strašnu gubu. Čudotvorac prorok Elisej zapovjedi mu po Božjem nalogu, da se opere u rijeci Jordanskoj. Naaman to učini i na čudesni način ozdravi. (IV. knj. kr. 5.) Odatle je jasno, kako se dragi Bog često kod tvaranja čudesa služio naravskim sredstvima, da ozdravi bolesne, premda je on, budući svemoguć, samom voljom ili riječju čudesa činio. Ako dakle svemogući Bog nije prezreo naravna sredstva kod ozdravljivanja bolesnika, još manje smijemo ih mi zapuštati. On je, koji daje liječniku znanje i ljekarijama moć, da pomognu bolesniku. Po tom u bolesti nemojte nikada odbijati liječnika i ljekariju te reći: ako Bog hoće, ja ću ozdraviti; ako pak ne će, ne ću. Ne tako! Bog hoće ozdraviti, ali on hoće, da se i poslužite sredstvima, koja je on naredio.

2. Zdravlje i bolest, život i smrt sve je to u Bo-

žjim rukama; s toga se nikad ne smijemo prepustiti samo na ljudsku pomoć te upotrebljavati samo tjelesna sredstva za zdravlje nego i duhovna. Ta duhovna sredstva jesu: a) molitva; b) sv. sakramenti.

a) Bog je u svim nuždama najbolji pomagač dakle i u bolesti. Molitva je dakle najuspješnije sredstvo, kako da od bolesti opet ozdravimo. S toga nikada se ne može bolesniku dosta preporučiti, da se Bogu moli, a i ukućanima, da se za njega mole. Isus božanski liječnik jasno veli: »Ištite i dat će vam se; tražite i naći ćete; kucajte i otvorit će vam se.« (Luk. 11, 9.) A znajte i to, da je on osobito one bolesnike ozdravio, koji su se k njemu s pouzdanjem utjecali. Tako je on običavao govoriti: »Vjera ti pomože.« Ezekija, kralj židovski, bio na smrt obolio. Tada pošalje Bog k njemu Izaiju proroka, da mu reče: »Načini oporuku, jer ćeš umrijeti i ne ćeš više živjeti.« Pobožni kralj okrene se i svesrdno moljaše se Gospodinu, i plakaše gorko. Još nije Izaija bio izišao iz kraljevske kuće, kad mu reče Bog: »Idi natrag i kaži Ezekiji, glavi moga naroda: »Ovo govori Gospodin, Bog tvog oca Davida: Ja sam uslišao tvoju molitvu i vidio tvoje suze; gle ja te ozdravljujem; treći dan doći ćeš u moj hram. Ja ću tvoj život produljiti za petnaest godina.« (IV, knj. kr. 20.) Tako se i dogodi. Nikada dakle ne treba zdvajati pa ni u najvećoj bolesti. Bog, ako hoće, može i mrtvaca uskrisiti na život, dakle i od smrtne bolesti izliječiti, a i hoće to učiniti, ako je to njemu na slavu a bolesniku na spasenje.

b) Drugo duhovno sredstvo, kako da bolesnik ozdravi jesu sv. sakramenti. Čovjek je često puta sam kriv svojoj bolesti. Mnogima je uzrok bolesti, kako rekoh, srdžba, nečistoća, neumjerenost u jelu i

pilu ili drugi kakav grijeh. Bog hoće, da se bolesniku najprije grijeh oprosti, pak onda da ozdravi. S toga i reče Isus onomu uzetomu u evangjelju: »Sinko! oprаštaju ti se grijesi tvoji.« (Mar. 2, 5.), i tek kad je ovaj bolesnik ozdravio na duši, iscijelio ga Isus na tijelu veleći mu: »Ustani, uzmi svoj krevet i idi kući.« (Mat. 9, 6.) U Jeruzalemu bolovao jedan čovjek trideset i osam godina. Kad ga Isus kod kupališta izliječi i poslije nagje u hramu reče mu: »Eto zdrav si, ne griješi više, da ti ne bude gore.« (Iv. 5, 14.) Bolesnik treba dakle da se najprije ispovijedi. Hoće Bog to ne samo zato, da ne umre u smrtnom grijehu, već da i od straha pred smrću ugje u se, ispita svoju savjest i obrati se k njemu. Čujte, što veli Bog po Zakariji proroku: »Obratite se k meni . . . i ja ću se obratiti k vama.« (Zak. 1, 3.) Ako se dakle bolesnik obrati od grijeha k Bogu, i Bog će se obratiti k njemu, da usliša njegovu molitvu i ozdravi. Tada će biti miran u savjesti i lakše će podnašati svoje boli, da ih preboli.

Osim toga treba da se bolesnik pričesti i primi zadnju pomast, jer oba ova sakramenta donose bolesniku ne samo duševno spasenje već i tjelesno zdravlje. U sv. pričesti prima bolesnik samoga Isusa, a čujte, što veli sv. evangjelje o Isusu: »Iz njega izlažaše sila, i iscjelivaše sve.« O zadnjoj pako pomasti piše sveti Jakov: »Oboli li tko od vas, neka dovede k sebi svećenike, da nad njim mole i pomažu ga uljem u ime Gospodinovo, i molitva vjere pomoći će bolesniku i Gospodin će ga pridići, pak ako ima grijeha na sebi, oprostit će mu se.« (Jak. 5, 14. 15.) O koliki su bolesnici ozdravili primivši sakramente umirućih.

Kako dobar je dakle Bog, koji se brine ne samo za naše duševno spasenje već i za tjelesno zdravlje,

pa nam je zato i u samom sv. pismu dao pravila, kako da sačuvamo sebi zdravlje, a ako smo ga izgubili, kako da ga opet dobijemo. Čuvajte se dakle, dragi kršćani, svakoga grijeha ali osobito srdžbe, nečistoće i neumjerenosti u jelu i pilu, da ne obolite i na duši i na tijelu. A ako obolite, zovite mudrog liječnika, da vas ozdravi; nego mnogo više molite se Bogu za zdravlje, i primajte pobožno sv. sakramente. To su pravila zdravlja, koja nam je Bog ostavio. A molite se osobito sv. Roku, zaštitniku proti kugi, da vas Bog po njegovom zagovoru očuva od svake bolesti, a navlastito od kuge duševne i tjelesne. Završujem s molitvom, koju sv. mati crkva šalje pred Božji prijestol u slavu sv. Roku: Narod svoj, molimo Gospodine, vazdašnjom pažnjom čuvaj, i po zagovarajućim zaslugama blaženoga Roka učini ga od svake duševne i tjelesne kuge sigurna. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Na dan sv. Bartolomeja.

O izboru apostola.

»Kad bi dan, dozva učenike svoje i izabra izmegju njih dvanaestoricu, koje i apostolima nazva.«
Luk. 6, 13.

Danas slavi sv. mati crkva blagdan sv. Bartolomeja apostola. Ovaj apostol zvao se Natanael, a prezime mu bilo Bartolomej t. j. sin Tolomejev iliti Tolomejević, kao što se n. pr. Simon Petar zove sin Jonin, a apostoli Jakov i Ivan pišu se sinovi Zebedejevi iliti Zebedejevići. Ovo je onaj isti Natanael, koga je sv. Filip apostol doveo k Isusu. S toga kad se god na-

brajaju apostoli u sv. pismu Natanael iliti Bartolomej dolazi uvijek za sv. Filipom. Tri prva evangjelista zovu ga Natanaelom, a sv. Ivan zove ga Bartolomejem, pošto kako rekoh, Natanael mu bilo ime, a Bartolomej prezime.

Današnje sv. evangjelje puno je za nas spasonosnog nauka. Ono nam pripovijeda, kako je Isus odabrao dvanaestoricu apostola, a megju njima i sv. Bartolomeja, zaštitnika ove crkve (župe). Dopustite dakle, da vam rečem koju danas:

I. O Isusu kao odabiralcu apostola;

II. O. sv. Bartolomeju.

I.

Čujte, kako počinje današnje sv. evangjelje. »U ono vrijeme izigje Isus na goru moliti; i provede svu noć u molitvi Božjoj. I kad bi dan, dozva učenike svoje, i izabra izmegju njih dvanaestoricu, koje i apostolima nazva: Simona, kojega nazva Petrom, i Andriju brata njegova, Jakova i Ivana, Filipa i Bartolomeja, Mateja i Tomu, Jakova Alfejeva i Simona prozvanoga Zelotu, i Judu Jakovljeva, i Judu Iskariotskoga, koji bi izdajnik.« Sve ovo služi Isusu na čast, razmatrali mi: bud njegovu molitvu, bud izbor apostola.

1. Isus se moli, i to na gori, svu noć, i tek u jutro kad bi dan izabra dvanaestoricu apostola. Sve ovo treba da promotrimo, jer sve je poučno za nas.

a) Isus se moli ne kao Bog, već kao čovjek. On se moli ne za sebe nego za nas, da nam dade primjer, da se i mi molimo. I mi se doduše molimo i to ne samo za sebe već i za druge, no mi se obično molimo za vremenite stvari, dok se Isus molio za naše

vječno spasenje. S toga nas i opominje sv. Jakov apostol: »Molite jedan za drugoga, da se spasite.« (Jak. 5, 16.)

b) Isus se moli na gori. Isus se u svojoj molitvi uzdigao nad ovu zemlju prama nebu. Sv. Bonaventura veli: »Kao što je gora uzdignuta, tako treba da i mi za molitve uzdignemo srce svoje od ove zemaljštine k Bogu; inače nam molitva ne će koristiti.« S toga nas i pozivlje svećenik svaki dan kod sv. mise, da dignemo srca svoja gore t. j. Gospodinu Bogu. Čujte, kako se Isus tuži na one, koji kod molitve ne misle na Boga: »Ovi ljudi časte me samo ustima, a srce njihovo daleko je od mene.« (Mat. 15, 8.) Kad se dakle molimo, dignimo pamet i srce svoje k nebu, da nam molitva bude korisna.

c) Isus se moli noću i to svu noć. Noć, u kojoj je sve tiho i mirno, je najzgodnije vrijeme za molitvu; jer čovjek može tada bolje sabrati svoju pamet nego po bučnom danu. Sv. Grgur Veliki kaže, da se Isus zato molio noću, jer je po danu nastojao propovijedanjem i čudesima širiti duševno spasenje ljudi. Odatle učite se, dragi kršćani, iza kako ste danju obavili svoje zvanične poslove, da se noću Bogu pomolite, ili barem svoju večernju molitvu pobožno ovršite. Molite se noću Bogu, da od njega dobijete potrebitu pomoć za dojdući dnevni rad. — Tko si može predstaviti, o čem se sve Isus cijelu noć razgovarao sa svojim nebeskim Ocem? Kolike blagodati je morao tada isprositi od svog milog Oca! David kralj je u pol noći ustajao na molitvu. (Ps. 118.) Sv. Pavao apostol slavio je sa drugom svojim Silom Boga u polnoći. (Dj. ap. 16, 25.) Mnogi sveci su si pokraćivali noćni san, da se mogu moliti Bogu. O kolike koristi

donesla im je ta noćna molitva! Vi, ako ne možete poput Isusa cijele noći Bogu se moliti, molite se barem onda, kad od briga vremenitih ili zbog tjelesnih boli ne možete spavati. Ne ćete li se noću Bogu moliti, a vi barem nemojte nikada tratiti noći u krčmama, na plesu, u igri ili drugim grješnim zabavama, već radije počivajte u miru, da vam se tako ojačaju tjelesne i duševne sile za drugi dan. Takogjer nije lijepo niti se pristoji za dobre kršćane, da noću svojom bukom i vikom uznemiruju druge, koji bi se rada moliti ili mirno počivati.

d) Isus prije nego je odabrao apostole probdio je svu noć u molitvi. Odatle učite se, dragi kršćani, da se pred svakim znamenitijim djelom pomolite Bogu i da od njega tražite savjet i pomoć. Molite se Bogu osobito zato, da dade svojoj crkvi dobre svećenike. To je vrlo znamenito po cijelo kršćanstvo. Pa kako je god Isus četrdeset dana postio i svu se noć molio prije nego je odabrao apostole, tako hoće i crkva, da se vjernici osobito o kvatrima, kad se zaregjuju svećenici, mole vruće Bogu, da joj ovaj pošalje vrijedne pastire, koji će voditi ljude putem spasa.

2. Sad se pita zašto je Isus upravo dvanaestoricu izabrao i apostolima ih nazvao.

a) Stari zavjet iliti židovski zakon bio je priprava na novi zavjet. Izraelci bijahu potomci Izraeljevi t. j. Jakova patrijarke. Jakov pako imao je dvanaest sinova, koji sačinjavahu dvanaest koljena Izraelskih. I kršćani u novom zavjetu su narod Božji, kao što bijahu i Židovi u starom zavjetu. Pristojalo se dakle, kako su god Izraelci potekli od dvanaest patrijarka, da se tako i sveto evangjelje raširi po cijelom svijetu od dvanaestorice apostola.

b) Ovu dvanaestoricu nazva Isus apostolima. Apostol znači poslanik. Nazva ih tako zato, jer ih je poslao u čitav svijet, da naviještaju evangjelje, krste sve narode i da budu posrednicima megju Bogom i ljudima. Ako su ova dvanaestorica poslani od Isusa, to su od njega dobili i vlast. Vlast dakle njihova nije od njih samih niti od puka već od onoga, koji ih je poslao t. j. od Isusa. Isus je bio odabrao sebi i 72 učenika, no samo dvanaestoricu apostola odlikovao je svojim osobitim prijateljstvom, koji bijahu uvijek s njime, da čuju njegov božanski nauk i budu svjedoci njegovih čudesa. Blago nama, koji smo članovi one crkve, koja je sazdana na apostolima, jer smo sigurni, da ono, što nas oni uče, jesu čuli od samoga Isusa; po tom da je naša vjera prava — božanska. — A utvrgjuje nas u sv. vjeri osobito i to, što su baš ti apostoli bili od prostoga roda, siromašni ribari, pa se ipak po njima sv. evangjelje raširilo po cijelom svijetu.

To uopće o izboru apostola; sad pak čujte napose koju o sv. Bartolomeju.

II.

Već je to velika čast za sv. Bartolomeja, što bijaše apostol t. j. poslanik Kristov. Nego on i inače zaslužuje naše štovanje, a to osobito zbog dvih kreposti i to: 1. zbog svoje iskrenosti; 2. zbog svoje vjere.

1. Sv. Bartolomej bio osobito iskren čovjek. On je bio jedan od prvih učenika Isusovih. Kad dogje k njemu sv. Filip reče mu: »Za koga Mojsije u zakonu pisa i proroci, nagjosmo ga, Isusa sina Josipova iz Nazareta.« Ali mjesto Nazaret bijaše u tadašnjih Židova malo cijenjeno, jer je bilo u Galileji, gdje su

Židovi bili pomiješani s poganima, i jer se u sv. pismu staroga zavjeta nigdje ne napominje, te je bilo mjesto po svoj prilici novo. Zato reče Natanael iliti Bartolomej Filipu: »Iz Nazareta može li biti što dobro?« Sv. Filip prihvati ga za ruku i reče: »Dogji i vidi da se osvjedočiš sam.« Sv. Bartolomej pogje za njim. A Isus vidivši ga, gdje ide k njemu, reče onim, što su bili oko njega, pokazujući na novoga učenika: »Evo pravoga Izraelca, u kome nema lukavstva.« (Iv. 1.) Sv. Bartolomej običavao je na ime uvijek onako govoriti, kao što je ćutio u srcu. S toga i reče: »Iz Nazareta može li biti što dobro?« Isusu se ova iskrenost sv. Bartolomeja dopala, pak reče: »Evo pravoga Izraelca, u kome nema lukavstva.«

Dragi kršćani! Kao što je Bog vječna istina, tako on osobito ljubi one, koji su iskreni, te se čuvaju laži i licemjerja. Ugledajte se u sv. Bartolomeja apostola, te budite uvijek iskreni. Nemojte nikada drukčije govoriti, a drukčije misliti, jer se to protivi osmoj zapovijedi Božjoj, koja zabranjuje laž. Tko laže, taj je sličan nečistomu duhu, koji je prvi prevario Evu lažju.

2. Slijedite sv. Bartolomeja i u vjeri. Iskrenomu apostolu se nekako čudno činilo, što Isus tako pohvalno o njem govori, pak ga zapita: »Kako me poznaješ?« Odgovori mu Isus: »Prije nego te pozva Filip, vidjeh te, kad si bio pod smokvom.« Videći sv. Bartolomej, kako Isus zna sve, što je u čovjeku i izvan njega, odmah prizna javno vjeru svoju: »Učitelju! ti si Sin Božji, ti si kralj Izraelov.« Odvrati mu Isus: »Što ti kazah, da te vidjeh pod smokvom, zato vjeruješ; vidjet ćeš veće stvari od ovih.« (Iv. 1.) Ako je dakle sv. Bartolomej vjerovao u Isusa zato, što je

ovaj i neprisutan znao, gdje je bio i što je radio, koliku vjeru morao je imati tek onda, kad je vidio tolika njegova čudesa i čuo njegov božanski nauk. I zbilja primivši s ostalim apostolima Duha svetoga sv. Bartolomej propovijedaše evangjelje Kristovo u Židovskoj, a poslije rastanka apostolskoga ode na istok, te dospije tja u Indiju, po kojoj su stari razumijevali Arapsku, Perziju i Istočnu Indiju. Kad je sv. Panten, učitelj kateketske škole u Aleksandriji, došao pod svršetak drugoga vijeka u Indiju, da propovijeda sv. evangjelje, našao je tamo još vidljivih tragova kršćanstvu i stanovnici mu pokazaše prijepis evangjelja sv. Mateja na jeziku židovskom, tvrdeći, da ga je onamo donio sv. apostol Bartolomej, koji je njihovim pradjedovima naviještao nauk Kristov. Kamo god dogje sv. Bartolomej, svagdje je, kao što kaže sv. Ivan Zlatousti, propovijedao Krista raspetoga bez straha Židovima i poganima, a njegove su propovijedi imale veliku moć i blagoslov, ter su se svi divili življenju novih vjernika, njihovoj čistoći, umjerenosti, smjernosti i strpljivosti.

Iz Indije okrenu sv. apostol u sjeverozapadnu Aziju, gdje u glavnom gradu Frigije nagje apostola sv. Filipa. Poslije pogje u Likaoniju, učeći svagdje narode vjeri kršćanskoj. Napokon dospje u Veliku Jermensku, da i tamošnjemu narodu donese blagu vijest i spasenje. Nu kad gatališta poganska zanijemiše s propovijedanja sv. Bartolomeja, ščepaju pogani sv. apostola, oderu zvijerski s njega živa kožu i zatim mu na zapovijed kralja Astiaga odsijeku glavu. To se dogodilo oko 71. godine po rogjenju Kristovu.

Eto, što je sve učinio sv. Bartolomej, da vjeru Isusovu raširi megju narodima. Nego njemu ni to nije bilo dosta. On je za svetu vjeru i život svoj dao.

Umro je mučeničkom smrću. A kako stoji s našom vjerom? Je li mi širimo vjeru megju podložnicima? Živimo li mi po sv. vjeri? O koliki su samo imenom kršćani, a poganski živu! Nama se nitko ne grozi, da će nas pogubiti zbog vjere, pa ipak koliki se srame svoje vjere. Na sv. krstu odrekli smo se vraga i obećali, da ćemo vršiti zapovijedi Božje, a kad tamo mi smo se iznevjerili i padamo u svakojake grijehe. Ugledajmo se u sv. Bartolomeja, koji si je dao radije kožu s tijela oderati, nego da Isusa zataji, da sagriješi. Budimo i mi pripravni radije sve podnijeti pa i istu smrt nego Boga uvrijediti. A molimo se i sv. Bartolomeju, da nam bude zaštitnik kod Boga, da vjerujemo ono, što je on vjerovao, i činimo, što je on činio. Amen.

Na uzvišenje svetoga križa.

O sedam riječima Isusovim na križu.

»Ja kad budem podignut od zemlje sve ću privući k sebi.«
Iv. 12, 32.

Sv. Helena, mati cara Konstantina Velikoga, našavši časno drvo, na kojem je Isus za nas umro, sagradi divnu crkvu na brdu Kalvariji i u njoj uzvisi našasti križ, gdje mu se vjernici klanjahu do tri sto godina.

Nego g. 614. silni kralj perzijski Kosroe uzme grad Jeruzalem, mnoge kršćane poubija, mnogo ih zarobi, a s njima i pobožnoga patrijarku jeruzalemskoga Zakariju; pa zaplijeni i spasonosni križ i odnese sa sobom u Perziju.

Poslije četrnaest godina car grčki Heraklije potukavši hametom perzijsku vojsku, nametnu sinu i nasljedniku Kosrojevu, kralju Siroju za prvi uvjet miru, da povrati spasonosni križ. Dobivši Heraklije križ Isusov, pogje s velikom pratnjom u Jeruzalem, da ga postavi opet na prijašnje mjesto u crkvi sv. groba i da se ondje Bogu zahvali za pobjedu. Svečanost bijaše do onda nevidjena. Nepregledna procesija nebrojenoga mnoštva ljudi: svećenika, carskih dvorana, vojnika i pobožnoga puka krene k crkvi sv. groba, a sam car u bogatom carskom odijelu ponese časno drijevo. Nu kad dogje do vrata, na koja se ide na brdo Kalvariju, car ne može ni koraka dalje, kao da ga uzdržava neka nevidljiva ruka. Zapaziv to patrijarka Zakarija, koji se iz sužanjstva bio vratio u Jeruzalem na svoju stolicu, kao po nadahnuću Božjemu reče caru: »Gle, svijetli care, noseći križ u tom skupocjenom odijelu slabo se ugledavaš na siromaštvo i poniznost Kristovu.« Tada Heraklije zbacivši carsko sjajno odijelo i izuvši obuću a obukavši prost plašt, ostali put lako prevali, i križ postavi na ono mjesto na brdu Kalvariji, odakle ga Perzijanci biše odnijeli. Na uspomenu ovoga radosnoga dogagjaja počeo se i u zapadu slaviti dan uzvišenja sv. križa, kao što se već otprije svetkovao na istoku.

Sada stoji križ uzvišen megju nebom i zemljom. Uzvišen je ne samo na posvećenim mjestima: na zvonicima i oltarima, na grobljima i samostanskim vratima, nego svagdje u gradu i selu, na brdu i u dolu, u polju i livadi, svagdje kamo čovječja noga dopire i gdje čovječje srce bije. Da, križ časte kršćani po cijelom svijetu i njemu se klanjaju. Pravo dakle reče Isus: »Ja kad budem podignut od zemlje, sve ću povući k sebi.« Kako nam spasonosni križ svagdje dolazi u susret, kamo sreće, da ga svagdje dostojno poštujemo

i značenje mu svagda shvatamo. Sv. Augustin veli: »Drijevo križa, na kom je Isus trpio, bijaše propovjedaonica, s koje nam je božanski učitelj propovijedao.« Isus viseći na križu nije doduše držao duge govore, ali ono, što je govorio, puno je nauka za nas. On je s križa govorio sedam puta. Kad u kući umire otac obitelji, svi se ukućani oko njega skupe, da čuju njegove zadnje riječi. I Isus je naš ljubazni Otac. Pogjimo dakle duhom pameti svoje na goru Kalvariju i stavimo se pred križ Isusov, te čujmo što govori Isus sa križa. On će nas s križa naučiti više nego svi propovjednici, više nego sve knjige. On je govorio stranom sa svojim nebeskim Ocem, stranom s ljudima, a stranom sam sobom. To će biti predmet momu današnjemu govoru, koga ne ću dijeliti već samo redom razmatrati s vama sedam riječi Isusovih s križa, da se od njega naučimo, kako i što nam je govoriti, kad budemo na smrtnoj postelji.

Prva riječ Isusova na križu.

Križ je uzdignut. Na njem visi Isus prikovan oštrim čavlima. Krv mu curi na sve strane. Pod križem su njegove ubojice. On bi mogao pozvati angjele s neba, da se osvete nad njima. Pa što čini? Gleda u nebo i moli se. A za koga? Ne za svoga ljubaznoga učenika sv. Ivana, niti za svoju žalosnu majku, niti za sebe, već za svoje neprijatelje. A što se moli za nje? Zar, da ih Bog kazni? Ne, nego da im oprosti: »Oče! oprosti im, jer ne znadu što čine.« (Luk. 33, 34.) Mnogi koji igjahu mimo križa psovahu ga govoreći: »Ako si Sin Božji, sigji s križa.« A što on? On se moli za njih: »Oče, oprosti im, jer ne znadu što čine.« Veliki svećenici, književnici i starješine puka

podsmijevajući govorahu: »Drugima pomože, a sebi ne može pomoći. Ako je kralj izraelski, neka sigje sad s križa pa ćemo mu vjerovati.« A što on? On se moli za njih: »Oče, oprosti im, jer ne znadu, što čine.« Vojnici, koji ga raspeše, rugahu mu se i pristupajući k njemu davahu mu ocat i govorahu: »Ako si kralj židovski, pomozi sam sebi.« A što on? On se moli za njih: »Oče, oprosti im, jer ne znadu, što čine.« Eto, kako se Isus molio za one, koji ga propeše, koji mu se rugahu i psovahu ga. A što više, on i isti njihov zločin ispričaje veleći: »jer ne znadu, što čine.« I tako je Isus svojim primjerom pokazao, što je toliko puta naučao: »Ljubite neprijatelje svoje, blagosivljajte one, koji vas kunu, činite dobro onima, koji na vas mrze, i molite se Bogu za one, koji vas progone.« (Mat. 5, 44.) Tako treba da se i mi uvijek vladamo spram neprijatelja, a osobito na smrtnom času. Dragi kršćani, kad god idete mimo križa, opomenite se ovih riječi Isusovih; pak oprostite svojim neprijateljima onako, kako želite, da i Bog vama oprosti.

Druga riječ.

I od dvaju razbojnika, što bijahu s Isusom raspeta, psovao ga jedan: »Ako si ti Krist, pomozi i sebi i nama.« Tada drugi zločinac ušutkaše onoga i govoraše: »Zar se ti ne bojiš Boga, kad si i sam osugjen tako? I mi smo još pravedno osugjeni, jer primamo po svojim djelima, kako smo zaslužili; ali on nikakova zla nije učinio.« I reče Isusu: »Opomeni me se, Gospodine! kad dogješ u kraljevstvo svoje.« I reče mu Isus: »Zaisto ti kažem, danas ćeš biti sa mnom u raju«. Što! zar razbojnik nalazi milost u Isusa? pa to u zadnjem času, nakon tako kratke po-

kore? Jest! bio tko još veći grješnik milošću Božjom može se uvijek obratiti i kao pokornik umrijeti. Odatle učite se, dragi kršćani, da nikoga prije vremena ne osudite, jer se svaki može još i na umoru obratiti. A učite se i to, da nikada ne zdvojite o milosrgju Božjem, pa bili vi još veći grješnici, već da sa razbojnikom na križu tražite milost u Boga. No od onoga drugoga razbojnika učite se i to, da nitko ne odgagja svoga obraćenja, a po gotovo ne do smrti. Sv. Augustin veli: »Jedan od onih dvaju razbojnika se obratio, da ne zdvojiš; a obratio se samo jedan, da se preuzetno ne ufaš, jer o drugom razbojniku ne čitamo, da se obratio.« Kršćani! Kad god vidite križ, opomenite se riječi Isusovih, što ih reče obraćenomu razbojniku: »Zaisto ti kažem, danas ćeš biti sa mnom u raju«; pak molite se Isusu, da bi i vas poslije smrti uzeo u nebo.

Treća riječ.

Najprije se dakle Isus molio za svoje neprijatelje; onda obećao raj skrušenomu razbojniku; tek tada pogledao je na svoju milu majku i vjernoga učenika sv. Ivana apostola. Vidjevši Isus mater i učenika, kojega je ljubio, gdje stoje, reče materi svojoj: »Ž e n o, e t o t i s i n a!« Po tom reče učeniku: »E t o t i m a t e r e!«

Ganutljiv zaista prizor! Sin Isus na križu; majka Marija i učenik Ivan pod križem. Tko bi opisao muke Sina, boli materine i učenikove? Isus gleda na svoju milu majku. Ona bijaše siromašna udovica, koju je on sinovski ljubio i njegovao. Sad umire s njim jedina njezina potpora. On nema, što bi joj ostavio, pošto nije imao, kamo bi glavu naslonio. No zato ipak on

ne zaboravlja na nju. On se i na smrti brine za nju. Milo se obraća na svoga vjernoga učenika i prijatelja te ga moli, da se zauzme za njegovu siromašnu i žalosnu majku. I od onoga časa uze je učenik k sebi za majku.

Djeco: sinovi i kćeri, učite se od umirućega Isusa ljubiti svoje roditelje i brinuti se za nje osobito, kad ostare i kad sami sebi pomoći ne mogu. A vi oci! živite u prijateljstvu sa susjedima i znancima, da kad budete zatvarali oči ovomu svijetu, možete im pouzdano preporučiti svoju rastuženu suprugu i siročad. A v svi, kršćani, kadgod vidite križ, opomenite se riječi iIsusovih: »eto ti sina«; »eto ti matere«, pak se ljubite onako, kako su se ljubili Isus, Marija i sv. Ivan, te se jedan za drugoga brinite, koliko možete.

Četvrta riječ.

Oko šeste ure t. j. oko podne bi tama po svoj zemlji do ure devete t. j. treće po podne. A oko devete ure povika Isus iza glasa: »B o ž e m o j, B o ž e m o j! z a š t o s i m e o s t a v i o?« Nijesu to riječi, kojima bi se Isus tužio na svoga nebeskog Oca, ili jer je klonuo duhom, ili što je podlegao teškim mukama; već su to riječi najveće žalosti, što ga na ime ljudi odbacuju, ne će da ga priznaju za Mesiju, te se njegovom mukom i smrću okoriste i spase. To su riječi, kojima se Bogu moli, da ne bi od sebe odbacio grješnike, već ih u srce taknuo i obratio. Jesu ovo riječi pune nauka za nas, da znamo, kako teške muke trpio je Isus za nas i koliko ga je stajalo naše otkupljenje; pa kako je strašno po grješnika uprkos tolikim mukama Sina Božjega biti na vijeke odbačen od Boga. To je, što je Isusa u ovim zadnjim časovima najviše

mučilo. Ne dopustite, dragi kršćani, da toli gorka muka Isusova progje za vas bez koristi, već se okoristite njom na svoje vječno spasenje. A da vam to pogje za rukom, kadgod idete mimo križa, opomenite se, kakve je muke trpio Isus za vas na križu, pak se molite Bogu, da vas nikada ne ostavi, a najmanje u smrtnom času.

Peta riječ.

Da se ispuni sv. pismo, koje reče: »U žegji su me octom napojili«, reče Isus: »Žegjam«. Tijelo njegovo bijaše sve izmučeno, u njemu gotovo ni kapi krvi, usta suha, a on na umoru. Možete si misliti, kako ga je morala paliti žegja. Nu oni okrutnici, čujte što rade. Natopiše spužvu octom, na palicu je nasadiše i prinesoše k ustima njegovim da sisa. Može li se pomisliti veća okrutnost? Požalite Isusa Gospodina svoga, kojega su octom napojili. Ali ah, nijesu ga oni sami tada octom napojili, već i vi u svojoj proždrlosti i pijanstvu. Isusa već dugo žegja mučila, ali je mučao jer je znao, što će mu dati. No na križu, da se na dlaku ispuni sve, što bijaše o njem prorečeno, viče: »Žegjam.« O grješne duše! i vi odviše žegjate: žegjate raskošja ovoga svijeta, pak svakom prilikom svakomu stvoru govorite: žegjamo — žegjamo zabave, naslade dobara ovoga svijeta. Ali to je blato, to je otrov, to je zlo. E ali mi žegjamo. Žegjate! I Isus žegja, ali on žegja još veće muke, on hoće da gorku čašu, što mu je Otac pružio do dna ispije. On žegja duše vaše, o grješnici, a vi bježite od njega. Isus za vama žegja, da se obratite, pa zar mu ne ćete ugasiti žegju, zar ga ne ćete napojiti? Hoćete li mu mjesto suza pokorničkih pružiti žuč i ocat prokletih grijeha svojih?

Šesta riječ.

Kad uze Isus ocat, reče: »Svršeno je.« To bijaše šesta riječ. Bog je šest dana svijet stvarao. Sve, što je stvorio, vidi da bijaše dobro. I Isus na križu vidi, da bijaše sve dobro, što je god od svog narogjenja u jaslicama pa sve do križa učinio i govorio. Zadaću, što mu ju Otac namijenio, dovršio je. Ljude je upoznao sa svojim nebeskim naukom i dao im primjere svakojakih kreposti, te otkupio svojom neprocjenjenom krvlju. Da, Isus je na vlas do zadnje točke ispunio sve, što god bijaše o njem napisano i prorečeno, tako da je potpunim pravom mogao reći o sebi: »svršeno je.«

Sad uporavite ovo na sebe, dragi kršćani, pak se pitajte: je li kod vas sve svršeno, što treba; one vaše grješne zabave, posijela, pogibeljna društva, psovke, prijevare, nečistoće, pijanstva, oskvrnjenje nedjelja i blagdana i t. d. Kad ćete već jednom prestati griješiti? Dajte recite danas: Svršeno je; mjera grijeha naših puna je, ne ćemo više griješiti. Svršeno je; svršeno za uvijek.

Sedma riječ.

Napokon zavapi Isus velikim glasom: »Oče! u ruke tvoje predajem duh svoj.«

Time je Isus svomu nebeskomu Ocu preporučio dušu svoju i duše svih pravednika, koje su s njegovom dušom združene vezom ljubavi. Blago duši, koja je u takve ruke preporučena! Isus mogao je pouzdano dušu svoju preporučiti svomu nebeskomu Ocu, jer je bila sasvim čista i sveta. A kakva je naša duša? Da nije možda okaljana grijesima tako, da je Bog od užasa ne može gledati. Ako jest, okupajmo je u krvi neoskvr-

nutoga jaganjca, da je uzmognemo i mi na umoru preporučiti u ruke nebeskomu Ocu.

Isus je sedam puta govorio s križa. U tjednu ima sedam dana. Preduzmimo si danas, da ćemo svaki dan u tjednu razmišljati po jednu njegovu riječ. O kad bi mi to uvijek činili! Koliko bi nam to koristilo za bogoljubni život, za spasenje! Nu pošto ne znamo, kad ćemo umrijeti, a moglo bi nam se to svaki dan dogoditi, to si barem zadnje Isusove riječi ucijepimo duboko u pamet i srce, te ih svaki dan, a navlastito u večer prije nego idemo na počinak pobožno izrecimo. Dao Bog, da bi to bile zadnje naše riječi u životu, te se obistinilo, što one znače, na ime: »Oče! u ruke tvoje predajemo dušu svoju.« Amen.

Na dan sv. Mateja apostola.

O obraćenju ovoga carinika.

»Nijesam došao zvati pravednike nego grješnike.« Mat. 9, 13.

Ova Isusova izreka: »Nijesam došao zvati pravednike nego grješnike«, ne smije rastužiti pravedne, ali i niti grješnicima biti povodom preuzetnosti. Isus ne zove pravednike, jer oni toga poziva ne trebaju, pošto su već s Isusom i njega slijede. On zove samo grješnike, da ih obrati, a zove sve grješnike, pošto nema nijednoga grješnika, koji bi bio isključen od Božjega milosrgja. Zove ih, jer bez prediduće milosti Božje nijedan se grješnik ne može obratiti. Zove ih pako, a ne vuče silom, jer svaki treba da svojevoljno sudjeluje s milošću Božjom i svojevoljno se obrati. Lijep primjer obraćenja grješnika nalazimo u obraćenju sv. Mateja

apostola i evangjelista. U obraćenju ovoga apostola radio je Isus i sam apostol: Isus svojom milošću a sv. Matej svojim sudjelovanjem.

I. Kako čudnovato je radio Isus svojom milošću, da obrati sv. Mateja, kazat ću vam u prvom dijelu;

II. Kako je sv. Matej sudjelovao s tom milošću, čut ćete u drugom dijelu.

I.

Kao što čovjek uopće bez milosti Božje ne može nijednoga djela učiniti, koje bi mu bilo zaslužno za nebo; isto tako još manje može se od grijeha obratiti na pokoru, ako ga milost Božja ne takne, ne rasvijetli, ne dovede na put spasa. Čujte, što piše sv. Pavao Rimljanima (9, 16.): »Niti stoji do onoga koji hoće, niti do onoga koji trči, nego do Boga koji pomiluje.« Još jasnije govori Isus: »Nitko ne može doći k meni, ako ga ne dovuče Otac koji me posla« (Iv. 6, 44.); »Ja sam put, istina i život; nitko ne može doći k Ocu do kroza me.« (Iv. 14, 6.) Milost Božja je život duše, tako da je svaki, koji je bez milosti Božje na duši mrtav. Kao što pako samo Bog može mrtvoga čovjeka uskrisiti na život; isto tako i sama milost Božja može grješnika obratiti na pokoru t. j. dati mu duševni život.

Čudnovato djelovanje milosti Božje vidimo osobito u obraćenju sv. Mateja apostola. Nije sv. Matej išao k Isusu, nego je Isus išao k sv. Mateju; niti je sv. Matej zvao Isusa, nego je Isus zvao sv. Mateja. Čujte, kako počima današnje sv. evangjelje: »U ono vrijeme vidi Isus čovjeka gdje sjedi na carini, po imenu Mateja. I reče mu: Idi za mnom. I ustavši otide za njim.« (Mat. 9, 9.) Kako jak morao je biti taj pogled Isusov

na sv. Mateja! Koliku moć morale su imati Isusove riječi: »Idi za mnom«, da je sv. Matej odmah ustao i išao za njim! Sv. Ivan Hrisostom veli: »Matej se nije protivio. On pogje odmah za Isusom bez oklijevanja, tako da nije niti kući svojoj išao da poslove svoje uredi, i da se sa svojima posavjetuje. Kao što su malo prije sinovi Zebedejevi (Jakov i Ivan) ostavili mreže i lagju i oca, tako je i sv. Matej ostavio svoju javnu službu i carinarski novac te pošao za Isusom.« Ovakovo savršeno i brzo obraćenje moglo se dogoditi jedino čudom milosti Božje.

Kao što biva s tjelesnim bolestima, tako biva i s dušom, koja boluje s grijeha. Da bolesnik, komu već bila smrt blizu, opet ozdravi, to nije nikakvo čudo, pošto se narav sama može pomoći, a i umjetnost liječnička može ljekarijom bolesnom tijelu dati toliku jakost, da ono opet ozdravi; nu kad je Isus neizlječive bolesti samo riječju pa i odsutan ozdravljao, dapače i mrtvace uskrisivao pa i takve, koji su više dana bili u grobu, to bijahu sve sama čudesa svemogućnosti Božje. Isto tako, premda se nijedan grješnik ne može obratiti bez milosti Božje, to se ipak često puta dogodi, da ga koja osobita okolnost na to gane, kao propovijed, opomena, smrt kojega rogjaka ili prijatelja; nu to je ipak čudno, da je sv. Matej na sam poziv Isusov ostavio svoju službu i otišao za njim.

A tko je bio taj sv. Matej? Bio je očitnik i carinar, koji je pobirao porez za cara. U takvom čovjeku lako se pobudi želja za novcem, to više, što imade sijaset prigoda, da si na nepravedni način prisvoji tugji imetak. a da se to i ne dozna. K tomu takav čovjek, koji imade s novcima posla, lako zaboravi na Boga i prilijepi svoje srce za vremenita dobra. S toga su Židovi

uopće takve ljude držali za grješnike, a smatrao ih takvima i Isus, pošto je carinike isporegjivao s poganima. Sv. Matej i sam ispovijeda u današnjem svom evangjelju, da je bio nepravedni carinar i grješnik. Pa da takav čovjek na sam pogled Isusov i na njegov poziv »Idi za mnom« ostavi svoju unosnu službu i pogje za siromašnim Isusom, to se može pripisati jedino milosti Božjoj. Kako se bogataš teško obraća, svjedoči sam Isus, kad veli: »Kako je teško bogatima i onima, koji se uzdaju u svoje bogatstvo ući u kraljevstvo nebesko! . . . Lakše je kamili proći kroz iglenu ušicu nego li bogatome u kraljevstvo Božje.« Kad to čuše učenici divljahu se vrlo govoreći: »Tko se dakle može spasti?« A Isus pogledavši na njih reče: »Ljudima je nemoguće ali nije Bogu; jer sve je moguće Bogu.« (Mark 10.) Ako je dakle sv. Matej svoje bogatstvo zamijenio sa siromaštvom i od bogatoga carinika postao siromašnim učenikom Isusovim, to je onda njegovo obraćenje djelo Božje a ne ljudsko.

Ako je dakle Bogu sve moguće, a grješnik može se obratiti jedino milošću Božjom, to onda nijedan grješnik ne smije zdvojiti o svom obraćenju. Po tom treba da se i grješnici sami, a i pravednici vruće mole Bogu za obraćenje grješnika. Čim se pako grješniku ponudi milost Božja, ne smije ni časka propustiti a da se tom milošću ne okoristi. Da se sv. Matej nije odazvao na prvi poziv Isusov, Bog zna, bi li bio kašnje čuo i slijedio njegov glas. Duh sveti opominje sve grješnike na usta proroka Davida: »Danas, kad čujete glas Gospodnji, nemojte otvrdnuti srdaca svojih.« (Ps. 94, 8.) Bog je dobar i milostiv, koji svakomu grješniku daje potrebitu milost da se obrati; no i grješnik treba da sudjeluje s milošću Božjom. Učini li, to je onda njegovo obraćenje sigurno.

Čuli ste, što je učinio Isus, da obrati sv. Mateja; sad pak čujte, kako je sv. Matej sudjelovao s tom Isusovom milošću.

II.

Mi se divimo dobroti Isusovoj i slavimo ga, što je obraćenje sv. Mateja počeo, potpomagao i dovršio; nu i sv. Matej zaslužuje vašu hvalu, što je sudjelovao s milošću Isusovom i to: 1. iskreno; 2. velikodušno; 3. veselo; 4. postojano.

1. Da se sv. Matej iskreno obratio, vidi se odatle, što je ostavio ne samo grijeh nego i grješnu prigodu. Znajući na ime, kako je po nj carinarska služba pogibeljna, odreče se je sasvim, samo da ne bude napastovan na kakvu nepravdu.

A zašto se danas grješnici tako rijetko iskreno obraćaju? Tomu je uzrok taj, što ne ostavljaju grješne prigode, s toga i padaju opet u grijeh, od kojega su odlučili čuvati se. Ti si n. pr. odlučio da ćeš se ostaviti pijanstva, ali ako ti i nadalje polaziš krčme, tvoja je odluka isprazna, tvoje obraćenje nije iskreno; ti ćeš kod stare prigode opet sagriješiti. Kazati, da ćeš ići u krčmu, ali da se ne ćeš opiti, je toliko, koliko reći: ja ću, kad kiši, izići bez kišobrana na ulicu, ali se ne ću smočiti. To nije moguće. Veliš, da ne ćeš više sagriješiti protiv čistoće, ali ako ti i nadalje ideš u posijelo, te i nadalje podržavaš spoznanstvo s onim nekojim osobama, tvoja odluka ništa ne valja, tvoje obraćenje nije iskreno; ti ćeš u prijašnjoj prigodi opet pasti. Čuj, što veli Duh sveti: »Tko ljubi pogibao, poginut će u njoj.« (Eccl. 3, 27.)

2. Pravomu obraćenju ništa toliko ne stoji na putu, koliko samoljublje i ljudski obzir. S toga i veli Isus:

»Ako tko dogje k meni, a ne mrzi na svojega oca, i na mater, i na ženu, i na djecu, i na braću, i na sestre, i na samu dušu svoju, ne može biti moj učenik« (Luk. 14, 26.) t. j. mi moramo prezreti sve strasti i svoje i tugje te ostaviti sve, ako se to protivi volji Božjoj i našemu obraćenju. Kako velikodušno je u tom radio sv. Matej! On je ostavio ne samo svoju dosadanju službu i sve što je imao, nego i svoje rogjake i prijatelje, pa i samoga sebe zatajao, kad se podvrgao volji Isusovoj, dok je dosele drugima zapovijedao. Farizeji i drugi zli ljudi su mu se za to rugali i ismijevali ga, ali on za to nije mario. Volio se za mjeriti ljudima, nego Bogu. Najveća njegova radost bila je ta, da se dopade Bogu.

Dragi gospodaru! ti si možebit sebi prisvojio tugje dobro, ili si prevario koga u trgovini. Ti bi to morao vratiti, ali ne bi rada rastužiti svoje žene i djece. No ako ne ćeš da budeš za uvijeke proklet, ti moraš velikodušno prezreti ljubav k svojoj ženi i djeci, te vratiti tugje. Ti mladeži ideš u posijelo, samo da drugima omiliš i da im se ne zamjeriš. No ako se želiš spasti, moraš velikodušno prezreti svaki ljudski obzir i ostaviti se za uvijeke posijela, pa makar ti se drugi i rugali i ismijevali te. Boga treba više ljubiti nego ljude. A znaj, da ti tvoji drugovi nijesu prijatelji već najveći neprijatelji, jer rivaju tvoju dušu u pakleni ponor.

3. Zašto ste vi, dragi kršćani, uvijek tako žalosni, kad vam se god govori o vašem obraćenju? Gledajte sv. Mateja, kako je on sav veseo, čim se obratio. Od veselja pripravi on veliku gozbu, na koju pozva Isusa i njegove učenike, mnoge carinike i grješnike. (Mar. 2, 15.) Tom gozbom hotio je dati oduška svojoj

radosti i zahvaliti Isusu na milosti, što ga je obratio. Pozvao je pako na gozbu i bivše svoje drugove carinike i grješnike, da i njima pade u dio milost Božja te se obrate ka Gospodinu Isusu.

O da znate, dragi kršćani, kolikim se veseljem napuni duša onomu, koji se ostavi grijeha i Bogu sasvim obrati. Obratite se i vi, grješnici braćo, sa svim srcem Bogu, pak ćete ocutiti slasti, kakve svijet dati ne može. Učinite li to, vi ne trebate poput sv. Mateja u znak radosti pozivati Isusa na gozbu, već će vas on sam Isus pustiti k svomu stolu, da vas nahrani svojim tijelom i krvlju u presvetoj pričesti. Vi ćete tada od radosti i druge, koji su s vama griješili, pozvati, da se ostave grijeha i poprave.

4. Napokon čujte, što veli Isus o pravom obraćenju: »Nijedan nije pripravan za kraljevstvo Božje, koji metne ruku svoju na plug, pa se obazire natrag« (Luk. 9, 62.), kao da bi htio reći: tko se jednom obratio i počeo Bogu služiti, a kašnje opet Boga zapusti i vrati se natrag na svoj grješni život, taj nije vrijedan kraljevstva Božjega. Na drugom pako mjestu kaže Isus: »Tko ustraje do konca, taj će se spasti.« (Mat. 10, 22.) Sv. Matej bio je u svom obraćenju postojan, i svojom postojanošću zaslužio vijenac spasenja. On je ostavio carinarsku službu i pošao za Isusom. S Isusom ostao je uvijek tako, da se više nikad nije povratio k carinarskom stolu. Sv. Grgur Veliki piše: »Mi znamo, da je Petar bio ribar, a Matej carinik. Petar se i poslije svoga obraćenja bavio ribarenjem, dok sv. Matej nije nikad više obavljao carinarske službe; jer drugo je tražiti uzdržavanje ribarenjem, a drugo privrijedom carinarine povećavati sebi imutak. Prvo je sasvim nedužno, a drugo ako ne

grješno, a to veoma pogibeljno. Poslije obraćenja se pako srce ne smije opet povratiti k onim stvarima, koje čovjeka navode na grijeh.« Da, sv. Matej se više nije povratio ni u grijeh ni u grješnu prigodu. On je prezirao svijet i sva svjetska prolazna dobra, znajući sigurno, da će za to dobiti vječno blaženstvo u nebu. On osta do smrti vjeran učenik Isusov. Njega neustrašivo propovijeda, dapače on napisa prvo i najopširnije evangjelje, u kojem opisuje Isusov život, nauk, čudesa, muku, smrt i uskrsnuće. Vjeru svoju potvrdi mučeničkom smrću. I tako je sv. Matej u svom obraćenju bio postojan do smrti.

U njega ugledajte se i vi, dragi kršćani, obratite se Bogu iskreno, velikodušno, veselo i postojano, pak ćete i vi dobiti vijenac blaženstva u nebu. Imajte uvijek na umu, što veli Gospodin biskupu u Smirni: »Budi vjeran do smrti i dat ću ti vijenac života.« (Ap. 1, 10.) Ovaj vijenac dobio je sv. Matej milošću Isusovom i svojim sudjelovanjem. I nama daje Bog potrebitu milost, samo treba da s njom sudjelujemo. Molimo ga dakle neprestano za tu milost, a molimo se takogjer i sv. Mateju apostolu, da bude zagovornikom našim pred Bogom, te i mi njegovim posredovanjem dobijemo vijenac vječne slave. Amen.

Na dan sv. Mihaela arkangjela.

O štovanju i prizivanju sv. Mihaela.

»Mihael jedan od prvih knezova dogje mi u pomoć.«
Dan. 10, 13.

Svaka crkva i svaka župa ima svog posebnog zavjetnika kod Boga. I čim je koji zavjetnik veći,

to se dotična župa s njim više ponosi. Vaši pradjedovi izabrali su sebi za zavjetnika ne koga velikoga sveca niti jednostavnog angjela, već kneza svih angjela: sv. Mihaela arkangjela, kojega danas blagdan svetkujemo. Nu nije dosta imati zavjetnika kod Boga. Toga zaštitnika treba i osobito štovati i u pomoć prizivati. I mi treba da sv. Mihaela osobito štujemo i prizivamo, da tako zavrijedimo biti njegovim štićenicima. A to ćemo za cijelo i učiniti, kad doznamo zasluge, zbog kojih on zaslužuje naše štovanje i prizivanje. Dopustite dakle, da vam danas kažem: zašto smo dužni sv. Mihaela

I. Osobito štovati;
II. Svesrdno prizivati.

II.

1. Najprije pravo je, da sv. Mihaela osobito štujemo zbog njegovih vanredno velikih zasluga. Ove zasluge stekao je sv. Mihael u borbi s Luciferom. Lucifer bio je vrhovna glava svih angjela, najplemenitiji, najljepši i najnadareniji stvor, što je izišao iz ruku Božjih u stvaranju svijeta.

On bijaše — da se poslužim riječima Ezekiela proroka — megju svim stvorovima najsavršenija slika veličine, mudrosti i ljepote Božje, bogat na prednostima i milostima: »Ti si pečat savršenstva, pun si mudrosti i sasvim si lijep. Bio si u Edenu vrtu Božjem; pokrivalo te svako drago kamenje.« (Ez. 28, 12. 13.) Velike dakle, veoma velike bijahu milosti, kojima je Bog nadario Lucifera. Nu on mjesto da bude Bogu za te darove zahvalan i da ga ljubi, on se njima posluži na zlo i izjednači se s Bogom. U svojoj oholosti reče: »Uzaći će na nebo, više zvijezda Božjih

podignut ću prijestol svoj, i sjest ću na gori zbornoj na strani sjevernoj. Uzaći ću u visine nad oblake, izjednačit ću se s višnjim.« (Is. 14, 13, 14.) No ni to mu još nije bilo dosta. On htjede sve kore angjeoske pobuniti protiv Boga i za sebe predobiti. I zbilja on svojim zlim primjerom zavede nebrojeno mnoštvo angjela tako, da je jedna trećina angjela otpala od Boga i k njemu se pridružila. Sad se podigne protiv njega sv. Mihael arkangjel; angjele, koji ostahu vjerni Bogu uzdrži da od njega ne otpadnu, zametne rat protiv otpadnika angjela, te braneći Boga uz viku: »tko je kano Bog!« strmoglavi Lucifera i sve njegove pristaše u ponor pakleni.

Ovom bitkom je sv. Mihael stekao neizmjernih zasluga. Ako su zasluge sv. Pavla apostola, sv. Franje Ksaverija velike, što su nebrojene pogane obratili na vjeru Isusovu, to su zasluge sv. Mihaela kud i kamo veće, koji je tolike milione angjela uzdržao u vjernosti spram Boga te zapriječio, da i oni nijesu prešli pod zastavu Luciferovu. S toga je Bog, kako uče bogoslovi sv. Mihaela nadario svim onim prednostima i milostima, kojima bijaše s početka nadaren Lucifer.

To je uzrok, zašto vele nadalje bogoslovi, da je sv. Mihael vrhovna glava svih angjela i da on svojim zaslugama natkriljuje sve angjeoske kore. To mnijenje bogoslova čini se da potvrgjuje i crkva, kad sv. Mihaela zove »predstojnikom paradiza, i da mu svi angjeli iskazuju čast.« Sv. Mihael dakle zbog svojih zasluga i uzvišenog položaja zaslužuje naše osobito štovanje. Tu čast ćemo mu iskazati to prije, kad vidimo, kako ga i sam Bog štuje i hoće, da ga i mi štujemo.

2. Koliko štuje Bog sv. Mihaela i kako ga odlikuje nad sve druge angjele, svjedoči najbolje to, što

mu je povjerio najuzvišenije zadaće i službe. Tako je Bog u starom zavjetu njegovoj zaštiti povjerio Sinagogu i svoj odabrani narod. S toga možemo punim pravom tvrditi, kad se god u starom zavjetu govori, da je Bog na obranu svoga naroda protiv neprijatelja poslao angjela, da se pod tim angjelom ima razumijevati sv. Mihael arkangjel. On je dakle bio onaj, koji se kod zauzeća Jerika javio Jozui i obećao mu svoju pomoć. To je onaj, koji je Izraelićane branio protiv Sirijanaca i rastjerao Senakeribovu vojsku. To je onaj, koji se usprotivio sotoni, kad je ovaj htio Izraelskomu puku objelodaniti grob Mojsijev, samo da ga zavede na krivoboštvo. To je onaj, koji se opre Balaamu, kad je ovaj počeo psovati Božji narod. To je onaj, koji je kaznio Heliodora, kad je namjeravao orobiti hram Božji.

Nego nije samo Sinagogu i odabrani narod u starom zavjetu povjerio Bog zaštiti sv. Mihaela, nego i svoju crkvu u novom zavjetu. A valja znati, da je Isusova crkva najveće blago na zemlji, jer je osnovana mukom i smrću Sina Božjega. Dapače sv. Mihaela je Bog odredio kao osobitoga izbavitelja duša u čistilištu. S toga i moli svećenik u svakoj mrtvačkoj misi: »Gospode Isuse Kriste, kralju slave, izbavi duše svih vjernih mrtvih od muka paklenih i od duboka jezera; izbavi ih od ustiju lavovih, da ih ne proždre tartar, da ne padnu u tminu, nego znamenosac sv. Mihael da ih predstavi u svjetlost svetu, koju si nekad obećao Abrahamu i sjemenu njegovu.« Sve je to dokaz, koliko štuje Bog sv. Mihaela i kako ga odlikuje nad sve druge angjele.

3. No Bog hoće, da i mi častimo toga ugodnika njegova. Ako je Bog upravo po ovom angjelu učinio

tolika čudesa, to je on učinio zato, da ga i mi uzveličamo i slavimo. I zaista! kršćani po svem svijetu štuju sv. Mihaela na osobiti način. Njemu na čast su podignute tolike crkve i oltari. Pod njegovim imenom osnovane su mnoge bratovštine i društva. Nekad je današnji dan bio u čitavoj crkvi zapovijedan blagdan. Sada doduše već to nije, ali su još uvijek župnici dužni u ovaj dan sv. misu služiti za svoje župljane.

No mi nijesmo dužni sv. Mihaela samo štovati; mi treba da ga i svesrdno u pomoć prizivljemo, o čem u drugom dijelu.

II.

Čim je tko voljniji pomoći nam i čim je njegova moć veća, to veće mora da bude i naše zaufanje u njega. Sv. pako Mihael hoće nam pomoći i može nam pomoći.

1. Da je sv. Mihael pripravan nam pomoći, to se vidi odatle, što on neizmjerno želi, da se spasimo. Želi pako to:

a) jer nas neizmjerno ljubi. Ljubi nas pako zato, jer smo mi braća Isusova, koji je uzeo našu narav i učinio nas svojom braćom.

b) Njegova težnja za našim spasenjem zato je tolika, što mrzi na Lucifera kao najvećega neprijatelja Božjega i našega, pak iz te mržnje ništa toliko ne želi, koliko da pomrsi sve njegove ciljeve. Budući pako da on dobro znade, kako Lucifer svim silama nastoji da pogubi našu dušu, to mu se on opire i vruće želi nam pomoći, da se spasimo.

c) Napokon on želi naše spasenje, jer smo mi njegovi štićenici. Čim ga je Bog učinio zaštitnikom cijele crkve, povjerio mu je i duše svakoga

pojedinoga vjernika. S toga i upravlja crkva u ime Isusovo na nj one riječi: »Arkangjele Mihaele! postavila sam te za kneza nad dušama, koje se imadu primiti (u nebo).« Kad dakle sv. Mihael toliko želi naše spasenje, to je onda on bez dvojbe i pripravan, da nam u tom pomogne.

2. No ne manja je i njegova moć. On je za cijelo najmogućniji od svih kora angjeoskih. Čujte, zašto?

a) Najprije on je vanredno svet. Zašto su uopće angjeli i sveci tako mogući? Zašto mogu toliko kod Boga? Zato, jer su sveti. Svetost ih čini prijateljima Božjim i zbog svetosti njihove učinio ih Bog dijelnicima svoje moći. Sv. pako Mihael ne samo da je svet, nego on, kako čuste, natkriljuje svetošću sve angjele i arkangjele. Po tom on je kod Boga mogućniji nego svi drugi angjeli i arkangjeli.

b) Nadalje sv. Mihael je osobito moguć kod Boga zbog svoje službe, koju obnaša. Kad Bog komu povjerava kakovu službu, to mu ujedno daje i sve, što mu treba da tu službu, kako valja, vrši. Služba pako, koju je Bog povjerio sv. Mihaelu je ta, da bude zaštitnikom crkve. Pod ovom pako zaštitom ne stoje samo neke župe i biskupije već čitava crkva, dakle svi i pojedini vjernici. Sve ove ima sv. Mihael štititi i braniti protiv neprijatelja duša i pakla. Njemu je dakle povjerena dobrobit i raširenje cijele crkve. Kolika je to zadaća! Nu kolika se ujedno i moć zahtijeva, da on tu zadaću izvrši! Tu moć dao mu je sam Bog. Ako dakle sv. Mihael ništa toliko ne želi, koliko da nam pomogne k spasenju; s druge pako strane budući da imade zato dovoljno moći, zar da se u njega čvrsto ne pouzdamo i svesrdno ga ne prizivljemo u pomoć?

Čuli ste, zašto smo dužni štovati sv. Mihaela i prizivati ga. Sad nam ne preostaje drugo, nego da se ugledamo u našega sveopćega zavjetnika svetoga Mihaela i nasljedujemo ga osobito u tom, da se čuvamo svega, što bi moglo uvrijediti Boga, i da se za Božju stvar borimo. Još nešto! Ne zaboravite nikada u svim svojim nevoljama i nuždama utjecati se za pomoć ovomu nebeskomu knezu i preporučiti mu se. Molite mu se, da štiti sv. crkvu i sve vjernike; a molite mu se osobito i zato, da vam na smrtnom času bude u pomoć protiv paklenskog neprijatelja; te tako skršiv njegovu moć uvede vas u pobjedonosnu crkvu megju angjele i svete. Amen.

Na dan ss. apostola Simona i Jude Tadeja.

O imenu, rodu i revnosti ovih dviju apostola.

»Nije sluga veći od gospodara svojega. Ako mene progoniše, i vas će proganiti.« Iv. 15, 20.

Današnje sv. evangjelje je veoma utješljivo za one kršćane, koji nedužni moraju mnogo trpjeti na ovom svijetu. Jer nedužan morati trpjeti nije nikakva sramota nego čast. Hrabar vojnik ponosi se, ako se borio skupa sa svojim vogjom. Isto tako ponosi se i podložnik, koji je skupa sa svojim kraljem trpio. Naš pako vogja i kralj je Isus Krist, a mi smo njegovi vojnici i podložnici. Ako je dakle on nedužan trpio, zašto bismo se mi tužili na progone ovoga svijeta. Ta on nam je prokrčio put i pokazao nam svojim primjerom, kako treba da trpimo. On sam reče: »Ako svijet na vas mrzi, znajte, da je na mene mrzio prije nego na vas ... Nije sluga veći od gospodara svojega. Ako mene goniše i vas će goniti.«

Sveti apostoli, koji su ove riječi čuli iz božanskih ustiju Isusovih na zadnjoj večeri, sjećali su se marljivo na ove riječi, kad ih je god svijet progonio i rugao im se. Jednom bijahu u Jeruzalemu javno porugani i šibani; pa zar mislite da su zato bili tužni? Nimalo. Čujte, što veli sv. Luka: »A oni otidoše od sabora radujući se, što se udostojiše primiti sramotu za ime Gospoda Isusa.« (Dj. ap. 5, 41.)

Takvi bijahu i sveti Simon i Juda Tadej, čiju svetkovinu danas štujemo, pošto se na današnji dan čita evangjelje, koje o tom govori. I oni moradoše mnogo trpjeti za ime Božje, pak su zato dobili vijenac u nebu.

Šteta, što nam sveta povijest tako malo pripovijeda o ovim dvjema apostolima. Osim njihovih imena, roda i revnosti nije nam ništa poznato. Prema tomu ja ću vam danas u kratko reći koju u njihovu slavu, i to samo o onom, što nam je sigurno poznato, a to je:

I. Njihov rod;
II. Njihova revnost.

I.

Svijet obično više časti one ljude, koji potiču od kakovog plemenitog i odličnog roda. Koliku čast dakle zaslužuju ss. Simon i Juda, koji premda su megju apostolima zadnji, to ipak bijahu Isusu najbliži rogjaci. Kad jednom u subotu dogje Isus u sinagogu grada Nazareta da uči narod, svi se čugjahu njegovoj mudrosti i čudesima, jer ga svi poznavahu, pošto je tamo živio. Tada jedan drugoga pitaše: »Otkuda ovome to? i kakva mu je premudrost dana? i čudesa takova rukama njegovim čine se? Nije li ovo tesar, sin Marijin, a brat Jakovljev i Josipov i Judin i Simonov?« (Mar. 6, 2. 3.) Eto kako Nazarenci nazivahu Isusa bratom Judinim i Simonovim, kojih danas spomen svetkujemo. No imate znati, dragi kršćani, da ss. Simon i Juda ne bijahu Isusu tjelesna braća, pošto ovaj nije imao nikakve braće i sestara, već je bio običaj u Židova, da su se bliži rogjaci zvali braćom. Otac pako ss. Simona i Jude imenom Kleofa bio je brat svetomu Josipu, zaručniku bl. dj. Marije, a njihova mati Marija Kleofina bila je sestra ili bliža svojta preblažene Djevice. U očima dakle ljudi bijahu Isus, Simon i Juda djeca dvoje braće, po tom su Simona i Judu zvali braćom Isusovom: »Nije li ovo tesarov sin? ne zove li se mati njegova Marija, i braća njegova Jakov, i Josip, i Simon, i Juda?« (Mat. 13, 55.) Odatle se vidi, da su Simon i Juda bili po svoj prilici braća, kao što su bili ss. Petar i Andrija, ss. Jakov i Ivan, jer u sv. pismu u imeniku apostola braća spominju su uvijek skupa, a ss. Simon i Juda dolaze uvijek skupa i to, kako rekoh, na zadnjem mjestu. Sretnih li dakle ss. Simona i Jude, koji ne bijahu samo apostoli već i braća ili bliži rogjaci Isusovi! Sveta bijaše zaista to obitelj! Svet rod! Tko ne bi želio biti njihovim članom? Tko ikoliko drži do roda i prijateljstva, taj za cijelo mora samo čestitati sv. Simonu i Judi na njihovom porijetlu, jer oni potekoše od onoga roda, kojemu rodu pripadaše i sam Sin Božji.

Ja držim, da nema nijednoga megju vama, dragi kršćani, koji ne štuje roda Isusova, Marijina i Josipova, koji ne bi rada biti s njima u rodu. No čujte, kako i vi možete biti njihovi rogjaci. Jednom govoraše Isus mnoštvu naroda. Tada mu javi netko, da njegova mati i braća njegova t. j. bliži rogjaci stoje na polju i čekaju da govore s njim. A on mu odgovori: »Tko

je mati moja, i tko su braća moja?« I pruživši ruku svoju na učenike svoje reče: »Eto mati moja i braća moja. Jer tko izvršuje volju Oca mojega, koji je na nebesima, onaj je brat moj, i sestra, i mati.« (Mat. 12, 46—49.) Kako su sretni dakle pravednici, koji čine volju nebeskoga Oca i drže njegove zapovijedi! Isus ih prima u svoju svetu obitelj i ljubi ih kano svoju braću i sestre, dapače i kano svoju milu majku. Budimo dakle svi pobožni, vršimo Božje zapovijedi, da zavrijedimo biti braćom Isusovom, njegovim sestrama, njegovom majkom. Mnogi se ponose na ovom svijetu, što su visokoga roda, ili imadu visoke osobe za prijatelje; a gledajte, mi možemo biti u rodu sa samim Sinom Božjim, njega imati za prijatelja, samo ako živimo pobožno i kreposno.

To o rodu ss. apostola Simona i Jude, sad pak čujte koju o njihovoj r e v n o s t i.

II.

Da su ss. apostoli Simon i Juda bili osobiti r e v n i t e l j i za slavu Božju i spas ljudi, to dokazuju najbolje njihova imena. Simon zvao se takogjer Zelotes, a ta grčka riječ znači revnitelj, jer je neumorno promicao slavu Božju i spas ljudi. Juda pako zvao se Tadej t. j. Srčani, jer se srčano borio za slavu Božju i spasenje duša. Kada i kako je Isus pozvao ss. Simona i Judu za apostole, ne pripovijeda se; ali časni pridijevci, koje im pridijevaju evangjelisti, svjedoče nam, da su se revnošću i srčanošću pokazali dostojnima Isusova društva i apostolstva. Po tom možemo punim pravom ustvrditi, da su primivši na Duhove Duha svetoga gorljivo nastojali oko obraćenja naroda kao i drugi apostoli. I oni su dakle, kao i ostali apostoli otišli iz Židovske i pošli u daleki svijet, da propovijedaju evangjelje. U Mučenikoslovlju čita se, da je Simon otišao u Egipat iliti Misir, a Juda u Mezopotamiju da propovijedaju evangjelje. Zatim dogjoše oba u Perziju, gdje su nebrojeno mnoštvo onoga naroda obratili na Isusovu vjeru, dok napokon ne umriješe mučeničkom smrću. Po predaji bijaše sv. Simon prepiljen, a Judi bi sjekirom odsječena glava. Premda o njihovom daljnjem poslovanju ne znamo ništa izvjesna; sasvim tim ne valja toga radi njih manje cijeniti i častiti, jer su bez sumnje i oni radili i stradali i umrli onako vjerno, postojano i dično kao i ostali apostoli, ali se ovo dogagjalo u dalekim nepoznatim zemljama, gdje bijaše malo pismenih ljudi, i gdje se s toga njihova djela i zasluge ne popisaše za potonje naraštaje.

Što se poimence tiče Jude, on se samo jednom spominje u evangjeoskim dogagjajima. Kad se na ime Isus kod posljednje večere svečanom besjedom opraštao sa apostolima, upita ga Juda Tadej: »Gospodine! šta je to, da ćeš se nama javiti a ne svijetu?« Isus mu odgovori: »Ako me tko ljubi, držat će riječ moju, i Otac moj ljubit će njega, i k njemu ćemo doći, i u njega ćemo se nastaniti. Koji me ne ljubi, riječi moje ne drži.« (Iv. 14, 22—24.) Ovim riječima pita Juda Tadej Isusa: šta je to, da ćeš sebe kao Mesiju, pomazanika Gospodnjega, spasitelja javiti samo nama a ne i drugim ljudima? Zar ne treba Mesija da utemelji vidljivo kraljevstvo Božje na ovome svijetu? Isus odgovara, komu će se on javiti, na ime svima, koji ga ljube, svima koji zapovijedi njegove drže. A kako će im se javiti? On će u duhu s Ocem po osobitim milostima biti u njima. Tko ljubi Isusa, tko vrši zapovijedi Božje, dijete je Božje, prijatelj Božji: Bog

je u njemu, on u Bogu: Bog je u njemu po nutarnjoj milosti i posvećivanju, on u Bogu po ljubavi; jer ljubav ujedinjuje.

K tomu imademo od apostola Jude i jednu malu poslanicu, koju on pisa kršćanima u Židovskoj, odvraćajući ih od lažnih nauka i nagovarajući ih na postojanost u vjeri. Ova poslanica broji se megju svete knjige.

Sve to dokazuje, kako revni bijahu ss. apostoli Simon i Juda. U njih treba da se ugledamo i mi, te budemo revni u službi Božjoj. Revnujmo dakle i mi za slavu Božju i spasenje duša, osobito onih, koji su našoj brizi povjereni, pak će i nas nagraditi Bog u nebeskom kraljevstvu, kako je njih nadario. Amen.

Na dan sv. Martina biskupa ispovjednika.

Sv. Martin uzor djeci, gospodarima i umirućima.

»Ako oko tvoje bude prosto, sve će tijelo tvoje biti svjetlo; ako li bude zlobno, i tijelo će tvoje biti tamno.«
Luk. II, 34.

Što hoće Isus da reče pričom, koju navodi današnje sv. evangjelje: »ako oko tvoje bude prosto, sve će tijelo tvoje biti svjetlo; ako li bude zlobno, i tijelo će tvoje biti tamno«? Isus ovom pričom hoće da kaže: što je prosto ili čisto oko tijelu, to je zdrav razum vjerom rasvijetljen duši. Tko ima čisto i zdravo oko, čitavo njegovo tijelo nalazi se u svjetlosti. On bo znade, gdje se nalazi, kamo će stupiti nogom, kamo metnuti ruku, što će činiti a što propustiti. On je miran, jer vidi sve i sa sigurnošću radi. Isto tako i tko imade zdrav razum prosvijetljen svetom kršćanskom

vjerom stupa pravim putem, ne zabasa, ne ide stranputicom, već sve svoje dužnosti, što mu ih Bog nalaže, vrši tačno i to čineći dolazi u nebo. Komu je pako oko slabo ili bolesno, tomu je čitavo tijelo u tmini, jer ne zna puta, udari sad ovdje sad ondje, te često puta zabasa i dogje u stranputicu. Isto tako i komu je razum potamnjen krivim naucima, taj ne stupa putem kreposti i istine te mjesto da dogje k spasu, pada u ponor prokletstva. To je kratko tumačenje spomenute priče.

Sv. Martin biskup, kojega danas spomen slavimo, imagjaše uvijek prosto i čisto oko; on je uvijek gledao na nebo i išao putem, koji vodi u nebesku domovinu. Tim putem išao je kao dijete i mladić, kao opat i biskup, a navlastito na umoru. Po tom on svima nama može služiti kao uzor, u koji treba da se ugledamo, ako želimo dospjeti u vječno blaženstvo. Dopustite dakle, dragi kršćani, da vam danas predstavim svetoga Martina kao uzor:

I. Djeci i mladeži;
II. Gospodarima i poglavarima;
III. Umirućima.

I.

1. Sv. Martin rodi se oko g. 316. u Panoniji, sadašnjoj Ugarskoj od poganskih roditelja. Već kao dijete bio osobito pobožan. U njegovom rodnom mjestu bilo je i kršćanskih crkava. Ove je on kriomice polazio, da sluša propovijedi i kršćanski nauk. Tu dozna da je samo jedan pravi Bog, a Isus da je pravi Sin Božji. Od tada se vruće molio Bogu i Isusu Kristu. Kašnje se preseli s ocem, koji bijaše vojnički časnik, u Italiju. Tu je podvostručio svoju marljivost u pohagjanju

kršćanskih crkava i samostana. Kad to opazi otac, zabrani mu polaziti kršćanske crkve, bojeći se, da će prijeći na kršćanstvo, pak mu naloži, da se s njim klanja krivim bogovima. No sv. Martin znajući, da u tom valja više slušati Boga nego ljude, kad mu bješe deset godina pobježe u crkvu i javi se biskupu proti volji očevoj za katekumena t. j. učenika kršćanskog nauka, ili drugim riječima, da želi postati kršćaninom i primiti sv. krst.

Draga djeco! Ugledajte se u sv. Martina, polazite marljivo crkvu i molite se vruće Bogu. A slušajte marljivo i kršćanski nauk bilo u crkvi ili u školi, pak će se sv. Martin u nebu nad vama veseliti i biti vam zaštitnikom kod Boga.

2. Kad bude sv. Martinu petnaest godina, upiše ga otac u vojnike konjanike s nakanom, da ga u vojničkom staležu odvrati od kršćanske vjere. No sv. Martin je i u vojništvu služio Bogu. Iz njegovih usta nikad se nije čula kakva psovka, laž ili druga kakva nepristojna riječ. Kad su se njegovi drugovi igrali ili zabavljali, on se Bogu molio ili čitao kakvu pobožnu knjigu. Sa poslužnikom svojim živio je lijepo kao s rogjenim bratom. Što je god mogao od plaće prištediti, to je razdao siromasima. Tada se zgodi dogagjaj, po kojem se sv. Martin na slikama slika. Jašući jednom uz ljutu zimu sa nekoliko konjanika u grad Amiens susretne na gradskim vratima polugola siromaka. Kad njegovi drugovi progjoše kraj njega niti ne osvrnuvši se na nj, a sv. Martin ne imagjaše ništa do kabanice, kojom bješe zaodjeven, jer je novce već bio razdao na milostinju, uzme mač, kojim je bio opasan, i rasiječe kabanicu; jednu polovinu dade siromaku a drugom se opet zaodjene. Iduće pak noći

vidi sv. Martin u snu Krista odjevena u onaj komad kabanice, koji je dao siromaku, i čuje gdje Isus mnoštvu angjela jasno kaže: »Martin jošte katekumen ovom me odjećom pokri.« Ova pojava, ponuka sv. Martina, da se namah pokrstio. Udjeljivanje je srcu sv. Martina toliko godilo, da je jednom videći ostriženu ovcu kazao: »Gledajte, kako je izvršila propis evangjeoski: dala je jednu od svojih haljina; činimo i mi tako.«

Da može bogoljubnije živjeti istupi iz vojske. Tada pogje u Francusku u grad Poitiers k biskupu sv. Hilariju, da se po njegovu nauku i primjeru sasvim izruči Bogu. Sv. Hilarije dade mu niže redove, a kašnje mu dopusti da ide u Panoniju k svomu rodu nu pod uvjetom, da se vrati u Poitiers. Na putu dogje megju razbojnike, koji ga svezaše i predaše jednomu od njih, da na nj pazi. Razbojnik ga zapita, da li se boji? On mu odgovori, da nije još nikad bio mirniji znajući, da će mu milosrgje Božje najviše u napastima biti u pomoć, a da žali više njega, koji, budući razbojnik, nije vrijedan milosrgja Isusova. Sv. Martin uzme razbojniku naviješćivati riječ Božju. Razbojnik se obrati i postane monak.

U Panoniji obrati na Isusovu vjeru svoju mater i mnoge druge, dok mu otac ostane u poganstvu. Iz Panonije hotio se vratiti u Poitiers, nu pošto su arijanci (krivovjerci) sv. Hilarija proćerali iz njegove biskupije, sv. Martin pogje najprije u Milan, a onda sa jednim pobožnim svećenikom u pustinju kraj Genove, gdje življaše pustinjački hraneći se biljem i korijenjem.

Eto kako je sv. Martin sproveo svoju mladost. U njega ugledajte se vi, mladići, i od njega učite se služiti Bogu, pa bili vi i vojnici ili kojega mu drago sta-

leža. Čuvajte se zlih primjera, molite se rado Bogu, pak vas Bog ne će zapustiti.

No sv. Martin ne služi kao uzor života samo djeci i mladeži, nego i gospodarima i poglavarima.

II.

Kad se sv. Hilarije povratio u Poitiers na svoju biskupsku stolicu, po obećanju pogje tamo i sv. Martin. Nedaleko od grada sagradi sv. Martin monastir prvi u onoj zemlji. Tu je on sa 24 drugih svećenika živio sveto i pobožno. A da ne bude samo sebi na korist nego i drugima, obučavao je katekumene i pripravljao ih za sv. krštenje.

Godine 371. umre biskup u gradu Toursu. Stanovnici ovoga grada zaželiše sv. Martina za biskupa; nu znajući, da će se on ustručavati, jedan izmegju njih imenom Ruricije pogje k njemu te ga zamoli, neka ide k ženi njegovoj tobože bolesnoj. Sv. Martin izagje iz monastira, gragjani Tourski stojeći u zasjedi uhvate ga i odvedu u Tours, gdje bude posvećen za biskupa. Nu i kao biskup ne htjede sv. Martin okaniti se života monaškoga; blizu Toursa sagradi samostan i nastani se u njem, da u svoj oštrini i poniznosti provodi život pun odricanja. Tu je živio sveto sa osamdeset monaka. On je i kao nadstojnik samostana i kao biskup toliko dobra uradio, da bi se o tom čitave knjige mogle napisati. Mnogo je putovao po svojoj biskupiji, da obrati k vjeri kršćanskoj pogane, kojih je još dobrano bilo izvan gradova i trgovišta, pa kršćani na selu bojeći se njih obavljali su službu Božju po pećinama i skrovitim mjestima. Sv. Martin uzdao se kod svog apostolskog poslovanja u pomoć Božju, koja i jest u njemu čudesno radila. Na svim stranama biskupije gradio je crkve, i zborišta poganskoga praznovjerja pretvarao u zborišta kršćanskoga bogoslužja. Sve je to izvagjao sv. Martin molitvom i strpljivošću. To su dvije kreposti, kojima se on osobito odlikovao dao primjer svojim podložnicima, kako treba da mole i budu ustrpljivi. U moljenju bio je neumoran. Kad je god molio, uvijek je imao oči i ruke uprte u nebo. Jednom, kad je išao u crkvu da se Bogu moli, već na vratima počeo je sav od straha drhtati. Upitan zašto drhće, odgovori: »Kako ne ću drhtati i bojati se, kad pomislim, da dolazim pred veličanstvo Onoga, koji će me jednom suditi?« Što se pako strpljivosti tiče, pripovijedaju povjesničari, da se nije nikada rasrdio. Kad je koga opominjao, to je uvijek činio sa svom ljubavlju i krotkošću, tako da je i najveće svoje neprijatelje za sebe predobio. Čujte samo jedan primjer. U samostanu bio jedan svećenik imenom Brcko, koji je sve njegove opomene prezirao, pa i druge protiv njega bunio, dapače i javno ga klevetao kao neznalicu i lugjaka. Sv. Martin podnašao je sve to strpljivo. Pa kad mu drugi savjetovaše, da onoga opornoga svećenika istjera iz samostana, odgovori im: »Kad je Isus trpio Judu Iskariota, zašto da ja ne trpim Brcka?« Ovom očinskom ljubavlju i strpljivošću je sv. Martin napokon tako predobio Brcka, da se sasvim popravio i bio mu nasljednikom na biskupskoj stolici, pa i svetim postao, kojega spomen slavi sv. mati crkva 14. ovoga mjeseca.

Gospodari i poglavari! Od svetoga Martina učite se marljivo moliti i za sebe i za svoje podložnike. Molitvom ćete isprositi blagoslov i sebi i svojoj družini. No učite se od njega i strpljivosti, koja vam je osobito potrebita u vogjenju gospodarstva i ravnanju

podložnika. Postupajte ljubežljivo i strpljivo sa svojim podložnicima, kako je postupao Isus s Judom i sv. Martin s Brckom. Ljubavlju i strpljivošću svladat ćete najprije njihove pogrješke i sklonut ih na poboljšanje. Duh sveti veli: »Ljubav je jaka kao smrt« (Cant. Cant. 8, 6.), kao da bi htio reći: kao što smrt prestraši ukorjeloga grješnika, tako ga ljubav omekša. Kad vam djeca i služinčad štogod skrive, nemojte na njih psovati i odmah ih tjerati iz kuće, jer će drugdje biti još gora; nego ih ozbiljno i očinski opomenite. Ljubavlju i strpljivošću ćete ih najprije popraviti i sklonuti na posluh.

Napokon sv. Martin budi uzor svim umirućima.

III.

Život sv. Martina ne možemo čitati, a da se ne divimo njegovoj lijepoj smrti. Oko g. 400. pogje on u Candes, da nesložno ondje svećenstvo složi. Složivši sretno službenike crkvene, na povratku u Tours oboli i odmah kaže učenicima svojim, da će umrijeti. A učenici uzmu svi žalostiti se, plakati i govoriti: »Zašto nas, oče, ostavljaš? Komu ćeš nas jadne predati?« Ovim riječima ganut pomoli se sv. Martin Bogu: »Gospodine, ako sam još potrebit puku tvojemu, ne ustručavam se od rada. Budi volja tvoja.« Zaista svet čovjek, koji se ne plaši ni rada ni smrti. Iza kako je s najvećom pobožnošću primio sakramente umirućih, dao si je pepelom posipati pod. Tada zamoli, da ga polože na pod i pokriju prostim pokorničkim odijelom. Ležeći tako na podu reče: »Pepeo i pokorničko odijelo to je oružje s kojim treba da umre svaki kršćanski vojnik.« Ležao je pak uvijek na hrptenjači uprtim očima u nebo i uzdignutim rukama. Kad ga učenici

zamole, neka za časak legne porebarke, da malo opočine, odgovori im: »Pustite me, da radije gledam nebo nego li zemlju, neka se duh svojim već putem idući naputi ka Gospodinu.« U rimskom časoslovu čita se, da mu se već na umoru prikazao neprijatelj ljudskoga roda. Tada mu reče svetac: »Šta stojiš ovdje, krvna bestijo? Ništa ne ćeš, krvniče, na meni naći, Abrahamovo će me naručje dočekati.« I ovo rekavši ispusti dušu. Nazočni vidješe već na mrtvom tijelu slavu proslavljenoga čovjeka; jer mu se lice zasja divnim svjetlom a na drugim udima ne zapazi se ni najmanja ljaga. Sv. Grgur Touronski piše o njegovoj smrti ovako: »O blaženog čovjeka, kod čije smrti slavno zapjevaše sveti Božji, angjeli se Božji razveseliše, i čete nebeske dogjoše mu u susret; dok nečisti duh bude posramljen, a crkva Božja u kreposti ojačana.«

Zar ne, dragi kršćani, da je to lijepa smrt? Tako biste za cijelo rada umrijeti i vi svi. O neka se danas osobito moli sv. Martin za sve nas, da bismo i mi onako umrli, kao on. Za to se svesrdno preporučimo danas sv. Martinu. No ako želimo umrijeti sveto i blaženo, kao što je sv. Martin umro, to treba da i živimo sveto, kao što je on živio; jer obično se dogagja: kakav život takva smrt. Djeco molite se Bogu i učite marljivo, kako je to činio sv. Martin kao dijete. Mladići i djevojke čuvajte nedužnost taj najljepši ures vaše mladosti onako, kako ju je čuvao sv. Martin kao vojnik, bježite od svake grješne prigode osobito od zločestoga društva. Vi roditelji i poglavari posvetite molitvom svoj stalež, budite strpljivi i ljubežljivi sa svojom djecom i podložnicima, kao što je bio sv. Martin kao opat i biskup. Izručite se u volju Božju, pa morali još dugo trpjeti na ovom svijetu ili brzo umrijeti. Uprite

često svoje oči u nebo bud u zdravlju bud u bolesti, da se tako uzmognete s većim zaufanjem nadati vječnomu blaženstvu, koje neka nam svima podijeli svemogući Bog po zagovoru sv. Martina biskupa i ispovjednika. Amen.

Na dan sv. Katarine djevice i mučenice.

Priča o deset djevicama.

»Kraljevstvo je nebesko kao deset djevica.« Mat. 25, 1,

Danas svetkuje sv. mati crkva spomen sv. Katarine djevice i mučenice. Dopustite dakle, da vam kažem nešto u kratko o njezinom životu, kako nam ga opisuje sv. povjest. Sv. Katarina rodi se od plemenitih roditelja u Aleksandriji. Djevičanstvo svoje sačuvala je sa svom pomnjom, pošto odluči, da ne će ljubiti nijednoga zaručnika do Isusa Krista. Znanošću pako i mudrošću natkrili i najučenije mudrace svoje dobe, tako da su joj se svi divili. Dapače ona je mnoge mudrace od poganstva obratila na kršćansku vjeru, premda joj bijaše tek osamnaest godina. Tada je vladao car Maksimin veliki neprijatelj kršćanstva. Taj okrutni car nastojao je na sve moguće načine odvratiti svetu djevicu od kršćanske vjere. Najprije joj je obećavao, da će je učiniti cesaricom, ako se odrekne Isusa. Nu ona je slušala više Boga nego cara; više je cijenila vječni život nego vremeniti. Kad vidi car, da laskanjem ne može ništa opraviti, dade njezino djevičansko tijelo tako išibati, da joj je krv na zemlju tekla. Ne mogavši ni tim ništa dostići, sve onako izranjenu baci u tamnicu, da u njoj umre od gladi i žegje. Tu obrati ona na vjeru Isusovu cesaricu i vojskovogju Porfirija, koji

je posjetiše. Kad joj i u tamnici glad i žegja ništa ne nahudi, zapovjedi car, neka se natakne na kolo oštrih britava, da joj se tako čitavo tijelo rasiječe na komadiće. Nu ona i tu osta neozlijegjena, pošto se kolo na njezinu molitvu sve rastriskalo. Napokon zapovjedi, da joj se na javnom trgu odsiječe glava. I tako bude ova sveta djevica nakon tolikih muka i mučeničke smrti od zaručnika svoga Isusa Krista primljena u nebesku slavu.

Sv. Katarina bijaše jedna od onih pet mudrih djevica, o kojima govori današnje sv. evangjelje. Čita se pako danas evangjelje o deset djevicama: pet mudrim i pet ludim, da se učimo, kako i mi imademo živiti, da poput sv. Katarine ugjemo na nebesku svadbu. Da pako možemo i mi crpsti korist od današnje priče, pokazat ću vam, što treba da se učimo od deset djevica:

I. Prije dolaska zaručnikova;
II. Kod dolaska zaručnikova;
III. Poslije dolaska zaručnikova.

I.

»Kraljevstvo je nebesko kao deset djevica«, to će reći: na posebnom sudu t. j. odmah poslije smrti ili na sudnjem danu bit će nam po prilici ono, što se dogodilo deset djevicama, o kojima govori današnje sv. evangjelje. Jer morate znati, da se pod onim zaručnikom, komu je deset djevica išlo na susret ima razumijevati Isus Krist; a pod zaručnicom iliti nevjestom katolička crkva; pod svadbom pako kraljevstvo nebesko, dok se pod deset djevicama imadu razumijevati svi kršćani katolici, koji su pozvani na uživanje vječnoga blaženstva. Ako se dakle pod onim

deset djevicama imademo razumijevati mi, to onda promotrimo malko onih deset djevica prije dolaska zaručnikova i to: 1. u čem su megju sobom jednake i 2. u čem se razlikuju.

1. »Kraljevstvo je nebesko kao deset djevica, koje uzevši uljenice svoje izigjoše na susret zaručniku i nevjesti.« Cijelo ovo društvo sastojalo se od samih djevica. Sve bijahu provigjene s uljenicama i sve su imale tu zadaću, da svečano dočekaju zaručnika. Odatle učimo se, da svi živimo čisto svaki po svom staležu, jer nečistoća je grijeh, koji se megju kršćani ni spominjati ne smije. (Ef. 5, 3.) Deset djevica zaista držahu sebi za čast, što mogu gorućim uljenicama rasvijetliti put u noći svatovima, koji igjahu na svadbu. I mi kršćani treba da se ponosimo našom svetom vjerom i hvalimo Bogu, koji nas je od tmine neznanstva pozvao na svjetlost evangjelja; jer goruće uljenice, koje imagjahu djevice u rukama, znače luč svete vjere, bez koje ne možemo Bogu omiliti, niti kršćanski živjeti, niti blaženo umrijeti. Pa kao što je svih deset djevica čekalo na zaručnika, tako treba da i mi kršćani čekamo na došašće Isusovo poslije smrti ili na sudnjem danu, kad bude u pratnji svojih angjela došao i kao sudac i kao zaručnik: kao sudac na strah svim grješnicima, a kao zaručnik na utjehu svim pravednicima, da ih uvede na nebesku svadbu. S toga nastojmo, da i mi gorućim uljenicama dobrih djela dočekamo božanskog suca i da nas s pravednicima uvede u vječno blaženstvo.

2. No megju deset djevicama bijaše velika razlika. »Pet od njih bijahu mudre a pet lude. I lude uzevši uljenice svoje ne uzeše sa sobom ulja. A mudre uzeše ulje u sudovima svojim sa uljenicama.« Nitko

nije znao kad će doći zaručnik. Svaki si je mogao misliti, ako svatovi zakasne, da bi se uljenice mogle ugasiti, ako im ponestane ulja. S toga su mudre djevice za taj slučaj uzele sobom ulja u posebnim posudicama. Zaista bijahu te djevice mudre i oprezne. A zašto nije i drugih pet tako uradilo? Jer bijahu lude. One su se oslonile samo na svoje djevičanstvo te mislile jedino na to, kako će se na svadbi zabavljati. Ove su se jamačno mudrima i rugale, što su osim upaljenih uljenica uzele sobom i ulja u posebnim posudama. Tako biva i megju nama, da se na ime zli ljudi često puta rugaju onima, koji pobožno živu. Pobožne duše misle, da nikad dosta dobra ne učine, pa se zato brinu, da se na dolazak zaručnikov t. j. na smrt priprave dobrim djelima kao molitvom, postom, marljivim pohagjanjem službe Božje, čestim primanjem sakramenata, slušanjem riječi Božje itd. Takvi revni kršćani slični su onim pet mudrim djevicama, koje bijahu uvijek pripravne, da gorućim uljenicama otprate zaručnika i njegovu pratnju na svadbu. Zli pako kršćani slični su onim pet ludim djevicama, koje se ne pobrinuše za ulje, ako im ovoga slučajno ponestane. Zli kršćani oslanjaju se samo na svoju vjeru i ne brinu se ni najmanje za dobra djela. Pa da sebe opravdaju, navode sto i sto ludih isprika. Čuvajmo se ludih djevica i nastojmo da budemo svi mudri, jer kako kaže sv. Grgur Veliki: »Gdje je vječnost u pogibli, nijesmo nikada dosta sigurni, nikada dosta mudri i oprezni.«

To o deset djevica prije dolaska zaručnikova; sad pak čujte, što se dogodi kod njegova dolaska.

II.

»A budući da zaručnik odocni, zadrijemaše sve i pospaše. U polnoći pak stade vika: eto zaručnika gdje ide, izlazite mu na susret. Tada ustaše sve djevice one, i ukrasiše uljenice svoje. A lude rekoše mudrima: dajte nam od ulja svojega; jer naše uljenice hoće da se ugase. Odgovoriše mudre govoreći: da ne bi nedostalo nama i vama, bolje je idite k trgovcima, i kupite sebi. A kad otidoše kupit, dogje zaručnik i gotove ugjoše s njim na svadbu, i zatvoriše se vrata.« Dragi kršćani! Kako se zaručnik vladao spram ovih deset djevica, tako će se i Isus spram nas vladati poslije smrti i na sudnji dan. Zaručnik je zakasnio. Kad bi bio prije došao, uljenice ludih djevica ne bi se bile ugasile. O kako bi za mnoge kršćane bilo dobro, da su odmah poslije krsta umrli, ili nakon dobre ispovijedi. Bili bi se spasili, jer bijahu pripravni na doček božanskoga suca; dok odgagjajuć Bog s njihovom smrću bivaju sve gori, zaborave na krsne zavjete i odluke učinjene u ispovijedi, ne brinu se za dobra djela, nego vode život grješan tako, da im se napokon uljenice ugase i mjesto da ugju na nebesku svadbu, padnu u ponor pakla.

Zaručnik dogje nenadano; dogje kad sve djevice pospaše; ne poslavši naprijed ni jednoga glasnika, da im javi, kad će doći; dogje u polnoći. Za mudre bijaše to ugodno iznenagjenje, jer bijahu pripravne; dok lude bijahu u zdvojnosti, pošto ne bijahu gotove, niti se imagjahu kada pripraviti. Kolika nesreća bila bi po nas, kad bi nas Bog k sebi pozvao naglom smrću, a ne bismo bili pripravni! S toga živimo uvijek tako, da budemo uvijek spremni predstavit se pred božanskog suca. Budimo poput mudrih djevica uvijek pripravni na

smrt i čuvajmo se nemarnosti ludih djevica, da nas smrt nikada nepripravne ne zateče, jer neznamo ure ni časa, kad bi mogao nebeski sudac pokucati na naša vrata.

Najveća nesreća za lude djevice bijaše ta, što je zaručnik brzo mimo prošao. On se nije ni malo zadržao, nit je hotio čekati, dok sebi kupe ulja. Već je sa svojom zaručnicom išao dalje, a išle su s njim na svadbu i mudre i zatvore se vrata. Badava trčite vi lude djevice. Vi ne ćete dospjeti na svadbu. Plačite slobodno vi ludi grješnici, koji odgagjate svoje obraćenje do časa smrti; jer vrijeme pokore je kratko; smrt ne kasni; život svršava brzo; milosrgju Božjemu je tada konac.

Napokon čujte, što se dogodi p o s l i j e dolaska zaručnikova.

III.

Iza kako je zaručnik sa svojom zaručnicom i pet mudrim djevicama ušao na svadbu i zatvorila se vrata »dogjoše i one druge djevice govoreći: gospodaru, gospodaru! otvori nam. A on odgovarajući reče im: zaisto vam kažem, ne poznajem vas! Stražite dakle, jer ne znate dana ni časa.« Razmotrimo: 1. m o l b u onih djevica; 2. o d g o v o r zaručnika.

1. »Gospodaru, gospodaru! otvori nam«. Tako moljahu lude djevice zaručnika iza kako je već ovaj bio ušao na svadbu i zatvorila se vrata. Tako će osugjeni kršćani u paklu vikati: »gospodaru, gospodaru! otvori nam« otvori nam željezna vrata, kojima smo ovdje zatvoreni; otvori nam vrata nebeske slave, za za koju si nas stvorio; no pošto ovu nijesmo zaslužili, otvori nam barem ova usijana vrata i dopusti da se

natrag povratimo u prijašnji život, gdje ćemo činiti pokoru i pripraviti se bolje na smrt. Ali ne će biti uslišani. Kao što je lude djevice boljelo, što bijahu isključene od svadbe, na koju su se toliko veselile, još više boljet će proklete u paklu, što su za vijeke isključeni od nebeskog blaženstva.

2. »Zaisto vam kažem, ne poznajem vas!« Tako odgovori zaručnik ludim djevicama, premda bijahu poznate njegovoj zaručnici, koja ih je na svadbu pozvala, i premda bijahu drugarice onih mudrih djevica, koje su sa zaručnikom ušle na svadbu. Odatle učimo se, da Isus, božanski zaručnik, ne će u vijeke poznati za svoje one kršćane, koji umru u smrtnom grijehu, pa makar oni bili članovi katoličke crkve i živjeli skupa s onim pravednicima, koje je on primio u svoju rajsku slavu. Dakle niti vjera katolička, niti zasluge drugih kršćana ne će nam koristiti poslije smrti, ako se sada sami ne pobrinemo za dobra djela, da si njima s pomoću milosti posvećujuće zaslužimo nebo.

Kao zaglavak današnje propovijedi neka nam služi opomena Isusova izrečena na koncu današnjega sv. evangjelja: »Stražite dakle, jer ne znate dana ni časa.« Zahvalimo dragomu Bogu, što nam je ovom opomenom pokazao, koli ozbiljno hoće on da se spasimo. O koliko puta smo svojom lijenošću i nemarnošću zaslužili, da nas Bog pozove na sud onda, kad bijasmo najmanje pripravni; i tako bi nam se bilo dogodilo kao i onim ludim djevicama, da nam budu vrata nebeska za uvijek zatvorena. Nego Bog nije htio naše smrti onda, kad bijasmo nepripravni. On nas je čekao na pokoru, i hoće da se prije pripravimo. Obratimo se dakle dragomu Bogu i budimo uvijek pripravni na smrt, da nas ova nepripravne ne zateče. Imajmo uvijek

na pameti, što reče Isus u današnjem sv. evangjelju: »Stražite dakle, jer neznate dana ni časa.«

A ti, sveta Katarino, djevice i mučenice isprosi nam milost kod Boga, da budemo pribrojeni onim pet mudrim djevicama, pa kao što su one ne samo lučju vjere već i dobrim djelima provigjene dočekale zaručnika i ušle s njim na svadbu, da tako i mi prosvijetljeni pravom vjerom i bogati dobrim djelima ugjemo u vječnu slavu. Amen.

Na prvi dan klečanja.

Dobri pastir boravi megju nama.

»Uzmite i jedite; ovo je tijelo moje.«
Mat. 26, 26.

Svrha klečanju ili čašćenju presv. oltarskoga sakramenta kroz četrdeset sati jest ta, da se pobudimo na pobožnost spram ovog presvetog otajstva. Budući pako da se svaka pobožnost mjeri po ljubavi, to je svrha ovoj pobožnosti, da obnovimo ljubav spram Isusa u presv. oltarskom sakramentu. Mi ćemo razmatrati Isusa u svojoj sredini t. j. u presvetom oltarskom sakramentu upravo onako, kao što jest. Jest pako Isus u presv. oltarskom sakramentu kao dobri pastir. Dobri pastir pokazuje se kao takav, ako rado boravi megju svojim ovcama, ako ih hrani, i ako se za njih dragovoljno žrtvuje. Na sva ta tri načina dokazao nam je Isus svoju ljubav u presv. oltarskom sakramentu. On ovdje kao dobri pastir boravi megju nama, hrani nas i žrtvuje se za nas. Nego ja ću danas razmatrati samo prvu točku t. j. da Isus kao dobri pastir boravi megju nama, i to:

I. Da on zbilja boravi megju nama;

II. Kako boravi megju nama.

I.

Da Isus zbilja boravi megju nama u presv. oltarskom sakramentu pod prilikom kruha prisutan kao Bog i čovjek, dušom i tijelom, mesom i krvlju. Ovaj članak vjere temelji se: 1. na sv. pismu; 2. na nauci svetih otaca, a 3. potvrgjuje ga i razum vjerom prosvijetljen.

1. Da je Isus zbilja prisutan u presv. oltarskom sakramentu, to jasno dokazuje sv. pismo. Najjasniji dokaz za to jesu riječi samoga Spasitelja, kojima se poslužio, kad je naredio ovaj sakramenat. Iza kako je na ime Isus sa svojim apostolima na zadnjoj večeri jeo vazmenog jaganjca i oprao im noge, sjede opet za stol, uze kruh i blagoslovivši prelomi ga i dade im govoreći: »Uzmite i jedite; ovo je tijelo moje.« Zatim uze čašu s vinom i reče: »Pijte iz nje svi, to je krv moja.« Ono dakle, što je prije bilo kruh i vino, kad nad kruhom reče: »Ovo je tijelo moje«, a nad vinom: »Ovo je krv moja«, od kruha posta tijelo Isusovo, a od vina krv njegova. Kruh dakle bi pretvoren u živo tijelo Isusovo onakvo, kakvo ga je onda imao, a vino u krv njegovu onakvu, kakva je kolala u žilam njegovim. A buduć da je Isus bio tada živ, čovjek pako ne može živiti bez duše, to je onda pod prilikama kruha i vina bila i njegova duša. Pošto je pako Isus pretvorio kruh i vino kao Bog, to je onda pod tim prilikama bio on ne samo kao čovjek već i kao Bog. Ako je dakle pod prilikom vina bio sav Isus, to je onda pod prilikom kruha bila i njegova krv, a pod prilikom vina i njegovo tijelo, jer ovo ne može živjeti bez krvi, kao ni krv bez tijela. Po tom je Isus pod svakom pojedinom prilikom bio sav kao Bog i čovjek, dušom i tijelom, puti i krvlju. Kad je tako Isus naredio pre-

sveti oltarski sakramenat, dade vlast apostolima, da to isto i oni čine njemu na spomen do konca svijeta. Ta vlast prešla je, kako to uči sv. katolička crkva, na sve nasljednike apostola u svećeništvu. Tu pako vlast vrše svećenici u svetoj misi, kad u ime Isusovo pretvaraju kruh u tijelo i vino u krv njegovu. Nakon tako jasnih riječi Isusovih, tko će se usuditi tvrditi, da poslije pretvorbe nije pod prilikama kruha i vina pravo njegovo tijelo i prava njegova krv, kad on jasno reče: »Ovo je tijelo moje, ovo je krv moja«?

Nego to isto tvrde i apostoli. Da navedem samo sv. Pavla apostola. On piše Korinćanima: »Čaša blagoslova, koju blagoslivljamo nije li zajednica krvi Kristove? Kruh, koji lomimo nije li zajednica tijela Kristova?« (I. Kor. 10, 16.), kano da bi htio reći: koji blaguje tijelo Isusovo i pije krv njegovu, taj se združuje s Isusom; ne bi pako mogao sv. Pavao tako govoriti, kad pod prilikama kruha i vina ne bi bilo pravo tijelo i prava krv Isusova.

2. Ne manje jasno govore o tom i sv. oci. Već učenik apostola sv. Ignacije, biskup i mučenik u poslanici na Smirnjane oko g. 107. ustaje protiv onih, koji su se usudili nijekati zbiljnu prisutnost Isusovu u presv. oltarskom sakramentu. Pedeset pako godina kašnje pisao je sv. Justin (u svojoj apologiji) ovako: »Mi uzimamo sv. pričest ne kano prosti kruh ili kano prosto piće, već kako smo podučeni, tijelo i krv upućenoga Isusa.« Tako govori i sv. Irenej, Tertulijan, Origen i premnogi drugi sv. oci.

3. Istinu, da je Isus zbilja prisutan u presv. oltarskom sakramentu potvrgjuje i razum vjerom prosvijetljen. Mi znamo, da je Isus pravi Bog. Kao Bog on je svemoguć t. j. može sve. Ako je iz ništa mogao

stvoriti sav svijet, i ako je na svadbi u Kani Galilejskoj obratio vodu u vino, to onda može za cijelo i kruh pretvoriti u svoje tijelo i vino u svoju krv. Zahtijeva to njegova slava i naše spasenje. Na veću je njegovu slavu, kad nas on usprkos, što smo nevoljni grješnici, toliko ljubi, da je iz ljubavi k nama ne samo sišao s neba i postao za nas čovjekom, već hoće da i kod nas boravi do konca svijeta. Na spasenje je nama, jer nas čuva od grijeha i bodri na dobro, kad znamo da je sveudilj megju nama onaj, koji je za nas umro, i koji će nas jednom suditi. Kad nas ta misao i okolnost ne bi ni najmanje ustegla od grijeha, to bi onda bilo zlo po nas.

To da znate, da Isus zbilja boravi megju nama, sad pak čujte k a k o boravi.

II.

K a k o boravi Isus megju nama? Isus boravi megju nama onako, kako se pristoji pastiru, da ovce svoje k sebi prikupi, a to je: 1. p o n i z n o s t; 2. k r o t k o s t; 3. l j u b a v.

1. Isus u presv. oltarskom sakramentu očituje nam svoju nedokučivu p o n i z n o s t, pošto on ondje pod prilikom kruha ne sakriva samo sjaj svoga božanstva već i sjaj svoga slavnoga čovječanstva. Kad je Isus na gori Taboru samo jedan tračak svoga sjaja kao Bog i čovjek svojim učenicima pokazao, ovi bijahu tako ushićeni, da su zaželili za uvijek ondje ostati. Ako se angjeli i sveci u nebu snebivaju s njegovog preobraženog čovječanstva, kolika je to poniznost miloga Spasitelja, kad se kano Bog i čovjek sakriva pod prostu priliku kruha! Tko da to razmišljajuć sa sv. Ćirilom ne zavapi: »O poniznosti, koje ni jedan razum

shvatiti ne može!« A stanuje on megju nama uprkos našoj nevrijednosti u malenim crkvama i kapelama u tabernakulu, premda njega ni nebesa obuhvatiti ne mogu. A stanuje često puta sam tako zapušten, da ga nitko ne dolazi posjetiti, pa ni u nedjelju i blagdan, premda nas k sebi uvijek umiljato pozivlje: »Dogjite k meni svi, koji ste umorni i opterećeni, i ja ću vas okrijepiti.« (Mat. 11, 28.) A koliki su tako nehajni, da ga ni jedan put na godinu na ime o uskrsu ne će da primaju!

2. Nego on je ondje i k r o t a k podnoseći strpljivo naše nepristojno vladanje. O kolike i kolike uvrede nanašaju se ondje Isusu ne samo od nevjernika već i od samih katolika. Koliki se ondje i pod samom sv. misom vladaju tako, kako se ne bi usudili vladati u nijednoj tugjoj kući na nijednoj svjetskoj zabavi! A koliki nedostojno pristupaju k njegovu stolu, i tako ga svetogrdno primaju u svoje grješno srce, premda stoji pisano: »Nemojte dati svetinja psima, niti bacati bisera svojih pred svinje!« (Mat. 7, 6.) Pa kako se vlada Isus spram svih tih uvreda? Neizrečenom strpljivošću i krotkošću. On onda moli za svoje uvrijeditelje, kako je molio na križu: »Oče! oprosti im, jer ne znadu što čine,« i prikazuje svoju krv za njih, da se obrate. Može li se pomisliti veća strpljivost i krotkost!

3. Napokon Isus nam u presv. oltarskom sakramentu pokazuje svoju neizmjernu l j u b a v. On se jedino iz ljubavi k nama hotio tako poniziti, da je odlučio neprestano boraviti megju nama uprkos tolikim predvidjenim uvredama, koje mu se nanašaju u ovom presv. sakramentu. On je hotio za uvijek ostati megju nama, da možemo uvijek bez zapreke doći k njemu

i kazati mu svoje tuge i nevolje, te se tako k njemu uteći za pomoć. On nam je ondje hotio ostaviti izvor svake milosti. Tamo sveudilj gori njegovo božansko srce ljubavlju spram nas. S toga se i zove ovaj sakramenat, sakramenat ljubavi.

Dragi kršćani! Ljubav zahtijeva ljubav; i koji ljubi rado boravi kod onoga, koga ljubi. Uzvratimo dakle i mi Isusu ljubav za ljubav, i boravimo rado kod njega, jer on je naš dobri pastir. Posjećujmo ga marljivo u presv. oltarskom sakramentu, i to ne samo u nedjelju i blagdan, kad smo i onako dužni slušati sv. misu, nego i inače, kad nam se prigoda pruža a osobito prigodom klečanja, gdje možemo dobiti velike oproste, i to potpun, ako se ispovjedimo i pričestimo a 10 godina i 10 quadragena (t. j. 10 put 40 dana), ako se pred izloženim presv. sakramentom pomolimo s odlukom, da ćemo se ispovjediti. Čestim pohagjanjem presv. oltarskoga sakramenta najviše ćemo razveseliti božansko srce Isusovo, koje tamo uvijek za nas kuca, i pribavit ćemo si nebrojene milosti. Budimo uvijek Isusove vjerne i poslušne ovce, da, kada dogje zadnji čas našega života, prime nas u svoju nebesku ovčarnicu. Amen.

Na drugi dan klečanja.

Dobri pastir hrani nas.

»Ti hraniš svoj puk hranom angjeoskom.« Knj. Mud. 16, 20.

Kazao sam vam jučer, da se u presvetom oltarskom sakramentu nalazi Isus Krist, najbolji pastir kao Bog i čovjek, dušom i tijelom, puti i krvlju. Nalazi se pako s neizrecivom poniznošću, krotkošću i ljubavlju. Nu dobri pastir ne boravi samo megju svojim ovcama; on ih i hrani. Da vidite, kako nas Isus zbilja hrani u presv. oltarskom sakramentu, reći ću vam danas koju:

I. O hrani, koju nam on daje;
II. O svrsi, zašto nas hrani;
III. O uvjetima, pod kojima nas hrani.

I.

Hrana, koju nam dobri pastir Isus daje u presv. oltarskom sakramentu, je neizmjerno dragocjena tako, da se nijedna druga hrana s njom niti iz daleka isporediti ne može. To je njegovo presveto tijelo i krv, kao što on sam reče: »Tijelo moje je pravo jelo i krv moja je pravo pilo.« (Iv. 6, 56.) Zar se može ikoja druga hrana s ovom isporediti? Zaista ne; jer

1. svaka druga hrana je naravska, a ova je u svakom pogledu vrhunaravna. Vrhunaravna je u svom postanju, pošto je postala najvećim čudom i to dvostrukim čudom: prvo utjelovljenjem Sina Božjega u prečistoj utrobi djevice Marije; drugo pretvorbom kruha i vina u presveto tijelo i krv Isusovu. Vrhunaravna je ova hrana i zbog svrhe, jer ona ne služi zato, da se njom nahrani tijelo kao drugom običnom hranom, nego da se nahrani duša milošću Božjom. Vrhunaravna je i zbog svojih učinaka ili plodova, u koliko se na ime ona ne pretvara u tijelo i krv, već naproti onoga, koji je prima pretvara u se, kao što veli Isus: »Koji jede moje tijelo i pije moju krv ostaje u meni i ja u njemu ... Koji jede mene, živjeti će radi mene.« (Iv. 6, 57. 58.)

2. Da, to je božanska hrana, jer tijelo Isusovo združeno je s njegovim božanstvom u jednu osobu,

s toga je ta hrana pravo božansko tijelo, ono isto tijelo, koje je on uzeo od prečiste Djevice, i koje bi za nas raspeto na križu. Ta hrana dakle zaslužuje naše najveće štovanje i poklonstvo; ono isto štovanje i poklonstvo, koje smo dužni iskazati Bogu.

Iz svega toga vidi se, kako je darežljiv Isus, koji nas hrani svojim vlastitim tijelom i krvlju, i kako su sažaljenja vrijedni oni, koji ovu hranu preziru i zametavaju.

Sad da vidimo, zašto nam daje Isus ovu hranu?

II.

Isus nam daje ovu hranu za duševno spasenje. Ova hrana nas najuže združuje s Isusom; po tom najbolje osigurava naše spasenje. Ovo sjedinjenje je tako usko, kao što je usko spojena glava s ostalim udovima, tako da pričešćujući se postajemo udovi Isusovi. To duševno sjedinjenje sa svojim učincima traje i onda, kad nestane prilike kruha u nama. Budući pako da je po nauku katekizma rimskoga nemoguće navesti sve učinke ili plodove svete pričesti, to ću samo nekoje njih spomenuti.

1. Sv. pričest hrani dušu posvećujućom milošću. Kao što naravsko jelo i pilo hrani tijelo, isto tako i sv. pričest vrhunaravnim načinom hrani dušu. Svjedoči to sam Isus, kad veli: »Tijelo moje je pravo jelo, i krv moja je pravo pilo.« (Iv. 6, 56.) Nego budući da je ovaj sakramenat, sakramenat živih, on samo umnaža u nama posvećujuću milost. Po tom kao što naravsko jelo i pilo ne hrani mrtva čovjeka, isto tako i sv. pričest ne hrani onoga, koji je duševno mrtav t. j. u smrtnome grijehu. Dapače takav počinja veliko svetogrgje. Ta dakle hrana može hraniti samo onu dušu, koja je živa pred Bogom.

2. Drugi plod sv. pričesti jest taj, što se slabe u nama zla nagnuća i što se jačimo u dobru tako, da lakše možemo kreposno i pobožno živjeti. A to sve biva već s toga, što umnaža u nama posvećujuću milost, uslijed koje je čovjek jači da se opre zlu i čini dobro.

3. Nadalje sv. pričest čisti nas od malih grijeha i čuva od smrtnih grijeha, u koliko na ime u nama ugušuje putenost, krijepi nas protiv napasti i tjera od nas nečistoga duha. Sve to pak biva zato, što se u nama tada s milošću Božjom umnožava ljubav Boga, a ova se najviše protivi grijehu.

4. Oprašta vremenite kazne, koje smo grijesima zaslužili, i to po mjeri ljubavi i pobožnosti, na koju nas sv. pričest potiče.

5. Združuje nas najuže s Isusom, kao što on sam reče: »Koji jede moje tijelo i pije moju krv ostaje u meni i ja u njemu.« (Iv. 6, 57.)

6. Napokon sv. pričest je zalog našega uskrsnuća i vječne slave, kao što obeća sam Isus: »Koji jede moje tijelo i pije moju krv ima život vječni i ja ću ga uskrisiti u najpošljednji dan. Koji jede od ovoga kruha živjet će u vijeke.« (Iv. 6, 55. 59.) Dapače ovo glavna svrha, zašto nam Isus daje ovu hranu, da se na ime u vječnosti združimo s Isusom.

Iz svega toga vidi se, kako Isus dobri pastir ljubi svoje ovce. Kolika bi dakle usuprot bila naša nezahvalnost i ludost, kad bismo ovu nebesku hranu malo cijenili, prezirali, te je ne htjeli primati.

Nego samo dostojna pričest daje spomenute plodove. Za dostojnu pako pričest zahtijevaju se neki uvjeti, o kojima u trećem dijelu.

III.

Za dostojno i plodno primanje sv. pričesti zahtijeva se: 1. dobra priprava; 2. dužna zahvala,

1. Priprava za sv. pričest je dvostruka: a) nutarnja ili duševna i b) vanjska ili tjelesna.

a) Duševna priprava stoji u tom, da budemo čisti od svakoga smrtnoga grijeha. Po tom tko je u smrtnome grijehu, valja da se prije skrušeno ispovjedi i da ga ispovjednik odriješi. Nego vrlo se preporuča očistiti se ispovijegju i od malih grijeha, pošto mali grijesi umanjuju plodove sv. pričesti. Mnogi se često ispovijedaju i pričešćuju, pa ipak ne napreduju u kreposnom životu. Što je tomu uzrok? Uzrok tomu jest taj, što se ne čuvaju malih grijeha, već što usprkos tolikim ispovijedima i pričestima jednako padaju u male grijehe. Da vam se to, dragi kršćani, ne dogodi, ispovjedite skrušeno i male grijehe i odlučite čuvati ih se što više.

Navlastito se zahtijeva, da onaj, koji će se pričestiti, oprosti prije neprijatelju, ako koga ima. Nalaže to Isus ovim riječima: »Ako ćeš prikazati dar svoj na oltaru, i ondje se domisliš, da ima brat tvoj što protiv tebe, ostavi ondje dar svoj pred oltarom, i hodi te se prije pomiri s bratom svojim, tada dogji i prikaži dar svoj.« (Mat. 5, 23. 24.) Ove riječi tumače sv. oci o oprostu uvreda prije pričesti.

Napokon tko stupa k sv. pričesti, treba da se molitvom na to pripravi, te probudi u sebi čin vjere, ljubavi, poklonstva i kajanja.

b) Tjelesna priprava stoji u tom, da budemo na tašte od polnoći onoga dana, kad se hoćemo pričestiti. Samo koji su teško bolesni, ispričani su od toga zakona. Oni se mogu bez grijeha pričestiti i ako nijesu

na tašte. Na vanjsku ili tjelesnu pripravu spada i to, da pristojno pristupimo k stolu Gospodinovu. Ako se pristojno i čedno odijevamo, kad idemo pred kakvoga zemaljskoga gospodina, koliko više treba da to činimo, kad stupamo pred kralja svih kraljeva, gospodara neba i zemlje.

2. Da treba poslije pričesti zahvaliti Bogu, po sebi se razumijeva. Ako dobročiniteljima zemaljskim hvalimo za dobivene darove, koliko se više pristoji da zahvalimo Isusu na daru, što nas je nahranio svojim tijelom i napojio svojom krvlju. Sastoji se pako ova zahvalnost u tom, da se barem kroz jedan četvrt sata zabavimo u molitvi s Isusom, koga smo primili u svoje srce. Ta zahvala je od velike znamenitosti, jer o njoj visi plod pričesti. Koliko više tada Bogu zahvalimo, toliko više će on biti spram nas darežljiviji. K tomu nijedan čas nije tako zgodan, da mu podnesemo svoje molbe, kao onda, kad ga imademo u srcu. Tada, kako veli sv. Terezija, govori Isus svakomu od nas: »Što ćeš da ti učinim? Gle dušo mila, zbog nijednog drugog uzroka nijesam iz neba došao k tebi, nego da ti dadem milosti. Moli me dakle štogod hoćeš i koliko hoćeš, sve ću ti dati.«

To su uvjeti, pod kojima daje nama Spasitelj svoje tijelo i krv na užitak. Kod svega pak toga on nema drugo pred očima, nego da nam ta hrana bude na duševno spasenje. I to je najbolji dokaz, koliko se on brine za nas, da spasimo svoju besmrtnu dušu. Pa zar sada, kad ga vidimo na oltaru, bit ćemo tako nemarni za svoje spasenje, da ne ćemo odlučiti, što češće dostojno primati ga u svoje srce? Obećajmo mu to danas i vršimo koliko nam više budu dopuštale okolnosti, pak će nam biti zalog vječnoga života. Amen.

Na treći dan klečanja.

Dobri pastir žrtvuje se za nas.

»Dobri pastir daje dušu svoju za ovce svoje.« Iv. 10, 11.

U presvetem oltarskom sakramentu boravi s nama Isus kao dobri pastir i hrani nas. No on čini ondje za nas još nešto mnogo više. On se u sv. misi sav žrtvuje za nas. Ta njegova žrtva je jednaka smrti. O toj njegovoj žrtvi na našim oltarima nakanio sam vam danas kao na treći i zadnji dan klečanja govoriti. Da se Isus zbilja žrtvuje za nas na oltaru, to ću vam kazati u prvom dijelu; u drugom pako dijelu pokazat ću vam, kako se ljubazno on ondje žrtvuje.

I.

Sv. je misa prava žrtva, žrtva u strogom smislu. Najviši pak svećenik, koji tu žrtvu prikazuje, je sam Isus, nebeski pastir.

1. Pod žrtvom u strogom smislu razumijeva se vidljivi dar, koji prikazujemo Bogu, da ga kao najvećega gospodara štujemo i da mu se klanjamo. U starom zavjetu bilo je uvijek žrtava, koje je sam Bog naredio. Kad u novom zavjetu ne bi bila misa prava žrtva, tada u novom zavjetu ne bi bilo neprestane žrtve, pošto Isus se samo jednom na križu žrtvovao i ta žrtva je prošla. A ipak je novi zavjet kud i kamo savršeniji od staroga. Ta pako neprestana žrtva novoga zavjeta je sv. misa, koju je Isus naredio na zadnjoj večeri, i apostolima naložio, da tu njegovu žrtvu uvijek prikazuju. Sveta je misa dakle žrtva novoga zavjeta, u kojoj se Isus Krist pod prilikami kruha i vina prikazuje svomu nebeskomu Ocu. Takvu neprestanu žrtvu zahtijeva:

a) savršenost kršćanske vjere, koja je zbog svog postanka i svrhe najsavršenija od svih vjera. Naredio je pak Isus žrtvu sv. mise, da nam njom neprestano predočuje svoju krvnu žrtvu na križu i da nas učini dionike njezinih plodova.

b) Neprestanu žrtvu zahtijeva i prednost novoga zavjeta pred starim zavjetom, koji je bio samo sjena novoga zavjeta i priprava na nj. Ako je dakle u starom zavjetu bilo neprestanih žrtava, trebalo je to više u novom zavjetu, koji je kud i kamo savršeniji od staroga.

c) Da je sv. misa neprestana žrtva, koja će uvijek trajati, to je sam Bog obećao u starom zavjetu. Bog Otac reče svomu Sinu Isusu: »Ti si svećenik u vijeke po redu Melkizedekovu.« (Ps. 109, 4.) Svećeništvo Melkizedekovo je dakle slika vječnoga svećeništva Isusa Krista. Glavna zadaća svećenikova jest ta, da prikazuje žrtve. Melkizedek pako kao svećenik žrtvovao je Svevišnjemu kruh i vino. (I. knj. Moj. 14, 18.) Ako je dakle Melkizedekovo svećeništvo praslika Isusova svećeništva, to je onda trebalo da i Isus prikaže žrtvu u kruhu i vinu, i da se ta žrtva opetuje do konca svijeta. — Na usta pako Malakije proroka reče Bog svećenicima Izraelovim: »Nijeste mi mili, i ne ću primiti dara iz vaše ruke. Jer od istoka sunčanoga do zapada veliko će biti ime moje megju narodima, i na svakom će se mjestu prinositi žrtva imenu mojemu i čist dar; jer će ime moje biti veliko megju narodima.« (Mal. 1, 10. 11.) Po tom u novom zavjetu mora opstojati neprestana žrtva, koja je nastupila mjesto starozavjetnih žrtava. Ta pako žrtva je sv. misa; inače u novom zavjetu, koji je tako savršen, ne bi bilo nikakve žrtve, dok ih u svakoj i krivoj vjeri

imade. Da se proroštvo Malakijino ima razumijevati o neprestanoj žrtvi sv. mise, to je izrekao i sabor tridentski te osudio one, koji bi se usudili protivno tvrditi.

Sveta je misa dakle prava neprestana žrtva; no ona je i žrtva, u kojoj se s a m Isus Krist prikazuje.

2. Da se u sv. misi prikazuje s a m I s u s, to se vidi iz riječi, kojima ju je on naredio na zadnjoj večeri. Isus na ime uze kruh, zahvali, prelomi, dade učenicima svojim i reče: »Ovo je tijelo moje, koje će se za vas predati.« Tada uze čašu i reče: »Ovo je čaša novoga zavjeta u mojoj krvi, koja će se za vas prolijeti. To činite na moj spomen.« (Luk. 22, 19. 20; I. Kor. 11, 24. 25.) Ovim zadnjim riječima ovlastio je Isus apostole i njihove nasljednike u svećeništvu, da čine ono isto, što je on učinio. On je pako pod prilikama kruha i vina samoga sebe žrtvovao za nas. U svetoj misi dakle žrtvuje se sam Isus, onaj isti, koji se žrtvovao za nas na križu, i to pravo njegovo tijelo, koje je visilo na križu i prava njegova krv, koja bijaše tada prolivena. A tako i treba da bude, pošto u svakoj pravoj žrtvi mora se žrtveni dar uništiti, i tako žrtva biti nalik na smrt; sve to pak biva kod sv. mise. u kojoj se prikazuje i po neki način uništuje Isus. K tomu to je najdragocjeniji dar, što ga možemo Bogu prikazati. Tim darom možemo najbolje zasvjedočiti neograničeno gospodstvo Božje i naše spram njega poklonstvo. A to najbolje dolikuje najsavršenijoj žrtvi, kakva je sv. misa. U sv. misi dakle žrtvuje se sam Isus; sad pak čujte, k a k o se žrtvuje.

II.

Ljubav, s kojom se tko za druge žrtvuje, je to, veća, čim je u z v i š e n i j i onaj, koji se žrtvuje, m a n j i

i nevrijedniji onaj, za koga se žrtvuje, i čim su d r a g o c j e n i j a d o b r a, koja odatle proističu. Sve ovo uporavimo na Isusovu žrtvu t. j. sv. misu.

1. T k o je, koji prikazuje sv. misu? Sv. misu prikazuje sam Isus. On je, koji samoga sebe nevidljivim načinom prikazuje Ocu nebeskomu. Svećenik, koji služi sv. misu, je samo namjesnik Isusov, koji kod pretvorbe ne veli: ovo je tijelo Kristovo, ovo je krv Kristova, nego u osobi Kristovoj izgovara one iste riječi, koje je izrekao Isus na zadnjoj večeri: »Ovo je tijelo moje; ovo je krv m o j a.« Kako uzvišen dakle svećenik je Isus Krist! Čujte, kakve naslove daje mu sv. pismo. Zove se: »najsvetiji« (Daniel 9, 24.), Sin »živućega Boga« (Mat. 16, 16.), »svjetlost svijeta« (Iv. 8, 12), »izvor života, sudac živih i mrtvih« (Dj. ap. 3, 15; 10, 42.) To je onaj isti Isus, na čije se ime klanja sve na nebu, na zemlji i pod zemljom i pred kim iščezava sva veličina stvorova.

2. A tko je onaj, z a k o g a se žrtvuje Isus? To smo mi ljudi. A što smo mi od sebe? Ništa, jer nijesmo se mi sami stvorili nego nas je Bog stvorio. A što smo mi od sebe stvorili? Svojim grijesima postali smo još manji i kukavniji nego ništa. Pa za tako nevrijedne i kukavne stvorove žrtvuje se Sin Božji. Kolika poniznost! Kolika ljubav!

3. Napokon razmatrajmo ona neprocijenjena d o b r a, koja nam proističu od sv. mise.

a) Najprije svetom misom iskazujemo veličanstvu Božjemu neizmjerno veliko š t o v a n j e, pošto je prikazatelj iste neizmjerno svet a i žrtveni dar je neizmjerne vrijednosti, po tom je i sama žrtva neizmjerno štovanje. Bio misnik, koga na oltaru vidimo, još gori, sv. je misa uvijek neizmjerno mila Bogu, pošto misnik

je samo orugje u rukama Kristovim; svojstvo pako orugja ni najmanje ne upliva na vrijednost same žrtve.

b) Sveta je misa Bogu i s toga mila, što ona kao pomirovna žrtva izravnjuje nebrojene teške uvrede, koje se Bogu dnevice po čitavom svijetu nanašaju i tako ublažuje srdžbu razjarenoga suca. Pa ako Bog usprkos tolikih uvreda grješnike trpi, da ih ne upropasti, to možemo za cijelo pripisati žrtvi sv. mise. Odatle se vidi, koliko blago posjedujemo u sv. misi, i u koliko bi siromaštvo i nevolju pao svijet, kad bi se prestalo prikazivati sv. misu.

c) Kad sv. misi prisustvujemo sjećamo se one velike žrtve na križu; jer sv. je misa bitno ona ista žrtva, koju je Isus prikazao na Kalvariji, samo je način prikazanja različit: na križu na ime prikazao je sebe Isus krvnim načinom, a u sv. misi Isus niti ne trpi niti ne umire. Odatle slijedi kolikom pobožnošću treba da prisustvujemo sv. misi, ako želimo postati dionicima njezinih plodova.

d) Napokon u sv. misi odkriva nam Isus nepresušivo vrelo svih milosti, koje nam je stekao na križu. S toga molimo se Isusu osobito kod sv. mise, da nam dade potrebite milosti, kako bismo mogli pobožno živjeti i blaženo umrijeti.

Sad prosudite, nije li Isus dobri pastir, kad nam usprkos svojemu neizmjernomu veličanstvu i našoj nevrijednosti tolika dobra iskazuje u sv. misi.

Da, iz svega ovoga, što smo ova tri dana čuli razabire se jasno, koliku ljubav iskazao nam je Isus u presv. oltarskom sakramentu, i kako je on dobri pastir, kad se toliko brine za naše spasenje. On neprestano boravi megju nama, hrani nas svojim presvetim tijelom i krvlju, i žrtvuje se za nas dnevice na

nebrojenim žrtvenicima, da nas učini dionicima svoje gorke muke i smrti na križu. Kolika je dakle blagodat za nas presveti oltarski sakramenat, i kako moramo biti zahvalni Isusu na tom neprocjenjenom daru! Pa ako smo mu do sada bili nezahvalni na toj ljubavi i dobroti, odlučimo danas, da ćemo mu odsele uzvratiti ljubav za ljubav i štovati ga u presvetom oltarskom sakramentu onako, kako to on od nas zaslužuje i očekuje. Na koncu bacimo se ničice pred njega, pak mu iz dna duše recimo:

O Isuse, Sine Boga živoga, dobri naš pastiru i najvjerniji prijatelju! Puni stida i kajanja klečimo evo pred tobom. O milostivi Spasitelju, velika, neizmjerno velika je naša nezahvalnost spram tvoje ljubavi i dobročinstva. Žao nam je, što smo ti toliko uvreda nanijeli u presv. oltarskom sakramentu. O milostivi Isuse! za ljubav tvoga božanskoga srca molimo te, da nam oprostiš. Oprosti nam, što smo se toliko puta nepristojno i rastreseno vladali u tvojoj prisutnosti; oprosti nam, što smo tako mlačni bili spram tebe, da smo te tako rijetko pohagjali i primali. Oprosti nam sve nedostojne pričesti. Ljubav tvoja omekšala nam je naše dosada tvrdo srce. Obećujemo ti iskreno, da ćemo te odsele ljubiti i štovati. A kao zalog, da nam opraštaš, podijeli nam svoj sveti blagoslov. Da, blagoslovi nas, da budemo i ostanemo uvijek tvoje vjerne ovce, da se tako s tobom, dobrim pastirom, na vijeke združimo. Amen.

Na mladu misu.*

Mlada misa, svečanost svećenička, obiteljska, pučka.

»To činite na moj spomen.«
Luk. 22, 19.

Srce čovjeku kipi od radosti, kad vas vidim danas u tolikom broju sakupljene u ovom svetom hramu. Za cijelo se danas mora služiti u ovoj župi velika svečanost, kad je na nju osim domaćih župljana pohrlio i nebrojeni narod tugjih župa bližih i dalnjih. Jest! danas stupa jedan sin ove župe prvi put na oltar, da prikaže Svevišnjemu Bogu neoskvrnutoga jaganjca, da prikaže prvu svoju svetu misu. Onaj isti svomožni Bog, koji je u pustinji pomnožao sedam hljebova i malo ribica tako, da se nasitilo četiri tisuće ljudi ne brojeć tomu ni žena ni djece; onaj isti svemožni Stvorac, koji svake godine žito u zemlju posijano pomnožaje tako, da se milijuni i milijuni ljudi prehrani, dao je našemu mladomisniku, koga tamo u svetištu gledate, moć, da može pretvarati kruh u presveto tijelo Isusovo i vino u presvetu krv njegovu, i da se može tom nebeskom hranom hraniti i on sam i dijeliti je drugima. Zaista velika je ta moć, koje ni angjeli u nebu nemaju. To je u pravom smislu riječi božanska moć. Tu vlast dao je Isus na zadnjoj večeri apostolima i svim njihovim nasljednicima u misništvu, kad im, naregjujuć žrtvu svete mise, reče: »To činite na moj spomen.« Tu vlast hoće evo da vrši danas prvi put naš mladomisnik. To je za njega najsvečaniji dan u cijelom njegovom životu. Nu tomu danu moramo se veseliti i mi svećenici, pošto se danas naš broj pomnožao za jednog člana, koji će odsele s nama

* Rečena u mjestu X.

skupa prikazivati Bogu nekrvnu žrtvu. To je dan osobite radosti za mladomisnikove rogjake, pošto im se danas ispunila njihova vruća želja, za kojom su težili toliko godina. To je dan veselja za čitavu ovu župu i sve prisutne, pošto će danas mladomisnik prvi put za sve nas dignuti svoje čiste ruke, da nam od Boga isprosi milost i blagoslov. To je dakle sveopća svečanost, svečanost za svećenike, svečanost za mladomisnikove rogjake, svečanost za sav ovdje sakupljeni narod. Meni je ta čast u dio pala, da reknem danas svečani govor. Dopustite dakle, da vam danas pokažem, kako je mlada misa velika svečanost i to:

I. Svećenička;
II. Obiteljska;
III. Pučka.

I.

»To činite na moj spomen.« Tako glasi naredba Isusova. Ako se svećenik a navlastito mladomisnik stupajući na žrtvenik, da služi sv. misu, sjeti na Isusa, kako je on najsvetiji ovu žrtvu naredio, to će se za cijelo uvijek sjećati i dužnosti, kako mu je: 1. sveto živjeti; 2. sveto obavljati misničku službu.

1. Isus je onaj, koji je osnovao misničku službu, i naložio ju nam svećenicima da je vršimo. On nas je odabrao i poslao, kao što je njega poslao nebeski Otac. Čujte, što reče apostolima: »Kako je mene poslao Otac, tako i ja šaljem vas« (Iv. 20, 21.); »Nijeste vi mene odabrali, nego ja odabrah vas.« (Iv. 15, 16,) Naše dakle poslanstvo nije od ljudi, već od samoga Boga. U katoličkoj crkvi imade različitih služaba, ali sve je osnovao Isus: »On je — kako veli sv. Pavao apostol — opredijelio jedne apostole, a jedne pro-

roke, a jedne evangjeliste, a jedne pastire i učitelje.« (Ef. 4, 11.)

Da, Isus je onaj, koji nam je zapovjedio naviještati evangjelje, narode učiti i krstiti ih u ime presvetoga Trojstva: »Idite i naučajte sve narode, krsteći ih u ime Oca i Sina i Duha svetoga.« (Mat. 28, 19.) On nam je zapovjedio pretvarati kruh u njegovo presveto tijelo i vino u njegovu presvetu krv, kad naregjujuć sv. misu reče: »To činite na moj spomen.« On nam je dao vlast opraštati grijehe, kad nam preko apostola reče: »Primite Duha svetoga. Kojima oprostite grijehe, oprostit će im se; i kojima zadržite, zadržat će se.« (Iv. 20, 22. 23.) Mi smo dakle, kako veli sv. Pavao apostol »poslani mjesto Krista, kao da Bog govori kroz nas.« (II. Kor. 5, 20.) Zaista sveta je naša služba i božanska, koju treba da nada sve cijenimo. Koji je onaj svećenik, koji razmišljajuć svoju uzvišenu službu ne strepi od straha, da je možebit ne bi obeščastio svojim nevrijednim životom?

2. I doista, ako je Bog već u starom zavjetu zahtijevao od svog odabranog naroda, da bude svet, kad mu reče: »Budite sveti, jer sam ja svet« (III. knj. Moj. 11, 44.), koliko veću svetost zahtijeva najsvetiji Isus od nas svećenika, kojima je povjerio najsvetiju službu? Jer novi je zakon kud i kamo savršeniji od staroga i svećenici moraju biti kud i kamo svetiji od puka. Pa budući da je sam Isus utemeljio svećeničku službu, to nas svaki, kako kaže sv. Pavao apostol »mora držati za sluge Kristove i službenike tajna Božjih.« (I. Kor. 4, 1.) Nama svećenicima veli Isus, što je jednom rekao apostolima: »Tko vas sluša, mene sluša; i tko vas prezire mene prezire; a tko mene prezire, prezire onoga, koji je mene poslao.« (Luk. 10,

16.) I zbilja zbog svetosti službe, koju obavljamo, štuje nas narod i nazivlje nas časnima, velečasnima, prečasnima, klanja nam se i ljubi nam ruke. Kako sretni smo dakle mi svećenici, kako sretan bit će naš mladomisnik, ako bude svojim neporočnim životom, svojom gorljivom ljubavlju zaslužio ovaj časni naslov. A kako nesretan je svaki onaj svećenik, koji svojim neurednim životom okalja svoj uzvišeni stalež.

Dragi brate mladomisniče! Imaj uvijek na pameti da si poslanik Isusov, i da si uvijek dužan braniti čast Onoga, koji te je poslao. Nastoj, da svojim svetim životom posvetiš svoj stalež. Ne dao Bog, da se ikada dogodi, da svojim životom obeščastiš službu, koja ti je povjerena; jer znaj, da je svećenička čast u zločestom svećeniku kao biser u blatu, po kojem prolazeći gaze, i ako svećenik ne posveti svoje zvanje svetim životom, da će biti crkvi na sramotu, i da će ga stići teška kazan Božja, ako ne na ovom svijetu, a to na drugom.

Dragi slušaoci! Budite milosrdni spram nas svećenika. Znajte, da smo i mi slabi ljudi kao i vi, premda bismo imali biti sveti kao i Isus, koji nas je poslao. Ako dakle vidite kada, da svećenik pogriješi, domislite se, da je i on čovjek, i da je kao čovjek pogriješio. Kad pak obavlja duhovnu službu, opomenite se tada, da tu službu vrši sam Isus, a svećenik da je samo orugje u njegovim rukama. Molite se Bogu za sve svećenike, da im dade milost, kako bi svoju uzvišenu službu čim dostojnije vršili; a molite se osobito za današnjega mladomisnika, da svoju duhovnu službu sveto počne, sveto nastavi i sveto dovrši.

Kad sve ovo promotrimo, što sam danas o svećenicima rekao, to za cijelo možemo ustvrditi, da je da-

našnji dan, kad mladomisnik svoju prvu svetu misu Bogu prikazuje, velika svećenička svečanost, pošto svi svećenici obavljaju svaki dan ono isto, što će danas obaviti mladomisnik. No mlada je misa i obiteljska svečanost, o čem u drugom dijelu.

II.

Mlada je misa i obiteljska svečanost, i to poglavito obitelji mladomisnikove; s toga i dolaze obično njegovi rogjaci i prijatelji na prvu njegovu misu, kao što su evo i danas došli mladomisnikovi rogjaci, da svojom pobožnošću i prisutnošću uzveličaju ovu rijetku svečanost. Uzveličat će pako ovu svečanost, ako se i oni kao i mladomisnik sjete riječi Isusovih: »To činite na moj spomen.« Da se rogjaci osobito imadu ljubiti, to je već Bog usadio u srce naše, to i on hoće. S toga i reče Isus: »Ljubi bližnjega svoga kao samoga sebe.« (Mat. 22, 39.) Roditelji pako i njihova djeca, djedi i unuci su sebi najbliži, bliži nego drugi ljudi. I Isus da pokaže, koliko ljubi svoje rogjake išao je sa svojim učenicima na svadbu u Kani Galilejskoj, jer zaručnici, koji su tu svadbu svetkovali bijahu rogjaci njegove prečiste majke. Ako je dakle on svojom prisutnošću počastio svadbu svojih rogjaka, to za cijelo bit će mu osobito milo, što su i mladomisnikovi rogjaci počastili današnju duhovnu svadbu. Time su oni najbolje dokazali, da vrše onu zapovijed Božju, koja veli: »Ljubite se megju sobom, kako sam ja vas ljubio.« (Iv. 15, 12.) Tako će se na njima ostvariti ono, što proreče Isus: »Gdje su dva ili tri sabrani u ime moje, ondje sam ja megju njima.« (Mat. 18, 20.)

Velika obitelj je osobiti dar i blagoslov Božji. Kad patrijarku Abrahama hoti Bog nagraditi za njegovu

vjeru i posluh, reče mu: »Blagoslovit ću te, i umnožit ću sjeme tvoje kao zvijezde na nebu i kao pijesak na obali morskoj.« (I. knj. Moj. 22, 17.) I zbilja od Abrahama rodi se dvanaest koljena Izraelskih, od kojih se napuči gotovo cijela izraelska zemlja. No od svih koljena najsretnije bijaše koljeno Levijevo, jer ovo bijaše odregjeno da vrši službu Božju, službu svećeničku. A što je svećeništvo židovsko spram svećeništva Isusova? Toliko koliko noć spram dana, sjena spram svjetlosti, Mojsije spram Isusa Krista, Sina Božjega. I u obitelji našega mladomisnika mora da vlada osobiti blagoslov Božji, kad je vidimo toli mnogobrojnu. No čast ove obitelji je to veća, što je iz njezine sredine potekao član, koji se posvetio svećeničkome staležu. Gle, majko, onaj, koji danas služi prvu svoju svetu misu, tvoj je sin. Kolika je to sreća, kolika utjeha za tvoje materinsko srce, kad vidiš, kako tvoj sin prvi put stupa na žrtvenik, da prikaže Bogu nekrvnu žrtvu za grijehe cijeloga svijeta. Kolike majke bi rada dijeliti danas s tobom tvoju radost! A kolikom je radošću danas uskipilo srce braće i sestara mladomisnikovih, kad mogu kazati: onaj, u koga su uprte tolike oči, i koji je danas predmet sveopćega veselja, je naš preljubljeni brat. Tako se u gospodinu raduje danas i ostala rodbina mladomisnikova. Samo jednoga ne vidim, koji bi se danas još najviše veselio, a to je tvoj pokojni otac, brate mladomisniče! Da znaš, kako se on današnjemu danu veselio, ali dragomu Bogu se svidjelo drukčije odrediti. Prije pozove ga k sebi. No ako se ne veseli ovdje s nama, veseli se možda na drugom svijetu, jer ako je u čistilištu, danas mu odlanulo, kad zna, da njegov sin danas prikazuje prvu svetu misu, u kojoj će se i njega sjetiti, da mu Bog olakša muke i prime ga u svoje nebesko kraljevstvo.

Jednom reče jedna žena Isusu: »Blago utrobi koja te je nosila i prsima koje si sisao.« Na to joj odgovori Isus: »Blago onima koji slušaju riječ Božju i drže je.« (Luk. 11, 27. 28.) Jedan drugi pako put govoraše Isus mnoštvu, dok na polju stojahu njegova majka i braća t. j. bliži rogjaci, da govore s njime. Tada mu netko reče: »Evo mati tvoja i braća tvoja stoje na polju, radi su da govore s tobom.« A Isus mu odgovori: »Tko je mati moja, i tko su braća moja?« I pruživši ruku svoju na učenike svoje reče: »Eto mati moja i braća moja. Jer tko izvršuje volju otca mojega koji je na nebesima, onaj je brat moj i sestra i mati.« (Mat. 12, 46—49.) Zapamtite to dobro mladomisnikovi rogjaci. Isus je više pazio na duhovno srodstvo, nego li na tjelesno. Njegova majka bila mu milija zato, što je rado slušala riječ Božju i držala je, nego što ga je rodila i dojila. Dapače svi, koji vrše volju njegovog nebeskog Oca, tako su mu mili, kao da bi bili njegova braća, sestre ili majka. Znajte dakle, da vama ne pomaže to za nebo, što imate u mladomisniku sina, brata, ujaka itd., već ako budete dobri kršćani te rado slušali riječ Božju i držali je. Tada ćete biti ne samo vrijedni mladomisnikovi rogjaci, već i braća, sestre i majka Isusova.

Eto kako je mlada misa obiteljska svečanost. Napokon čujte kako je ona i p u č k a svečanost.

III.

Ne mislite, dragi župljani i susjedi, koji ste u tolikom broju došli danas na ovu rijetku svečanost, da ste vi isključeni od njezine radosti. I vi treba da se danas s mladomisnikom veselite današnjoj svečanosti, jer i vi ste, ako rado slušate riječ Božju i držite je,

ne samo mladomisnikovi duhovni rogjaci već i samoga Isusa tako, kao da biste bili njegova braća, sestre, majka. K tomu mladomisnik je vaš zemljak, prijatelj, znanac. A znajte i to, da će on danas i za vas kao i za sve ljude prikazati nekrvnu žrtvu Bogu svemožnomu. Mlada je misa ona ista žrtva, koju je Isus naredio na zadnjoj večeri i prikazao krvnim načinom na križu. On se pako žrtvovao za sve ljude i zapovjedio, da se ta žrtva ponavlja do konca svijeta. Kako ste sretni, dakle, što možete danas — a mogli biste i svaki dan — prisustvovati sv. misi, u kojoj se prikazuje Isus pod prilikama kruha i vina svomu nebeskomu Ocu za vaše grijehe. O zahvalite Bogu na toj velikoj dobroti i milosrgju; pa kadgod prisustvujete svetoj misi, opomenite se Isusa, njegovog svetog života i nauka a osobito njegove gorke muke i smrti. Koji je megju vama, koji nema nikakvoga križa, koji nema ništa da trpi? Da, svaki nas ima kakav takav križ, jedan veći drugi manji. Svi treba da budemo strpljivi, krotki, ponizni. A tko će nam dati te kreposti? Isus nas pozivlje k sebi: »Dogjite k meni svi koji ste trudni i opterećeni, i ja ću vas okrijepiti.« (Mat. 11, 28.) On je, koji će nam olakšati breme i dati potrebite kreposti, samo ga marljivo pohagjajmo u svetoj misi i zovimo u pomoć.

Na koncu k tebi se obraćam, brate mladomisniče! Ti znaš najbolje svoje potrebe, potrebe svoje obitelji i potrebe ovoga puka. Prinesi ih danas svojim čistim rukama na oltar, i isprosi nam od Boga pomoć i milosrgje. Tvoja molitva bit će za cijelo uslišana, jer polazi iz čista srca. Moli se danas Bogu za svetu katoličku crkvu i njezinu glavu sv. oca papu, da ga potvrdi u njegovu nastojanju oko boljka crkve. Moli se

za našu milu domovinu i kralja, da ga Bog rasvijetli, kako bi pravedno i sretno vladao s podčinjenim sebi narodima. Moli se za svu svoju rodbinu i prijatelje. Moli se za sve vjerne žive i mrtve a osobito za one, koji su ti pomogli, da si se domogao svoga žugjenoga cilja. Moli se za sve nas, i prosi Boga, da izlije na nas rosu svoga svetoga blagoslova, i da nas sve jednom privede u nebesku radost. Amen.

Kod vjenčanja.

(Prvi govor.)

O uzvišenosti ženidbenog blagoslova.

»Muža uzeti privolila sam u tvom strahu
a ne iz pohote.« Tob. 3, 18.

Tako moljaše Sara, žena Tobije mlagjega. Kod svih izobraženih naroda se ženidba od najstarijih vremena sklapala s religioznim blagoslovom, pa se ti narodi ma kako razlikovali vjerom, jezikom, običajima i načinom života. Zaručnici su taj svoj znameniti čin obavljali pred namjesnikom najvišega bića, da im on od ovoga isprosi blagoslov i sreću za njihov budući stalež. Taj gotovo općeniti običaj potiče od postanja svijeta. Čujte, što veli sv. pismo: »Stvori Bog muško i žensko, i blagoslovi ih.« (I. knj. Moj. 1, 27. 28.) Ako su dakle već u starom zavjetu ne samo Židovi već i pogani sklapali ženidbu uz religiozne obrede, koliko više se to pristoji za katolike u novom zavjetu, iza kako je Isus ženidbu podigao na čast sakramenta. I zbilja sv. oci svjedoče, da se ženidba od najstarijih vremena kršćanstva obavljala pred biskupom ili svećenikom, koji ju je u ime sv. crkve blagoslivljao. Taj blagoslov je crkva u velike povlastila, samo ako

se ženidba sklapa po propisima katoličke crkve. Učinila je pako to crkva zato, da pokaže, koliko ona odlikuje zaručnike.

Dragi zaručnici! Da se učite cijeniti svetost sakramenta ženidbe, i da za tom svetošću sve više težite, dopustite, da vam u ovom znamenitom času reknem koju o uzvišenosti ženidbenog blagoslova, koji sada kanite primiti.

* * *

Da je ženidbeni blagoslov uzvišen to se razabire: 1. iz mjesta, gdje se isti dijeli; 2. iz čina, pod kojim se dijeli; 3. iz uvjeta, pod kojima se isti smije podijeliti.

1. Najprije morate znati, da se pod ženitbenim blagoslovom razumijevaju one posebne molitve, koje se nalaze u misnoj knjizi i to u tako zvanoj misi za zaručnike. Sad se pita, gdje se smije podijeliti blagoslov? Taj blagoslov smije se podijeliti samo u crkvi ili barem na takovom mjestu, gdje se smije svečano misiti. I ako se kada dozvolom biskupovom smije sklopiti ženitba i na drugom kojem pristojnom mjestu, to se onda ženidbeni blagoslov ne smije dati. Dakle samo u svetom mjestu, u Božjem hramu smije se podijeliti ženidbeni blagoslov, u mjestu gdje se obavlja najuzvišeniji čin naše sv. vjere na ime sv. misa. Iz toga vidi se, koliko drži crkva do toga blagoslova, i kako uzvišen mora da bude isti.

2. A kada ili u kom činu se smije dati ženidbeni blagoslov? Ženidbeni blagoslov smije se dati samo pod sv. misom. Samo malo imade blagoslova, koji se smiju obavljati pod sv. misom, a na te blagoslove spada i ženidbeni blagoslov, tako da se isti od sv. mise nikada odijeliti ne smije.

Po tom ako se zaručnici vjenčaju izvan sv. mise n. pr. poslije podne, to im se ne smije dati ovaj blagoslov; hoće li ipak da ga kašnje primu, to moraju doći na misu, da im se pod sv. misom može podijeliti. A značajno je i to, što se ovaj blagoslov, koji sastoji od triju molitava, daje tek poslije pretvorbe, iza kako je već Isus, koji je izvor svega dobra, prisutan, odnosno bio prisutan na oltaru pod prilikama kruha i vina. Dvije prve molitve moli svećenik odmah poslije molitve Očenaša, a treću na koncu mise, prije nego će podijeliti misni blagoslov. Poslije prvih dviju molitava moli misnik, da kao sve tako i zaručnike izbavi Bog od svakoga zla i podijeli im svoj mir i pomoć. Trećom pako molitvom želi im, da ih Bog napuni svojim svetim blagoslovom, i da po milosti Isusa Krista dospiju u vječni život. U zalog toga blagoslova poškropi zaručnike blagoslovljenom vodom. I time je dovršen vjenčani blagoslov. Kako uzvišen je dakle ovaj blagoslov, kad se samo u misi i to poslije pretvorbe kruha i vina obaviti smije!

Upravo zbog toga, što je ovaj blagoslov spojen sa sv. misom, sveta je crkva tako zvanu misu za zaručnike u velike povlastila. Crkva je na ime ne samo posebni obrazac mise za zaručnike propisala nego i dopustila, da se ta misa smije služiti u mnoge dane, u koje se druge skromne zavjetne mise ne smiju služiti.

Što se obrasca tiče, već se u pristupu izrazuje želja, da Bog blagoslovi vašu ženidbu, kako je blagoslovio ženidbu Tobije mlagjega i Sare. U epistoli, koja je ulomak pisma sv. Pavla apostola Efescima, riše se znamenitost ženidbe u crkvi i megjusobne dužnosti zaručnika. U evangjelju naviješta se nauka Isusova o ne-

razriješivosti ženidbe. Svi drugi dijelovi te mise sadržavaju molitve i prošnje za zaručnike.

Još je veća druga povlastica ove mise, da se ona na ime smije služiti i kao zavjetna misa u mnoge inače zabranjene dane. Tako n. pr. ona se smije služiti i na prosne dane pa i na dušni dan. Dapače i u istu nedjelju i zapovjedan blagdan, kad je misa za zaručnike zabranjena, smije se iz nje moliti ženidbeni blagoslov. Odatle možete lako razabrati, kako vanredne povlastice uživa ova misa, a to sve zbog ženidbenog blagoslova, koji je s njom spojen. Kako uzvišen dakle mora biti taj blagoslov!

3. Ta uzvišenost razabire se napokon i iz uvjeta, pod kojima se smije dati spomenuti blagoslov. Ti uvjeti odnose se stranom na vrijeme, kad se sklapa ženidba, a stranom na same zaručnike. Ženidbeni blagoslov ne smije se dati: a) u zabranjeno vrijeme t. j. od prve nedjelje došašća do blagdana triju kralja i od čiste srijede do bijele nedjelje; b) ako je zaručnica udovica, te ga već primila kod prijašnjeg vjenčanja; c) ako se sklapa mješovita ženidba t. j. ako je tko od zaručnika nekatolik; d) ako je zaručnica rodila u ledičnom staležu. Iz svega toga vidi se, koliko drži crkva do ženidbenog blagoslova.

Dragi zaručnici! Iz ovoga, što sam rekao, lako ste se mogli uvjeriti o uzvišenosti ženidbenog blagoslova. Odatle znajte, kolikom pobožnošću treba da primite taj blagoslov. O kako utješljivo je po vas, kad pod okriljem ovoga blagoslova stupate na podnožje ovoga žrtvenika, da si jedan drugomu pružite ruku na doživotnu ljubav i vjernost. Dao Bog e bi vam ovaj sveti blagoslov bio zalogom vremenite sreće i vječnog blaženstva, što vam ja i svi prisutni od srca želimo. Amen.

Kod vjenčanja.

(Drugi govor.)

O moći ženidbenog blagoslova.

»Prijatelji i znanci pomažu se u nuždi; no više od ovih je muž i žena.«
Sir. 40, 23.

Sv. pismo staroga zavjeta pripovijeda nam dva krasna primjera, kako su se dvije zaručnice dijelile od svojih milih, da stupe u ženidbeni vez s odabranim sebi zaručnicima, i kako su ih pratile molitve i blagoslov njihovih roditelja, prijatelja i znanaca. Jedna tih zaručnica bijaše Rebeka, koja je po Božjoj odredbi iz Mezopotamije išla u daleki Kanaan za muža Abrahamovu sinu Izaku. Druga bijaše Sara supruga Tobije mlagjega. Obe te ženidbe imagjahu religiozni značaj, te su sklopljene iz čiste namjere sa zazivom blagoslova iz neba. I zaista ženidba je od velikog zamašaja. O njoj bo visi i vremenita i vječna sreća zaručnika. S toga ženidbi treba blagoslova od Svevišnjega. Ako se tako ženidba sklapala u starom zavjetu, koliko više treba da to bude u novom zavjetu, od kako je ista uzvišena na čast sakramenta. I zaista crkva svojim blagoslovom prati ženidbu svojih vjernika, te hoće da im već na početku njihovog novog staleža isprosi od Boga potrebite milosti. Sve te milosti sadržavaju se u tako zvanom ženidbenom blagoslovu t. j. u onim posebnim molitvama, koje nad zaručnicima moli svećenik pod misom, kad ih vjenča. I vi ćete dragi zaručnici primiti danas taj blagoslov. Dopustite dakle, da vam progovorim koju o moći toga blagoslova i to:

I. Za vas oba skupa;

II. Za tebe, zaručnico, napose.

I.

Najprije čujte, kakva spasonosna dobra dijeli vam obojici sv. mati crkva svojim blagoslovom.

1. Crkva prosi vam od Boga milost, da u svom ženidbenom vezu upoznate priliku sjedinjenja Kristova sa svojom crkvom, i da sveudilj težite, kako ćete tom svetom uzoru sve sličniji postati. Čujte, kako moli sv. crkva: »*Bože, koji si tako uzvišenim otajstvom ženidbeni vez posvetio, da si u ženidbenom vezu pokazao otajstveno sjedinjenje Krista i crkve.*« Eto kako vas crkva, dragi zaručnici, u ovom blagoslovu sjeća na svoje sjedinjenje s Kristom, koje sjedinjenje nije od ljudi već od samoga Boga. A sjeća vas na to sjedinjenje zato, da nastojite što više postati slični tomu sjedinjenju. Da to uzmognete postići trebate neophodno milosti Božje. Tu milost prosi vam crkva u ženidbenom blagoslovu. Njezine pako riječi nijesu prazne već pune moći i kreposti, pošto Bog svoju milu zaručnicu — crkvu — rado usliša.

Pita se: u čem treba da postanete slični sjedinjenju Krista sa crkvom? Na to vam odgovara sv. Pavao apostol pišući Efescima ovako: »Žene! slušajte svoje muževe kao Gospodina. Jer je muž glava ženi kao što je Krist glava crkvi. Kao što crkva sluša Krista, tako i žene svoje muževe u svemu. Muževi! ljubite svoje žene kao što i Krist ljubi crkvu, i sebe predaje na nju.« (Ef. 5, 22 – 26.) Dakle žena je dužna slušati svoga muža, kao što crkva sluša Isusa Krista; a muž je dužan ljubiti svoju ženu, kao što Isus ljubi svoju crkvu. To su vaše glavne dužnosti, kojim treba da sveto zadovoljite, ako hoćete biti slični sjedinjenju Isusa sa svojom crkvom. Kako moćan je dakle ženid-

beni blagoslov, koji vam daje milōst, da toj svojoj teškoj dužnosti možete zadovoljiti!

2. Crkva nadalje prosi Boga, da vas čuva u ženidbi. Čujte, kako se ona za vas moli: »*Gospodine, budi milostiv našim molitvama i štiti dobrostivo naredbe, koje si odredio za rasplogjenje roda ljudskoga, da se ono, što se po tvojoj naredbi združuje, tvojom pomoći uzdrži.*« Eto kako se crkva vruće moli Bogu za vas, da vas štiti i dade vam milost, kako ćete ženidbu svoju sačuvati čistu i neokaljanu. Kako je to utješljivo za vas! To je, što treba da vas krijepi u napastima, da jedan drugoga strpljivo podnosite, jedan drugomu u nevolji pomažete. Nego u spomenutim riječima sv. matere crkve imade i ozbiljna opomena. Riječima: »*što se po tvojoj odredbi združuje, da se tvojom pomoći uzdrži*« dozivlje vam crkva u pamet strogu dužnost, da jedan drugomu budete vjerni, i ženidbeni vez nikada ne raskinete.

3. Napokon crkva prosi vam od Boga ovdje na zemlji dug život a na drugom svijetu vječno spasenje. Čujte, kako se ona za vas moli: »*Da vide obadvoje sinove sinova svojih do trećega i četvrtoga koljena, i dospiju na željenu starost . . . Bog Abrahamov, Bog Izakov, Bog Jakovljev budi s vama i on vas napunio svojim blagoslovom, da vidite sinove sinova svojih do trećega i četvrtoga koljena, a napokon dobijete vječni život pomoću Gospodina našega Isusa Krista, koji s Ocem i s Duhom svetim živi i kraljuje Bog u sve vijeke vijekova.*« Kako muči dobre roditelje na samrtnoj postelji briga, kad vide, da ih nesmiljena smrt prerano otimlje njihovoj drobnoj dječici! U svojoj roditeljskoj ljubavi vruće žele, da im djeca budu pobožno odgojena i sretna. No pošto im se prerano

dijeliti s ovog svijeta, ne mogu dočekati te radosti. S toga tako umirući zabrinuti vele svojim treptećim usnama: što će biti od moje mile dječice? Ta zabrinutost im još više povećava muke na smrtnoj postelji. No sv. mati crkva u svojoj ljubavi hoće da tu zabrinutost i muku otkloni od zaručnika, pak im moli od Boga dug život i željenu starost, a napokon krunu svih dobara: život vječni. To isto molim danas i ja za vas, dragi zaručnici.

Kad promotrite sve ove učinke ženidbenog blagoslova, morate priznati, da ženidbeni blagoslov imade veliku moć za vaše vremenito dobro i vječnu sreću. No on je takogjer od osobite blagodati po tebe, o zaručnico.

II.

Nemojte se nimalo čuditi, ako sv. mati crkva u vjenčanom blagoslovu još i posebne milosti moli nad zaručnicu. Morate znati, da je zaručnica slabija stranka, da joj treba više milosti, pošto o njoj najviše visi blagoslov i sreća ženidbe, i da je po ženi došlo prokletstvo na sav rod ljudski, te da ona mora mnogo više trpjeti od muža. S toga i reče Bog Evi: »Tebi ću mnogo muke zadati kad zatrudniš, s mukama ćeš djecu ragjati, i stajati pod vlašću muža tvojega, i on će ti biti gospodar.« (I. knj. Moj. 3, 16.) Ako sve to promotrimo, to je onda opravdana briga sv. matere crkve, da se za zaručnicu više brine i da joj veće milosti isprosi. Pa koje su te posebne milosti, koje joj crkva prosi u ženidbenom blagoslovu? Prosi joj osobito one milosti, koje treba kao supruga i mati, da posveti: 1. ženidbeni stalež: 2. djecu i 3. samu sebe.

1. Za posvetu ženidbe je neophodno potrebito, da zaručnica stupi sa svetim čuvstvom k žrtveniku i da čistim srcem sklopi ženidbu. To zahtijeva od nje crkva, kad veli: *neka bi u Kristu vjerno i čisto stupila u ženidbu.* Crkva dakle moli Boga, da bi zaručnica iz čiste nakane i pobožnim srcem sklopila ženidbu, jer jedino tako moći će posvetiti ženidbu.

Za posvetu ženidbe neophodno se zahtijeva, da žena ljubi svoga muža, i da živi s njim u miru i slogi; jer odviše je istinito, koli su nesretne one ženidbe, ako je žena nezadovoljna, svadljiva i nepokorna svomu mužu. Da u takvoj ženidbi nema nikakvoga mira ni blagoslova, to ste već možebiti i sami čuli i vidjeli. Da se to u vašoj ženidbi ne dogodi, moli crkva nad tobom, o zaručnico, *da u tebi bude jaram ljubavi i mira* t. j. da ljubiš svoga muža, i da s njim živiš u miru.

Na svetost ženidbe spada, da se žena brižno čuva svega onoga, što bi i sjenu kakve nevjernosti moglo pobuditi. Kako su nesretne one ženidbe, gdje žena daje povoda kakvoj sumnji nevjere i ljubomornosti. Takvu ženidbu često puta za uvijek ostavi mir i blagoslov. S toga da do toga nikada ne dogje, neka zaručnica imade uvijek pred očima ono, na što se pred žrtvenikom javno zavjerila, da će na ime mužu svomu ženidbenu vjernost uvijek neokaljanu sačuvati. Na tu dužnost sjeća je sv. mati crkva, kad nad njom moli: »*neka bude vezana vjerom i jednoj postelji pridružena; neka se klone nedopuštenih doticanja; svoju slaboću neka pokrijepi čvrstim zaptom; neka bude sramežljivošću jaka, stidom časna . . . . prokušana i nevina,*« Budeš li se, o zaručnico, uvijek držala ove ozbiljne opomene, to ćeš za cijelo mnogo doprinijeti k svetosti ženidbe, u

koju danas stupaš. Da pak to postigneš, moli se i ti Bogu, da ti dade milost i jakost, da sve ovo, što crkva nad tobom moli, tačno izvršiš.

2. Nadalje žena treba da kao mati posveti svoju djecu. Da to može polučiti, treba da pobožno uzgaja svoju djecu. To je njezina prva i glavna dužnost. Polučit će pako to dobrim naukom i primjerom. Ona je dužna djecu svoju učiti svemu dobru i čuvati ih od zla. Navlastito pak treba da djecu svoju već za rana upućuje u vjerskim istinama, i da im ih duboko u srce usadi. Da pak njezine riječi padnu na plodno tlo, treba da i sama znade dobro vjerske istine. S toga i moli crkva nad njom: »*Neka bude u nebeskim naucima podučena.*« O kako je sveta ta materinja služba, kad svojoj malenoj djeci pripovijeda o Bogu, bl. dj. Mariji, angjelu čuvaru, kad ih uči križati se, moliti, izgovarati ime Isus itd. S toga nastoj, zaručnico, da to vjerno ispuniš, što ti crkva nalaže. Učiniš li to, znaj da te za to čekaju velike zasluge u nebu.

3. Nego nije dosta da mati samo uči svoju djecu; ona treba da im i dobrim primjerom prednjači. Učini li to, to će onda i sama sebe posvetiti. Da pak to poluči, valja da se brižno čuva svakoga grijeha. Zahtijeva to od nje crkva, kad veli: »*Početnik grijeha da nema vlasti nad njom; neka se čvrsto drži vjere, i ustraje u zapovijedima.*« Uzmi si k srcu ovu opomenu crkve, o zaručnico, pak se čuvaj grijeha i drži zapovijedi Božje i crkvene, jer jedino tako posvetit ćeš i sebe i svoju djecu, i dospjeti u vječno blaženstvo, kako ti to opet želi crkva, kad moli: »*Neka napokon dogje u mir blaženih i nebesko kraljevstvo.*« O sretne li tebe, ako se to na tebi ostvari. Bit ćeš blažena u sve vijekove. S toga odluči danas, o zaručnico, da ćeš tačno vršiti

kroz cio svoj život sve ono, što crkva od tebe zahtijeva, da uzmogneš posvetiti ženidbu, koju danas sklapaš, djecu svoju, ako ti ih Bog dade, i samu sebe.

Na koncu dopustite, da se povratim na riječi sv. pisma, što sam ih rekao na početku ovoga moga govora: »Prijatelji i znanci pomažu se u nuždi, no više od ovih je muž i žena.« I zbilja ovim riječima riše se najuža sveza, koja postoji megju mužem i ženom. S toga, kršćanski zaručnici, imajte uvijek ove riječi pred očima. Budite vjerni jedan drugomu, ljubite se megjusobno, pomažite jedan drugomu u nuždi, dijelite jednako radost i žalost, sreću i nesreću, brigu i utjehu. Čuvajte se svega, što bi moglo narušiti vaš bračni mir i slogu. Znajte, da se i vas tiču one riječi velikoga apostola sv. Pavla: »To je volja Božja vaše posvećenje.« (I. Tes. 4, 3.) Prednjačite jedan drugomu dobrim primjerom, molite se često Bogu, primajte pobožno sv. sakramente, da tako postanete dionicima svih onih dobara, koja na vas zazivlje crkva u ženidbenom blagoslovu, te napokon dospijete u vječnu slavu, koju vam od srca želim. Amen.

Kod vjenčanja.

(Treći govor.)

Vjenčani prsten znamen vjernosti, mira i ljubavi.

»Ljubav je strpljiva . . . ona sve podnosi, sve trpi.« I. Kor. 13, 4. 7.

Dragi zaručnici! Ovi prsteni, što sam vam ih sada blagoslovio, i vi si ih zamjenito nataknuli na prste, stvar su doduše malena ali puna znamenovanja. Prsten se nosio od vajkada na ruci ne samo kao ures nego i kao znak osobite časti, moći i vlasti. Tako je faraon

Josipu Misirskomu, kad mu ovaj protumači sanju u znak časti i kraljevske vlasti, nataknuo na ruku prsten. Pod prstenom, osobito pečatnim prstenom razumijeva se u sv. pismu nešto dragocjena, uzvišena, Bogu mila. Tako n. pr. milostinja se u sv. pismu prispodablja pečatnom prstenu, da se pokaže njezina vrijednost. (Sir. 17, 18.) Je li dakle čudo, ako se i u katoličkoj crkvi upotrebljava prsten kao znak osobite časti i dužnosti. Poznato vam je, kršćanski zaručnici, da biskupi i opati nose prsten na desnoj ruci, dok sv. otac papa nosi tako zvani ribarski prsten. Od stare davnine običaje se zaručnicima kod sklapanja ženidbe dati blagoslovljene prstene, koje si zamjenito stave na prste. Crkva svojim blagoslovom daje im osobito znamenovanje, koje treba da imadu zaručnici uvijek pred očima. Sva ta znamenovanja izražena su jasno u molitvi, koju u ime crkve moli svećenik nad prstenima, kad ih blagoslivlje. Ta molitva glasi: »*Blagoslovi, Gospode, ove prstene, koje u tvoje ime blagoslivljamo, da koji ih budu nosili nepovredivu vjernost jedan drugomu čuvaju, u miru i volji tvojoj prebivaju, i u megjusobnoj ljubavi uvijek živu.*«

Kako vidite u ovoj molitvi spominje se nepovrediva v j e r n o s t, sveti m i r i sveudiljna l j u b a v, koja treba da vlada megju supruzima. Vjenčani prsten dakle znamenuje:

I. V j e r n o s t;
II. M i r;
III. L j u b a v.

Sve to treba da imate na umu, kadgod pogledate u te prstene, i da se toga tačno držite. Megjutim dopustite, da vam ova tri znamena u kratko protumačim.

I.

Blagoslovljeni vjenčani prsten znamenuje najprije nepovredivu v j e r n o s t, koju si zaručnici jedan drugomu na podnožju žrtvenika pred Bogom i crkvom obećaju. Prsten već po sebi znači čvrst vez, čvrsto sjedinjenje. Predstavite si jedan lanac. Sve karike združene su u jednu cjelinu, i ako se samo jedna pretrgne, prekine se i sav lanac. Što je za lanac karika, to je vjernost za supruge. Vjernost ih veže u zajednicu tako, da o njima punim pravom vrijedi ono, što veli sv. pismo: »I biti će dvoje u jednoj puti.« (Mat. 19, 5.) S toga i moli svećenik, kad blagoslivlje vjenčane prstene, da oni, koji ih budu nosili sačuvaju sebi zamjenitu nepovredivu vjernost. Po tom kadgod, kršćanski zaručnici, pogledate na ove prstene, opomenite se vjernosti, koju ste dužni jedan drugomu čuvati.

A znajte, da se crkva ne zadovoljava prostim izrazom »vjernost« nego dodaje n e p o v r e d i v u vjernost. Time hoće crkva kazati, da nikad ničim ne smijete obećanu si megjusobnu vjernost oslabiti ili oskvrnuti, već da ta vjernost bude trajna i neoskvrnuta.

A znajte i to, da je običaj blagoslivljati ne jedan prsten nego d v a, koja si onda zaručnici zamjenito stavljaju na prste. Biva to pak zato, da se pokaže, kako su oba zaručnika jednako jedan napram drugomu dužni čuvati nepovredivu vjernost. S toga budite jedan drugomu vjerni, i ne dajte nikada povoda, da bi tko o vašoj bračnoj vjernosti samo posumnjati smio.

Da pak tu vjernost možete nepovredivu uščuvati, moli vam crkva Božju milost kad svećenik u njezino ime veli: »*Blagoslovi, Gospode, ove prstene . . . . da koji ih budu nosili nepovredivu vjernost jedan drugomu čuvaju.*« I tako vi s blagoslovljenim prstenom

dobivate vrhunaravnu pomoć, da uzmognete toj svojoj bračnoj dužnosti savjesno zadovoljiti. Pa da s tom milošću čim revnije sudjelujete, moli svećenik u ime crkve iza kako vam je predao blagoslovljene prstene: »*Pogledaj, molimo Gospode, na ove tvoje službenike, i naredbami tvojim . . . u pomoć priteci, da što se po tvojoj naredbi spojilo, to da se tvojom pomoću i sačuva.*«

Dragi zaručnici, sjetite se uvijek svečanoga obećanja, koje ste si sada jedan drugomu dali, da ćete megjusobnu vjernost čuvati. Sjetite se tog obećanja osobito u vrijeme pogibli i napasti. Sjetite se nesretnih posljedica, koje u obitelji nastaju uslijed preloma bračne vjernosti. Te posljedice jesu: žalost za nedužnu stranku, ljubomornost, svagja, zlostavljanje, mržnja, razdor, gubitak mira i blagoslova Božjega, te napokon ne rijetko i ista bračna rastava na uštrb uzgoja djece i gospodarstva. Ali što je sve to spram kazne, kojom Bog kazni one, koji prekidaju bračnu vjernost? U starom zavjetu su se prekršitelji bračne vjernosti kaznili smrću. (III. knj. Moj. 20, 10.) Koliko veću kazan zaslužuje taj grijeh u novom zavjetu, koji je kud i kamo savršeniji od staroga. S toga i veli Isus: »Svaki koji pogleda na (tugju) ženu da si je poželi, već je učinio preljub u srcu svojemu.« (Mat. 5, 28.) Sveti pako Pavao apostol kaže, da su preljubnici isključeni iz kraljevstva nebeskoga.

II.

Nadalje blagoslovljeni vjenčani prsten znači m i r, u kojem treba da supruzi do smrti živu. Prsten je od čvrste tvari obično od kovi, s toga i znamenuje nepomućenu slogu, koja se nijednom protivnom kobi ili nesrećom narušiti ne smije. Gdje pako vlada sloga, tu

vlada i sretan, žugjeni mir. Takve sloge, takvog mira trebaju osobito zaručnici, koji sebi daju ruke na doživotni vez. Da pak taj megjusobni mir, tu megjusobnu slogu mogu uzdržati do smrti, trebaju osobite pomoći Božje. Tu pomoć zazivlje im svećenik od Boga, kad blagoslivlja njihove vjenčane prstene. Čujte, kako on tada moli u ime crkve: »*Blagoslovi, Gospode, ove prstene . . . da koji ih budu nosili . . . u miru i volji tvojoj prebivaju.*«

Blagoslovljeni dakle prsteni moraju vam uvijek u pamet dozivati mir i slogu, u kojoj treba da živite, ako želite Bogu omiliti. Da pak možete toj svojoj dužnosti zadovoljiti, crkva vam zato prosi pomoć Božju, kad vam svećenik blagoslivlja vjenčane prstene. O vama dakle visi, kršćanski zaručnici, da s ovom milošću sudjelujete. Da pak to polučite, čuvajte se svega, što bi moglo taj vaš mir i slogu pomutiti i narušiti. S toga podnašajte strpljivo pogrješke jedan drugoga; budite jedan spram drugoga uvijek otvoreni i iskreni; budite složni u svakom radu i poduzeću osobito u uzgajanju djece, ako vam ih Bog dade. Nemojte nikada jedan drugoga ogovarati i pred drugima sramotiti. Nemojte jedan drugoga vrijegjati ili ćak proklinjati i psovati. Nemojte se prepirati i svagjati. Dogodi li se to ipak po nesreći, oprostite odmah jedan drugomu i pomirite se od srca. Da pak do toga ne dogje, neka muž mudro ravna kućom i ne klati se po krčmama; žena pako neka bude strpljiva. Da taj bračni mir i slogu možete uzdržati, najviše će vam pomoći, ako se budete često Bogu molili, marljivo pohagjali službu Božju i dostojno primali svete sakramente. Na sve to neka vas sjeća ovaj blagoslovljeni prsten.

III.

Blagoslovljeni vjenčani prsten znači napokon l j u b a v, kojom treba da se ljube supruzi sve do smrti. Kako lijepo znamenuje prsten tu ljubav! Kao što karika na lancu spaja dva njegova članka, isto tako spaja i iskrena ljubav oba srca supruga. S toga i moli svećenik u ime crkve, kad blagoslivlje vjenčane prstene: »*Blagoslovi, Gospode, ove prstene . . . da koji ih budu nosili . . . . u megjusobnoj ljubavi uvijek živu.*« Eto, kršćanski zaručnici, kako se crkva za vas brine. Jer ona hoće, da vam blagoslovljenim prstenima ne samo dozove u pamet, kako se imate megjusobno ljubiti, nego vam i daje za to potrebitu milost, da tu svoju bračnu dužnost možete vjerno vršiti do konca života. Ako se svi kršćani imadu megju sobom ljubiti, koliko više to vrijedi za vas, koji ste se sada obvezali na nerazvezivo jedinstvo. Vi ste, kako veli Isus: »oba u jednoj puti«; a sv. Pavao kaže: »Nitko ne mrzi svoga tijela, nego ga hrani i njeguje.« (Ef. 5, 29.) Iz toga se jasno vidi, kako treba da se ljubite. Tu ljubav zahtijeva od vas i to, što vaša ženidba znači sjedinjenje Krista sa svojom crkvom. Pa kao što Isus ljubi svoju crkvu, i ova mu je iz ljubavi odana, tako treba da se i vi ljubite. Nego ta ljubav ima biti sveta, osnovana na vjeri, da jedan drugomu pomažete, kako ćete se sve više usavršiti i posvetiti. Jedino tada bit će vaša ženidba sretna. S toga, kad koga od vas bude tištila kakva nevolja, neka ga druga stranka tješi. Oboli li tko od vas, neka ga druga stranka brižno njeguje. Na sve to neka vas sjeti blagoslovljeni vjenčani prsten.

O prvim kršćanima čita se, da su na prstenima imali urezane vjerske slike t. j. takve, koje su predstavljale istine i otajstva naše sv. vjere. Pogled na te

slike jačao ih je u progonstvima, tješio u nevoljama i bodrio na kršćanske dužnosti. I vi imate sada jedan prsten na ruci. Taj prsten blagoslovio sam ja sada u ime crkve. Nosite uvijek te prstene, i neka vas sjećaju na ono, što znače, na ime na bračnu vjernost, mir i ljubav. Pogled na te prstene neka vas jači u kušnjama, tješi u nevoljama, krijepi u nesreći. Sve to neka vam podijeli Gospodin Isus, komu s Ocem i s Duhom svetim budi slava u sve vijeke vijeka. Amen.

Kod odijevanja duvna.

O posveti duvna.

»Primi me, Gospodine, po riječi tvojoj, da ne zavlada menom nikakva nepravda.« Ps. 118, 116, i 133.

Crkva je od najstarijih vremena djevojački stalež više cijenila nego li ženidbeni. Sv. oci i naučitelji crkve u velike slave djevojaštvo. U ostalom tu prednost djevojačkog staleža nad ženidbenim staležem ne opažamo samo u katoličkoj crkvi, nego i kod drugih vjerozakona pa i istih starih pogana. Tako n. pr. o poganskim Rimljanima pripovijeda se, da su oni za obavljanje nekih religioznih čina opredijeljivali samo takve osobe, koje su živjele u djevojaštvu. (Vestalske djevice!) Nego u starom zavjetu bijaše vrlo rijetkih takvih slučajeva. Tek kad je Isus podigao djevojaštvo na najviši stupanj časti, nebrojene su ga djevice obljubile tako, da su zbog njega i istu mučeničku smrt pretrpjele. Danas imade u svijetu mnogo crkvom odobrenih ženskih redova, u kojima živu nebrojene djevice, koje su se odrekle ženidbe, da se mogu Bogu sasvim posvetiti. Biva to pako po propisanim obredima, koji

se zovu posveta djevica. O toj posveti nakanio sam vam danas govoriti. Ta posveta sastoji se:

I. U zavjetu čistoće;

II. U svečanom odijevanju.

Počnimo dakle u ime Onoga, koji se dostojao roditi od prečiste djevice.

I.

1. Posvetu duvna obavlja biskup pod sv. misom. Poslije stupajnice iliti graduala sjedne se biskup nasred žrtvenika, dok se megjutim kandidatkinje odijevene u običnom samostanskom odijelu sa koprenom na licu praćene od svojih starijih rogjakinja upute iz kloštra u crkvu. Na ulazu crkve zapjeva nadsvećenik: »*Mudre djevice pripravite svoje uljenice: evo dolazi zaručnik, idite mu na susret.*« Tada djevice užgu svijeće i dvije i dvije ugju u crkvu i postave se pred svetište tako, da mogu vidjeti biskupa.

Kako lijepo sjeća ovaj ulaz na onu evangjeosku priču o pet mudrim djevicama, koje izagjoše na susret zaručniku prolazećemu na svadbu. I kandidatkinje idu na svadbu ali na svetu svadbu, da se zaruče sa svojim nebeskim zaručnikom Isusom Kristom.

Nego kandidatkinje ako hoće da svomu zaručniku omile, treba da najviše resi poniznost, koja je temelj svim krepostima. Na tu poniznost pako sjeća je koprenom pokrito lice i stajanje izvan svetišta.

2. Čim dogju kandidatkinje pred svetište, pokleknu, a nadsvećenik moli biskupa, da ih blagoslovi i posveti. Megjutim ga biskup pita: »*Znaš li ako su vrijedne?*« Na to mu svećenik odgovori: »*Koliko ljudska slaboća dopušta znati, vjerujem i svjedočim, da su vrijedne.*«

Crkva hoće, da se prije uvjeri o vrijednosti onih, koje se kane zavjetovati na vječnu čistoću. Redovnički je stalež uzvišen, svet. Nevrijedni članovi bili bi mu samo na sramotu. S toga svaki, koji stupa u redovnički stalež, neka se prije dobro ispita, kakvi ga uzroci vode na to, i da li je nakan u njem posvetiti se. S toga neka svaki prije dobro promisli, kamo stupa i zašto. A neka ne propusti u tom znamenitom poslu pitati i za savjet svoga ispovjednika i roditelje.

3. Iza kako se biskup uvjerio o vrijednosti kandidatkinja izjavljuje se pripravnim blagosloviti ih, posvetiti i s Isusom zaručiti. Tada ih dva puta sve višim glasom zove: »*Dogjite.*« Na prvi poziv odgovaraju mu: »*I sada slijedimo*«; a na drugi: »*I sada slijedimo svim srcem.*« Megjutim dogju nasred svetišta i pokleknu. Tada ih zazove biskup po treći put pjevajući visokim glasom: »*Dogjite kćeri; čujte me, strah Božji učit ću vas.*« Na to one zapjevaju: »*I sada slijedimo svim srcem, bojimo te se, tražimo vidjeti lice tvoje, Gospodine ne smuti nas, nego učini nama po tvojoj blagodati i po veličini tvoga milosrgja.*« Nakon toga priđu se k žrtveniku, pokleknu pred biskupa i duboko mu se naklone. Tada dignuvši svaka pojedina glavu moli biskupa, da je prime u stalež Bogu posvećenih djevica: »*Primi me, Gospodine, po riječi tvojoj, da ne zavlada menom nikakva nepravda.*«

Kao što je Isus tri puta pitao sv. Petra, prvaka apostola, da li ga ljubi, isto tako i biskup tri puta zove kandidatkinje, da zasvjedoče svoju ljubav k Isusu polaganjem zavjeta čistoće. I kao što je sv. Petar na prvo i drugo pitanje veselim srcem odgovorio, da ljubi Isusa, dok se na treće rastužio, bojeći se, da njegova ljubav nije možebit dosta stalna, isto tako veselo

odgovaraju i kandidatkinje na prva dva pitanja, dok im je u trećem odgovoru s veseljem pomiješana i zabrinutost, da možebit njihova odluka nije dosta čvrsta.

Kako lijepa je ta opomena za vas, da se preuzetno u sebe ne uzdate, jer takva preuzetnost može imati kobne posljedice. Tako se preuzetno u svoju jakost ufao sv. Petar, pak se tri puta odrekao Isusa. S toga budite uvijek svijesne svoje slaboće, i sve svoje zaufanje položite u ruke Isusove, jer kako veli sv. Pavao apostol: »Mi nijesmo vrsni od sebe pomisliti što kao od sebe, nego je naša vrsnoća od Boga.« (II. Kor. 3, 5.)

Sa strahom dakle zbog svoje slaboće, ali i sa zaufanjem u Božju pomoć stupaju kandidatkinje pred biskupa, da se pred njim svečano zavjetuju na vječnu čistoću i za zaručnika odaberu sebi Isusa Krista. Iza kako su se klečećke poredale oko biskupa, opominje ih ovaj na najznamenitiji čin, što će ga sada učiniti, na ime na svečano zavjetovanje na v j e č n u č i s t o ć u. To je najsvečaniji čas čitavoga obreda. Biskup pita sve skupa: »*Hoćete li ustrajati u odluci svete čistoće?*« Na to mu one odgovaraju: »*Hoćemo.*« Što su sve skupa obećale, to još mora svaka zasebice obećati. S toga svaka pojedina ide k biskupu, klekne pred njega, metne svoje ruke u njegove ruke te na njegovo pitanje: »*Obećaješ li da ćeš čistoću u vijeke čuvati?*« odgovara: »*Obećajem.*« Na to kaže biskup: »*Bogu hvala.*« Kad su se tako sve zavjerile na vječnu čistoću, pita ih biskup: »*Hoćete li, da vas blagoslovim, posvetim i zaručim Isusu Hristu Sinu svevišnjega Boga?*« Na to sve odgovore: »*Hoćemo.*« Tada se sve bace na zemlju, mole se litanije svih svetih, na koncu kojih biskup stojeć s biskupskom palicom u ruci i mitrom na glavi veli:

»*Da ove službenice tvoje blagosloviti i posvetiti dostojiš se.*« Iza kako ih je tako blagoslovio i posvetio zapjevaju pjevači: »*Dogji Duše Stvoritelju.*«

Drage kandidatkinje! Obećanje, kojim ćete se skorim obvezati na vječnu čistoću odlučno je po cio vaš život. Crkva hoće, da posve slobodno i nakon zrelog promišljenja učinite to obećanje. S toga će vas biskup prije opomenuti o znamenitom koraku, što ga kanite učiniti, da li ste na ime voljne ustrajati u čistoći. Djevojački stalež nije zapovjegjen; to je samo evangjeoski savjet. S toga crkva vas na nj ne sili, niti dopušta, da bi vas silili roditelji ili tko drugi. Ona vam to pušta na volju, i prije nego taj korak učinite, nalaže vam, da se ozbiljno ispitate, hoćete li moći to obećanje do smrti držati; jer ako se jednom svečano na to obvežete, dužni ste strogo u tom ustrajati, tako da biste počinile veliko svetogrgje, kad biste to obećanje, ne dao Bog, prekršile.

Iza položenog zavjeta vječne čistoće slijedi svečano odijevanje duvna.

II.

1. Biskup najprije blagoslivlje redovničko odijelo. Molitve, kojima se isto blagoslivlje, vrlo su poučne i znamenite. One označuju redovničko odijelo kao znamenje poniznosti, prezira svijeta i svete čistoće. Njima se moli nad duvne, da bi ih blagoslovljeno odijelo čuvalo u napastima i krijepilo protiv nasrtaja nečistog duha. Dok svjetsko odijelo potiče na oholost i taštinu, a često je puta i povod zavogjenju, redovničko je odijelo znak najuzvišenijih kreposti i sredstvo spasa. Dok svjetsko odijelo često puta odvraća srce od Boga i priljepljuje za ovu zemaljštinu, blagoslovljenim redovničkim odijelom diže se srce od ove zemlje k nebu. Blago vama, drage kandidatkinje, koje ćete se tako moćnim oružjem oboružati protiv neprijatelja duše svoje. Nu odatle uči se i ti, svjetska mladeži, da taštim i oholim odijelom ne izgubiš pirne odjeće t. j. posvećujuće milosti, te tako budeš bačena u vanjske tmine, gdje je plač i škrgut zuba.

2. Iza kako su se mlade duvne preobukle u blagoslovljeno redovničko odijelo, to dvije i dvije vraćaju se k biskupu pjevajući dušobudnu pjesmu: »*Kraljevstvo svjetsko i svaki njegov nakit prezrela sam iz ljubavi ka Gospodu našemu Isusu Kristu . . .*« Mlade duvne nose već ponizno redovničko odijelo, da pokažu, kako su se za uvijek odrekle svijeta i njegovih dobara. Gore spomenute riječi morale bi reći i sve žene i djevojke, koje žive u svijetu, jer i one su dužne prezirati svijetsku taštinu i ljubiti Isusa nada sve. I njih se tiče ono, što jednom reče Isus: »Ištite najprije kraljevstvo Božje i pravdu njegovu, i ovo će vam se sve dati.« (Mat. 6, 33.) Ili zar nijesu sva svjetska dobra i zabave prolazne, a samo duhovna dobra ostaju u vijeke? Ne dajte se dakle nikada zavarati od svjetskih dobara, jer će vam se ova sigurno iznevjeriti prije ili kašnje. Čujte, što kaže sv. Pavao apostol o dobrima ovoga svijeta: »Ja sve držim za blato, samo da dobijem Krista.« (Fil. 3, 8.)

3. Sad nad prostrtim na zemlju duvnama moli biskup u srce dirajuću prefaciju, u kojoj im spominje kreposti, koje treba da vrše, i preporuča ih Božjoj zaštiti, da ih kao jednoć mudre djevice uzme u svoju nebesku slavu.

Nego sada tek slijedi pravo odijevanje, koje se sastoji u kopreni, prstenu i vijencu. Dvije i dvije stupe

pred biskupa i pokleknu. Tada biskup na glavu svake pojedine stavi koprenu veleći: »*Primi svetu koprenu, da se može znati, kako si svietj prezrela, i kao zaručnica za uvijek se posvetila Isusu Kristu istinito, ponizno i sa svim srcem, koji neka te čuva od svakoga zla i privede u život vječni.*« Ova koprena dakle ima vas, časne duvne, sjećati, da ste se za uvijek odrekle svijeta i svih njegovih raskoša, te da ćete težiti jedino za tim, kako da zaručniku svomu Isusu Kristu što više omilite i tako dogjete u nebo. Kako lijepu uspomenu imate u kopreni! — Nego i vi djevice u svijetu, treba da prezirate grješne svjetske zabave, ako želite omiliti Bogu i spasti se.

Zatim stavi biskup svakoj pojedinoj na desnu ruku blagoslovljeni prsten uz riječi: »*Udajem te s Isusom Kristom, Sinom Svevišnjega Oca, koji neka te neoskvrnutu čuva. Primi dakle prsten vjere, pečat Duha svetoga, da se možeš zvati zaručnicom Božjom, i ako mu budeš vjerno služila, da budeš u vijeke ovjenčana.*« Prsten je lijep znak udaje. On neka vas sjeća, drage djevice, da ste se za uvijek zaručile s Isusom Kristom, ali neka vam bude ujedno i opomenom, da budete s njim sjedinjene živom vjerom i svesrdnom ljubavlju, te da vjerno čuvate svoje djevojaštvo. — I vi ste se, dragi kršćani, na sv. krstu odrekli vraga i sve njegove giždosti i svih njegovih djela, te obećali, da ćete vjerno služiti Bogu i držati njegove zapovijesti. A kako ste to obećanje dosada ispunili? O koliki su se tomu obećanju iznevjerili! Pokajte se za to, i odlučite, da ćete barem odsele to obećanje držati do konca života.

Napokon stavi biskup svakoj pojedinoj duvni na glavu vijenac govoreći: »*Primi vijenac djevojačke uzvišenosti; da kao što našim rukama bivaš ovjenčana*

na zemlji, da tako zavrijediš biti od Krista ovjenčana slavom i čašću na nebesima.« Eto kako vam crkva zemaljskim vijencem predstavlja vječni vijenac, koji vas čeka na nebu. Kako je to utješljivo za vas, kad u kušnjama pogledate na blagoslovljeni vijenac, te se tako sjetite nebeske radosti, ako vjerne ustrajete u službi Gospodinovoj. Za tu vašu ustrajnost i moli crkva, kad vam blagoslivlje vijenac. — Dragi kršćani! Opomenite se i vi kod svog mučnog zvanja vijenca, koji vas čeka u nebu, ako budete svoje poslove strpljivo obavljali. Znajte da nitko nije vrijedan vijenca, koji ga ne zasluži. Da ga pako možete zaslužiti, valja da se borite protiv kušnja, i da održite pobjedu.

4. Iza kako je biskup obukao sve duvne moli nad njima dušobudne molitve blagoslova i posvete, kojima im prosi od Boga zaštitu i milost vječnoga spasenja. Tada nastavi misu. Kod prikazbe posvećene djevice prikažu goreću voštanicu u znak, da su se i one sa svim predale Bogu, da će čuvati djevičansku čistoću, i dobrim primjerom prednjačiti svima u samostanu. — I vama se, dragi kršćani, na sv. krstu dala goreća svijeća u znak, da ćete živjeti po nauku Isusovom. Nu, žalibože, kako su se mnogi slabo odazvali svomu obećanju, te voljeli služiti svijetu nego Bogu i duši svojoj. Odlučite barem danas, da ćete svoje kršćanske dužnosti do smrti tačno vršiti.

5. Poslije biskupove pričesti sve se posvećene duvne pričeste. Ta pričest im je zalog Božje milosti za njihov budući život. — Nakon svečanog blagoslova zapjeva biskup »*Tebe Boga hvalimo*«, zatim ih odvede u samostan i predaje glavarici s opomenom: »*Pazi, kako da ove Bogu posvećene čuvaš i neokaljane predstaviš; jer ćeš za nje dati račun pred sudištem njihovog*

zaručnika, dojdućeg suca.« Tada se povrati biskup u crkvu i moli zadnje evangjelje.

To su obredi i molitve, kojima ćete se do koji čas, ljubazne u Gospodinu, zavjetovati na vječno čistoću i postati duvnama reda N. od crkve odobrenoga. No ovim obredima i molitvama, dobit ćete takogjer vrhunaravnu pomoć od Boga, da uzmognete dužnosti svoga novoga staleža vjerno ispunjavati te tako pribavit sebi na ovom svijetu mir i blagoslov, a na drugom vječni život.

Svima nije dano, da si odaberu taj stalež i tako izbjegnu pogiblima ovoga svijeta, premda bi svi rada osigurati sebi sreću na ovom i na drugom svijetu. Nu zato ipak i oni, koji ostaju u svijetu, mogu se spasiti, samo ako se čuvaju grijeha i marljivo služe sredstvima milosti, kao što su marljivo pohagjanje službe Božje, dostojno primanje sv. sakramenata i molitva. Nijesmo svi zvani za redovnički stalež, ali smo svi odregjeni za vječno spasenje. To pako spasenje dobit će samo oni, koji otrgnu srce svoje od ovoga svijeta i u svem vrše volju Božju. S toga uzmite si i vi, dragi kršćani, k srcu onu opomenu sv. Pavla apostola Rimljanima: »Molim vas, braćo . . . ne vladajte se prema ovom svijetu.« (Rim. 12, 1. 2.) Ova opomena tiče se i vas. Čuvajte se svjetskih raskoša, koje za sobom ostavljaju samo zle posljedice i žalosnu uspomenu. Služite vjerno Bogu u kojem god staležu vi bili, jer svi su dobri staleži od Boga, i u svakom se čovjek može spasti. Vojujte proti pokvarenom svijetu i ne dajte se zaslijepiti od njegove varavosti. Bog vam svima budi u pomoć u ovoj suznoj dolini, te vas sve s mudrim evangjeoskim djevicama uveo u nebesku svadbu. Amen.

Kad se postavlja temeljni kamen za novu crkvu.

O blagoslovu temeljnoga kamena i temelja.

»Vi ste nazidani na temelju apostola i proroka, gdje je kamen od ugla sam Isus Krist, na kome ćete se i sazidati za stan Božji u Duhu.«
Ef. 2, 20. 21.

Svako veće poduzeće običaje se započeti nekakvom svečanošću, i to tim većom, čim više isto smjera na duševnu ili materijalnu blagodat koje zemlje ili naroda. Takva znamenitija poduzeća jesu: prokop kojeg velikoga kanala ili tunela, reguliranje rijeka, otvaranje znanstvenih, obrtnih i gospodarstvenih zavoda itd. I gradnja kuće Božje je za cijelo od velike znamenitosti po čitavu kršćansku općinu ili župu, jer u njoj će vjernici kroz vijekove dobivati velike duševne blagodati. S toga hoće sv. mati crkva, da se temeljni kamen za novu crkvu svečano blagoslovi.

Imate znati, da uslijed istočnog grijeha ima nečisti duh velik upliv ne samo na čovjeka nego i na samu narav, kojom se on kao orugjem služi čovjeku na propast. Taj upliv nečistoga duha je Isus svojom smrću skršio, i tako moć spasa protegnuo ne samo na čovjeka već i na narav, koja ga okružuje. Da dakle pokaže crkva, kako je ono mjesto, gdje će se nova crkva graditi, oslobogjeno od upliva nečistoga duha te pod Božjom zaštitom, već dan prije nego li će se blagosloviti temeljni kamen, usadi svećenik od biskupa na to ovlašten, na mjestu, gdje će biti veliki žrtvenik, drven križ; a to zato, jer na križu je Isus svladao moć nečistoga duha, i jer će se na onom mjestu prikazivati ona ista žrtva, koja bi prikazana na križu.

Kako je to utješljivo za vas, dragi kršćani, što si je Bog, koga nebesa i zemlja obuhvatiti ne mogu, odabrao ovo mjesto za svoje prebivalište, da vam ovdje dijeli svoje milosti. Zahvalite Bogu na toj blagodati, i odlučite već danas, da ćete ovo mjesto štovati i marljivo pohagjati. A da se na to potaknete, govorit ću vam:

I. O blagoslovu temeljnog kamena;

II. O blagoslovu samoga temelja ove nove crkve.

I.

Iza kako je svećenik blagoslovio mjesto, gdje je usagjen križ, ide da blagoslovi temeljni kamen postavljen na uglu. Najprije moli Isusa Krista, da učvrsti ovaj kamen, i unaprijedi početak, nastavak i svršetak gradnje nove crkve. Zatim moli Boga, da blagoslovi temeljni kamen, koji znamenuje Isusa. Već po Izaiji proroku reče Bog: »Evo ja ću metnuti u Sionu kamen, kamen izabran, kamen od ugla, skupocjen, temelj tvrd.« (Is. 28, 16.) A David proreče: »Kamen, koji odbaciše zidari, posta glava od ugla.« (Ps. 117, 22.) Sve ovo proteže se na Isusa. On je temeljni kamen u Sionu t. j. u veličanstvenoj zgradi katoličke crkve. On je onaj kamen, koji su zidari odbacili, kad su veliki svećenici i književnici Krista od sebe odbili, osudili i na križ raspeli, a on je postao kamenom od ugla u kraljevstvu Božjem na zemlji. Ove Psalmistove riječi uporavio je Isus na sebe kad jednom reče velikim svećenicima i farizejima: »Zar nijeste nikad čitali u pismu: kamen, koji odbaciše zidari, onaj posta glava od ugla.« (Mat. 21, 42.) Eto kako Isus na se upravlja Psalmistove riječi, da pokaže Židovima, kako će

ga ovi odbiti, a on će ipak utemeljiti crkvu. To je onaj temeljni kamen, o kom kaže sv. Pavao apostol: »Stijena pako je Krist.« (I. Kor. 10, 4.)

Razmotrimo li pomno svrhu temeljnoga i ugalnoga kamena na zgradi, to ćemo odmah uvidjeti, kako se istim lijepo označuje Isus. Temeljni kamen je najniži, prvi kamen, kojim počima zgrada. I Isus je prvi u crkvi, jer on ju je osnovao. Što je dakle temeljni kamen za zgradu, to je Isus za katoličku crkvu. Nadalje temeljni kamen nosi cijelu zgradu, na njemu počiva čitav zid, koji se nad njim diže. I Isus je potporanj katoličke crkve, jer je on nosi i podupire svojom milošću stečenom na križu. S toga i opominje sv. Petar apostol, sve kršćane, da nastoje biti živo kamenje u duhovnoj zgradi, u kojoj je Isus temeljni kamen. (I. Pet. 2, 4—6.) Napokon temeljni kamen na uglu ne samo da drži zid, koji je nad njim podignut nego i spaja dva zida u jednu cjelinu. I s Isusom Kristom združeni su svi članovi crkve kao uda s glavom, jer on je glava crkve, a mi smo udovi. Budite dakle uvijek milošću združeni s Isusom. Jao svakomu onomu, koji se smrtnim grijehom razdruži od Isusa. Jer takav se izlaže pogibli, da bi mogao za uvijek biti odbačen u vječnu propast. Opomenite se često milosti, koju ste dobili na sv. Krstu, jer tada postadoste živo kamenje duhovne zgrade Božje t. j. crkve, koja je sagragjena na Isusu.

Blagoslovljeni temeljni kamen za novu crkvu ima biti četverokutan i uglast. Četverokut znači četiri stožerne kreposti i to: mudrost, pravednost, jakost i umjerenost, na koje treba da se osniva kršćanska savršenost. Pa kao što je četverokutan kamen znak kršćanske savršenosti, to ujedno znamenuje i Isusa,

koji je uzor najveće i nedostizive savršenosti. Da temeljni kamen mora biti uglast, po sebi se razumijeva, pošto on ima spajati dva pobočna zida, i tako i to lijepo znači Isusa, pošto u njem imadu biti sjedinjeni svi članovi njegove crkve.

Iza kako je svećenik izmolio dvije blagoslovne molitve izreže na svakoj strani temeljnoga kamena nožem znak križa uz zaziv triju božanskih osoba, a to zato, da nova crkva bude oslobogjena od upliva nečistoga duha i pod zaštitom trojednoga Boga i svetoga križa, te da pomoću Božjom i pod njegovom zaštitom uznapregjuje gradnja. S toga se i molio psalam 126., u kom dolaze ove riječi: »*Ako Gospod ne bude gradio doma: uzalud se muče, koji ga grade.*« Sad se temeljni kamen svečano stavio u temelj; megjutim je molio svećenik, da ovdje živi prava vjera i strah Božji i ljubav bratinska.

Kako spasonosna je ta opomena za sve vas, dragi kršćani. Kao što je temeljni kamen početak cijele zgrade, tako je i vjera, strah Božji i bratinska ljubav korijen svake pobožnosti. Vjerujte dakle čvrsto sve, što vas god uči sv. mati crkva; bojte se Boga, da ga ne uvrijedite; živite u megjusobnoj ljubavi i slogi kao djeca jednoga oca. Sretne li župe, u kojoj su svi župljani sjedinjeni vezom bratinske ljubavi!

Napokon moli je svećenik, da ovo mjesto bude odregjeno za molitvu, zazivanje i hvalu imena Božjega. Ako je dakle crkva kuća molitve, to je onda u njoj zabranjeno razgovarati, smijati se, okolo gledati, nepristojno se vladati itd. Na sve to sjeća Isus, kad veli: »Kuća moja, kuća je molitve.« (Luk. 19, 46.)

Iza kako je bio kamen namješten i s mazom učvršćen, svećenik ga polio blagoslovljenom vodom

i molio pokorni psalam: »*Pomiluj me Bože*«, a to zato, da poniznim srcem i pokornim čuvstvom postanemo dionici što većih milosti, koje crkva prosi za svoje vjernike kod blagoslova temeljnoga kamena.

II.

Čim je temeljni kamen bio namješten, svećenik je blagoslovio t e m e l j, opredijeljen za novu crkvu. Taj blagoslov počinje s psalmom osamdeset i šestim, koji se odnosi na temelj jeruzalemske crkve. Sastoji se pak u škropljenju s blagoslovljenom vodom, po svem naokolo naznačenom temelju i u dvim molitvama. U prvoj molitvi prosi svećenik svemožnoga i milosrdnoga Boga, da svojom milošću pohodi ono mjesto i blagoslovi, da bude ulaz u nj zatvoren nečistom duhu a otvoren angjelu mira. Drugom molitvom prosi Boga za sretno unaprijegjenje i dovršenje gradnje.

Sad znate, dragi kršćani, u čem se sastoji blagoslov temeljnoga kamena i temelja za novu crkvu. Vi znate, kakav ima biti onaj temeljni kamen i koga znači. Znate takogjer, kakve nam milosti prosi od Boga crkva tim blagoslovom, i kakve spasonosne opomene nam tada daje. Čujte, kako lijepo piše sv. Pavao apostol Efescima: »Nazidani na temelju apostola i proroka, gdje je kamen od ugla sam Isus Krist, na kome ćete se i vi sazidati za stan Božji u duhu.« (Ef. 2, 20. 21.) Ovim riječima uzvisuje sv. Pavao crkvu novoga zavjeta, u kojoj je kamen od ugla sam Isus, a mi smo kamenje zidina. Pa kao što cijela zgrada počiva na temelju, a pojedini kameni zidina su u jedno združeni, tako je i Isus glava crkve a mi smo s njim spojeni kao uda jednoga tijela. Koliki narodi u ovoj zgradi sačinjavaju živo kamenje. Ova zgrada obuhvaća

cio svijet, jer Isusova je crkva raširena po cijelom svijetu. Ova zgrada širi se još uvijek. I mi smo, dragi kršćani, tako sretni, da smo kao kamenje uvršteni u ovu veliku zgradu. Zahvalimo Bogu na toj dobroti, nu ujedno nastojmo, da budemo uvijek odabrano i i živo kamenje, kako to veli sv. pismo t. j. da živimo po nauku sv. matere crkve i da sve više težimo za savršenstvom. Budimo svi, kako kaže sv. pismo hram Duha svetoga t. j. živimo čisto i sveto, da tako sjedinjeni s Isusom na ovom svijetu, ujedinimo se s njim i u vječnosti. Amen.

Kad se posvećuje crkva.

O obredima svećenja crkve.

»Obradovah se kad mi rekoše: hajdemo u dom Gospodnji« Ps. 121, 1.

Kad je patrijarka Jakov u bijegu pred bratom Ezavom prenoćio pod vedrim nebom, uze kamen, metne ga sebi pod glavu i zaspi. Tako spavajući usni, da ljestve stoje od zemlje do na nebo, i angjeli se Božji po njima penju i silaze a gore stoji Gospodin Bog. Kad se Jakov u jutro probudi, reče: »Kako je strašno mjesto ovo! ovdje je doista kuća Božja i vrata nebeska!« i onaj kamen, što bješe metnuo sebi pod glavu, utvrdi za spomen i prelije ga uljem i prozove ono mjesto Betel t. j. kuća Božja. To je prvo obredom Bogu posvećeno mjesto, što ga čitamo u sv. pismu. To je tako reći prva posveta crkve. A učinio je to Jakov na spomen, što mu se ondje Gospodin Bog na čudnovati način prikazao. Od ono doba bijahu mjesta za službu Božju odregjena uvijek svečano posvećivana.

Tako je Mojsije sa svetim uljem pomazao kovčeg zavjetni. Tako bijaše posvećen prvi tempal, što ga sagradi Salomon, a i drugi put iza kako bijaše obnovljen poslije povratka Izraelaca iz babilonskoga sužanjstva: pa i treći put za vrijeme Makabejaca iza kako ga pogani obeščastiše. Ako je to bivalo u starom zavjetu, koji je samo sjena novoga zavjeta, koliko više treba da to bude u novom zavjetu. I zbilja povjest najstarijih vremena svjedoči nam, da su se kršćanske crkve od vajkada svečano Bogu posvećivale. Pa tako se evo i ova nova crkva danas posvetila. Kako divni su obredi, kojima se to obavilo! Dopustite da vam te obrede u kratko protumačim i to:

I. Obrede, koji su se obavili izvan crkve;
II. Obrede, koji su se obavili u crkvi.

Počnimo u ime Isusa Krista, koji je u svetom gnjevu istjerao iz templa kupce i prodavaoce, koji su ga obeščašćivali, veleći: »Kuća moja, kuća je molitve.«

I.

Posveta crkve spada megju najuzvišenije posvetinje katoličke crkve, koju samo biskup smije obaviti. To je najsvečanija posveta, kojom se crkva odregjuje za stan Božji, u kojem će se vjernicima dijeliti sredstva milosti. Već jučer dužni su bili postiti posvetitelj i svi župljani, za koje se ova župna crkva posvetila, da tako samozatajom isprose od Boga milosrgje. Isto tako jučer bijahu metnute na pristojno mjesto u posudici zatvorene moći sv. mučenika (sa tri zrna tamjana), koje su se malo prije položile u veliki žrtvenik. Pred tim sv. moćima pjevale su se jučer jutarnja i slavoslovlje u znak, da se vojujuća crkva na zemlji obratila molitvom na pobjedonosnu crkvu u nebu, da od

svetaca isprosi Božji blagoslov. Danas u jutro molilo se pred moćima svetih sedam pokorničkih psalama, u znak da se svi molitvom i pokorom ponizimo, te isprosimo od svetih zaštitu kod Boga.

Sve to bijaše samo priprava za posvetu. Tek tada počeli su prvi obredi izvana. Najprije je išao biskup sa službenicima k zatvorenim vratima crkve. Poslije jedne kratke molitve, pjevale su se litanije svih svetih, da po zagovoru svih svetih isprosimo pomoć Božju. Tada je biskup blagoslovio vodu, njom poškropio sebe i prisutne, te zidine crkvene hodeći tri puta naokolo i to dva puta na desnu stranu a treći puta na lijevu govoreći uvijek: »*U ime Oca i Sina i Duha svetoga.*« Tri puta išao je biskup naokolo, da se pokaže, kako se crkva odregjuje za stan trojednomu Bogu. Kad je god pak išao mimo vrata crkve, uvijek je u njih udarao veleći: »*Otvorite knezovi vrata vaša, i dignite se vrata vječna, i unići će kralj slave*«, dok je djakon iz nutra svaki put odgovarao: »*Tko je taj kralj slave?*« Na to mu je biskup dva puta odvratio: »*Gospodin jak i moguć, Gospodin moguć u vojevanju*«, treći pako puta rekao je biskup sa svim službenicima: »*Gospodin vojska, on je kralj slave. Otvorite, otvorite, otvorite.*« Na to su se otvorila vrata.

Ovi obredi i molitve su jako poučni. Škropljenjem blagoslovljenom vodom iz vana očistila se crkva od svake duševne ljage i oslobodila od svakog upliva nečistoga duha. A bilo je to i zato, da vjernici već iz vana štuju kuću Božju, te u njezinoj blizini ništa ne čine, što bi bilo grješno ili nepristojno. Kako zlo dakle rade oni, koji mrljaju zidine posvećene crkve, u njezinoj blizini kriče, karaju se, nepristojno ponašaju itd.

Biskup je poslije svakoga ophoda oko crkve molio jednu molitvu. Tim molitvama prosio je, da se vjernici, kadgod budu ulazili u crkvu domognu duševnih dobara i milosti. Napose prvom molitvom molio je, da Bog uzme ovu kuću u svoju zaštitu i čuva je od upliva nečistog duha. Drugom molitvom molio je, da bi Isus i Židove i pogane združio u jednu crkvu, te svi vjernici bili sjedinjeni vezom ljubavi u jedno stado pod jednim pastirom Isusom Kristom. Trećom molitvom molio je, da bi se i Bog dostojao unići u ovu kuću i nastanio se u njoj sa svojim angjelima. Kako divne i utješljive su te molitve za nas, kad znademo, da se Bog sa svojim angjelima na osobiti način nastanio u ovu kuću, i da je pripravan davati svoje milosti svima, koji ga bude ovdje za nje molili! S toga štujte, dragi kršćani, ovu kuću, jer je to kuća Božja, a i pohagjajte je marljivo, jer ovdje će vas Bog prije uslišati nego drugdje.

A kako se divno trokratnim udaranjem s biskupskom palicom u zatvorena vrata označivala sve veća želja Božja, da unigje u ovu crkvu i da je uzme u svoj posjed. Takvom željom treba da i vi ulazite u ovu crkvu i rado u njoj boravite. S toga kadgod ulazite u ovu crkvu opomenite se na njezinim vratima, što veli Gospodin na usta sv. Ivana apostola: »Evo stojim na vratima i kucam; ako tko čuje glas moj i otvori vrata ući ću k njemu i večerat ću s njime, i on sa mnom.« (Apok. 3, 20.) A nastojte da uvijek čistim srcem i dobrom nakanom ulazite u ovu crkvu, da vam se ne dogodi ono, što se dogodilo ludim djevicama, pred kojima je zaručnik zatvorio vrata svadbe rekavši im: »Ne poznajem vas.«

II.

Sad je počelo svećenje crkve iznutra. Iza kako je biskup treći put udario palicom u vrata i ova se otvorila, napravio je istom na pragu križ te sa službenicima ušao u crkvu. Kako su god Izraelci pred odlaskom svojim iz Misira škropili vrata svojih kuća janjčjom krvlju, da zabrane usmrćujućemu angjelu ulaz u njihove kuće, isto tako je biskup na vratima ove crkve napravio križ, da u nju bude zabranjen ulaz nečistomu duhu, i da u njoj ne napastuje vjernike. Pa kao što su Izraelci moću poškropljene krvi janjeta bili oslobogjeni od tjelesne smrti, tako će biti i vjernici krepošću krvi neoskvrnutoga jaganjca, koja će se prikazivati u ovoj crkvi, biti izbavljeni od vječne duševne smrti. Pa da se to obistini na vama, dragi kršćani, stupajte uvijek u ovu kuću poniznim srcem, i već na pragu njezinom otresite se svih svjetskih misli, koje bi vas mogle u crkvi rastresti, da tako zatvorite nečistomu duhu svaki ulaz u svoje srce, i prisustvujete sv. misi dužnim štovanjem i pobožnošću.

Iza kako je biskup sa službenicima ušao u crkvu veleći: »*Mir kući ovoj*«, pokleknuo je u sredini crkve i zapjevao: »*Dogji duše Stvoritelju.*« Zatim su se opet molile litanije svih svetih. Time je htjela sv. mati crkva pokazati, da svaka milost dolazi po Duhu svetomu, i da pobjedonosna crkva štiti vojujuću crkvu na zemlji.

Poslije više molitava napravio je biskup pastirskom palicom na podu posipanu pepelom po čitavoj dužini crkve grčku i latinsku abecedu, koja se u sredini križala, u] znak, da su svi narodi: Grci i Rimljani, koji bijahu za apostola najglasovitiji, evangjeljem križa pozvani na spoznanje pravoga Boga. I u ovoj crkvi će se propovijedati ono isto evangjelje, koje su

apostoli propovijedali Židovima i poganima. S toga dolazite marljivo u ovu kuću, i slušajte pazljivo riječ Božju, te živite po njoj. O dao Bog, da se svjetlost vjere, koja će vam se ovdje propovijedati nikada ne ugasne u kućama vašim i srcima.

Tada je biskup išao pred veliki žrtvenik, i ondje blagoslovio tako zvanu Grgurovsku vodu, u koju je pomiješao soli, pepela i vina, da kašnje njom poškropi žrtvenik i crkvu. Poslije blagoslova vode išao je k vratima crkve, te na njima iznutra na vrhu i na dnu pastirskom palicom napravio križ, s molbom, da bi svi, koji budu ulazili u ovu crkvu, dobili mir i blagoslov od Boga, te bili zaštićeni od tjelesnih bolesti i nasrtaja nečistoga duha. — Eto kako se sv. mati crkva brine za vaše duševno i tjelesno dobro, te moli, da vas Bog čuva, brani i štiti od svih zala. Blago vama, kad imate takvo mjesto, kamo se možete uteći u svim svojim potrebama i nevoljama. Kako utješljivo je to za vas!

No time crkva još ne bijaše posvećena. Tek iza kako je biskup dosta dugim molitvama i obredima posvetio veliki žrtvenik, išao je da posveti crkvu. Vi ste vidjeli, kako je biskup išao po čitavoj crkvi i na dvanaest mjesta mazao zidove krizmom u nakriž veleći: »*Neka se sveti i posveti ovaj tempal. I ime Oca i Sina i Duha svetoga, na čast Boga i časne djevice Marije i svih svetih, na ime i spomen svetoga N. Mir tebi.*« U ovom mazanju sastoji se prava posveta crkva. Dvanaest križa sjeća nas na dvanaest apostola, koji su vjeru propetoga po svem svijetu propovijedali. Goreće svijeće, koje su se na tim mjestima kašnje zapalile, znamenuju, da su apostolskim propovijedanjem raspršene tmine neznanstva i da je luč prave istine zasjala po

svem svijetu. I vama je, dragi kršćani, naviješteno sv. evangjelje, no treba da po njem i živite. Čujte, što piše sv. Pavao apostol Efescima: »Bijaste negda tama, a sad ste svjetlo u Gospodinu, kao djeca svjetla živite« (Ef. 5, 8.) Uzmite si k srcu ovu apostolovu opomenu, pak čuvajte svetu vjeru, koja će vam se ovdje naviještati, i živite po njoj.

To su oni divni obredi i molitve, kojima je danas ova crkva posvećena. Blago vama, kad imate u svojoj sredini kuću, u kojoj sam Bog stanuje, i u kojoj će vam se propovijedati božanski nauk, dijeliti sv. sakramenti i prikazivati nekrvna žrtva. Ljubite ovu kuću i štujte, jer je to kuća Božja, kralja svih kraljeva. Pohagjajte je marljivo, jer ovdje je vrelo svih milosti. Tamo u presvetom oltarskom sakrameutu nalazi se Isus, koji vas danju i noću čeka, da ga posjetite, dapače i milo pozivlje: »Hodite k meni svi, koji ste umorni, opterećeni i ja ću vas okrijepiti.« (Mat. 11, 28.) Opomenite se često na današnju svečanost, a navlastito na godišnjicu iste, kad opazite, da na onim mjestima, na kojima bijaše ova crkva pomazana, gore svijeće. O da znate, kolikima će se ovdje otrti suze, uslišati molitve, oprostiti grijesi, podijeliti milosti. Zahvalite Bogu na njegovoj dobroti i poslužite se njegovim blagodatima. A zahvalite i svomu zavjetniku sv. N., komu je na čast ova crkva posvećena, te ga molite, da vam bude zagovornikom i zaštitnikom kod Boga, komu budi slava i čast u vijeke vijeka. Amen.

Kad se posvećuje oltar.

O obredima, kojima se posvećuje oltar.

»Velik je posred tebe svetac Izraelov.«
Is. 12, 6.

Oltar je najsvetije mjesto u crkvi. Na njem se prikazuje najveća žrtva, ona ista žrtva, koju je Isus prikazao na križu. S toga i znamenuje oltar brdo Kalvarije ili križ, na kom je Isus umro za spasenje svijeta. Znamenuje i onaj stol, na kojem je Isus svetkovao zadnju večeru; Isusa, bez kojega nijedna naša molitva, nijedna žrtva nije Bogu ugodna; srce naše, u kom treba da učinimo Bogu oltar i prikažemo mu našu volju zatajanjem samih sebe, što crkva osobito izrazuje u svećenju oltara. U koliko je Isus uvijek prisutan u presv. oltarskom sakramentu na oltaru znamenuje prijestol Isusov, stan njegov megju ljudima. U koliko nam se pako ondje daje za hranu znamenuje pirni stol, komu se pozivlju svi, koji su odjeveni u svečano pirno odijelo t. j. koji su u posvećujućoj milosti. Napokon znamenuje onaj visoki oltar u nebeskom Jeruzalemu, na kom počiva zaklani jaganjac.

Oltara bijaše i u starom zavjetu, na kojima su se prikazivale razne žrtve. I u starom zavjetu se oltar mazao sa sv. uljem. Ako je to bilo u starom zavjetu, koji je bio samo sjena novoga zavjeta, koliko više treba da to bude u novom zavjetu. Oltar se može posvetiti ili skupa sa crkvom ili zasebice. Budući da se danas u ovoj crkvi veliki oltar zasebice posvetio, to ću vam u kratko protumačiti obrede, kojima je ta posveta obavljena. Svi ti obredi mogu se svesti:

I. Na škropljenje s blagoslovljenom vodom;
II. Na mazanje s krizmom;
III. Na kagjenje s blagoslovljenim tamjanom.

I.

Iza kako je biskup, koji sam smije posvetiti oltar, izmolio neke pripravne molitve, blagoslovio je Grgurovsku vodu. Zove se tako, jer ju već papa sveti Grgur Veliki spominje. To je smjesa od vode, soli, pepela i vina. Sve te tvari blagoslovio je biskup zasebice, onda ih pomiješao, a svaka imade svoje znamenovanje. Voda znači čistoću srca; sol očuvajuću moć od gnjiloće i duševnu jakost; pepeo skrušenost srca iskrenom pokorom; vino pravu ljubav Boga i bližnjega. U tom blagoslovu molio je biskup u ime crkve navlastito, da nas Bog očuva od napasti i napadaja nečistoga duha i da u njegovoj kući pred oltarom dobijemo oprost grijeha i svako dobro duše i tijela. U tako blagoslovljenu vodu umočio je biskup palac desne ruke i napravio njime križ najprije na sredini oltara, onda na četirim uglovima, govoreći svaki put: »*Neka se posveti ovaj oltar na čast Boga svemožnoga i časne djevice Marije, i svih svetih, i na ime i spomen svetoga N. U ime Oca i Sina i Duha svetoga. Amen.*« Zatim je biskup sedam puta išao okolo oltara i škropio ga blagoslovljenom vodom, dok se megjutim pjevao pokorni psalam: »*Pomiluj me, Bože.*« Pet križeva, što ih biskup načinio na stolu oltara znači pet rana Isusovih, jer na oltaru će se neprestano ponavljati ona ista žrtva, kod koje je Isus zadobio pet rana i iz kojih je tekla njegova presveta krv, koja će se na oltaru nevidljivim načinom pretvarati iz vina. Što je biskup sedam puta obilazio oltar škropeći ga blagoslovljenom vodom znamenuje sedam sv. sakramenata, kojih moć i djelovanje zaslužio nam je Isus na oltaru križa. Molio se pako u to psalam: »*Pomiluj me, Bože*«, u znak, kako se imademo uvijek kajati prije nego pristupimo k oltaru, da primimo sv. pričest, i kako ponizno treba da stupamo k stolu Gospodinovu.

II.

Iza kako je biskup blagosiovio oltar blagoslovljenom vodom i njom napravio je mort, išao je u provodu sa službenicima na ono mjesto, gdje su bile pohranjene moći svetih. Došav pred sv. moći najprije je sa službenicima pokleknuo a onda se pred njima pomolio, da nam sveti budu zaštitnici kod Boga. Tada je uzeo posudicu sa sv. moćima i svečano ih odnio k oltaru. Tu je najprije pomazao krizmom tako zvani grob oltara na četirim uglovima govoreći: »*Neka se sveti i posveti ovaj grob. U ime Oca i Sina i Duha svetoga. Mir kući ovoj.*« Tada je sv. moći metnuo u grob i pokadivši ih pomazao iz nutra kamenitu pločicu krizmom veleći: »*Neka se sveti i posveti ova ploča po ovom mazanju i Božjem blagoslovu. U ime Oca i Sina i Duha svetoga. Mir tebi.*« Rekavši to zatvorio je pločicom grob i učvrstio ga blagoslovljenim mortom te od ozgor pomazao pločicu krizmom govoreći: »*Neka se sveti i posveti ovaj oltar. U ime Oca i Sina i Duha svetoga. Mir tebi.*« Iza toga pokadio je oltar odasvuda najprije s dnesne strane onda s lijeve. Zatim je pomazao katekumenskim uljem stol oltara i to najprije u sredini, onda na četiri ugla, i to na onim istim mjestima, gdje je bio prije načinio s blagoslovljenom vodom križeve, veleći svaki put: »*Neka se sveti i posveti ovaj kamen. U ime Oca i Sina i Duha svetoga, na čast*

Boga i časne djevice Marije i svih svetih i na ime i spomen svetoga N. Mir tebi.« Okadivši oltar opet je mazao katekumenskim uljem stol oltara na onim istim mjestima kao i prije govoreći svaki put iste riječi. Što rekav obišao je jedan put oltar na desnu i pokadio ga. Tada izmolivši psalam 44. pomazao je opet oltar na onim istim mjestima krizmom izgovarajući iste riječi posvete. Na koncu polio je po stolu najprije katekumenskoga ulja onda krizme te sav stol namazao.

Ovim čestim mazanjem sa sv. uljem postao je oltar ne samo blagoslovljen već i posvećen, te tako odregjen za svoju uzvišenu svrhu, da se na ime na njem mogu obavljati tajne naše sv. vjere, a osobito sv. misa. To je ono pravo prebivalište Božje, odakle nam izviru tolike milosti. S toga znajte, dragi kršćani, s kolikim strahopočitanjem smijete se približiti k oltaru, i kako visoko imate štovati to najsvetije mjesto.

III.

Iza kako je biskup mazanjem sa sv. uljem posvetio oltar i izmolio neke molitve, koje se odnose na posvetu oltara blagoslovio je tamjan, iz kojega je napravio pet križića, koje je postavio na pet mjesta, gdje je na stolu bio prije napravio križiće s vodom, katekumenskim uljem i krizmom, te na svaki križić od tamjana stavio malu svijećicu od voska i zapalio, tako da su ove skupa s tamjanom izgorjele. Kad je to sve izgorjelo, poslije više molitava je biskup još pomazao oltar krizmom i to najprije s prijeda onda na okrajcima ugala tako, da je mazanjem združio stol oltara sa podgradnjom.

Dim od tamjana i svijećica znači milosti i zasluge Isusa Krista, što se dižu sa oltara k nebu za naše

spasenje. Pa kao što je oganj uništio one križiće tamjana i svijećice, tako se i Isus na oltaru ponavljanjem svoje gorke smrti na križu uništuje za nas ognjem ljubavi. Združenje oltarnoga stola sa podgradnjom opominje nas, da budemo uvijek sjedinjeni s Isusom, kojega onaj oltar znamenuje.

To su divne molitve i obredi, kojima bijaše danas ovaj oltar posvećen. Opomenite se ovih obreda i molitava kad god pogledate na ovaj posvećeni oltar. To je najsvetije mjesto u ovoj crkvi. S toga dolazite amo uvijek dužnim štovanjem, a dolazite uvijek punim pouzdanjem, jer ovdje stanuje Isus, koji vas uvijek čeka i pripravan je, da vas usliša. A molite se pred ovim oltarom i svetomu N., komu je isti posvećen, da se tako njegovim zagovorom domognete vječnoga blaženstva u nebu. Amen.

Kad se novo groblje blagoslivlje.

Groblje promatrano u svjetlu vjere.

»Blago mrtvima, koji umiru u Gospodu. Od sada govori Duh, da počinu od trudova svojih; jer djela njihova idu za njima.« Ap. 14, 13.

Velika istina i nepromjenljiv zakon prate rod ljudski već od kolijevke njegove: istina, da je tijelo čovječje načinjeno od zemlje, a zakon, da se to tijelo za kazan zbog istočnoga grijeha ima povratiti u prah. To je uzrok zašto se tjelesa mrtvih kod svih naroda, kod kojih se sačuvala prvobitna predaja, pokapaju u zemlju. Toga običaja drži se i crkva katolička od svoga početka. Dapače ona je počamši od najstarijih vremena za pokop svojih vjernika opredijelila posebno mjesto. Što više! Ona toliko cijeni tjelesa svojih po-

kojnih, da ih od vajkada samo u svetu zemlju sahranjuje. U tu svrhu bi blagoslovljeno danas i ovo novo groblje. Kako divni su obredi i kako uznosite molitve, kojima se groblje blagoslivlje! Dopustite dakle, dragi kršćani, da promotrimo danas groblje u svjetlu vjere; a to ćemo učiniti, ako si dozovemo u pamet one obrede i molitve, kojima bijaše danas ovo groblje blagoslovljeno.

Počnimo dakle u ime Gospodina našega Isusa Krista, koji je tri dana ležao mrtav u grobu, da posveti groblja svojih vjernih.

* * *

1. Već jučer bi zasagjen nasred ovoga groblja drven križ a predanj zabijen u zemlju troro̊žan kolčić, da se mogu na njem namjestiti tri svijeće. Ovim obredom htjela je crkva da pokaže, kako se ovo groblje ima odijeliti od svakoga drugoga mjesta i opredijeliti za pokop onima, koji vjerovaše u raspetoga Isusa. Već zasagjenje križa na ovom groblju znači, da je ovo mjesto postalo svojinom Isusovom i njegove crkve, koju je on na križu otkupio. I mi ćemo jednom, dragi kršćani, biti sahranjeni u groblju. Pa kako utješno je počivati pod sjenom sv. križa! Nu slatko će počivati pod sjenom ovoga križa samo oni, koji su za života bili vjerni učenici Raspetoga, i u Gospodinu usnuli. S toga živimo tako, da uzmognemo mirno počivati u groblju i da nam bude križ nada slavnoga uskrsnuća.

2. Iza kako bude jučer ovo mjesto uzeto u posjed Isusov, uputili smo se danas amo u provodu, da ga blagoslovimo. Došavši pred križ nataknuo je svećenik na kolčić tri svijeće i užgao ih. Tada je u ime crkve molio Boga svemožnoga, da ovo groblje blagoslovi i posveti: *da tjelesa čovječanska, koja budu po dovršenom životu ovdje počivala, budu na velikom sudnjem danu dostojna zajedno s blaženim dušama postignuti veselje vječnog života.* Poslije ove molitve molili smo klečeći litanije svih svetih. A kad je pjevač rekao: »*Da svim vjernim mrtvima pokoj vječni darovati dostojiš se*«, ustao je svećenik i glasno govorio, čineći rukom znamenje sv. križa: »*Da ovo groblje očistiti i blagosloviti udostojiš se.*« Da, crkva hoće, kao što su god sveti svršili tečaj svoga života i ušli u vječno blaženstvo, da tako i mi po njihovu zagovoru dospijemo u nebo i s njima se u vijeke veselimo. Da pak to postignemo, ugledajmo se u svete Božje i živimo po njihovu primjeru, da uzmognemo i mi blaženo umrijeti i čekati ovdje na slavno naše uskrsnuće.

3. Iza dovršenih litanija svih svetih poškropio je svećenik križ blagoslovljenom vodom, govoreći: »*Poškropit ćeš me, Gospode, isopom i očistit ću se: oprat ćeš me i bit ću bjeliji od snijega.*« Zatim se molio pokorni psalam: »*Pomiluj me, Bože . . .*« a svećenik je megjutim išao po cijelom groblju škropeći ga blagoslovljenom vodom. Blagoslovljena voda združena s molitvom crkve ima osobitu moć. Crkva kod blagoslova vode moli, da štogod onom vodom bude oškropljeno, to da bude svake nečistoće i nasrtaja duševne opakosti lišeno. Oškropljenjem dakle blagoslovljenom vodom lišilo se ovo novo groblje svake nečistoće i upliva nečistoga duha. Oškropljenjem blagoslovljenom vodom se ovo groblje posvetilo i opredijelilo za pokop vjernih kršćana, tako da se na njem nikakve svjetske stvari obavljati ne smiju. S toga štujte, dragi kršćani, ovo sveto mjesto i kadgod idete mimo, otkrijte se i pomolite se za one vjerne duše, kojih tjelesa ovdje počivala budu.

4. Po tom se vratio svećenik opet pred križ, i prama njemu molio, da Bog ovo groblje, u kom tjelesa vjernih po dovršenom tečaju ovoga života počivati imaju, *očisti, blagoslovi i posveti, te koji im je dao otpuštenje grijeha da takogjer i tjelesima njihovim, koja u ovom groblju počivaju i trublju arkangjela iščekivaju. ndijeli obilnu utjehu.* Blago nama, ako budemo uvijek tako živjeli, da s veseljem uzmognemo očekivati onaj dan, kad nas bude trublja angjeoska probudila na život!

5. Napokon je svećenik usadio na vrh križa jednu od triju gorećih svijeća, a druge dvije goruće na dva kraja ili ruke križa, zatim okadio križ i oškropio ga blagoslovljenom vodom. Ove tri goreće svijeće znače, da je Isus svjetlost svijeta. Usadio ih je pako svećenik na križu, jer je Isus svojom smrću na križu svladao tmine paklene i otvorio nam vrata nebeske svjetlosti, u koju će na sudnji dan unići tjelesa preminulih pravednika. Tri pako goreće svijeće znamenuju tri osobe božanske: Boga Oca, Boga Sina i Boga Duha svetoga, jer tjelesa pravednika, koja budu ovdje počivala, stvorio je Bog Otac, otkupio ih Bog Sin, a posvetio Bog Duh sveti. Kako poučne su dakle ove tri svijeće na križu! Kagjenjem križa izrazuje crkva želju, da bi se njezini vjernici ovjenčani dobrim djelima preselili s ovoga svijeta u vječnost, te tako bili miomiris pred prijestolom Božjim; a ponovnim škropljenjem blagoslovljenom vodom označuje se, da bi njihova tjelesa počivala ovdje u miru i preobražena združila se jednom sa svojim čistim dušama.

U ovom svetom mjestu će jednoć počivati i naša tjelesa, dragi kršćani. Ovdje učite se poznavati, kako su ništetna sva zemaljska dobra, i kako treba da se najviše brinete za svoje duševno spasenje. Spoznajte,

kako poslije smrti nema razlike megju bogatim i siromašnim, megju poglavarom i podložnikom, megju učenim i neukim. Svi se jednako povraćaju u prašinu. Blago onomu, koji prezire ovaj svijet i služi Bogu. Blago njemu, velim, jer će moći ovdje mirno čekati na sudnji dan, da s preobraženim tijelom primi plaću od nebeskoga suca Isusa Krista, komu budi hvala i slava u sve vijeke. Amen.

Kad se zvona blagoslivljaju.*)

Na što nas sjećaju zvona?

»Mir vam!« Iv. 20, 19.

»Mir Vam!« Tako je čestoputa govorio Isus svojim učenicima, imenito na dan svoga uskrsnuća i osmi dan zatim. Ovim riječima hotio je on, da i njegovi učenici pozdravljaju ukućane, kad u koju kuću dogju. Čujte, što im veli, kako čitamo kod sv. Mateja evangjelista: »Ulazeći u kuću nazovite joj: »mir kući ovoj.« (Mat. 10, 12.) I danas je k nama došao jedan nasljednik apostola naš presvijetli gospodin biskup, i pozdravio nas u svetoj misi s Isusovim riečima: »Mir vam.« A pošto je k nama došao naš presvijetli nadpastir? Došao je, da nam blagoslovi nova zvona. Dao Bog, e bi ovim blagoslovom došao mir u naše kuće osobito onih, koji su doprinijeli, da su se ova nova zvona nabavila!

Vi ćete, dragi kršćani, često puta, dapače svaki dan čuti ova zvona zvoniti. Dopustite, da vam danas u kratko kažem, na što treba da se tada s j e t i t e.

* * *

1. Kad god čujete zvoniti ova zvona, znajte, da je to glas neba, koji vas opominje vaših dužnosti.

*) Rečena u mjestu X.

Imenito opomenite se tada jedne svoje velike dužnosti na ime molitve. O da znate, kako vam je potrebita molitva! Vi ste slabi, pa kao takvi trebate pomoći Božje. Bog će vam pako dati svoju pomoć, ako ga budete za nju molili. Isus kaže: »Prosite, i dat će vam se.« (Mat. 7, 7.) Kadgod dakle čujete ova zvona zvoniti, utecite molitvom k Bogu. Molitva će vas utješiti u žalosti, pokrijepiti u slaboći, ojačati u napastima.

2. Osobito molite, kad čujete na molitvu zvoniti u jutro, o podne, u večer. Pozdravite tada i vi s arkangjelom Gabrielom preblaženu djevicu Mariju. Ako je kako moguće pomolite se tada klečeći, da dobijete oprost od 100 dana, što ga daje crkva svim onima, koji su u milosti Božjoj te klečeći izmole: »Angjeo Gospodnji,« izuzam u subotu večer i u nedjelju, koje dane moli se stoječke. Molite tada sabrano, te se sjetite uzvišene časti bl. dj. Marije: kako je ona postala majkom Božjom, majkom našega Spasitelja, te tako zavrijedila, da je kao takovu častimo i prizivamo. Hvale je vrijedno, da tada svi, što ste u kući, skupa molite, tako da jedan naprijed moli pobožno a drugi polagano za njim.

3. Kad čujete u petak u tri sata poslije podne zvoniti u sva zvona, sjetite se na muku i smrt Isusnvu, koju je taj dan podnio. Molite tada pet Očenaša i pet Zdravo Marijo, na čast pet rana Isusovih, da krv, koja je iz tih rana tekla, bude vam na spasenje. O kako teške bijahu te rane Isusove, ali on ih je rado za nas podnio, samo da nas izbavi od vječnoga prokletstva. Štujte dakle ove svete rane, i nemojte ih nikada isprazno zazivati, kako se to sa žalošću čuje od mnogih kršćana.

4. Kad se daje zvonom glas, da svećenik nosi bolesnicima svetu pričest, istrčite mu u susret i poklonite se Isusu, koga svećenik nosi pod prilikom kruha. Nemojte tada razgovarati, već se radije pomolite za onoga bolesnika, da mu Bog dade ili zdravlje, ako je to korisno po njegovu dušu, ili da mu podijeli blaženu smrt. A sjetite se tada i na svoju smrt, pak molite Isusa, da ne dopusti, da umrete bez sv. pričesti.

5. Kad čujete zvoniti u subotu poslije podne i u oči blagdana, sjetite se na slijedeću nedjelju ili na onaj blagdan, pak odlučite, da ćete onu nedjelju i blagdan posvetiti Bogu na slavu a sebi na spasenje.

6. No najčešće ćete čuti zvoniti na javno bogoslužje, kao na sv. misu, večernjicu i t. d. Tada će vas zvona zvati u crkvu, da tamo prisustvujete službi Božjoj i da se molite Bogu. Glas zvona budi vam kao glas Isusov, koji vas tada poziva k sebi veleći vam: »Dogjite k meni svi, koji ste umorni i opterećeni i ja ću vas okrijepiti.« (Mat. 11, 28.) Nemojte misliti, da je isto moliti kod kuće ili u crkvi. Istina je, da se svuda možemo moliti Bogu, pošto je on svagdje; nu mnogo je bolje moliti u crkvi, pošto je to kuća Božja, i Bog nas tu radije i prije usliša. S toga su i apostoli išli u crkvu, da se u njoj Bogu mole. O da znate, koliku moć ima molitva pobožno obavljena u crkvi! Isus veli: »Gdje su dva ili tri sabrani u moje ime, ongje sam i ja megju njima.« (Mat. 18, 20.) Nego vi ste dužni ići u crkvu i zbog dobrog primjera. Isus kaže: »Tako da se svijetli vidjelo vaše pred ljudima, da vide vaša dobra djela i slave Oca vašega, koji je na nebesima.« (Mat. 5. 16.) Neka dakle roditelji, gospodari i gospodarice marljivo idu u crkvu, da se u njih mogu ugledati djeca i služinčad. Nego i vi svi,

dragi kršćani, dolazite rado u crkvu na glas zvona, a dolazite osobito u nedjelju i blagdan na sv. misu i večernjicu. Sveta se misa i večernjica služi samo u crkvi. Samo tamo na oltaru obnavlja se ona ista žrtva, koju je Isus prikazao na križu; samo tamo se izlaže presv. oltarski sakramenat na poklon. Kad bi se Isus samo u jednom mjestu prikazivao n. pr. u Rimu, kako bi ljudi željno trčali tamo, da ga vide; a gledajte, on se prikazuje u svakoj crkvi, pa i u ovoj. A kad bi se prikazivao samo jedan sat u godini, kako bi ljudi željno čekali na taj sat, da mu se poklone; a gledajte, on se prikazuje ovdje svaki dan, pa zar da ne dogjete da mu se poklonite?

7. Napokon zvonjenje treba da vas sjeti na s m r t. Znajte, da zvonjenje na vašem tornju ne će biti uvijek veselo; ono će vam naviješćivati i žalost. Kod svake župne crkve je jedno zvono, kojim se oglašuje smrt kojega župljanina. To je ono najmanje zvono, koje bi danas posvećeno. Nema vas nijednoga ovdje, za koga ne će ovo zvono zvoniti prije ili kašnje. Kad dakle čujete ovo zvono zvoniti, znajte, da je netko u vašoj župi umro. U sva zvona zvoni se, dok se mrtvac ne pokopa i to po tri puta na dan. Zvoni se pako tada za mrtvoga zato, da se pomolite za njegovu dušu. Ovo zvonjenjc ima vas sjetiti, da ćete i vi jednom umrijeti. No budući da ne znate tomu ni ure ni časa, budite uvijek pripravni na smrt, jer smrt dolazi kao tat noću, kad se čovjek najmanje nada.

Dao Bog, te vam, kako sam na početku moga govora rekao, ovim blagoslovom donesla zvona blagoslov na ovom svijetu a vječni mir na drugom. A to će, ako budete marljivo vršili svoje dužnosti, na koje vas budu sjećala ova blagoslovljena zvona. Molite

dakle marljivo na glas zvona, pohagjajte često službu Božju, da kad umrete navijeste vam vječni pokoj. Amen.

Kad se novi križ blagoslivlje.

Na što nas križ sjeća?

»Ako tko hoće za mnom ići, neka se odreče sebe, i uzme križ svoj i ide za mnom.« Mat. 16, 24.

Kad su Izraelci na putu u Kanaan mrmljali proti Bogu i Mojsiju, što su ih izveli iz Egipta, pusti Bog na narod vatrene zmije, koje ih ujedahu, te pomrije mnogo naroda. Tada dogje narod k Mojsiju i rekoše: »Zgriješismo što vikasmo na Gospodina i na tebe; moli Boga, neka ukloni zmije od nas.« I Mojsije se pomoli za narod. I reče Bog Mojsiju: »Načini zmiju od mjedi i metni na motku i koga ujede zmija, neka pogleda na nju, pa će ozdraviti.« (IV. knj. Moj. 21.)

Ova mjedena zmija znači Isusa na križu. S toga i veli Isus kod sv. Ivana evangjelista: »Kao što Mojsije podiže zmiju u pustinji, tako treba Sin čovječji da se podigne, da nijedan koji u nj vjeruje ne pogine nego da ima život vječni.« (Iv. 3, 14.) Mi dakle pozdravljamo križ kao izvor života, kao utjehu našega spasenja. Već apostoli ponosili su se križem, i upućivali na to vjernike. Čujte, što piše sv. Pavao apostol Galatima: »A ja Bože sačuvaj da se čim drugim hvalim osim križem Gospodina našega Isusa Krista.« (Gal. 6, 14.) Od apostola prešlo je štovanje križa na njihove nasljednike, na cijelu crkvu Kristovu. Sv. oci svjedoče, da je križ već u prvo doba kršćanstva bio podignut na štovanje u gradovima selima, u kućama i

na brodovima. Danas pako vidimo križ posvuda. Vidimo ga na svakom oltaru, na vrhu tornja, na groblju, na javnim cestama i putovima, dapače i na kraljevskim krunama. Pod njegovom sjenom počivaju mrtva tjelesa u grobovima i čekaju na uskrsnuće svoje na sudnji dan. Križ prati čovjeka kroz cio njegov život.

I vi ste, dragi kršćani, kao vjerni učenici Isusovi podigli ovaj novi križ, i danas se u velikom broju ovdje sakupili na blagoslov istoga. Križ je najpoučnija propovjedaonica. Čujte, kako moli crkva kod blagoslova križa: »*Molimo te, Gospode sveti, Oče svemožni vječni Bože, da se dostojiš blagosloviti ovo znamenje svoga križa: neka bude spasonosnim lijekom narodu čovječanskom: neka bude pokrepom vjere, napretkom dobrih djela, otkupljenjem duša; neka bude utjehom i zaštitom i obranom proti žestokim neprijateljskim strijelama.*« Dopustite dakle da vam kažem, na što nas sve prema ovoj crkvenoj molitvi sjeća sveti križ.

* * *

1. Najprije moli crkva, da nam križ bude *pokrepom vjere.* Prema tomu sjeća nas križ na onu veliku istinu otkupljenja naroda čovječanskoga smrću Sina Božjega na križu. Stvorivši Bog Adama, prvoga čovjeka, dao mu je zapovijed, da ne jede od zabranjenog voća. Ta zapovijed ticala se cijeloga roda ljudskoga tako, ako Adam održi tu zapovijed bit će sretan i on i sav rod ljudski; prekrši li je pak, bacit će i sebe i sav rod ljudski u najveću propast. Adam je prestupio zapovijed Božju, i tako unesrećio i sebe i sav rod ljudski. Sav rod ljudski morao je doći u pakao. Od tog se pada rod ljudski nije nikako mogao uzdići, pošto je uvreda, koju je Adam nanio Bogu bila neizmjerno velika. Svaka bo uvreda mjeri se po onom, koji je uvrijegjen. Tako n. pr. da tko jednu istu ružnu riječ reče svomu ocu i bratu, više bi uvrijedio oca nego brata. Kad je dakle Adam uvrijedio Boga, to je onda ta uvreda bila tolika, kolika i sam Bog. Bog je pako neizmjeran, dakle i uvreda njemu nanesena bijaše neizmjerna. Da se uvreda može oprostiti valja dati isto toliku zadovoljštinu. Tko je n. pr. drugomu učinio štetu od 20 for., taj mu je dužan vratiti svih 20 for. Da se dakle uvreda Adamom Bogu nanesena može oprostiti, valjalo je dati Bogu neizmjerno veliku zadovoljštinu. Budući pako da ni jedan stvor Božji nije neizmjeran, to ni svi ljudi, ni svi angjeli nijesu mogli za Adamov grijeh Bogu zadovoljiti. Od pakla dakle mogao nas je izbaviti jedino Bog-čovjek. Da će pako Bog postati čovjekom i za svoje neprijatelje žrtvovati se, toga um ljudski shvatiti nije mogao. Pa ipak tako se dogodi. Videći tri božanske osobe, kako je rod ljudski pao, dogovarale su se u nebu: tko će sići na zemlju da ga otkupi. Tada reče Sin: Oče! evo mene, pošalji me. I tako je Sin Božji došao na zemlju, postao siromašnim čovjekom i umro za nas na križu, da nas otkupi od vječnoga prokletstva. Otkupio nas je dakle ne zlatom ili srebrom već svojom neprocijenjenom krvlju. Evo, na što nas osobito sjeća križ. Kad god dakle pogledate u ovaj križ, sjetite se one velike i znamenite istine, da nas je Isus na križu otkupio od vječne propasti, pak neka vas pogled na križ Isusov pokrijepi u vjeri.

2. Nadalje moli crkva, da nas blagoslovljeni križ *potakne na dobra djela.* I zaista križ nas sjeća na one neizrecive boli i muke, što ih je Isus podnio na križu. A trpio je to sve Isus iz ljubavi spram nas,

da nas pomiri sa svojim nebeskim Ocem. Ako je dakle Isus toliko za nas radio, da nas otme vječnomu prokletstvu, to onda treba i da se i mi staramo za dobra djela, kako da dogjemo u nebo. Sv. pismo veli, da je vjera bez dobrih djela mrtva. (Jak. 2, 26.), i da će se svako drvo, koje ne ragja dobra roda posjeći i u oganj baciti. (Mat. 3, 10.) I tako nas križ opominje, da dobrim djelima zaslužimo nebo. Kadgod dakle pogledate u ovaj križ, dragi kršćani, sjetite se na one tolike muke, što ih je Isus za vas pretrpio na križu, pak odlučite tvrdo, da ćete se čuvati grijeha i vršiti kreposna djela. Učinite li to, tada će vam križ biti na veliku radost na smrtnoj postelji a osobito na sudnji dan, kad dogje Isus s križem, da sudi svim ljudima živim i mrtvim.

3. Treće što crkva moli kod blagoslova križa jest, da nam križ bude *utjehom i zaštitom*. Ogledajte se malko naokolo, dragi kršćani. Svuda ćete naći tuge i nevolje, koje taru ljude te trebaju utjehe i pomoći. Jedne tište razne nesreće, druge muče mnogovrsne bolesti itd., A gdje će svi ti naći utjehu i pomoć? Naći će je u ovom križu. Križ ovaj dozvati će im u pamet, da je Isus mnogo više trpio nego li oni, i da nema čovjeka, koji bi bio tako sramotnom smrću umro kao što on. Križ ovaj će ih ohrabriti, da i oni nose strpljivo sve svoje tuge i nevolje. Pa kao što je trebalo da Isus sve to pretrpi, da ugje u svoju slavu (Luk. 24, 26.), isto tako treba da trpimo i mi, ako želimo doći u nebo; jer kako veli sam Isus, nema učenika nad učiteljem svojim ni sluge nad gospodarom svojim. (Mat. 10, 24.) Sjetite se često riječi Isusovih: »Ako tko hoće za mnom ići, neka se odreče sebe, i uzme križ svoj i ide za mnom.« (Mat. 16, 24.) Znak dakle, da je tko

učenik Isusov i da za njim ide jest taj, ako dragovoljno nosi svoj križ. Kadgod vas dakle, dragi kršćani, tišti kakova tuga i nevolja, s pouzdanjem pogledajte na križ, pak će vas misao na muku i smrt Isusovu utješiti i ohrabriti, da svoje tuge i nevolje uzmognete strpljivo podnesti.

4. Napokon crkva u blagoslovu križa moli, da nam križ bude *obranom proti žestokim neprijateljskim strijelama*. Isus je na križu ne samo otkupio rod ljudski od vječnoga pogubljenja nego i skršio vlast nečistoga duha. Čujte, što veli sv. Pavao apostol: »Isus je svojom smrću satro onoga, koji ima vlast smrti to jest gjavola.« (Žid. 2, 14.) S toga se nečisti duh boji križa i bježi od njega, jer na njemu je on svladan. Križ dakle ima osobitu moć proti gjavlu. Zato se i križaju kršćani, da budu zaštićeni protiv napasti nečistoga duha, a križaju se i razne stvari, da se oslobode njegovog upliva. Tko dakle moli pobožno pred blagoslovljenim križem, taj dobiva osobitu moć, da se može oprijeti napastima nečistoga duha i svladati ih.

Kad vas dakle, dragi kršćani, napade kakva napast jada, psovke, nečistoće itd. uprite svoje oči u ovaj križ i molite se propetomu Isusu, da vam dade jakost da uzmognete napast svladati. Osobito pako u zadnjem času života vašega, kad nečisti duh sve svoje sile napne, kako bi vas za sebe predobio, utecite duhom pameti svoje ka križu, da njegovom pomoću odbijete od sebe sve nasrtaje paklenskog neprijatelja te se tako zasramljen povuče u ponor pakleni.

To su osobite milosti, koje nam crkva moli od Boga kod blagoslova križa. Ona hoće, da se pogledom na križ utvrdimo u vjeri, potaknemo na dobra djela, utješimo u žalosti i obranimo protiv napasti nečistoga

duha. No te milosti dobiti ćemo samo onda, ako budemo pobožno štovali ovaj blagoslovljeni križ t. j. ako se budemo pred njim otkrili, poklonili mu se i pred njim se vruće molili. Učinimo li to, to ćemo onda moći s pouzdanjem dočekati božanskog suca na svršetku svijeta, da nas okružene oko svoga križa u pratnji nebeskih angjela uvede u svoje vječne dvorove, što vam svima od srca želim. Amen.

Kad se slika blagoslivlje.

O moći blagoslovljenih slika.

»Sad vidimo kako kroz ogledalo u zagonetki, a onda ćemo licem u lice.« 1. Kor. 13, 12.

U dvadeset i drugu nedjelju po Duhovima pripovijeda sv. evangjelje, kako su farizeji poslali k Isusu Herodovce, da ga kušaju, smije li se caru dati porez ili ne. Isus mjesto da im izravno odgovori zahtijevaše od njih novac pitajući ih: »Čiji je obraz ovaj i natpis?« Rekoše mu: »Cesarov.« Tada im reče: »Podajte dakle cesarovo cesaru, i Božje Bogu.« (Mat. 22.)

Dragi kršćani! Po obrazu ili slici opominje Isus svoje napasnike na njihove dužnosti spram cara. Preko slike rješava on toli škakljivo pitanje o porezu. O da znate, koliku moć imadu slike i na što nas one sve ne sjećaju. Slike nam predočuju osobe i dogagjaje ljepše i razgovjetnije nego ikoje knjige. Što u slici vidimo, to bolje shvatamo, lakše razumijemo i držimo u pameti, nego kada što čitamo ili slušamo. Vid najjače djeluje na našu maštu. Slike nam na jednom otvore pred očima cio dogagjaj ili osobu. Imenito nabožne slike izrazuju otajstva naše sv. vjere, predočuju nam Božje blagodati, čudesa i spasonosne primjere, te pobugjuju nas na nasljedovanje izraženih kreposti. Slike su svima otvorene knjige, iz kojih može svako crpsti potrebiti nauk. S toga je crkva od vajkada njegovala nabožne slike Isusa i svetaca, te zbog njih i mnoga progonstva trpjela. Dapače ona je propisala i obred, kako se iste imadu blagoslivljati. Čujte divnu molitvu, kojom se slike blagoslivljaju: »*Svemožni vječni Bože, koji ne zabranjuješ (djelati kipove) risati slike svojih svetaca, da koliko put ih tjelesnim očima pogledamo, toliko put razmislimo očima pameti svoje njihova djela i svetost, te ih nasljedujemo; dostoj se, molimo te, blagosloviti i posvetiti (ovaj kip) ovu sliku, učinjenu na čast i uspomenu jedinorogjenoga Sina Tvojega Gospoda našega Isusa Krista (ili bl. dj. Marije, matere Gospoda našega Isusa Krista, ili blaženoga N. apostola tvoga, ili mučenika, ili ispovjednika, ili biskupa, ili djevice) i podaj, da kojigoder bude nastojao pred njom priklonito poštovati i častiti jedinorogjenoga Sina Tvoga (ili bl. dj. Mariju itd.) njegovim (njezinim) zaslugama i zagovorima dobije od tebe milost u sadanjem vremenu, a vječnu slavu u dojdućem.*« Kako se dakle vidi, crkva blagoslivlje slike za naše spasenje i to:

I. Da nas potakne na nasljedovanje onih, koje iste predstavljaju;

II. Da nam preko njih isprosi milost Božju.

I.

Crkva blagoslivljajući slike hoće, da kadgod u iste pogledamo opomenemo se kreposnog života onih svetaca, koje iste predstavljaju, te ih po mogućnosti nasljedujemo. Te svečeve kreposti su obično na njegovoj slici izražene. Tako n. pr. u slikama bl. dj. Marije opažamo njezino bezgrješno začeće, njezinu neokaljanu

čistoću, njezinu svetost itd. U slikama drugih svetaca zrcali se njihova poniznost, blagost, ljubav Boga i bližnjega. Poimence u slikama ss. apostola čitamo njihovu gorljivost za spasenje duša; u slikama ss. mučenika njihovu postojanost u vjeri; u slikama ispovjednika njihovu pobožnost; u slikama ss. djevica njihovu nevinost i čistoću; u slikama ss. pustinjaka njihovu samozataju i najstroža pokornička djela. A kakve tek kreposti otkrivaju se našim očima, kad promatramo slike Spasitelja našega Isusa Krista imenito slike njegove muke i smrti. Kolika se u tim slikama vidi Isusova strpljivost, odanost u volju Boga Oca, ljubav spram nas ljudi. I doista u slikama čitamo sve one kreposti, koje treba da rese kršćanina. One nas potiču na nasljedovanje Isusa i njegovih svetih. One nam propovijedaju i onda, kad sa propovjedaonice ne čujemo glasa propovjednikova. Pa budući da imade nabožnih slika svuda, ne samo u crkvi već i u kućama, na cesti, u šumi itd. to nam one svuda propovijedaju svoj uzvišeni nauk. Dapače one su jače od riječi, jer što čovjek vidi, to ga se jače dojima duše i trajnije mu ostaje u pameti, nego ono, što čuje. To su najbolje knjige, u kojima i neuki mogu čitati. Premda mrtve, one nam govore k srcu i pobugjuju u nama najjača čuvstva. One su jednako spasonosne za djecu kao i za odrasle, za zdrave kao i za bolesne. O kako se djeca vesele pobožnim slikama; a koliku utjehu nalaze u njima bolesnici i umirući! O kad bi i mi uprtim očima u propelo ili u sliku majke Božje mogli zaklopiti svoje oči ovomu svijetu. Kolika bi to bila za nas sreća i utjeha!

Nego da nas slike potaknu na nasljedovanje onih krepostih, koje one predstavljaju, nije dosta da na-

božne slike samo površno gledamo, već treba da ih i pobožno promatramo. Jer ako budemo u slikama promatrali samo ljepotu boje, skupoću platna ili drva, dragocjenost okvira, umjetnost, starost itd., tada ne ćemo od slika imati nikakve koristi; one će biti za nas samo mrtvo slovo. Kao što oni nemaju ploda od propovijedi, koji je rastreseno slušaju ili paze samo na propovjedaonicu ili na propovjednika, a ne na ono, što on govori, isto tako nemaju ploda od slike ni oni, koji gledaju samo na tvar slike a ne na ono, što one predstavljaju, da si to duboko usade u srce i prema tomu svoj život udese. Vi, dragi kršćani, marljivo resite svoje kuće pobožnim slikama. To je veoma lijepo od vas. Dapače nijedna kršćanska kuća ne bi smjela biti bez propela i druge koje pobožne slike. Nu nije dosta, da imate slike, nego treba da ih i pobožno razmatrate te živite prema krepostima na njima izraženim. Učinite li to, to ćete dobiti po zagovoru onih svetih, koje iste slike predstavljaju od Boga pomoć, da se domognete vječnoga spasenja, o čem u drugom dijelu.

II.

Crkva blagoslivljajući slike moli, da *kojigoder bude nastojao pred takvom slikom priklonito poštovati i častiti sveca, koga ona predstavlja, da njegovim zaslugama i zagovorima dobije od Boga milost u sadanjem vremenu a vječnu slavu u dojdućem.* Pazite dobro, dragi kršćani. Crkva ne prosi Božju milost onima, koji samo posjeduju slike ili ih na prosto gledaju, već onima, koji ih priklonito štuju. Crkva dakle želi, da mi štujemo pobožne slike, i da pred njima zazivamo one svete, koje iste predstavljaju, da nam tako isprose Božju pomoć. S toga i uči sv. mati crkva, da je dobro i spasonosno štovati

svete u njihovim slikama. Nego još veću korist imat ćemo od štovanja pobožnih slika, ako se budemo molili svecima pred blagoslovljenim slikama, jer tada i crkva podupire našu molitvu. S toga bilo bi veoma dobro, da si date po svećeniku blagosloviti sve pobožne slike, što ih imate kod kuće, da tako prije i sigurnije dobijete ono, što pred njima budete molili. Molitvom pred blagoslovljenim slikama dobivamo vrhunaravnu moć i jakost, da uzmognemo pozorno promatrati svete slike; moć, da revno slijedimo svete u njihovim krepostima; moć, da se njihovim zagovorom uzmognemo i mi domoći njihova blaženstva u nebu. I tako moleći se pobožno pred blagoslovljenim slikama dobivamo milost Božju, da možemo na ovom svijetu kreposno živjeti, a na drugom dobiti vječno spasenje. I tako su blagoslovljene slike sredstvo pobožnoga života i zalog nebeske slave.

Kršćanski roditelji i supruzi, pogledajte na sliku sv. obitelji, pak se preporučite bl. dj. Mariji i sv. Josipu, da vam isprose milost od Boga, kako biste i vi po njihovu primjeru živjeli u miru i slogi, strpljivo podnašali nezgode ovoga svijeta, i djecu svoju odgojili u strahu Božjem. A vi mladići i djevojke ugledajte se u sliku sv. Alojzija, i učite se od njega čuvati nevinost i čistoću kao najveće blago, kano zenicu oka svoga. Vi pak djeco bacite svoj pogled na malenog Isusa, pak budite kao i on poslušna svojim roditeljima, i pobožna, da tako omilite Bogu. Zavidnici i osvjetljivci uprite oči svoje u propetoga Isusa, pak se učite od njega oprostiti svojim neprijateljima i ljubiti ih. Svi pako grješnici pogledajte u sliku pokornice Magdalene, pa odlučite, da ćete se ostaviti grijeha i činiti djela pokore. I tako neka se svaki ugleda u sliku Isusa

Krista ili njegovih svetih, pak neka se od njih uči, kako mu je živjeti, da dogje u nebo.

Kad su dakle blagoslovljene slike toli moćne, da preko njih dobivamo milost Božju, tko će se čuditi, ako ih je crkva njegovala počam od svoga postanka, te zbog njih i krv svoju prolijevala. Danas, hvala Svevišnjemu, smiju se pobožne slike svuda izlagati, te ih imade ne samo u crkvama i bogatim palačama već i u siromašnim kolibicama; a imate ih za cijelo i vi u svojim kućama. Nego nije dosta, da vam slike vise na zidu, već treba da ih i štujete. S toga čuvajte se, da ih ne obeščastite, jer to bi značilo obeščastiti one, koje iste predstavljaju. Ako su tako podrapane ili umrljane, da već nijesu za porabu, a vi ih spalite, da se tako otmu svakomu obeščašćenju. Nego ne mislite, da slike same po sebi imadu kakvu tajnu moć, ili da ono platno ili drvo, od česa iste sastoje, može proizvagjati vrhunaravnu milost. Takva šta misliti bilo bi praznovjerje. Štovanje, koje mi iskazujemo slikama odnosi se na svete, koje one predstavljaju, a ne na tvar, od koje iste sastoje. S toga, kad se pred slikom otkrivamo, istu ljubimo, resimo ružama, pred istom klečimo, molimo i svijeće palimo, to onda time štujemo one svece, a ne ovo platno ili drvo. Slike nas dakle sjećaju na svete Božje i potiču na pobožnost.

Sv. Pavao piše Korinćanima: »Sad vidimo kao kroz ogledalo u zagonetki, a onda ćemo licem u lice.« Ovo isto možemo i mi reći o svetima, koje u slikama štujemo, t. j. sad ih vidimo samo u ogledalu nejasno u zagonetki; a kad dogjemo k njima u nebo, vidjet ćemo ih licem u lice. O da bi nam svete slike pomogle, kako da se ugledamo u ugodnike Božje i s njima se na vijeke združimo u nebu!

Kad se orgulje blagoslivljaju.

Znamenitost orgulja za službu Božju i nabožnost vjernika.

»Učite i savjetujte sami sebe sa psalmima, pjevanjem i pjesmama duhovnim u blagodati pjevajući u srcima svojim Bogu.« Kološ. 3, 16.

Sv. mati crkva štuje sv. Ceciliju kao zaštitnicu crkvene glazbe. Kršćanski umjetnici slikaju ovu sveticu, kako udarajući u orgulje pjeva slavu Bogu. S toga mnogi drže, da je sv. Cecilija prva izumila orgulje. Crkva posvećuje orguljama osobitu pažnju. Ona im je s velikom ljubavlju dopustila ulaz u crkvu. Dapače orgulje su prvo i najglavnije glazbilo u crkvi, kojim se najviše uzveličaje služba Božja. One svojim milim glasom razveseljuju tužne, bodre lijene, krijepe gorljive, pravedne pozivlju na ljubav, a grješnike na pokoru, svima pako dozivlju u pamet vječnu slavu. Crkva hoće, da nam orgulje služe na duševno spasenje. S toga je od vajkada običaj, da se orgulje i blagoslivljaju. Taj blagoslov počima s pjevanjem psalma stopedesetoga, koji nas opominje, da glazbom Boga slavimo. Onda u ime crkve moli svećenik: »*Blagoslovi, Bože, ovo glazbilo orgulja, koje je posvećeno tvojoj službi i dopusti, da se tvoji vjernici u duhcvnom pjevanju vesele i zasluže doći u vječnu radost u nebu.*« Kako vidite iz ove molitve, orgulje su veoma znamenite i to:

I. Gledom na službu Božju.

II. Gledom na vjernike.

I.

Gotovo kod svih vjerozakona staroga zavjeta se u vjerskim činima upotrebljavala glazba, navlastito

pak kod židovskoga naroda. Sv. pismo staroga zavjeta pripovijeda, kako je Bog naložio da sinovi Aronovi na stanovite svetkovine prinose žrtve paljenice i zahvalne trubeći u srebrne trublje. (II. knj. Moj. 10, 10.) Kašnje se u židovskom bogoslužju sve više razvijala glazba tako, da je glazba sačinjavala znameniti dio službe Božje. I katolička crkva je počevši od svoga postanka pripustila glazbu i spjev u svetište. Ta već angjeli pjevahu, kad se Isus narodi (Luk. 2, 12.), a pjevaše i Isus s apostolima na zadnjoj večeri. (Mat. 26, 30.) S toga je crkva pobožni spjev smatrala kao baštinu svoga utemeljitelja i brižno ga njegovala, pa kad budu s vremenom izumljena razna glazbila, ona im je dopustila ulaz ćak i u svetište, uz uvjet da glazba bude ozbiljna i u crkvenom duhu. Megju svim pako glazbilima zauzele su orgulje prvo i najodličnije mjesto, jer nijedno drugo glazbilo ne djeluje tako na čovječje srce kao orgulje svojim raznovrsnim glasovima. S toga i zovu orgulje kraljem svih glazbila.

Crkva blagoslivljajući orgulje opredijeljuje ih za službu Božju. Čujte, kako ona tada moli: »*Blagoslovi, Bože, ovo glazbilo orgulja, da bude posvećeno tvojoj službi.*« I tako blagoslovljene orgulje ne smiju služiti svjetskim svrhama već samo službi Božjoj. Blagoslovljene orgulje dobivaju osobitu moć da naviještaju slavu Božju. S toga i nalazimo orgulje gotovo samo u kućama Božjim, a blagoslovljene isključivo u ovima. Blagoslovljene orgulje dakle smiju služiti samo za one svete čine, koji se u crkvi obavljaju, i to da iste uzveličaju. Kako uzvišena je ta zadaća orgulja! Po tom nije smjeti orguljama pratiti svjetske pjesme. Tko bi se to usudio, taj bi svetu stvar zlorabio i obeščastio.

Poimence orgulje služe poglavito zato, da prate

pučko pjevanje. U crkvi sakupljaju se vjernici svake dobe. Bilo bi gotovo nemoguće, da svi tako lijepo i skladno pjevaju svete pjesme, kako to njihovo dostojanstvo zahtijeva, a da ih u tom ne ravnaju i ne potpomažu orgulje. Bez pratnje s orguljama bilo bi pjevanje neuredno i neskladno, tako da bi ne rijetko bunilo službu Božju mjesto da je uzveliča. Da dakle bude pjevanje dostojno slave Božje, treba da ga podupire kakvo glazbilo. Najbolje pako će ga poduprijeti orgulje, jer njihov glas je tako jak, da nadvlada sve ljudske glasove u crkvi. Dapače orguljama može se u isti čas proizvagjati i više skladnih glasova tako, da svojom jakošću napune još veću crkvu, a da ni najmanje ne povrijede skladnog jedinstva. I tako orgulje potpomažujući crkveno pjevanje služe na uzveličanje službe Božje.

Nego orgulje su i inače u svezi sa službom Božjom. One sprovadjaju misnika na žrtvenik, i od žrtvenika u sakristiju i svojim milim glasovima prate cijelu službu Božju. Nema glazbila, koje bi tako moćno djelovalo na naše srce kao orgulje. One mogu najbolje u nama pobuditi najraznija čuvstva. Komu od radosti ne zaigra srce, kad se na velike blagdane razlijegaju divni glasovi orgulja čitavom crkvom? A koga u mrtvačkim misama ne ganu do dna duše njihovi turobni glasovi? Orgulje dakle najbolje uzveličaju službu Božju te su s njom u najužoj svezi. To je uzrok, zašto su orgulje namijenjene isključivo službi Božjoj, dok druga glasbila, koja se igraju u crkvi, služe takogjer i svjetskim svrhama. I tako su orgulje veoma znamenite za službu Božju. No one su znamenite i za vjernike, o čem u drugom dijelu.

II.

Čujte, kako dalje moli crkva kod blagoslova orgulja: »*Blagoslovi, Bože, ovo glazbilo orgulja . . . i dopusti, da se tvoji vjernici u duhovnom pjevanju vesele i zasluže doći u vječnu radost u nebu.*« Po ovoj molitvi imadu blagoslovljene orgulje biti vjernikom sredstvom spasenja. One svojim zvukom ne smiju govoriti samo njihovim ušima već i njihovoj duši, te tako djelovati na njihov kršćanski život, na njihovo spasenje. I tako su blagoslovljene orgulje od velike znamenitosti za vjernike. Blagoslovom dakle dobivaju orgulje vrhunaravnu moć za vjernike, da po njima dobiju spasenje. Po tom nas orgulje imadu poticati, da s veseljem slavimo Boga i tako sebi zaslužimo nebo. Ako nam dakle orgulje pomažu doći u nebo, zar se one tada ne moraju punim pravom zvati sredstvom našega spasenja? Bez dvojbe. I tako orgulje služe ne samo za uzveličanje službe Božje nego i za naše spasenje. Njihov milozvučan glas ne smije samo ugagjati našim ušima već i razgaljivati našu dušu nebeskom radošću.

Crkva je pobožno pjevanje od vajkada njegovala. Već sv. Pavao apostol potiče prve kršćane na pobožno pjevanje. Čujte, kako piše Efescima: »Napunite se Duhom svetim govoreći megju sobom u psalmima i pjevanju i pjesmama duhovnim pjevajuć i pripijevajući u srcima svojim Gospodu.« (Ef. 5, 18, 19.) Kološanima pako piše: »Učite i savjetujte sami sebe sa psalmima, pjevanjem i pjesmama duhovnim u blagodati pjevajući u srcima svojim Bogu.« (Kol. 3, 16.) Prvi kršćani pjevali su pjesme Davidove ne samo u bogoslužnim zbornicama nego i vani na polju. Sv. Jeronim pripovijeda, da su u njegovo doba pjevali psalme žeteoci u polju, vinogradari u vinogradima, pastiri kod paše, ratari kod pluga.

Crkvene pjesme, koje se pjevaju u razne blagdane dozivlju nam u pamet razne istine naše sv. vjere. Komu da se ne napuni srce bogoljubnim čuvstvima, kad čuje pjevati pjesme adventske, božićne, korizmene, uskrsne, duhovske, Marijine itd.? Čujte, što veli sv. Augustin o sebi, kakva su ga čuvstva obuzimala kod pjevanja pobožnih pjesama: »O kako sam plakao kod tvojih pjesama, Bože; kako jako bijaše ganuto srce moje od glasova tvoje ljubazno pjevajuće crkve! Zvuk njihov prodirao je u moje uši, a istina napunjavala mi dušu. Srce mi treptilo od straha tvojega. Oči su ronile suze, nu meni bijaše dobro u njima.«

Ako su crkvene pjesme tako znamenite po bogoslužje i vjernike, to su onda takve i orgulje, koje pjevanje prate. S toga nije čudo, ako crkva posebnim obredon blagoslivlje orgulje, kao što su danas blagoslovljene i ove vaše nove orgulje, opomenite se, da su one posvećene službi Božjoj i vašemu spasu. Uzveličajte s orguljama i vi službu Božju, da vam tako budu iste na spasenje, te zavrijedite u nebu s angjelima i svim svetim pjevati slavu Bogu u vijeke. Amen.

Kad se svećeničko ruho blagoslivlje.

Znamenitost svećeničkoga ruha za bogoslužje i svećenika.

»Blago onomu, koji je budan i koji čuva haljine svoje.« Apok. 16, 15

Već u starom zavjetu zapovjedi Bog, da se svećenici u bogoslužju imadu služiti različitim ruhom od običnoga (II. knj. Moj. 28, 4. 5.); dapače to se obdržavalo a i sad se obdržava gotovo kod svih vjerozakona. Koliko se više ima to zahtijevati od svećenika

novoga zavjeta. I zaista katolička se crkva u bogoslužju već od apostolskih vremena služi posebnim ruhom, koje se ne samo krojem razlikovalo od običnoga odijela, već bilo i od mnogo ljepše i draže tvari. Neke vrsti svećeničkoga ruha krojene su stranom po svećeničkom odijelu staroga zavjeta, stranom pako da se označe neke osobite zgode života i muke Isusove. Iz počitanja napram svetim tajnama se svećeničko ruho već od vajkada blagoslivljalo, te bijaše strogo zabranjeno obavljati bogoslužje u neblagoslovljenom odijelu, jer kao što su tajne svete, isto tako mora biti sveto i ruho, u kojem se one obavljaju. Ruho pako biva sveto crkvenim blagoslovom.

Budući da sam danas, dragi kršćani, na vaše oči od biskupa ovlašten blagoslovio ovo prekrasno svećeničko ruho, koje se nabavilo vašim milodarima, dopustite, da vam danas reknem koju o znamenitosti svećeničkoga ruha i to: 1. za bogoslužje; 2. za svećenika.

* * *

1. Svećenik blagoslivljajući svećeničko ruho moli u ime crkve Boga, da se dostoji svećeničko ruho *očistiti, blagosloviti i posvetiti, kako bi isto bilo njegovoj službi i svetim otajstvima pristojno i blagoslovljeno.* Svrha dakle, zašto crkva blagoslivlje svećeničko ruho jest ta, da isto postane prikladno za obavljanje svetih tajna. Po tom crkvenim blagoslovom čisti se svećeničko ruho od svake duševne ljage, i odregjuje za bogoslužje tako, da se isto više nikada ne smije upotrebljavati u svjetske svrhe. I tako svećeničko ruho blagoslovom dobiva vrhunaravnu moć, da smije služiti samo za obavljanje tajna naše svete vjere, i da svećenik tih tajna obav-

ljati smije samo u blagoslovljenom ruhu. Odatle sudite, dragi kršćani, kako treba da štujete blagoslovljeno svećeničko ruho, koje je odregjeno za toli uzvišenu svrhu. Ako su svećenici staroga zavjeta samo u svetom ruhu smjeli unići u svetište, koliko više veže to svećenike novoga zavjeta, koji ne prikazuju Bogu životinje kao svećenici staroga zavjeta, već jedinorogjenoga sina Božjega Isusa Krista. S toga kad vidite svećenika na oltaru u svetom ruhu, znajte, da on ondje vrši ne običnu kakvu zemaljsku službu, već nebesku, Božju. Pa upravo zato hoće crkva, da je vrše u svetom ruhu, da, kad ga vidite, opomenete se tajna, koje tada obavljaju na oltaru, te im iskažete dužnu čast i počitanje.

Pogled dakle na svećenika obućena u sveto ruho neka vas sjeti na uzvišenu službu, koju on tada obavlja i na štovanje, kojim treba da prisustvujete toj službi, da se tako domognete njezinih vrhunaravnih plodova. Odatle možete lako razabrati, koli znamenito je blagoslovljeno svećeničko ruho za bogoslužje; no ono je znamenito takodjer i za svećenika.

2. Svećenik kad obavlja službu Božju nije jednostavni čovjek već namjesnik Isusov. Treba dakle da se tada kao takav i po odijelu raspoznaje. Svećenik vrši najuzvišeniju službu. On propovijeda Bogom objavljene istine naše sv. vjere, što ih je propovijedao sam Isus za naše spasenje. On je angjeo u rukama Božjim, po kom nam Bog u svetim sakramentima saopćuje svoju svetu milost, On osobito na oltaru i u svetoj ispovjedaonici vrši božansku vlast; jer na oltaru prikazuje Bogu onu istu žrtvu, koju je prikazao Isus na križu, dok u ispovjedaonici pomiruje grješnike s Bogom i tako im na novo otvara vrata nebeska. Svećenici su

posrednici medju Bogom i ljudima ili kako veli sv. Pavao Apostol pomagaći Božji (I. Kor. 3, 9.), sluge Kristove i dijelitelji tajna Božjih. (I. Kor. 4, 1.) Svećenička je vlast veća od kraljevske, jer kralj samo nad tijelom vlada, dok svećenik zapovijeda i nad dušama. Dapače svećenička vlast natkriljuje i istu angjeosku vlast, pošto ni angjelom nije dano ono, što je povjereno svećenicima, da na ime mogu pretvarati kruh u pravo tijelo i vino u pravu krv Isusovu te opraštati grijehe.

Čim je pako veća svećenička služba, tim se i veća zahtijeva od njega svetost, i čistoća srca. Nego i svećenik je kao i svaki drugi čovjek slab i nemoćan te izvržen raznim napastima. Da svećenik dakle može svoju uzvišenu službu obavljati sveto sa dužnim počitanjem i pobožnošću treba mu vrhunaravne pomoći i milosti Božje. Tu pomoć prosi svećenicima crkva kod blagoslivljanja svećeničkoga ruha, kad moli: »*da svećenici svetim ruhom odjeveni budu dostojni obrane i pokrepe proti svakoj navali i napasti nečistoga duha i da uzmognu Božjim otajstvima shodno i dostojno služiti i uz nje prianjati, te u tom Bogu voljno i pobožno ustrajati.*«

a) Najprije moli crkva, da svećenici *odjeveni blagoslovljenim ruhom budu obranjeni proti svakoj navali i napasti nečistoga duha.* Nečisti duh čini sve moguće, da čovjeka zavede na grijeh. Kako lako se može dogoditi, da i svećenika napade u sred najuzvišenije službe, samo da ovu ne obavi dužnim počitanjem već rastreseno i bez prave pobožnosti. Da se to ne dogodi, crkva moli blagoslivljajući svećeničko ruho, da ih ovo očuva od svake napasti i privole na grijeh. Blagoslovljeno ruho dakle ima osobitu moć, da štiti svećenika u službi Božjoj proti napastima nečistoga duha, i da

istu čim dostojnije obavi. Kolika je to blagodat za svećenike!

b) Nadalje crkva moli, da svećenici odjeveni svetim ruhom *uzmognu Božjim otajstvima shodno i dostojno služiti i uz nje prianjati, te u tom Bogu voljno i pobožno ustrajati.* Uslijed ove molitve dobivaju svećenici blagoslovljenim ruhom moć, da mogu od sebe odbiti sve, što bi ih moglo priječiti u dostojnom vršenju službe Božje. Blagoslovljeno ruho im pomaže, da očišćeni od svake duševne ljage dostojno i sveto vrše svete tajne, te u toj pobožnosti ustraju do konca. I čim budu svećenici svoju službu svetije obavljali, to će više proslaviti Boga i većih zasluga steći i sebi i vjernicima. Eto kolike milost dobivaju svećenici blagoslovljenim ruhom! Blagoslovljeno ruho dakle ima i njih sjećati, kako treba da se u krepostima odlikuju više nego ostali vjernici.

I tako svećeničko ruho biva crkvenim blagoslovom znamenito i to gledom na bogoslužje i gledom na svećenika. Gledom na bogoslužje, pošto blagoslovom postaje sveto i za nj sposobno, a gledom na svećenika, pošto mu daje vrhunaravnu moć, da se obrani proti napastima nečistoga duha i čini ga dostojnim obavljati svete tajne i Bogu služiti. S toga štujte svećenika odjevena u sveto ruho kao namjesnika Božjega i prisustvujte službi, koju on tada obavlja s dužnim počitanjem i pobožnošću, da tako i vi postanete dionicima plodova svetih tajna, koje je Isus povjerio svećenicima, i koje oni obavljaju njemu na čast a vjernicima na spasenje. Amen.

Kad se bojna zastava blagoslivlje.

Blagoslovljena zastava znak boja i pobjede.

»Reče Gospod Mojsiju i Aronu govoreći: Sinovi Izraeljevi neka staju na okolo svaki kod svoje zastave sa znakom doma otaca svojih, prema šatoru od sastanka u naokolo.«

IV. knj. Moj. 2, 1. 2.

Putujući Izraelci pustinjom u obećanu zemlju dobiše preko Mojsija i Arona zapovijed, da stoje svaki kod svoje zastave sa znakom doma svojega naokolo šatora. Sva vojska sastojeća od dvanaest koljena Izraeljevih bijaše razdijeljena u četiri glavna tabora. Svaki tabor sastojaše od tri koljena i imagjaše svoju bojnu zastavu; dok je svako koljeno imalo svoj posebni manji stijeg. Svaki Izraelac morao se utaboriti kod zastave svoga glavnoga tabora i stajati kod stijega svoga koljena. Sve te zastave i stijegovi bijahu znak jedinstva, boja i hrabrosti Izraelaca. Tako rasporedani Izraelci opkoliše sveti šator, da ga brane i čuvaju. I tako bijaše vojnička služba u Izraelaca služba sveta, služba Gospodinu Bogu.

Kršćanski vojnici! I vi ste se danas sakupili u ovom svetom mjestu, ne da ga protiv neprijatelja branite, nego da u miru prisustvujete jednoj po vas rijetkoj svečanosti. Danas na ime ima vam se u ime Njegovog Veličanstva kralja kao najvišega vojskovogje predati nova bojna zastava. No prije nego vam se preda, valja je po crkvenom obredu blagosloviti, da vam se tako isprosi od svemožnoga pomoć, kako biste pod ovom zastavom neustrašivo vršili svoje teške dužnosti. Da, ova zastava ima vam biti znak, oko kojega ćete se kupiti, da branite svoju milu domovinu protiv ne-

prijatelja. Sve to prosi vam crkva blagoslivljajući zastavu. Dopustite dakle, da vam u kratko predočim:

I. Vaše vojničke dužnosti;

II. Moć, koju vam crkva želi, da svladate neprijatelje.

Počnimo u ime Onoga, koji je uskrsnuvši od mrtvih svladao neprijatelja našega spasa i slavodobitan sjedi sada na desnu Očevu.

I.

Čujte, kako svećenik u ime crkve moli blagoslivljajući bojnu zastavu: »*Svemožni vječni Bože, posveti nebeskim blagoslovom ovu zastavu bojnoj porabi namijenjenu, da proti neprijateljskim i pobunjenim narodima bude jaka i tvojom obranom ogragjena.*« Hrabri vojnici! Kako ste čuli iz ove crkvene molitve, ova vaša zastava blagoslovit će vam se za bojnu porabu, da se na ime u ratu oko nje sakupite i po njoj se sjetite svojih dužnosti. Znajte, da je vaš stalež veoma znamenit, s kojim su spojene velike dužnosti, da na ime čuvate domovinu od pogibli, koje joj prijete bud iz vana bud iz nutra. Vašem dakle staležu povjerena je zaštita i obrana domovine. Vi ste uporište prijestolja. Bog je za dobrobit naroda naredio dvije vlasti: duhovnu i svjetovnu. Prva se nalazi u crkvi a druga u državi. Ona se brine za vrhunaravno, duševno dobro ljudi, a ova za vremenito ili zemaljsko. Po tom svjetska vlast ima uzdržati javni red i mir te štititi slobodu i prava pojedinih državljana. Najviši pako nosioc svjetske vlasti je kralj. On je glavar države. U njegovim je rukama punoća državne vlasti, koju on ima vršiti na dobrobit svojih podanika. Njemu je povjerena sudbina svih njegovih naroda, da ih brani protiv vanjskih neprijatelja,

koji ih nastoje podjarmiti, kao i protiv nutarnjih, koji hoće da naruše državni mir i zapriječe sigurnost.

Vama je, hrabri vojnici, povjerena uzvišena zadaća, da nepokolebivom vjernošću pomažete kralja u vršenju njegove vlasti, i spremni budete na njegov glas braniti i njega, i milu domovinu proti svakom neprijateljskom napadaju bilo nutarnjem ili vanjskim. To su vaše uzvišene dužnosti, vjerni vojnici, na koje će vas sjećati ova vaša zastava, koja će vam se danas svečano blagoslovljena predati u ruke. Kadgod dakle pogledate na ovu zastavu, opomenite se poslušnosti, kojom ste mu se zaprisegli. Pa da to imate uvijek pred očima, vi ćete danas svečano ponoviti svoju vojničku prisegu na ovu zastavu, što će vrijediti toliko, koliko da se zaprisegnete u kraljeve ruke, pošto ovu zastavu dobivate od Njegovog Veličanstva kralja, pa je s toga i resi njegov grb.

No budući da je ova zastava uslijed crkvene molitve, kako rekoh, namijenjena navlastito bojnoj porabi, to kad budete pozvani u boj, neka vas pogled na ovu zastavu ohrabri, da srčano i neustrašivo stupite pred neprijatelja, te do zadnje kapi krvi nepokolebivom vjernošću i posluhom spram kralja branite njegov prijestol i domovinu. Ova zastava dakle budi vam hrabrim poticalom na vaše dužnosti usred krvava boja i tisuće muka i pogibli, pa makar morali položiti i život svoj na žrtvenik domovine znajući, da je, kako već poganski pjesnik zapjeva, »slatko i časno umrijeti za domovinu.«

II.

Čujte nadalje, kršćanski vojnici, kako još moli svećenik blagoslivljajući bojnu zastavu: »*Svemožni vječni*

Bože, posveti nebeskim blagoslovom ovu zastavu, da bude neprijateljima tvoga naroda kršćanskoga strahovita, i po zagovoru svetaca tvrdina i pobjede izvjesno uzdanje.« Ove riječi crkvene molitve imadu vas sjećati na jedno čudo, koje nam spominje sv. pismo. Kad na ime Izraelci putujući u obećanu zemlju dogjoše k crvenom moru, tu ih u jednom klancu na jednom stigne faraonova vojska, tako da se po ljudskom sudu nikako ne mogoše spasti. No u toj stisci pomože im čudnovata ruka Božja. Ispred Izraelaca podigne se stup, koji je Misircima bio oblačan a Izraelcima je svjetlio po noći te nijesu pristupili jedni drugima cijelu noć. Tada pruži Mojsije po zapovijedi Božjoj ruku svoju na more i voda se razdijeli, a Gospodin osuši dno mora vjetrom istočnim, koji je duvao cijelu noć. I pogju Izraelci posred mora suhim a voda im stajaše kao stup s desne i s lijeve strane. I faraon pogje za njima, i u svanuće Misirci se nagju nasred mora, a Izraelci već izišli na drugu stranu. Tada Bog poplaši Misirce ognjem iz stupa od ognja i oblaka, te drhćući od straha poviču: »Bježimo, jer se Gospodin bije za njih s nama.« Ali Gospodin reče Mojsiju: »Pruži ruku na more.« I kad Mojsije pruži ruku, sklopi se voda nad Misircima, i oni se potopiše u moru, da nijedan glave ne iznese. Eto kako e Bog upotrebio stup ognja i oblaka Izraelcima na spas a Misircima na propast. Na isti način će danas i ova vaša zastava crkvenim blagoslovom dobiti dvostruku moć, da vama bude na pobjedu i slavlje a neprijateljima na strah i trepet. Ova dvostruka moć vaše zastave neka vas ohrabri u najočajnijem času, da ne klonete duhom, već se srčano borite na život i smrt nadajući se izvjesnoj pobjedi. Vrijednost ove duhovne moći za slavodobitni svršetak velikih i krvavih ratova

znate vi svi predobro cijeniti, pošto su vam dobro poznate tolike pobjede hrabrošću vojnika stečene u zadnjem času, kad mnijahu, da je već svaka nada u pobjedu gotovo izgubljena.

Tebi pako, zastavniku, prosi crkva od Boga milost, da s ovom zastavom *smjelo na čast imena njegova redove neprijateljske zdrav i neozlegjen probijaš.* Dao Bog te se ta želja crkve na tebi ispunila, ako budeš morao kada s ovom zastavom u rat. Budi uvijek srčan i neustrašiv.

Nego sve ove milosti prosi crkva onim vojnicima, koji se u Boga ufaju. Budite dakle dobri kršćani i vršite takogjer marljivo svoje vjerske dužnosti. Vjera zahtijeva od vas, da slušate Boga i njemu svim srcem služite. Vojnička služba ne smije se dijeliti od službe Božje, već se zamjenito pomagati. Da pako uzmognete uvijek i svakom zgodom vršiti volju Božju, treba da se kao pravi kršćanski vojnici borite navlastito proti trim neprijateljima duše i to proti nečistomu duhu, koji kano lav ričući ophodi tražeći koga da proždere, proti svijetu, kojega prijateljstvo, kako veli sv. Jakov apostol, protivi se Bogu, i proti nutarnjoj pohoti, koja se protivi zakonu uma. Borite se ustrajno proti ovomu trostrukom neprijatelju u ratu i miru. Bog vas je na sv. krstu odabrao za svoje vojnike a na potvrd vas pomazao, da neustrašivo ispovijedate svoju vjeru. Križ Isusov budi vam ona uzvišena zastava, pod kojom treba da se borite za Boga i za svoje vječno spasenje Ugledajte se u tolike svete vojnike koji se u vojništvu posvetiše, kao sv. Sebastijana, sv. Mauricija, sv. Martina, sv. Floriana, sv. kralja Ludovika, sv. nadvojvodu Leopolda i premnoge druge, koji se boriše ne samo proti tjelesnom neprijatelju već i proti trovrsnom ne-

prijatelju duše. Bijte dobar boj vjere, da se jednom domognete vijenca pravde. Pozdravite ovu zastavu kano znak svojih vojničkih dužnosti, ali i kao znak svoje kršćanske vjere, svoga tjelesnoga i duševnoga boja. Bila vam ova zastava na spasenje duše i tijela. Dao Bog e bi svaki vas na koncu života mogao reći ono, što o sebi reče veliki apostol sv. Pavao: »Dobar rat ratovah, trku svrših, vjeru održah; u ostalom meni je pripravljen vijenac pravde, koji će mi dati Gospodin u dan onaj, pravedni sudac; ali ne samo meni, nego i onima, koji ljube dolazak njegov.« (II. Tim. 4, 7. 8.) Amen.

KAZALO.

Strana:

Na dan sv. Andrije apostola 7
Sv. Andrija pravi pristaša Isusov.

Na dan sv. Nikole biskupa 13
Sv. Nikola bijaše evangjeoski milostinjar.

Na dan sv. Tome apostola 21
O nevjernomu i vjernomu Tomi.

Na dan sv. Matije apostola 21
Pad Judin i izbor sv. Matije.

Na pepelnicu 27
Postanak i svrha pepeljenja.

Na dan sv. Gjurgja 31
O potrebi milosti.

Na dan ss. apostola Filipa i Jakova 38
O božanstvu Isusa Krista.

Na dan našašća sv. križa 45
Zašto je Sin Božji bio raspet?

Na presveto srce Isusovo 51
O pobožnosti k srcu Isusovu.

Na prečisto srce Marijino 57
O svetosti i ljubavi srca Marijina.

Na dan sv. Alojzija 62
O nevinosti sv. Alojzija.

Na dan rogjenja sv. Ivana Krstitelja 70
Sv. Ivan je naš vogja u nebo.

Strana:

Na dan pohoda bl. dj. Marije 77
Kako svet bijaše Marijin pohod.

Na dan skapularske Majke Božje 84
O nasljedovanju bl. dj. Marije.

Na dan sv. Marije Magdalene 92
O obraćenju ove pokornice.

Na dan sv. Jakova Starijega apostola 99
Sv. Jakov kao čovjek i kao svetac.

Na dan sv. Ane, matere bl. dj. Marije 107
Priča o sakrivenom blagu.

Na dan sv. Lavrencija 113
O zrnu pšeničnom.

Na dan sv. Roka 122
Pravila sv. pisma za zdravlje.

Na dan sv. Bartolomeja 131
O izboru apostola.

Na uzvišenje sv. križa 138
O sedam riječima Isusovim.

Na dan sv. Mateja apostola 146
O obraćenju ovoga carinika.

Na dan sv. Mihaela arkangjela 153
O štovanju i prizivanju sv. Mihaela.

Na dan ss. apostola Simona i Jude Tadeja 159
O imenu, rodu i revnosti ovih dviju apostola.

Na dan sv. Martina biskupa ispovjednika 164
Sv. Martin uzor djeci, gospodarima i umirućima.

Na dan sv. Katarine djevice i mučenice 172
Priča o deset djevicama.

Na prvi dan klečanja 179
Dobar pastir boravi megju nami.

Na drugi dan klečanja 184
Dobri pastir hrani nas.

Strana:

Na treći dan klečanja 190
Dobri pastir žrtvuje se za nas.

Na mladu misu 196
Mlada misa, svečanost svećenička, obiteljska, pučka.

Kod vjenčanja (prvi govor) 204
O uzvišenosti ženidbenog blagoslova.

Kod vjenčanja (drugi govor) 208
O moći ženidbenog blagoslova.

Kod vjenčanja (treći govor) 214
Vjenčani prsten znamen vjernosti, mira i ljubavi.

Kod odijevanja duvna 220
O posveti duvna.

Kad se postavlja temeljni kamen za novu crkvu . 229
O blagoslovu temeljnoga kamena i temelja

Kad se posvećuje crkva 234
O obredima svećenja crkve.

Kad se posvećuje oltar 241
O obredima, kojima se posvećuje oltar.

Kad se novo groblje blagoslivlje 245
Groblje promatrano u svjetlu vjere.

Kad se zvona blagoslivljaju 249
Na što nas sjećaju zvona?

Kad se novi križ blagoslivlje 253
Na što nas križ sjeća?

Kad se slika blagoslivlje 258
O moći blagoslovljenih slika.

Kad se orgulje blagoslivljaju 264
Znamenitost orgulja za službu Božju i nabožnost vjernika.

Kad se svećeničko ruho blagoslivlje 268
Znamenitost svećeničkoga ruha za bogoslužje i svećenika.

Kad se bojna zastava blagoslivlje 273
Blagoslovljena zastava znak boja i pobjede.